नामलिंगानुशासनम् (कोशः)

अमरकोशः

नं० ८२४ – घ

पत्राणि ७५ (अपूर्णः)

अमरकोश ८४

नं०-२२९८

अ० [illegible]

[illegible]

कोशः। अमर[illegible]

[illegible]

लि० सं० [illegible]

॥ ई ॥ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥ यस्य ज्ञानदयासिंधोरगाधस्यानघा गुणाः । सेव्यतामक्षयो धीराः स
श्रिये चामृताय च ॥ १ ॥ समाहृत्यान्यतंत्राणि संक्षिप्तैः प्रतिसंस्कृतैः । संपूर्णमुच्यते वर्गैर्नामलिंगानुशा
सनम् ॥ २ ॥ प्रायशो रूपभेदेन साहचर्याच्च कुत्रचित् । स्त्रीपुंनपुंसकं ज्ञेयं तद्विशेषविधेः क्वचित् ॥ ३ ॥
भेदाख्यानाय न द्वंद्वो नैकशेषो न संकरः । कृतोत्र भिन्नलिंगानामनुक्तानां क्रमादृते ॥ ४ ॥ त्रिलिंग्यां त्रि
ष्विति पदं मिथुने तु द्वयोरिति । निषिद्धलिंगं शेषार्थं त्वंताथादि न पूर्वभाक् ॥ ५ ॥ स्वर्गनाम ९ स्वरव्ययं
स्वर्गनाकत्रिदिवत्रिदशालयाः । सुरलोको द्योदिवौ द्वे स्त्रियां क्लीबे त्रिविष्टपम् ॥ ६ ॥ देवनाम २६ अम
रा निर्जरा देवास्त्रिदशा विबुधाः सुराः । सुपर्वाणः सुमनसस्त्रिदिवेशा दिवौकसः ॥ ७ ॥ आदितेया दिविषदो ले
खा अदितिनंदनाः । आदित्या ऋभवोऽस्वप्ना अमर्त्या अमृतांधसः ॥ ८ ॥ बर्हिर्मुखाः क्रतुभुजो गीर्वाणा दानवा
रयः । वृंदारका दैवतानि पुंसि वा देवताः स्त्रियाम् ॥ ९ ॥ गणदेवतानाम ९ आदित्यविश्ववसवस्तुषिताऽऽभा
स्वरानिलाः । महाराजिकसाध्याश्च रुद्राश्च गणदेवताः ॥ १० ॥ देवयोनिनाम १० विद्याधरोऽप्सरोयक्षरक्षोगंध
र्वकिन्नराः । पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतोऽमी देवयोनयः ॥ ११ ॥ दैत्यनाम १० असुरा दैत्यदैतेयदनुजेंद्रारिदान

तथा समं गतं ज्ञानं यस्य

वाः शुक्रशिष्या दितिसुताः पूर्वदेवाः सुरद्विषः ॥१२॥ बौद्धनाम १८ ॥ सर्वज्ञः सुगतो बुद्धो धर्मराजस्तथागतः । स
मंतभद्रो भगवान्मारजिल्लोकजिज्जिनः ॥१३॥ षडभिज्ञो दशबलोऽद्वयवादी विनायकः । मुनींद्रः श्रीघनः शास्ता
शाक्यमुनिनाम ७ मुनिः शाक्यमुनिस्तु यः ॥१४॥ स शाक्यसिंहः सर्वार्थसिद्धः शौद्धोदनिश्च सः गौतमश्चार्कबंधु
श्च मायादेवीसुतश्च सः ॥१५॥ ब्रह्मानाम २० ॥ ब्रह्मात्मभूः सुरज्येष्ठः परमेष्ठी पितामहः । हिरण्यगर्भो लोकेशः स्व
यंभूश्चतुराननः ॥१६॥ धाताब्जयोनिर्द्रुहिणो विरिंचिः कमलासनः । स्रष्टा प्रजापतिर्वेधा विधाता विश्वसृड्विधिः
॥१७॥ कृष्णनाम ४६ ॥ विष्णुर्नारायणः कृष्णो वैकुंठो विष्टरश्रवाः । दामोदरो हृषीकेशः केशवो माधवः स्वभूः ॥१८॥ दै
त्यारिः पुंडरीकाक्षो गोविंदो गरुडध्वजः । पीतांबरोऽच्युतः शार्ङ्गी विष्वक्सेनो जनार्दनः ॥१९॥ उपेंद्र इंद्रावरजश्चक्र
पाणिश्चतुर्भुजः । पद्मनाभो मधुरिपुर्वासुदेवस्त्रिविक्रमः ॥२०॥ देवकीनंदनः शौरिः श्रीपतिः पुरुषोत्तमः । वनमा
ली बलिध्वंसी कंसारातिरधोक्षजः ॥२१॥ विश्वंभरः कैटभजिद्विधुः श्रीवत्सलांछनः ॥ कृष्णपितृनाम २ ॥ वसुदेवो
ऽस्य जनकः स एवानकदुंदुभिः ॥२२॥ कृष्णभ्रातृनाम ७ ॥ बलभद्रः प्रलंबघ्नो बलदेवोऽच्युताग्रजः । रेवतीरमणो रामः
कामपालो हलायुधः ॥२३॥ नीलांबरो रौहिणेयस्तालांको मुसली हली । संकर्षणः सीरपाणिः कालिंदीभेदनो बलः ॥२४॥

इक्ष्वाकुवंशप्रसूतस्य का: =२ शाक्यस्यापि सोमुनिश्च =२

=दंत्यस्सकारया नपि सौरिः =४

अधःक्षतमक्षजं येन =

प्रद्युम्नं वलतेमेति = २

कामनाम १९ ' मदनो मन्मथो मारः प्रद्युम्नो मीनकेतनः ' कंदर्पो दर्पको ऽनंगः कामः पंचशरः स्मरः ' २५ संवरारि
र्मनसिजः कुसुमेषुरनन्यजः ' पुष्पधन्वा रतिपतिर्मकरध्वज आत्मभूः '' २६ '' कामपुत्रनाम ४ '' ब्रह्मसूर्विश्वकेतुः स्या
दनिरुद्ध उषापतिः '' लक्ष्मीनाम ६ '' लक्ष्मीः पद्मालया पद्मा कमला श्रीर्हरिप्रिया '' २७ शंखनाम १ ' शंखो लक्ष्मीपतेः पां
चजन्यः '' चक्रनाम १ ' चक्रं सुदर्शनः '' २८ '' गदानाम १ ' कौमोदकी गदा '' खड्गनाम १ ' खड्गो नंदकः '' मणिनाम १ कौ
स्तुभो मणिः '' गरुडनाम ९ '' गरुत्मान्गरुडस्तार्क्ष्यो वैनतेयः खगेश्वरः ' २९ ' नागांतको विष्णुरथः सुपर्णः पन्नगा
शनः '' महादेवनाम ४० '' शंभुरीशः पशुपतिः शिवः शूली महेश्वरः ' ३० ईश्वरः शर्व ईशानः शंकरश्चंद्रशेखरः ' भू
तेशः खंडपरशुर्गिरीशो गिरिशो मृडः ' ३१ ' मृत्युंजयः कृत्तिवासाः पिनाकी प्रमथाधिपः ' उग्रः कपर्दी श्रीकंठः शि
तिकंठः कपालभृत् ' ३२ वामदेवो महादेवो विरूपाक्षस्त्रिलोचनः ' कृशानुरेताः सर्वज्ञो धूर्जटिर्नीललोहितः '
३३ हरः स्मरहरो भर्गस्त्र्यंबकस्त्रिपुरांतकः ' गंगाधरोंऽधकरिपुः क्रतुध्वंसी वृषध्वजः ' ३४ व्योमकेशो भवो भीमः
स्थाणू रुद्र उमापतिः '' जटानाम १ ' कपर्दो ऽस्य जटाजूटः '' शिवधनुर्नाम २ ' पिनाको ऽजगवं धनुः '' ३५ ' शिवसभाना
म २ प्रमथाः स्युः पारिषदाः '' शिवशक्तिनाम १ ' ब्राह्मीत्याद्यास्तु मातरः '' शिवविभूतिनाम २ ' विभूतिर्भूतिरैश्वर्यमि

सर्वोपि = ६

खंडपर्शुरपि = ७

हीरोपि = ३
भग्यइतिपाठे
ऽप्येतत् = २

आजगवमपि = २

अणिमादिरष्टविधप्रभावस्यनामत्रयं

णिमादिकमष्टधा ॥ ३६ ॥ पार्वतीनाम ७ । उमाकात्यायनीगौरीकालीहैमवतीश्वरी । शिवाभवानीरुद्राणीशर्वाणीस

र्वमंगला ३७ अपर्णापार्वतीदुर्गामृडानीचंडिकांबिका ३८ ॥ विनायकनाम ८ । विनायकोविघ्नराजद्वैमातुरगणाधि

पाः । अप्येकदंतहेरंबलंबोदरगजाननाः ॥ ३९ ॥ कार्तिकेयनाम ७ ॥ कार्तिकेयोमहासेनःशरजन्माषडाननः । पार्व

तीनंदनःस्कंदःसेनानीरग्निभूर्गुहः । ४० बाहुलेयस्तारकजिद्विशाखःशिखिवाहनः । षाण्मातुरःशक्तिधरःकुमा

रःक्रौंचदारणः । ४१ ॥ इंद्रनाम ३५ ॥ इंद्रोमरुत्वान्मघवाबिडौजाःपाकशासनः । वृद्धश्रवाःसुनासीरःपुरुहूतःपुरंदरः । ४२

जिष्णुर्लेखर्षभःशक्रःशतमन्युर्दिवस्पतिः । सुत्रामागोत्रभिद्वज्रीवासवोवृत्रहावृषा । ४३ । वास्तोष्पतिःसुरपतिर्बलारातिः

शचीपतिः । जंभभेदीहरिहयःस्वाराण्नमुचिसूदनः । ४४ संक्रंदनोदुश्च्यवनस्तुराषाण्मेघवाहनः । आखंडलःसहस्रा

क्षऋभुक्षा ॥ इंद्राणीनाम ३ । स्तस्यतुप्रिया । ४५ पुलोमजाशचींद्राणी ॥ इंद्रनगरीनाम १ । नगरीत्वमरावती ॥ इंद्रघोटक

नाम १ । हयउच्चैःश्रवाः ॥ इंद्रसारथीनाम १ ॥ सूतोमातलि ॥ इंद्रवननाम १ । नंदनंवनं ॥ ४६ । इंद्रगृहनाम १ स्यात्प्रासा

दोवैजयंतो ॥ इंद्रपुत्रनाम २ । जयंतःपाकशासनिः ॥ इंद्रहस्तीनाम ४ । ऐरावतोभ्रमातंगैरावणाभ्रमुवल्लभाः । ४७ ॥ इं

द्रवज्रनाम १० । ह्रादिनीवज्रमस्त्रीस्यात्कुलिशंभिदुरंपविः । शतकोटिःस्वरुःशंबोदंभोलिरशनिर्द्वयोः । ४८ ॥ इंद्रविमानना

म २ । व्योमयानंविमानोस्त्री ॥ नारदनाम १ नारदाद्याःसुरर्षयः ॥ देवसभानाम २ । स्यात्सुधर्मादेवसभा ॥ अमृतनाम २

चंडी सपि=२

क्रौंचदारणोपि=५

पुनासीर इत्येक तालव्योपि पुनाशीर इति दंतालव्योपि=५

इह वज्रशरा निरिति समुदितमपि बोध्यम=२

अस्त्री स्यादिति रवेतरा भ्यामन्वेति संनिधाना विशेषा [illegible] त अस्त्रियो [illegible] शो=२

नारं नरसमूहं घति कलतम [illegible]

सं तो पि=२

पीयूषमपि=१

'पीयूषममृतं सुधा ४९ ''देवगंगानाम४' मंदाकिनी वियद्गंगा स्वर्णदी सुरदीर्घिका ''मेरुनाम५' मेरुः सुमेरुर्हेमाद्रि
रत्नसानुः सुरालयः ५० ''देववृक्षनाम५' पंचैते देवतरवो मंदारः पारिजातकः' संतानः कल्पवृक्षश्च पुंसि वा हरिचंद
नं ५१ ''ब्रह्मपुत्रनाम२' सनत्कुमारो वैधात्रः'' सुरवैद्यनाम६' स्वर्वैद्यावश्विनीसुतौ नासत्यावश्विनौ दस्रावाश्विने
यौ च तावुभौ ५२ ''सुरवेश्यानाम२' स्त्रियां बहुष्वप्सरसः स्वर्वेश्या उर्वशीमुखाः ''देवगायननाम२' हाहा हूहूश्चैवमा
द्या गंधर्वास्त्रिदिवौकसां ५३ ''अग्निनाम३४' अग्निर्वैश्वानरो वह्निर्वीतिहोत्रो धनंजयः' कृपीटयोनिर्ज्वलनो जातवे
दास्तनूनपात् ५४ ''बर्हिः शुष्मा कृष्णवर्त्मा शोचिष्केश उषर्बुधः' आश्रयाशो बृहद्भानुः कृशानुः पावकोऽनलः ५५ रो
हिताश्वो वायुसखः शिखावानाशुशुक्षणिः' हिरण्यरेता हुतभुग्दहनो हव्यवाहनः ५६ सप्तार्चिर्दमुनाः शुक्रश्चित्रभा
नुर्विभावसुः' शुचिरप्पित्तं ''वडवानलनाम२' और्वस्तु वाडवो वडवानलः ५७ ''अग्निशिखानाम५' वह्नेर्द्वयोर्ज्वालकी
लावर्चिर्हेतिः शिखा स्त्रियां ''अग्निकणनाम२' त्रिषु स्फुलिंगोऽग्निकणः ''संतापनाम२' संतापः संज्वरः समौ ५८ ''यम
नाम१४' धर्मराजः पितृपतिः समवर्ती परेतराट् कृतांतो यमुनाभ्राता शमनो यमराड्यमः' ५९' कालो दंडधरः श्राद्ध
देवो वैवस्वतोऽन्तकः ''राक्षसनाम१५' राक्षसः कौणपः क्रव्यात्क्रव्यादोऽस्रप आशरः' ६० रात्रिंचरो रात्रिचरः कर्बुरो नि
कषात्मजः' यातुधानः पुण्यजनो नैरृतो यातुरक्षसी ६१ ''वरुणनाम५' प्रचेता वरुणः पाशी यादसांपतिरप्पतिः'' वा

स्त्रियामित्यर्चिरादिभिः संबध्यते आचिरिदं तोपि=४

३

२

अप्सरसः स्त्रपि=४ द्वित्वाविष्ठत्वादेकवचनाभावरति त्वामी=८

अर्चिः स्त्रियामपि =४

हेति

वह्नेरिति प्रायो वाद हेतिः स्यादायुधज्वाला सूर्यतेजः सूर्यो बितीति दर्शनात् =४

सुमेरु इत्युपसर्ग विहस्वधर्म=१

सुरवरादेनाद्यर्थे नरभादीनां ग्रहणं =६

आश्रयाश इति पाठांतर=६

समानार्थौ समानलिंगौ=८

२

॥ हृदि प्राणो गुदेऽपानः समानो नाभिसंस्थितः । उदानः कंठदेशे स्याद्व्यानः सर्वशरीरगः ॥ ॥ अन्नप्रवेशनं मूत्राद्युत्सर्गोऽन्नादिपाचनं । भाषणादि निमेषादि तद्व्यापाराः क्रमात् इमे ॥ २॥

तनाम २० । श्वसनः स्पर्शनो वायुर्मातरिश्वा सदागतिः ॥ ६२ । पृषदश्वो गंधवहो गंधवाहानिलाशुगाः । समीरमारुतमरुज्ज
गत्प्राणसमीरणाः । ६३ । नभस्वद्वातपवनपवमानप्रभंजनाः ॥ देहस्थपंचवायुपृथक्नाम ५ । प्राणोऽपानः समानश्चोदानव्या
नौ च वायवः । ६४ शरीरस्था इमे ॥ वेगनाम ५ । रंहस्तरसी तु रयः स्यदः । जवो ॥ शीघ्रनाम १२ । अथ शीघ्रं त्वरितं लघु क्षिप्रमरं
द्रुतं । ६५ सत्वरं चपलं तूर्णमविलंबितमाशु च ॥ निरंतरनाम । सततेऽनारताश्रांतसंतताविरतानिशं । ६६ नित्यानवरताजस्रम
प्य ॥ अतिशयनाम १४ । अथातिशयो भरः । अतिवेलभृशात्यर्थातिमात्रोद्गाढनिर्भरं । ६७ । तीव्रैकांतनितांतानि गाढबाढदृढानि च ॥
क्लीबे शीघ्राद्यसत्वे स्यात्त्रिष्वेषां सत्वगामि यत् । ६८ ॥ कुबेरनाम १७ । कुबेरस्त्र्यंबकसखो यक्षराड् गुह्यकेश्वरः । मनुष्यध
र्मा धनदो राजराजो धनाधिपः । ६९ किन्नरेशो वैश्रवणः पौलस्त्यो नरवाहनः । यक्षैकपिंगैलविलश्रीदपुण्यजनेश्वराः ॥
७० ॥ कुबेरवि[illegible]ननाम १ । अस्योद्यानं चैत्ररथं ॥ कुबेरवननाम १ । पुत्रस्तु नलकूबरः ॥ कुबेरस्थाननाम १ । कैलासः स्थान ॥ कु
बेरनगरीनाम १ । अलका पूः ॥ कुबेरविमाननाम १ । विमानं तु पुष्पकं ॥ ७१ किन्नरनाम ४ । स्यात्किन्नरः किंपुरुषस्तुरंगव
दनो मयुः ॥ निधिनाम २ । निधिर्ना शेवधि ॥ निधिभेद[…]नामपृथक् । भेदाः पद्मशंखादयो निधेः । ७२ ॥ इति स्वर्वर्गः १ ॥
आकाशनाम १६ ॥ द्योदिवौ द्वे स्त्रियामभ्रं व्योम पुष्करमंबरं । नभोऽन्तरिक्षं गगनमनंतं सुरवर्त्म खं । ७३ । वियद्विष्णुपदं वा तु पुं
स्याकाशविहायसी ॥ इति व्योमवर्गः २ ॥ सामान्यदिशानाम ५ । दिशस्तु ककुभः काष्ठा आशाश्च हरितश्च ताः ॥ ७४ पूर्वदक्षिण
पश्चिमानां यथाक्रमेणैकैकं नाम १ ॥ प्राच्यवाचीप्रतीच्यस्ताः पूर्वदक्षिणपश्चिमाः ॥ उत्तरदिङ्नाम १ । उत्तरा दिगुदीची स्यात् ॥ दि

इमे प्राणादयः शरीरस्था वायवः = ३

शीघ्रादि दृढपर्यंतं क्रियाविशेषणत्वे वर्तमानं क्लीबे स्यात् यथा शीघ्रं जुहोति सततं भुंक्ते एषां मध्ये यत्सत्वगामि द्रव्यगामि तत्त्रिषु वाच्यलिंगमित्यर्थः यथा शीघ्रा स्त्री शीघ्रः पुमान् शीघ्रं वय इत्यादि = ६ क्वचिद्द्रव्यगामीति धातुस्त्रस्य विशेषगामीत्यर्थः = ६

आकाशविहायसो द्वे पुंल्लिंगावपि = २

नाद स नेनत्ती अंबनादि दिशां वह बोधकं वचनं नाम = १

तद्व्यापाराः क्रमात् इमे # २॥ जगत्प्राणोऽपि गति = २

रंहः प्रभृतयो वेगस्य नामधेयानि शीघ्रादयस्तु काला सत्वपराः शते = ३

दिक्षु विख्याता गजा दिग्गजाः =३

भववस्तुनाम १ ' द्दिश्यं तु त्रिषु दिग्भवे '' ७५ '' इंद्रादिक्रमेणैव प्रत्येकं पूर्वादिदिशां स्वामिनां नाम १ ' इंद्रो वह्निः पितृपतिर्नैरृतो वरुणो
मरुत् ' कुबेर ईशः पतयः पूर्वादीनां दिशां क्रमात् ' ७६ '' इंद्रादीनां दिशां गजानामष्टानां क्रमादेकैकं नाम १ ' ऐरावतः पुंडरीको वा
मनः कुमुदोंजनः ' पुष्पदंतः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ' ७७ '' क्रमेणैरावतादीनां हस्तिनीनामैकैकं नाम १ ' करिण्योऽ
भ्रमुः कपिला पिंगलानुपमाः क्रमात् ' ताम्रकर्णी शुभ्रदंती चांजना चांजनावती ' ७८ '' आग्न्यादिकोणस्य नाम २ ' क्लीबाव्य
यं त्वपदिशं दिशोर्मध्ये विदिक् स्त्रियाम् '' दिशोर्मध्यमात्रस्य नाम २ ' अभ्यंतरं त्वंतरालं '' मंडलाकारेण परिगतसमूहमात्रस्य
नाम २ ' चक्रवालं तु मंडलं '' ७९ '' मेघनाम १५ ' अभ्रं मेघो वारिवाहः स्तनयित्नुर्बलाहकः ' धाराधरो जलधरस्तडित्वान्
वारिदोंबुभृत् ' ८० ' घनजीमूतमुदिरजलमुग्धूमयोनयः '' मेघपंक्तिनाम १ ' कादंबिनी मेघमाला '' मेघे भवति सति
भवति तस्य नाम १ ' त्रिषु मेघभवेऽभ्रियं ' ८१ '' मेघगर्जितनाम ४ ' स्तनितं गर्जितं मेघनिर्घोषे रसितादि च '' विद्युतना
म १० ' शंपा शतह्रदा ह्रादिन्यैरावत्यः क्षणप्रभा ' ८२ ' तडित्सौदामनी विद्युच्चंचला चपलापि च '' वज्रपतनजनितध्व
नेर्नाम १ ' स्फूर्जथुर्वज्रनिर्घोषो '' वज्राग्नेर्नाम २ '' मेघज्योतिरिरंमदः ' ८३ '' इंद्रधनुषनाम २ ' इंद्रायुधं शक्रधनु ''
ऋजुरिंद्रधनुषनाम १ ' तदेव ऋजु रोहितं '' मेघवृष्टिनाम २ ' वृष्टिर्वर्षं '' ग्रहादिदोषेण वृष्टिविघातनाम २ ' तद्वि
घातेऽवग्राहावग्रहौ समौ ' ८४ '' महावृष्टिनाम २ ' धारासंपात आसारः '' वाताहतजलकणनाम १ ' शीकरोंबुकणाः

४ ५ शुभ्रदंतीत्यपि पाठः =४

अपेति मध्यवाची शब्द इत्यादयः =५

कर्मधारयो अयं भावत्वस्य सूचनार्थः =८

मेघस्य निर्घोषः आदिना ध्वनितादि =८

अशनि शब्दः =३

अन्योन्यसंघट्टनेन मेघाग्निस्तस्मात् दीप्यतेति इरंमदः =३

४ तस्या वृष्टेर्विघाते द्वौ =२

तदिंद्रधनुः कृत्वा तादिना ऋज्व वक्रं सद्रोहितं =२

धारासंपातः सम्यक्पतनं =२ वर्षति मारि =२

सिपकादितान्नेत्वम् =१ मेघच्छन्ने मेघांधकारिते ह्नि रात्रावपि च दुर्दिनं =१

स्त्रि॰ ता वायुना तस्त तत्प्रेरिताम्बुक णाः शीकरः =१
चंद्रस्य पि =२

वर्षस्योपलः

स्त्रि॰ ताः ॥ गणनाम १ । वर्षोपलस्तु करका ॥ मेघांधकारितदिननाम १ । मेघच्छन्नेऽह्नि दुर्दिनं ॥ ८५ ॥ आच्छादननाम ८
अंतर्धा व्यवधा पुंसि त्वंतर्द्धिरपवारणम् । अपिधानतिरोधानपिधानाऽऽच्छादनानि च ॥ ८६ ॥ चंद्रमानाम २० । हिमांशु
तातः
श्चंद्रमाश्चंद्र इंदुः कुमुदबांधवः । विधुः सुधांशुः शुभ्रांशुरोषधीशो निशापतिः ॥ ८७ । अब्जो जैवातृकः सो
मो ग्लौ मृगांकः कलानिधिः । द्विजराजः शशधरो नक्षत्रेशः क्षपाकरः ॥ ८८ ॥ चंद्रषोडशभागनाम १ । कला तु षोडशो
भागो ॥ रविचंद्रमंडलनाम २ । बिंबोऽस्त्री मंडलं त्रिषु ॥ खंडमात्रनाम ४ भित्तं शकलखंडे वा पुंस्यर्द्धो ॥ तुल्यखंडद्वय
स्यमध्यखंडनाम १ ॥ ऽर्द्धं समेंऽशके ॥ ८९ ॥ चंद्रज्योतिनाम ३ । चंद्रिका कौमुदी ज्योत्स्ना ॥ चंद्रनैर्मल्यनाम २ । प्रसादस्तु प्र
नातेः
सन्नता ॥ चंद्रकलंकनाम ६ । कलंकांकौ लांछनं च चिह्नं लक्ष्म च लक्षणं ॥ ९० ॥ उत्कृष्टशोभानाम १ । सुषमा परमा शोभा
शोभामात्रस्यनाम ४ । शोभा कांतिर्द्युतिः छविः ॥ पालानाम ७ । अवश्यायस्तु नीहारस्तुषारस्तुहिनं हिमम् । ९१ ।
प्रालेयं मिहिका चाथ हिमसमूहनाम २ ॥ अथ हिमानी हिमसंहतिः ॥ शीतलद्रव्यनाम ७ । शीतं गुणे तद्वदर्थाः सुषीमः
ध्रुव ताराम
शिशिरो जडः । ९२ । तुषारः शीतलः शीतो हिमः सप्तान्यलिंगकाः ॥ ध्रुवनाम २ । ध्रुव औत्तानपादिः स्यात् ॥ अगस्त्य
नाम २ । इगस्त्यः कुंभसंभवः ९३ । मैत्रावरुणि ॥ अगस्त्यस्त्रीनाम १ । रस्यैव लोपामुद्रा सधर्मिणी ॥ ताराजनाम ६
नक्षत्रमृक्षं भं तारा तारकाप्युडु वा स्त्रियाम् ९४ ॥ अश्विन्यादि २७ तारानाम १ । दाक्षायण्योऽश्विनीत्यादि तारा ॥ अ

समेंप्रविभागेऽर्द्ध शब्दः क्लीबमेव =६

सुषीमादयः सप्त गुणवाचिनः शीतगु णवान वर्थेपि वर्तते तद्वदर्थाः अन्यलिं गकाभिधेया धीनाः =३

चंद्रस्य षोडशोभागः कला =० वा पुंसीति रखे त्रि राभ्यां संबध्यते नखंडोपि =५ विशेष्यनिघ्न =५

गुणेस्पर्शविशेषे शीतं =४

समानो धर्मोस्याः इति =२

अपि शब्दात् तारका पि वा स्त्रियां उडु साहचर्यात् सप्तेतारकं =१ स्थिरः =२ अश्विन्याद्याः सप्तविंशति तारका दाक्षायण्य उच्यंते दक्षस्यापत्यानि दुत्रः =१

स्त्रियां धेनुवत्तर

कर्मसाक्षी जगच्चक्षुरंशुमाली त्रयीतनुः। प्रद्योतनो दिनमणिः खद्योतो लोकबांधवः॥ इनो भगो धामनिधिश्चांशुमाली ... 

देसर्वभद्रपदोत्तरभद्रपदानां=२

श्विनी नक्षत्रनाम २। अश्वयुगश्विनी॥ विशाखानाम २। राधा विशाखा॥ पुष्यनाम ३। पुष्ये तु सिध्यतिष्यौ॥ धनिष्ठानाम २। श्रविष्ठा या २५। समा धनिष्ठा॥ पूर्वपरोत्तरपदनाम २। स्युः प्रोष्ठपदा भद्रपदाः स्त्रियः॥ मृगशिरनाम ३। मृगशीर्षं मृगशिरस्तस्मिन्नेवाग्रहायणी। २६॥ मृगशिरसः शिरोदेशस्थानां पंचतारकनाम १। इल्वलास्तच्छिरोदेशे तारका निवसंति याः॥ बृहस्पतिनाम ८। बृहस्पतिः सुराचार्यो गीष्पतिर्धिषणो गुरुः। २७। जीव आंगिरसो वाचस्पतिश्चित्रशिखंडिजः॥ शुक्रनाम ६। शुक्रो दैत्यगुरुः काव्य उशना भार्गवः कविः॥ २८॥ मंगलनाम ५। अंगारकः कुजो भौमो लोहितांगो महीसुतः॥ बुधनाम २। रौहिणेयो बुधः सौम्यः॥ शनिनाम ७। समौ सौरिशनैश्चरौ॥ २९॥ राहुनाम ५। तमस्तु राहुः स्वर्भानुः सैंहिकेयो विधुंतुदः॥ सप्तर्षीणांनाम २। सप्तर्षयो मरीच्यत्रिमुखाश्चित्रशिखंडिनः। १००॥ राश्युदयनाम १। राशीनामुदयो लग्नं ते तु मेषवृषादयः॥ सूर्यनाम ४९। सूरसूर्यार्यमादित्यद्वादशात्मदिवाकराः। १। भास्कराहस्कर ब्रध्नप्रभाकरविभाकराः। भास्वद्विवस्वत्सप्ताश्वहरिदश्वोष्णरश्मयः। २। विकर्तनार्कमार्तंडमिहिरारुणपूषणः। द्युमणिस्तरणिर्मित्रश्चित्रभानुर्विरोचनः। ३। विभावसुर्ग्रहपतिस्त्विषांपतिरहर्पतिः। भानुर्हंसः सहस्रांशुस्तपनः सविता रविः। ४॥ सूर्यपार्श्वस्थानां माठरादिकमेकैकनाम १। माठरः पिंगलो दंडश्चंडांशोः पारिपार्श्विकाः। ५॥ सूर्यसारथीनाम ५। सूर्यसूतोऽरुणोऽनूरुः काश्यपिर्गरुडाग्रजः॥ परिवेषनाम ४। परिवेषस्तु परि

पार्श्वे परीतिपरिपार्श्वं ऽव्ययीभावः। परिपार्श्वे वर्तंते इति पारिपार्श्विकाः=१

उत्पातादिना चंद्रसूर्ययोर्जातमंडलस्य=१

मेषो वृषोऽथ मिथुनं कर्कटः सिंहकन्यकौ तुला च वृश्चिको धन्वी मकरः कुंभमीनकौ=५

Left margin:

५

२

प्रानि मंदो पंगु काली छाया पुत्रोऽसितः ...

पञ्चाद्यजंतः पुल्लिंगोऽपि तमः=७

मेषवृषा द्या येषां=५ राशयः=५

Right margin:

इल्वलास्तु पिप्पलक=२ क्षिपकादिका दित्वाभावः=३

बहुत्वे लुक् मग वः=५

पंगुत्वाच्छनैश्चरति

चित्रः शिखंडश्च ... स्त्वेषामिति ... सास प्राप्ति चित्रशिखंडिनः=१

५

काकाक्षिन्यायेन दरी धिरिति संबध्यते उत्तरत्रा । पं=२
रुचिरिदी प्रोक्ति ए=२
एते गुणे क्लीवाः गुणिनि विशेष्यनिघ्नाः=३
गुणे क्लीवं तद्वति त्रिष्विति सर्थः=४

धिरुपसूर्यकमंडले ' ६ '' किरणनाम ११ ' किरणोऽस्रमयूखांशुगभस्तिघृणिधृष्णयः ' भानुः करो मरीचिः स्त्रीपुंसयोर्दीधि
तिः स्त्रियाम् ' ७ '' सामान्यप्रभानाम ११ '' स्युः प्रभा रुग्रुचिस्त्विड्भाभाश्छविद्युतिदीप्तयः ' रोचिः शोचिरुभे क्लीबे '' उत्कृष्टप्रका
शनाम ३ ' प्रकाशो द्योत आतपः ' ८ '' ईषदुष्णनाम ४ ' कोष्णं कवोष्णं मंदोष्णं कदुष्णं त्रिषु तद्वति '' अत्युष्णनाम ३ ' तिग्मं ती
क्ष्णं खरं तद्वत् '' मृगतृष्णानाम २ ' मृगतृष्णा मरीचिका ' ९ '' इति दिग्वर्गः '' ३ '' तत्कालादिकालनाम ४ ' कालो दिष्टोऽप्यनेहा
पि समयो '' प्रतिपत्तिथिनाम २ ' पक्षतिः ' प्रतिपद्द्वे इमे स्त्रीत्वे '' सामान्यतिथिनाम १ ' तदाद्यास्तिथयो द्वयोः ' १० '' दिननाम
म ९ ' घस्रो दिनाहनी वा तु क्लीबे दिवसवासरौ '' प्रभातनाम ६ ' प्रत्यूषोऽहर्मुखं कल्यमुषःप्रत्युषसी अपि ' ११ ' प्रभातं च '' दिनांतनाम
म १ ' दिनांते तु सायं '' संध्यामात्रनाम २ ' संध्या पितृप्रसूः '' दिनस्याद्यंतमध्याह्ननाम ३ ' प्राह्णापराह्णमध्याह्नास्त्रिसंध्य ''
रात्रिनाम १२ ' मथ शर्वरी ' १२ ' निशा निशीथिनी रात्रिस्त्रियामा क्षणदा क्षपा ' विभावरी तमस्विन्यौ रजनी यामिनी तमी ' १३ ''
अतिकृष्णरात्रिनाम २ ' तमिस्रा तामसी रात्रि '' ज्योत्स्नावद्रात्रिनाम १ ' ज्यौत्स्नी चंद्रिकयान्विता '' दिनद्वयमध्यवर्तिनीरात्रि
नाम १ ' आगामिवर्त्तमानाहर्युक्तायां निशि पक्षिणी ' १४ '' रात्रिसमूहनाम १ ' गणरात्रं निशा बह्व्यः '' रात्रिमुखनाम २ ' प्र
दोषो रजनीमुखं '' अर्द्धरात्रनाम २ ' अर्द्धरात्रनिशीथौ द्वौ '' प्रहरनाम २ ' द्वौ यामप्रहरौ समौ ' १५ '' पक्षांतरसंधिनाम २ ' स प
र्वसंधिः प्रतिपत्पंचदश्योर्यदंतरं '' पूर्णिमाअमावस्येति पक्षांतौ नाम १ ' पक्षांतौ पंचदश्यौ द्वे '' पूर्णिमासी नाम २ ' पौर्णमासी तु
पूर्णिमा ' १६ '' कलाहीनपूर्णमासीनाम १ ' कलाहीने सानुमतिः '' पूर्णनिशाकरपूर्णिमानाम १ ' पूर्णे राका निशाकरे '' अमाव
प्रारंभो दोषाया इति प्रदोषः रजन्या मुखमिव=३
यस्यां सा पूर्णिमा उदयकाले प्रतिपद्योगात् कलाहीने चंद्रेऽनुमतिः=२

आगामिवर्त्तमानेच तेऽहनी चेति कर्मधारये द्वन्द्वः रतिका=४
आगामिवर्त्तमाने अहनी युक्ते यस्यां=४
द्वावितिसमाधिस्याद्व्यते=२

साप्रतिपत्पञ्चदश्या यासां ताः=५
दिनाद्यंतमध्यानामेकं=७
गणनां बह्वीनां रात्रीणां समाहारः=६
द्वे पूर्णिमामावास्ये पक्षस्यांतौ=२

मार्गशीर्षीणां युगे हेमंतादीन्त ऋतून् स्यातितदेकदेशा भवरपरिच्छेदार्थमनुवदति द्वौ द्वौ रातिः =१ शुक्लपक्षः पूर्वसंज्ञः कृष्णपक्षोऽपरसंज्ञः क्रमेणैकैकं तो पक्षौ मासः =६
चतुर्दशीयोगाद्दृष्टचंद्रासती सा अमा सिनीवाली =१ तत्र द्वयं लवः प्रोक्तो निमेष
उदये अमायोगान्नष्टचंद्रकला सा अमा कुहूः =२ देशाकाशादिषु अग्निविकारस्य =३ स्तुलवद्वयम् =४

सूर्येंदुसंगमः यंतो स्मिन् =१
६
पुष्पविकसने भावे घञ् पुष्यो विकासः प्रकाशस्तद्वंतौ मत्वर्थे प्रत्येकं पुष्पवानिति निप्रयोक्तृ अमिति भावः =४
रात्रिश्च दिवा च रात्रिंदिवं तत्समं यस्मिन् काले तादृशो काले मात्रे तुलामेषावाप्नुवन्ने =६

सनाम४ अमावास्या त्वमावस्या दर्शः सूर्येंदुसंगमः ७ दृष्टचंद्रकलाअमावसनाम१ सा दृष्टेंदुः सिनीवाली अदृष्टचंद्रकलाअमावसनाम१ सा नष्टेंदुकला कुहूः राहुचंद्रार्कग्रहस्यनाम२ उपरागो ग्रहो प्रत्येकं राहुग्रस्तचंद्रार्कनाम२ राहुग्रस्ते त्विंदौ च पूष्णि च ८ सोपप्लवोपरक्तौ द्वौ अग्निवैकृतस्यनाम२ वह्न्युत्पात उपाहितः एकोक्त्यानाम१ एकयोक्त्या पुष्पवंतौ दिवाकरनिशाकरौ ९ अष्टादशनिमेषावच्छिन्नकालनाम१ अष्टादश निमेषास्तु काष्ठा काष्ठात्रिंशतनाम१ त्रिंशत्तु ताः कला त्रिंशत्कलानाम१ तास्तु त्रिंशत्क्षणः सद्वादशनाम१ स्ते तु मुहूर्तो द्वादशास्त्रियां २० अहोरात्रनाम१ ते तु त्रिंशदहोरात्रः पक्षनाम१ पक्षस्ते दशपंच च मासनाम१ पक्षौ पूर्वापरौ शुक्लकृष्णौ मासस्तु तावुभौ २१ ऋतुनाम१ द्वौ द्वौ माघादिमासौ स्यादृतु अयननाम१ स्तैरयनं त्रिभिः अयनद्वयमासनाम१ अयने द्वे गतिरुदग्दक्षिणार्कस्य वत्सरः २२ समरात्रिवासरकालनाम२ समरात्रिंदिवे काले विषुवद्विषुवं च तत् पुष्ययुक्तपौर्णमासीनाम१ पुष्ययुक्ता पौर्णमासी पौषी मासे तु यत्र सा २३ नाम्ना स पौषो माघाद्याश्चैवमेकादशापरे मार्गमासनाम४ मार्गशीर्षे सहा मार्ग आग्रहायणिकश्च सः २४ पौषनाम२ पौषे तैषसहस्यौ द्वौ माघनाम२ तपा माघे फाल्गुननाम२ अथ फाल्गुने स्यात्तपस्यः फाल्गुनिकः चैत्रनाम३ स्याच्चैत्रे चैत्रिको मधुः २५ वैशाखनाम३ वैशाखे माधवो राधो ज्येष्ठनाम२ ज्येष्ठे शुक्रः आषाढनाम२ शुचिस्त्वयं आषाढे श्रावणनाम२ श्रावणे तु स्यान्नभाः श्रावणिकश्च सः २६ भाद्रपदनाम४ स्युर्नभस्यप्रौष्ठपदभाद्रभाद्रपदाः समाः आश्वनाम

मार्गशीर्षेण युक्ता पौर्णमासी मार्गशीर्षी सा अस्मिन् मासे स मार्गशीर्षः =५
६
मघया युक्ता पौर्णमासी माघी मासो माघ एवमन्यत्रापि =५

अयने तु द्वे अर्कस्यांतरागतिर्दक्षिणा च उत्तरदक्षिणाख्यं द्वे अयने ते तु वत्सर इति वक्ष्ये अर्कस्येति ग्रहणं चांद्रत्वव्यावृत्त्यर्थं पक्षादिकं चांद्रमुक्तं अयमिति पुंच्चैः पुंस्त्वाभिव्यक्त्यर्थं =२
अयनं तु न चांद्रं किं तु सौरमेव =१

बहुवचननिर्देशात्प्रायेणायं बहुवचनांतः क्वचिद्वचनीतरमपि सभायां समायामिति भाष्यात् =६
माघफाल्गुनाभ्यां शिशिरः भवति=२
नाम२ स्यादाश्विन इषोऽप्याश्वयुजोऽपि कार्त्तिकनाम४ स्यात्तु कार्त्तिकः ३७ बाहुलोर्जौ कार्त्तिकिको मार्गशी
र्षाभ्यां हिमऋतुनाम१ हेमंतः शिशिरोऽस्त्रियां चैत्रवैशाखाभ्यां वसंतऋतुनाम२ वसंते पुष्पसमयः सुरभि
ज्येष्ठाषाढाभ्यां ग्रीष्मऋतुनाम७ ग्रीष्म ऊष्मकः ३८ निदाघ उष्णोपगम उष्ण ऊष्मागमस्तपः श्रावणभाद्र ऊष्माप=२
द्रपदाभ्यां वर्षाऋतुनाम२ स्त्रियां प्रावृट् स्त्रियां भूम्नि वर्षा आश्विनकार्त्तिकाभ्यां शरत् ऋतुनाम१ अथ शर
हेमंतादयः=५ त्स्त्रियां ३९ मार्गशीर्षादीनां षण्णां एव प्रत्येकं नाम१ षडमी ऋतवः पुंसि मार्गादीनां युगैः क्रमात् संवत्सर नाम६
संवत्सरो वत्सरोऽब्दो हायनोऽस्त्री शरत्समाः ३० मानुष्येण मासेन पितॄणां अहोरात्र नाम१ मासेन स्यादहो
रात्रः पैत्रो मानुषेण वर्षेण देवतानामहोरात्र नाम१ वर्षेण दैवतः देवानां युगसहस्रद्वयेन ब्रह्मणोऽहोरात्र ना
द्वे दैवे युगसह म१ दैवे युगसहस्रे द्वे ब्राह्मः १ कल्पौ तु तौ नृणां ३१ दिव्यानां युगानामेकसप्तति मन्वंतरनाम१ मन्वंतरं तु दि
स्रे तौ नृणां क व्यानां युगानामेकसप्ततिः प्रलयनाम५ संवर्त्तः प्रलयः कल्पः क्षयः कल्पांत इत्यपि ३२ पापनाम२ अ
ल्पयतः स्थितिं स्त्री पंकं पुमान् पाप्मा पापं किल्बिषकल्मषं कलुषं वृजिनैनोऽघमंहो दुरितदुष्कृतं धर्मनाम५ स्याद्धर्मम्
प्रलयं चेति कल्पौ =५ स्त्रियां पुण्यश्रेयसी सुकृतं वृषः ३३ प्रीतिनाम२ मुत्प्रीतिः प्रमदो हर्षः प्रमोदामोदसंमदाः स्यादानंदथुरा
देवानां युगसहस्र द्वयेन ब्रह्मणोऽहो रात्रः=५ नंदः शर्मशातसुखानि च ३४ कल्याणमात्रस्य नाम२ श्वः श्रेयसं शिवं भद्रं कल्याणं मंगलं शुभं भावुकंभ
मनोरंतरमवकाश इतिविग्रहः एकाधिका सप्ततिः साचा किंचिदधिकेति बोध्यम् =४ भंदमाव=२
सातमपि
=सुखनाम३=१

पापपुण्यप्रशस्तसुखादिशास्त्रं तं प्रशस्तजातं द्रव्येवर्तमानं त्रिषुवोध्यं। तत्र स्त्रियां कल्याणी अन्येष्ववंता:=२
वद प्राक्तनशुभाशुभकर्मणः=३ मतल्लिकाद्योनियतलिंगानतुविशेष्यनिघ्नाः अत्रस्वपन्नाश्चेतिप्राचः=२

अस्त्रियामिति सेमान्नान्तवि=२ विकं भव्यं कुशलं क्षेमं मस्त्रियां २५ शस्तं चाथ त्रिषु द्रव्ये पापं पुण्यं सुखादि च १ प्रशस्तनाम५ मतल्लि प्रशस्तः पुरुषः पुरुषमतल्लिका। ब्राह्मणमचर्चिका। गोप्रकांडं
कामचर्चिका प्रकांड उद्धतल्लजौ २६ प्रशस्तवाचकान्यमू प्राक्तनशुभावहाशुभावहकर्मणोनाम१ अयः
अदृष्टः=३ शुभावहो विधिः दैवनाम६ दैवं दिष्टं भागधेयं भाग्यं स्त्री नियतिर्विधिः २७ कारणनाम२ हेतुर्ना का
आदिमूलं कारणं=४ रणं बीजं प्रथमकारणनाम२ निदानं त्वादिकारणं आत्मनो नामानि३ क्षेत्रज्ञ आत्मा पुरुषः सत्त्वरजस्त
मसां साम्यावस्थानाम२ प्रधानं प्रकृतिः स्त्रियां २८ कालकृतो वस्तुधर्मो यौवनादिनाम१ विशेषः का कालकृतो धर्मो यौवनादिविशेषो ऽवस्था=५
लिकोऽवस्था गुणनामत्रयाणि पृथक्नाम१ गुणाः सत्त्वं रजस्तमः जन्मनाम६ जनुर्जननजन्मानि जनिरु
त्पत्तिरुद्भवः २९ प्राणिनाम६ प्राणी तु चेतनो जन्मी जंतुजन्युशरीरिणः जातिनाम३ जातिर्जातं च सामान्यं पृथगात्मतायस्तस्यभावः=६
व्यक्तिनाम२ व्यक्तिस्तु पृथगात्मता २९ चित्तनाम७ चित्तं तु चेतो हृदयं स्वांतं हृन्मानसं मनः इति काल
वर्गः॥ ॥बुद्धिनाम१४ बुद्धिर्मनीषा धिषणा धीः प्रज्ञा शेमुषी मतिः प्रेक्षोपलब्धिश्चित्संवित्प्रति
पज्ज्ञप्तिचेतनाः ४० धारणावतीबुद्धिनाम१ धीर्धारणावती मेधा इदमहं कुर्यामिति मनसो व्यापार धारणाशक्तियुक्ता धीः=३
नाम१ संकल्पः कर्म मानसं मनसः सुखादौ प्रसरणनाम२ चित्ताभोगो मनस्कारः विचारनाम२ चर्चा
संख्या विचारणा ४१ अध्याहारनाम३ अध्याहारस्तर्क ऊहः स्थाणुर्वा पुरुषो वा इति संदेहनाम४ विचि

गुरी उच्चमनेः स्यात् किंपि तु आगूः आगुरी आगुरः धृर्वर्तृ=३
वधूः शरवरते=२

मोक्षफलिका धीर्ज्ञानं अन्यफलिका शिल्पशास्त्रे च या धीः सा विज्ञानं = मुकटस्तु
मोक्षनिमित्तं शिल्पशास्त्रयोर्धीर्ज्ञानं उच्यते अन्यानि मित्तं या तयोर्धीः सावि
ज्ञानमिति व्याख्यात्=४

दोपरौ प्रकारौ च यस्य=१ कित्सातु संशयः संदेहद्वापरौ चा निश्चयनाम२ थ समौ निर्णयनिश्चयौ ४२ परलोको नास्ति इति बुध्या
देर्नाम१ मिथ्यादृष्टिर्नास्तिकता द्रोहचिंतकस्यनाम२ व्यापादो द्रोहचिंतनं सिद्धांतनाम२ समौ सिद्धांतरा
द्धांतौ भ्रांतिनाम२ भ्रांतिर्मिथ्यामतिर्भ्रमः ४३ अंगीकारस्यनाम९ संविदागूः प्रतिज्ञानं नियमाश्रव
संश्रवाः अंगीकाराभ्युपगमप्रतिश्रवसमाधयः ४४ मोक्षज्ञाननाम१ मोक्षे धीर्ज्ञानं अन्यत्रविज्ञानना
म१ मन्यत्र विज्ञानं शिल्पशास्त्रयोः मोक्षनाम८ मुक्तिः कैवल्यनिर्वाणश्रेयोनिःश्रेयसामृतं ४५ मोक्षो
पवर्गो अविद्यानाम२ थाज्ञानमविद्याहंमतिः स्त्रियां चक्षुरादिग्राह्याः पंचविषयपृथकनाम१ रूपं१
रूपादयः=७ शब्दो२ गंध३ रस४ स्पर्शाश्च५ विषया अमी ४६ गोचरा इंद्रियार्थाश्च इंद्रियनाम२ हृषीकं विषयींद्रियं पंचानामपि प्रत्येकं श्रोत्र=६
आदिना पाणिपादा इ=८ गुणादि इंद्रियनाम१ कर्मेंद्रियं तु पाय्वादि बुद्धींद्रियनाम१ मनोनेत्रादि धींद्रियं ४७ कषायरसनाम२ तु आदिना कर्णरसना दि=८
कर्मसाधकमिंद्रियं कर्मेंद्रियमुच्यते वरस्तु कषायोऽस्त्री पंचप्रत्येकरसशब्दवाच्यानां नामपृथक् मधुरो१ लवणः१ कटुः१ तिक्तो१ ऽम्लश्च१ रसाः पुं
सि तद्वत्सु षडमी त्रिषु ४८ परिमलनाम१ विमर्देत्थे परिमलो गंधे जनमनोहरे अतिदूरगामी परिमल
अस्य विमर्दोऽतिनिर्हारी अत्यंतमनोहर नाम१ आमोदः सोऽतिनिर्हारी वाच्यलिंगत्वमागुणात् ४९ दूरगामीगंधनाम२ समाकर्षी तु निर्हारी सुगंध
आमोदः। आगुणा द्रव्यनाम४ सुरभिर्घ्राणतर्पणः इष्टगंधः सुगंधिः स्यात् मुखवासनाम२ दामोदी मुखवासनः ५० दुर्गं
गुणोत्कर्षोदयः पुंसि तुवरादयः षड्रसशब्दवाच्याः तत्र तुवरकषाययोरस्त्रीत्वस्यो क्तत्वात् लवणादितरेषां लिंगनिर्णयमाह पुंसीति गुणमात्रे वर्तमाना मधुरादयः पंच पुंसि
तः प्रागतः परं वाच्य सर्थः। अमी बहवो वा चकारात्तुवरादयः सप्त ... त्रिलिंगाः इत्यर्थः=३ सुरतादिविमर्दोत्थे माल्यादिगंधे घर्षलसमुद्भवे चंदनादिगंधे च जनानां
लिंगतः सधिक्रियते=२ मनोहरे परिमलः=२

चित्रकिर्मीरेति समस्तमकृत्वा पृथग्रूपभेदश्च दर्शनं गुणे शुक्लादयः पुंसीत्यस्य वा आमोऽपक्वोमलस्तस्येव गंधोयस्य=१ ।नीलपीतसंवलितशुक्लस्य=२
धनार्थ=वस्तु तस्य गुणे विशेष्ये शुक्लादयः पुंसि शुक्लो गुण इति गुणवति तु वा च्यलिंगत्वं यथा शुक्लः पटः =९

दुर्गंधे त्विकारोने हिविशेषः =२

धनाम२ पूतिगंधस्तु दुर्गंधो अपक्वमांसादिगंधनाम२ विस्रंस्यादामगंधियत् शुक्लनाम१२ शुक्लशुभ्रशु
चिश्वेतविशदश्येतपांडुराः ५१ अवदातः सितो गौरोऽवलक्षो धवलोर्जुनः पांडुरनाम२ हरिणः पांडुरः पांडु
सितपीतयोगात ईषत्पांडुनाम१ ईषत्पांडुस्तु धूसरः ५२ कृष्णवर्णनाम७ कृष्णे नीलासितश्यामकालश्या

८

मलमेचकाः ५३ पीतवर्णनाम३ पीतो गौरो हरिद्राभः हरितनाम२ पालाशो हरितो हरित् रक्तवर्णना
(इकोकनदमिवछवि)
म२ रोहितो लोहितो रक्तः कोकनरच्छविरक्तोत्पलवर्णनाम२ शोणः कोकनदच्छविः ५४ कृष्णलोहि
(किंचि) (ईषद्रक्त)
तमिश्रवर्णनाम२ अव्यक्तरागस्त्वरुणः श्वेतरक्तमिश्रपाटलनामकुसुमवर्णनाम२ श्वेतरक्तस्तु पाटलः
कृष्णपीतमिश्रवर्णनाम१ श्यावः स्यात्कपिशो कृष्णलोहितमिश्रवर्णनाम२ धूम्रधूमलौ कृष्णलोहि
(रक्तपीत)
ते ५५ कपिलवर्णनाम६ कडारः कपिलः पिंगपिशंगौ कद्रुपिंगलौ नानावर्णनाम६ चित्रं किर्मीरकल्माष वागधिष्ठातृदेवतायाः सप्त=८

यथापदसमूहः

शबलैताश्च कर्बुरे ५६ गुणे शुक्लादयः पुंसि गुणिलिंगास्तु तद्वति इति धीवर्गः ५॥ ॥भारतीना
म७ ब्राह्मी तु भारती भाषा गीर्वाग्वाणी सरस्वती ५७ भारतीवचननाम६ व्याहार उक्तिर्लपितं भाषितं वचनं व

८

चः अपशब्दनाम२ अपभ्रंशोऽपशब्दः स्यात् वाचकनाम१ शास्त्रे शब्दस्तु वाचकः ५८ तिङंतसुबंतचयवा व्याकरणादौ वाचकः साधुः स शब्दः =२
क्यनाम२ तिङ्सुबंतचयो वाक्यं क्रिया वा कारकान्विता प्रत्येकसमुदायेन मंत्रवेदनाम२ श्रुतिः स्त्री वेद आ
तिङंतानां चयः पचति पठति पचति भवति पाको भवतीत्यर्थः सुबंतानां चयः प्रकृतिसिद्धमिदं हिमहात्मनामित्यादि स वाक्यं क्रियेत्यादि वा शब्दः समुच्चये
कारकान्विता क्रिया वो धकं घटमानयेत्यादि तिङ्सुप् चयात्मकमपि वाक्यमित्यर्थः =१

त्र्याधर्मस्त्रयीधर्मः। तयात्र्या विधिर्विधीयमानो यज्ञादि स्तद्विधिः=२
इत्येते त्रयो वेदास्त्रयी=२

म्नाय' वस्समात्तया विधिर्विधीयमानो यज्ञादिस्त्रयीधर्मनाम२ 'त्रयीधर्मस्तु तद्विधिः' ५९ 'वेदत्रयनाम
स्त्रियामृक्१साम२ यजुषी' एते वेदास्त्रयः त्रयीशब्देनोच्यते तन्नाम२ इति वेदास्त्रयस्त्रयी 'वेदांगनाम२
शिक्षेत्यादि श्रुतेरंग' ॐकारनाम२ 'मोंकारप्रणवौ समौ' ६० 'इतिहासनाम२ इतिहासः पुरावृत्त
उदात्तादिस्वरत्रयनाम२ 'उदात्ताद्यास्त्रयः स्वराः' तर्कशास्त्रार्थयोर्नाम२ आन्वीक्षिकी दंडनीतिस्तर्क
विद्यार्थशास्त्रयोः' ६१ 'ख्यातसत्यार्थयोर्नाम२' आख्यायिकोपलब्धार्था' व्यासादिप्रणीतपुराणनाम२
पुराणं पंचलक्षणं' कथानाम२' प्रबंधकल्पना कथा' दुर्विज्ञानार्थप्रश्नस्य नाम२ प्रवह्लिका प्रहेलिका' ६२
मन्वादिस्मृतिनाम२ स्मृतिस्तु धर्मसंहिता' संग्रहनाम२ समाहृतिस्तु संग्रहः' श्लोकनाम२ समस्यातु स
मासार्था' सांप्रदायिकसाधारणपालोकप्रसिद्धेर्नाम२ किंवदंती जनश्रुतिः' ६३ वार्तानाम४ वार्ता प्रवृत्तिर्वृत्तां
त उदंतः स्यात्' नामनाम६ 'आह्वय आख्याह्वे अभिधानं च नामधेयं च नाम च' ६४ 'आकारणनाम२ हूति
राकारणमाह्वानं' अनेकैः कृताकारणस्य नाम१ 'संहूतिर्बहुभिः कृता' झगडानाम२ विवादो व्यवहारः स्यात्' व
चनस्योपक्रमस्य नाम२' उपन्यासस्तु वाङ्मुखं' ६५ 'प्रकृतोपपादकस्य नाम२ उपोद्घात उदाहारः' शापना
म२' शपनं शपथः पुमान्' प्रश्ननाम२ प्रश्नोऽनुयोगः पृच्छा च' उत्तरनाम२ प्रतिवाक्योत्तरे समे' ६६ मि
थ्यावादनाम२ मिथ्याऽभियोगोऽभ्याख्यानं' सत्यस्त्येयादिवाच्यत्वस्य नाम२ 'मथ मिथ्याभिशंसनं' अभिशा

ह मिथ्यारोपस्य सुरापानादिविषयस्य=२

काविप्राप्तिपरीत्यार्थ महत्वं तैव पद्युम्ना यथार्थतत्वं नभस्तत्वमिति=१

उपलब्धोज्ञातोऽर्थो यस्याः=५

हेप्रातं मे धारयसी त्यादि मिथ्याविवादस्य=१

सर्वाचरितप्रतिपादकस्य ग्रंथस्य हि=२

एतौ द्वौ क्रमात्तर्कविद्यायां न्यायरूपायां अर्थशास्त्रे च वर्तेते=४

निबंधोयः समासेन संग्रहं तं विदुर्बुधाः=१

दृष्टांतादेः उदाहरणानाम नीह=२

वस्समातोपयोग्यर्थवर्तनस्य=२

यथासर्पः सर्पइति =२

पः' प्रीतिजनितमुखवकंठादिशब्दनाम१' प्रणादस्तु शब्दः स्यादनुरागजः' ६७' कीर्त्तिनाम२' यशः कीर्त्तिः सम
ज्ञा च' स्तुतिनाम४' स्तवः स्तोत्रं स्तुतिर्नुतिः' द्विवारत्रिवारउक्तनाम१' आम्रेडितं द्विस्त्रिरुक्तं' उच्चशब्दनाम१
'मुच्चैर्घुष्टं तु घोषणा' ६८' शोकादिविकारशब्दनाम१' काकुः स्त्रियां विकारो यः शोकभीत्यादिभिर्ध्वनेः' निं
दानाम१० अवर्णाक्षेपनिर्वादपरीवादापवादवत्' ६९' उपक्रोशो जुगुप्सा च कुत्सा निंदा च गर्हणे' अप्रियव
चननाम२ पारुष्यमतिवादः स्या' चौरोसि त्वां घातयिष्यामीत्यपकारार्थवचननाम२' द्रुत्सिनं त्वपकारगीः'
७० उपालंभनाम१' यः सनिंद उपालंभस्तत्र स्यात्परिभाषणं' सुरतविषयेगालिनाम१ तत्र त्वाक्षारणा'
यः स्यादाक्रोशो मैथुनं प्रति' ७१' आभाषणनाम२' स्यादाभाषणमालापः' प्रयोजनशून्यवचननाम१' प्रला
पोनर्थकं वचः' मुहुरसंभ्रमेणपुनर्भाषणनाम२' अनुलापो मुहुर्भाषा' शोकाउक्तेनाम२' विलापः परिदेवनं'
७२ अन्योन्यविवादवचननाम२' विप्रलापो विरोधोक्तिः' अन्योन्यप्रीतिवचननाम२' संलापो भाषणं मिथः'
शोभनोक्तिनाम२' सुप्रलापः सुवचनं' धार्यमाणेपिन धारयामीत्यादिकोक्तेनाम२' मपलापस्तु निह्नवः' ७३'
संदेशवाक्यनाम२' संदेशवाग्वाचिकं स्याद्वाग्भेदास्तु त्रिषूत्तरे' निंदासहितवाक्नाम१' रुशती वागकल्याणी
स्या' शुभवाक्नाम१' त्कल्या तु शुभात्मिका' ७४' अतिमधुरवाक्नाम१' अत्यर्थमधुरं सांत्वं' शोभनव
चननाम२' संगतं हृदयंगमं' कर्कशवचननाम२' निष्ठुरं परुषं' भांडादिवचननाम२' ग्राम्यमश्लीलं' स

१

९
यथाऽवर्त्तादियो निंदायां तथोपक्रोशशब्दयोपि इत्यर्थः =८

परस्त्री निमित्तं पुंसः पत्र पुरुष निमित्तं स्त्रिया आक्रोशनस्येकम =१

च४
उत्तरे वक्ष्यमाण रूशत्यादयः सम्यगं ता: =३

कलासु साधुः तत्र साधुरिति यत =२

आदिना काम क्रोधादेर्ग्रहः =२

द्वेवारं भाषणस्य =८

९

सहनिष्ठेवेनश्लेष्मकणादिनिर्गमनेनेति एकंश्लेष्मनिर्गमसहितवचसः=१

परस्परेणपराहतंमाताभवंध्ये तिवत्=१

अथखत्वादिना श्लीलोच्चारस्य ह=२

अप्रियवचननाम१ सूनृतंप्रिये ७५ सत्ये परस्परविरुद्धवाक्नाम३ ऽथसंकुल क्लिष्टे परस्परपराहते अ
शक्तानुप्तवर्णपदंयद्वचननाम१ लुप्तवर्णपदंग्रस्तं शीघ्रोच्चारितवचननाम१ निरस्तंत्वरितोदितं ७६ सश्ले
ष्मवचननाम१ अंबूकृतंसनिष्ठेव दुर्वचननाम१ मबद्धंस्यादनर्थकं (इतिनिंद्यवचनस्य) समुदायभिन्नवचननाम१ अनक्षर
मवाच्यंस्या खपुष्पादिवत्असत्यार्थनाम१ दाहतंतुमृषार्थकं ७७ सोल्लुंठनंतुसोत्प्रासं रतिशब्दनाम१
मणितंरतिकूजितं अव्यक्तवचननाम१ अथम्लिष्टमविस्पष्टं असत्यवचननाम२ वितथंत्वनृतंवचः
सत्यवचननाम४ सत्यंतथ्यमृतंसम्यगमूनित्रिषुतद्वति ७८ शब्दनाम१७ शब्देनिनादनिनदध्वनिध्वा
नरवस्वनाः स्वाननिर्घोषनिर्ह्रादनादनिस्वाननिस्वनाः ७९ आरवारावसंरावविरावा वस्त्रपर्णध्वनि
नाम१ अथमर्मरः स्वनितेवस्त्रपर्णानां भूषणध्वनिनाम१ भूषणानांतुशिंजितं ८० वीणाशब्दनाम५
निक्वाणोनिक्वणः क्वाणः क्वणः क्वणनमित्यपि वीणायाः क्वणितेप्रादेः प्रक्वाणप्रक्वणादयः ८१ कोलाहलना
म२ कोलाहलः कलकल मृगादीनांध्वनिनाम१ स्तिरश्चांवाशितंरुतं प्रतिशब्दनाम२ स्त्रीप्रतिश्रुत्प्रतिध्वा
ने गाननाम२ गीतंगानमिमेसमे ८२ इतिशब्दादिवर्गः ६ ॥ ॥ तंत्रीकंठोत्थितसप्तानांपृथक्ना
म१ निषादर्षभगांधारषड्जमध्यमधैवताः पंचमश्चेत्यमीसप्त तंत्रीकंठोत्थिताःस्वराः ८३ मधुरास्फुट

तंत्रीतःकंठो[illegible]स्वरंति=१

रतौकूजितं=१

अमून्युपचारा त्तद्वतिवर्त्तमा नानित्रिषुत्रि लिंगाइत्यनेन वाग्विशेषपरा णांत्रिलिंगत्वमु क्तं अनेनतु वक्तृपराणामि तिविशेषः=६

उत्प्रासउप हासःतत्सहि तं=४

वस्त्राणांपर्णा नांचस्वनितं

प्रादेरुपसर्गा त्आदिनाप्रक णादयः=८

मधुरः श्रुतिसुखः स चासौ अस्फुटो ऽव्यक्ताक्षरश्च तादृशे ध्वनौ कलः = २ मेघादि ध्वनौ = २ १०

सम्यगन्वितो लयोन्वसंगीतवाद्यानां साम्यं यत्र सः = एकः समस्तालोमानमस्येत्येकतालः = ३ साएव वीणैव सप्तभिस्तंत्रीभिः परिवादिता = ८ इदं ततादि ततानद्धसुषिरघनानि तत्र वाद्यादि त्रिनामकं = ६ हरीतकयाकृतिस्त्वं कोयवम घातस्तयोर्ढक्कः । आलंम्य भेवको प्रकोमधवदत्तिणपाश्विमाः = १

स्वनशब्दनाम १ ' काकलीतु कले सूक्ष्मे ' मधुरे श्रुतिसुखे स्फुटे ऽव्यक्ताक्षरे ध्वनौ नाम १ ' ध्वनौ तु मधुरा
स्फुटे कलो ' गंभीरमेघादिध्वानिनाम १ ' मंद्रस्तु गंभीरे ' अत्युच्चकांस्यपादिध्वनिनाम १ ' तारोऽत्युच्चैस्त्रयः
स्त्रिषु ' ८४ ' तालनाम १ समन्वितलयस्त्वेकतालो ' वीणानाम ३ ' वीणातु वल्लकी विपंची ' सप्ततंत्रीभिर्न्वि
न्तिता वीणानाम १ ' सातु तंत्रीभिः सप्तभिः परिवादिनी ' ८५ ' वीणादिक वाद्यनाम १ ' ततं वीणादिकं वाद्य
मुरजशब्दनाम १ 'आनद्धं मुरजादिकं ' वंशादिशब्दनाम ' वंशादिकं तु सुषिरं ' कांस्यतालादिशब्दना
म १ ' कांस्यतालादिकं घनं ' ८६ ' ततादि चतुःप्रकार वादित्रनाम ३ ' चतुर्विधमिदं वाद्यं वादित्रातोद्यनाम
कं ' मृदंगनाम ३ ' मृदंगा मुरजा ' मृदंगस्यांक्यादयो भेदानाम पृथक् ३ ' भेदास्त्वंक्यालिंग्योर्ध्वकास्त्र
यः ' ८७ ' यशःपटहनाम २ ' स्यात् यशःपटहो ढक्का ' भेरीनाम २ ' भेर्यामानकदुंदुभी ' पटहनाम २ ' आ
नकः पटहोऽस्त्री स्यात् ' धनुराकृतिवीणादिवादननाम १ ' कोणो वीणादिवादनं ' ८८ ' वीणादंडनाम १
' वीणादंडः प्रवालः स्यात् ' ककुभस्तु प्रसेवकः ' वीणाकायनाम २ ' कोलंबकस्तु कायोऽस्या ' यत्र तंत्री
निबध्यते तस्य भागनाम २ ' उपनाहो निबंधनं ' ८९ ' षट्डमरुकप्रतिवाद्यभेदनाम पृथक् ६ ' वाद्यप्रभे

' ककुभनाम २ वीणायास्तु वकयुगलस्य = २ अस्या वीणायाः कायो ऽलाबुदंडककुभसमुदायस्तंत्रीहीनः = २

हे वीणादंडः स्थितशब्दगांभीर्यं चर्मावनद्धदारुमय [illegible] = २ भेर्यानकदुंदुभिः पुमानिति पाठः = ४

आदिना पटहादि = ५

कांस्यमयस्तालः कांस्यतालः आदिना घंटादि = ६

अस्त्रीति सर्वान्वयि = २

येयत्र बद्ध तंत्र्यो निबध्यंते तस्यां ई भागस्य = १

तारयस[illegible] मस्मन्यानं [illegible] त्रिति तारः कलमंद्रतारास्त्रिषु = २ वीणादियुद्वाद्यं वादनीयं ततं तत् इदिना[illegible] वंशो वेणुः आदिना काहलादि = ५

वीणादि वाद्यते येन धनुरसदृशाकृतिनाम कोणः = २ १०

अस्य गोमुखबहुडुक्कादयः वाद्यविशेषाणां पृथक् २ एकैकं =१
नाट्योक्तावित्यधिकारः प्रागंगहारात् =५

कालस्य क्रियया ऽऽवापनिष्क्रामादिकया मानं परिच्छेदनं =२

दंतकिका: =१ दार
विलंबितद्रुतमध्यानां तत्त्वादिक्रमेणैकैकं

दाउमरुमड्डुडिंडिमझर्झराः मर्दलः पणवोऽन्ये च नर्त्तकीलासिके समे ९० गीतनृत्यवाद्यानां पृथक्
नाम ३ विलंबितं द्रुतं मध्यं तत्त्वमोघो घनं क्रमात् तालनाम १ तालः कालक्रियामानं लयनाम १ लयः सा
म्यं नृत्यनाम ६ मथास्त्रियां ९१ तांडवं नटनं नाट्यं लास्यं नृत्यं च नर्त्तने नृत्यादित्रौर्यत्रिकनाम २ तौर्यत्रि
कं नृत्यगीतवाद्यं नाट्यमिदं त्रयं ९२ नटस्त्रीवेषधारीपुरुषनाम ३ भ्रकुंसश्च भ्रुकुंसश्च भ्रूकुंसश्चेति नर्त्तकः
स्त्रीवेषधारी पुरुषो नाट्योक्तौ वेश्यानाम १ नाट्योक्तौ गणिकाज्जुका ९३ भगिनीपतिनाम १ भगिनीपतिरा
वुत्तो नाट्ये पंडितनाम १ भावो विद्वान् नाट्ये पितानाम १ आवुकः जनको नाट्ये युवराजनाम २ युवराजस्तु
कुमारो भर्त्तृदारकः ९४ नाट्ये राजानाम २ राजा भट्टारको देव नाट्ये राजपुत्रीनाम १ तत्सुता भर्त्तृदारि
का नाट्ये कृतपट्टाभिषेका वासवदत्तादेनाम १ देवी कृताभिषेकाया अकृताभिषेकाराज्ञीनाम १ इत
रासु च भट्टिनी ९५ वधं नार्हतीति वचननाम १ अब्रह्मण्यमवध्योक्तौ नाट्ये राजश्यालनाम १ राजश्याल
स्तु राष्ट्रियः नाट्ये मातानाम १ अंबा माता नाट्ये बालकनाम १ अथ बाला स्याद्वासूरार्यस्तु मारिषः ९६ ज्ये
ष्ठाभगिनीनाम १ अत्तिका भगिनी ज्येष्ठा हनिर्वहणनाम २ निष्ठा निर्वहणे समे अधमादि दासीनामाह्वानस्य
क्रमेणैकैकं नाम १ हंडे हंजे हलाह्वानं नीचां चेटीं सखीं प्रति ९७ अंगहारनाम २ अंगहारोंऽगविक्षेपो १ हस्त

नीचां प्रत्याह्वानं हंडे चेटीं प्रति हंजे सखीं प्रति हला त्रीण्यप्ययानि हला दावंतो पि =१

अप्रस्तुतकथाप्रस्तावादिद्वयं =२
अस्त्रियांतांडव मित्यन्वयः =६
इदमेवनृत्यादित्रयंनाट्य मपि =४
प्रस्तुतकथास मापनस्य समे =४

गीतवाद्यपदादि न्यासानां क्रिया कालयोः साम्यं लयः =२
यः पुरुषः स्त्री वेषधारी नर्तक स्तित स्मिन् भ्रकुं सादित्रयं =४
एकं नाम्यस्य =२
समेसमानार्थे नटुसमानलिंगे निष्ठा निर्वह लनर्तरिति येन्ना =२

शृंगारस्य स्थायी तस्यान्तरे भयनमंगहारः शृंगुत्यादिविन्यासः= शृंगेन निर्वृत्तं भूवि तेषादि सत्वेन मनोरस्या निर्वृत्तं

मनोभवभावाभिव्यंजकस्य देह स्थंभः स्वेदोथ रोमांचः स्वरभंगोथ वेपथुः वैवर्ण्यमश्रु प्रलयः इत्यष्टौ सात्विका गुणाः=१ स्तंभादि=१

क्रोधादिभावाभिव्यंजकनाम२ 'भंजकाभिनयौ समौ' रोमांचादिनाम२ 'निर्वृत्ते त्वंगसत्वाभ्यां द्वे त्रिष्वांगिकसात्वि
के' ९८ 'शृंगारादिरसानां प्रत्येकं नामैकं' 'शृंगार१ वीर२ करुणा३ द्भुत४ हास्य५ भयानकाः६ बीभत्स७ रौद्रौ८
च रसाः' 'शृंगारनाम२' 'शृंगारः शुचिरुज्ज्वलः' ९९ वीरनाम२ 'उत्साहवर्द्धनो वीरः' करुणारसनाम७ 'का
रुण्यं करुणा घृणा कृपा दयानुकंपा स्यादनुक्रोशोप्य' हास्यरसनाम२ 'थो हसः' २०० 'हासो हास्यं च' बीभत्स
नाम२ 'बीभत्सं विकृतं त्रिष्विदं द्वयं' अद्भुतरसनाम४ 'विस्मयो द्भुतमाश्चर्यं चित्रमप्य' भयानकरसनाम८
'थ भैरवं' १ दारुणं भीषणं भीष्मं घोरं भीमं भयानकं' भयंकरं प्रतिभयं' रौद्ररसनाम२ 'रौद्रं तूग्रममी त्रिषु'
२ भयनाम६ चतुर्दश'४ दरस्त्रासो भीतिर्भीः साध्वसं भयं' ३ मनोविकारनाम१ 'विकारो मानसो भावो' भाव
प्रतिपादकस्य रोमांचादेर्नाम२ 'ऽनुभावो भावबोधकः' ४ गर्वनाम२ 'गर्वोभिमानोऽहंकारो' माननाम२ 'मानश्चि
त्तसमुन्नतिः' अनादरनाम८ 'अनादरः परिभवः परीभावस्तिरस्क्रिया' ५ रीढाऽवमाननाऽवज्ञाऽवहेलनमसू
र्क्षणं' लज्जानाम५ 'मंदाक्षं ह्रीस्त्रपा व्रीडा लज्जा' अन्यतः लज्जानाम१ 'साऽपत्रपाऽन्यतः' ६ क्षमानाम२
'क्षांतिस्तितिक्षा' अभिध्याननाम१ 'ऽभिध्या तु परस्वविषये स्पृहा' असूयानाम२ 'अक्षांतिरीर्ष्या' असू
यानाम२ 'ऽसूया तु दोषारोपो गुणेष्वपि' ७ वैरनाम३ 'वैरं विरोधो विद्वेषो' शोकनाम३ 'मन्युशोकौ
तु शुक् स्त्रियां' पश्चात्तापनाम२ 'पश्चात्तापोनुतापश्च विप्रतीसार इत्यपि' ८ कोपनाम७ 'कोपक्रोधाम

शृंगारादयोष्टौ रसाः=३

११

॥

भंदेन कीर्तनं त्वैबांधर्ममात्रपर्यंतात् भैरवादयस्तुधर्मे धार्मिलिंगव तेतैइतिभेदः=६

अमी [illegible] अद्भुताद्याश्चतुर्दश [illegible] त द्वि त्रिषु=६

गर्वादयः पंचापि पर्याया इति तु पु२१ कों=६

द्वेषरोत्कर्षी सहिष्णुत्व स्य=२

परस्वविषये चौर्यादिना स्पृहा=३

मनोविकारो रसादिर्भावः=१

सा लज्जाऽन्यतश्च तदाऽपत्रपा=४

अथ ह्रीमात्रेपि=४

रोहदोगर्भलिप्सलोऽभिलाषे तथामर्षे इतिहैमः =२

म: तर्ष: महान् =२ स्त्रीनिर्देशश्चावंततात्त्वनार्थ: =२

चित्तस्वविभ्रमोऽनव स्थानं =२

संपदादी

महते

वरोषप्रतिघाक्रुद्रुक्रुधौस्त्रियौ "शुचिचरितनाम१ 'शुचौतुचरितेशीलं "उन्मादनाम२ 'उन्मादश्चित्तविभ्रमः ९"
स्नेहनाम५ 'प्रेमानाप्रियताहार्दं प्रेमस्नेहो "इच्छानाम१२ 'छंदोदोहदं इच्छाकांक्षास्पृहेहातृड्वांछालिप्सामनोर
थः १० कामोभिलाषस्तर्षश्च "महतीच्छानाम१ 'सोत्यर्थं लालसाद्वयो: "धर्मचिंतानाम१ 'उपाधिर्नाधर्मचिंता"
मनःपीडानाम२ 'पुंस्याधिर्मानसीव्यथा ११ "स्मरणनाम३ 'स्याच्चिंतास्मृतिराध्यानं "उत्कंठायर्द्वकस्मरणना
म२ 'उत्कंठोत्कलिकेसमे "उत्साहनाम२ 'उत्साहोध्यवसायःस्यात् "अतिउत्साहनाम१ 'ससेवीर्यमतिशक्ति
भाक् १२ "कपटनाम९ 'कपटोऽस्त्री व्याजदंभोपधयश्छद्मकैतवे कुसृतिर्निकृतिः शाठ्यं "प्रमादनाम२ 'प्र
मादोनवधानता १३ "कौतूहलनाम४ 'कौतूहलंकौतुकंच कुतुकंचकुतूहलं "शृंगारभावजाक्रियानाम६ '
स्त्रीणांविलासः१ विब्बोकः२ विभ्रमा३ ललितं४ तथा १४ हेला५ लीले६ त्यमीहावाः क्रियाः शृंगारभावजाः "परिहा
सनाम६ 'द्रवकेलिपरीहासाः क्रीडा खेलाचनर्मच १५ "मिसनाम२ 'व्याजोऽपदेशोलक्ष्यंच "बालानांकंदुकादिक्री
डानाम२ 'क्रीडाखेलाचकूर्दनं "प्रस्वेदस्यनाम२ 'घर्मोनिदाघः स्वेदः स्यात् "हर्षशोकादिभिरशेषचेष्टानाशना
म२ 'प्रलयोनष्टचेष्टता १६ "आकारगोपनस्यनाम२ 'अवहित्थाकारगुप्तिः "संभ्रमनाम२ 'समौसंवेगसं
भ्रमौ "सशब्दहास्यनाम१ 'स्यादाच्छुरितकंहासः सोत्प्रासः "ईषद्धास्यनाम१ 'समनाक्स्मितं १७ "मध्यमहास्य
नाम१ 'मध्यमः स्याद्विहसितं "रोमहर्षनाम२ 'रोमांचोरोमहर्षणं "रोदननाम२ 'क्रंदितंरुदितंक्रुष्टं "जृंभानाम

मसकरीनाम

तिनाम

=शृंगारादृश्यादेर्भावान्मनोविकारात्संजाताः क्रियाःचेष्टाः अलंकाराः स्त्रीणांविलासादिकाहावशब्दवाच्याः। इतिशब्दात् कार्यादिर्न्येपिज्ञेयाः मोट्टा
यितकुट्टमितादयः =६

हेमुखवादिविकासस्य =१

उद्धासोपाधिर्धीनपरस्परस्यानवार्तोहितः सोत्प्रासः तर्कपरस्याम

सहासोमध्यमोमहत्त्वाल्पत्वहीनः =१

वजनकहासस्य =२

स्त्रीत्वेनाधिता मंदेकामादि जस्मृते: =१

तृषिपिपासायां क्लिप =२

देधर्मविचार स्य =२

सउत्साह =५

देवभाविस्मृतस्य सस्य =६

४३

क्रीलिसवकृपा च्छादनस्य =५ क्रीलिप्रस्वेदहे तौस्तापस =२ मर्षया =२

श्रीकारस्पर्शो कादिजनितसु खमूर्च्छात्यादेर्गो पनं =२

सहासोमता कृत्रत्प: =२

द्वे अत्यंतअप्रमादिनांसर्वेंद्रियासामर्थ्यस्य=२ विषिता दोषतनस्तेस्पपरे=१
असंदर्भं=२

द्वे अंगीकृता संपादनस्य=२

१२ रमेरतिक्षपो: क्वीबे बोधना पर्युत्त्सं=४

स्त्रियांरएरा त्तिं=१

क्षीणेतु ध्वांते =५ तेषामीश्वर: =४

द्वे निर्विषसाद्द मुक्तसर्पस्य=२

म२ जृंभस्तुत्रिषुजृंभणं १८ विप्रलंभनाम२ विप्रलंभोविसंवादो बालानांहस्तपादानांचालननाम२ रिंगणंस्खल
लनंसमे निद्रानाम५ स्यान्निद्राशयनंस्वापःस्वप्नःसंवेशइत्यपि १९ तंद्रीनाम मोह तंद्रीप्रमीला भ्रुकुटिनाम३
भ्रुकुटिर्भ्रुकुटिर्भ्रूकुटिःस्त्रियः क्रूरदृष्टिनाम१ अदृष्टिःस्यादसौम्येक्ष्णि स्वभावनाम५ संसिद्धिप्रकृतीत्वि
मे २० स्वरूपंचस्वभावश्चनिसर्गश्चा कंपनाम२ थवेपथुः कंपो उत्सवनाम५ थक्षणउद्धर्षोमहउद्ध
वउत्सवः २१ इतिनाट्यवर्गः ७ ॥ ॥ पातालनाम५ अधोभुवनपातालंबलिसद्मरसातलं ना
गलोको विवरनाम११ थकुहरंशुषिरंविवरंबिलं २२ छिद्रंनिर्व्यथनंरोकंरंध्रंश्वभ्रंवपाशुषिः भूमि
छिद्रनाम२ गर्तावटोभुविश्वभ्रे सरंध्रवस्त्वादेछिद्रनाम१ सरंध्रेशुषिरंत्रिषु २३ अंधकारनाम५ अंध
कारोऽस्त्रियांध्वांतंतमिस्रंतिमिरंतमः महांधकारनाम१ ध्वांतेगाढेंधतमसं क्षीणांधकारनाम१ क्षी
णेवतमसं व्यापकतमनाम१ तमः २४ विष्वक्संतमसं नागनाम२ नागाःकाद्रवेयाः नागराजना
म२ तदीश्वरः शेषोऽनंतो वासुकिनाम२ वासुकिस्तुसर्पराजो गोनसविशेषनागराजनाम२ थगो
नसे २५ तिलित्सःस्या अजगरनाम२ दजगरेशयुर्वाहसइत्युभौ जलसर्पनाम२ अलगर्दोजलव्या
लः डुंडुभनाम२ समौराजिलडुंडुभौ २६ मालवारतिरवातसनाम२ मालुधानोमातुलाहिः त्यक्तत्वच
सर्पनाम२ निर्मुक्तोमुक्तकंचुकः सर्पनाम१४ सर्पःपृदाकुर्भुजगोभुजंगोहिर्भुजंगमः २७ आशीवि

द्वे धर्मादिअनलनस्वतिस्वामी=१ त्रिवलीनाम=२ नीलि कोधा दिनाललाटसं कोचनस्य=२ धर्जइत्रवा=४

रोकमपि=६ शुषिरपि=६

सर्पभेदेनेदेव योनयोऽमी=५

१२ द्वे सर्पविशेष स्य=२ जलसर्पो व्याल:=३

द्वे चित्रसर्पस्य=२

द्वयोरित्यनेनास्थ्यादिसंबध्यते इति स्वामी = ३        द्वे सर्पस्त्रियः = २

वा विषधरश्चक्री व्यालः सरीसृपः' कुंडली गूढपाच्चक्षुःश्रवाः काकोदरः फणी ' २७ दर्वीकरो दीर्घ
पृष्ठो दंदशूको बिलेशयः' उरगः पन्नगो भोगी जिह्मगः पवनाशनः ' २८ " विषादिनाम२ ' त्रिष्वाहेयं वि
षास्थ्यादि " फणानाम२ ' स्फुटायां तु फणा द्वयोः " कंचुकीनाम२ ' समौ कंचुकनिर्मोकौ " विषनाम२ ' क्ष्वेड
स्तु गरलं विषं ' २९ " स्थावरविषभेदपृथकनाम८ ' पुंसि क्लीबे च काकोल कालकूट हलाहलाः ' सौराष्ट्रि
कः शौक्लिकेयो ब्रह्मपुत्रः प्रदीपनः ' ३० दारदो वत्सनाभश्च विषभेदा अमी नव " विषवैद्यनाम२ ' विषवै
द्यो जांगुलिको " सर्पबिलोवाहारनाम२ ' व्यालग्राह्याहितुंडिकः ' ३१ " इति पातालभोगिवर्गः " ८ ॥
॥ नरकनाम४ ' स्यान्नारकस्तु नरको निरयो दुर्गतिः स्त्रियां " नरकभेदपृथकनाम६ ' त
द्भेदास्तपनावीचिमहारौरव रौरवाः ' ३२ संहारः कालसूत्रं चेत्याद्याः " नरकस्थसत्त्वनाम२ ' सत्त्वास्तु
नारकाः प्रेता " नरकनदीनाम१ ' वैतरणी सिंधुः " अलक्ष्मीनाम२ ' स्यादलक्ष्मीस्तु निर्ऋतिः " ३३ वे
ष्ठिनाम२ विष्टिराजूः " तीव्रवेदनानाम३ ' कारणा तु यातना तीव्रवेदना " दुःखनाम८ ' पीडा
बाधा व्यथा दुःखमामनस्यं प्रसूतिजं ' ३४ स्यात्कष्टं कृच्छ्रमाभीलं त्रिष्वेषां भेद्यगामि यत " इति
नरकवर्गः " ९ ॥        ॥ समुद्रनाम१५ ' समुद्रोब्धिरकूपारः पारावारः सरित्पतिः ' उ

पुंसि क्लीबे वेति विशेषणमिह पिसंबध्यते इति केचित् = ४

तस्य नरकस्य भेदाः = ५

नारकी नदी = ४

द्वे स्त्रियां = २

आबाधेति वा द्वे द्वः = २

आदिना कंचुकादि = २

द्वे गारुडिके स्युः = ५

आघ्रादेनता मिस्राधतामि स्त्रातिपत्रवना द्यः = ५

द्वे नरकस्थप्राणिनां = ५

सत्त्वा नरकस्था जंतवः = ५

त्रीणि तीव्रदुःखस्य = ३    एकांमधेयरे घनाभिद्वधनामितत्रिषु यथा दुःखासेवा दुःखः सुतो निर्गुणः सर्वदुःखवि

= आजवति जगतोकिंपवधीति दीर्घः द्वे निमल्पकर्मकरे इति मुकुटः नरकहृति [illegible] = २    नरकहृजइति स्वामी = ३

पसेति स्वामी भद्रा प्रेमकरणस्य समये = ३

अस्तु निश्राप: सांतं क्ली वंचेत्यपि =२ वा स्त्रियामितिका का त्रिषन्याये नो र्मि वीचि भ्यां संवध्यते वीचिर्नित्यं स्त्री तिस्वामी =५

मत्वंत:

क्षिप =२ १२ 13

दन्वानुदधिः सिंधुः सरस्वान्सागरोर्णवः २५ रत्नाकरो जलनिधिर्यादःपतिरपांपतिः" समुद्रभेदना
मर२ तस्य प्रभेदाः क्षीरोदो लवणोदस्तथापरे २६" लवणक्षीरदध्याज्यसुरेक्षुस्वादुवारयः" जल
नाम३७ आपः स्त्रीभूम्नि वार्वारि सलिलं कमलं जलं पयः कीलालममृतं जीवनं भुवनं वनं २७ कबंध
मुदकं पाथः पुष्करं सर्वतोमुखं अंभोर्णस्तोयपानीयनीरक्षीराम्बुशंबरं २८ मेघपुष्पं घनरसः" जलवि — हंसादिरपि =४
कारफेनादिनाम२ त्रिषु द्वे आप्यमम्मयं" स्वल्पतरंगनाम४ भंगस्तरंग ऊर्मिर्वा स्त्रियां वीचि" महात — स्त्रियामाप्याऽम्मयीति =५
रंगनाम२ रथोर्मिषु २९ महत्सूल्लोलकल्लोलौ" चक्राकारभ्रमनाम१ स्यादावर्तोंभसां भ्रमः" जलकण — बहुवचनमतंत्रं — चक्राकारेण जलानामधोयानस्य =६
नाम४ पृषंति बिंदुपृषताः पुमांसो विप्रुषः स्त्रियः ४०" नदीवाकियानाम२ वक्रोत्पुटभेदाः स्युः" आका — पृषन्मृगे पुमान् विंदौ न द्वयोः पृषतो विना =६
रादेर्गृहादिभित्तौ जलनिःसरणजालनाम२" भ्रमाश्च जलनिर्गमाः" तटनाम५ कूलं रोधश्च तीरं च प्रतीरं
चे तटं त्रिषु ४१" परलापार उरलापारनाम२ पारावारे परार्वाचीती तीरे" पात्रनाम१ पात्रं तदंतरं" द्वीपना — नद्यादावधस्य जलस्योर्द्ध निःसरणस्येत्यन्ये =५ — पारावारयोरंतरं मध्यं =८ — १२
मर द्वीपोस्त्रियामंतरीपं यदंतर्वारिणस्तटं" ४२" पुलिननाम१ तोयोत्थितं तत्पुलिनं" वालुकामयतटना
मर सैकतं सिकतामयं" कर्दमनाम५ निषद्वरस्तु जंबालः पंकोस्त्री शादकर्दमौ ४३" अधिकजलस्योपाये
निःकासनाम२ जलोच्छ्वासाः परीवाहाः" वेरीनाम२ कूपकास्तु विदारिकाः" नौगम्यप्रोनाम१ नाव्यं त्रिलिं

काकादिवद्द्वत्स्त्रियामिसुभाभ्यां संवध्यते द्वेजलमध्यस्यस्वानस्य =२ — परं तीरं पारं अर्वाक् तीरमवारं =४ — एकं नौतरणयोग्यजलस्य =१
द्वयं द्वजलनिर्गममार्गस्य समधिक ... — एकं ... =२ — कुत्सिताः कूपाः कुत्सिताः विदाराः =१
वेतोवहनस्य वा =१ — द्वयं पुष्करनद्यादेरुत्तरंगस्य =१

दीर्पातरगमनं स्य यात्राप्रयोजनं स्य स्यद्वहननामनि नौवणजः=३ सांत=२

ऊनः पुनर्वुवृहति लालिः डेका छपावाणक्त नौका कारंडु सेवि न्याः=२ देनौ ष्ठस्य चालनकाष्ठस्य=५ अतिनौः पुमान् स्त्री वा=७ देनौमध्यस्य रज्जुबंधनकाष्ठस्य=८ तरणंतरस्तस्य=२ नावनैवहावैतिणचाद्रूरनाम=२

त्रीलिट् लादिनिमित्ततरणसाधनस्य=१ अकृत्रिमजलवहनस्य

जले

गं नौ तार्ये "नौकानाम २ 'स्त्रियां नौस्तरणिस्तरिः' ४४" तणनावनाम ३ 'उडुपं तु प्लवः कोलः' "वेगेजलवहनना
म १ 'स्त्रोतोंबुसरणं स्वतः' "नद्यादिस्तरणदेयस्य कपर्दकादेर्नाम २ 'आतरस्तरपण्यं स्यात्' "अंबुसेचनीनाम २ 'द्रो
णी काष्ठांबुवाहिनी' ४५ "पोतवणिक्नाम २ 'सांयात्रिकः पोतवणिक्' "कर्णधारनाम २ 'कर्णधारस्तु नाविकः' "गु
णवृक्षोपरिस्थितनिजारानाम २ 'नियामकाः पोतवाहाः' "गुणवृक्षनाम २ 'कूपको गुणवृक्षकः' ४६ "नौकादंडना
म २ 'नौकादंडः क्षेपणी स्यात्' "जलनिमग्नार्थं लोहमुद्गरनाम २ 'दरित्रं केनिपातकः' "नौकामलापनयनार्थकाष्ठ
कुद्दालनाम २ 'अभ्रिः स्त्री काष्ठकुद्दालः' "सेकपात्रनाम २ 'सेकपात्रं तु सेचनं' ४७ "नावोऽर्द्धनाम २ 'क्लीबेऽर्द्धनावं
नावोऽर्द्धे' "नावंअतिक्रांतंजलादिनाम १ 'अतीतनौकेऽतिनु त्रिषु' "निर्मलनाम २ 'त्रिष्वागाधात्प्रसन्नोऽच्छः' "आवि
लनाम २ 'कलुषोनच्छ आविलः' ४८ "गंभीरनाम २ 'निम्नंगभीरं गंभीरं' "अगंभीरनाम १ 'मुत्तानं तद्विपर्यये'
अतिगंभीरनाम १ 'अगाधमतलस्पर्शे' "कैवर्तनाम २ 'कैवर्ते दाशधीवरौ' ४९ "जालनाम २ 'आनायः पुंसि
जालं स्यात्' "शणसूत्रजालनाम २ 'शणसूत्रं पवित्रकं' "मत्स्यधानीनाम २ 'मत्स्याधानी कुवेणी स्यात्' "वडसीनाम २
'वडिशं मत्स्यवेधनं' ५० "मत्स्यनाम २ 'पृथुरोमा झषो मत्स्यो मीनो वैसारिणोंडजः' 'विसारः शकुली चाथ' "गडक
नाम २ 'अथ गडकः शकुलार्भकः' ५१ "सहस्रदंष्ट्रमत्स्यनाम २ 'सहस्रदंष्ट्रः पाठीनः' "भुंभुनाम २ 'उलूपी शिशुकः
समौ' "वल्लीगतमत्स्यनाम २ 'नलमीनश्चिलिचिमः' "मघलीनाम २ 'प्रोष्ठी तु शफरी द्वयोः' ५२ "वोहाणमत्स्यना

देनद्यादितरणदेयमूल्यस्य=३ देवहित्रवाहकस्य=४ देनौकापार्श्वद्ययवद्दचालनकाष्ठस्य=५ देनौस्य जलनिःसारणपात्रस्य=६ ततस्य अधोभागस्पर्शः न सो ज्ञे=५ मत्स्यानां वेधने=३ शकुलस्य मत्स्यस्याभकि=३

नौपच्छदंडधारकस्य=५ गुणानां रज्जौ नौकतः=८ नावनैओभी नावेति ल=५ अगाधनामि व्याप्यत्रिषु=७ तस्मगंभीरस्य विपर्यये आनयंति मत्स्यानने=५ देशोमुशतिरस्वा तसमत्स्यावि शेषस्य=२

नलवनचारिलोम मत्स्यविशेषस्य=१ देमत्स्यस्यापनपात्रस्य=४ देलेदियनेनसंबंधात प्रोष्ठोपि=२

आदिशब्दात्तिमिंगिलनंदीवर्त्तादय: बहुवचनंप्रापिकं=२ कुंभिनंहस्तिनमीरयतिकर्मत्यण्=४

जलजाः भ्रमयः=७

सुश्रुतदंडज्ञातामत्स्यात्तेषांसमूहः=१

आदिनाग्राह कुंभीरादय: =२ म१ 'सुश्रुतंडमत्स्यसंघातः 'पोताधान "मत्स्यविशेषाणांछवकनाम१ 'मद्योरुषा: रोहितोमद्गुरः शालोराजी

वः शकुलस्तिमि: '५३ 'तिमिंगिलादयश्चा" जलजंतुनाम२ 'यथादांसिजलजंतव:" जलजंतुभेदनाम४ तेद्रु तेषांजलजंतू नांभेदाउच्यंते =२

१४ दाः शिशुमारोद्रुशंकवोमकरादय: '५४" काकडानाम२ 'स्यात्कुलीरः कर्कटकः" कछपनाम२ 'कूर्मेकिम

ठकछपो" ग्राहजलहस्तीनाम२ 'ग्राहोऽवहारो" कुंभीरनाम२ 'नक्रस्तुकुंभीरो" अलसीयानाम२ 'यमहीलता

दंशोहादयति ५५ 'गंडूपदःकिंचुलको" जलगोहनाम२ 'निहाकागोधिकासमे" जोकनाम२ 'रक्तपातुजलोकायांस्त्रियांभूम्निज अदंतोक उ द:=५

रमाताधा:=५ लोकसः '५६" मोतीसीपनाम२ 'मुक्तास्फोटःस्त्रियांशुक्तिः" शंखनाम२ 'शंखःस्यात्कंबुरस्त्रियो" शंखोटीया पुंनपुंसकाव तो=६

बहुवचनंप्रापि कं=६ नाम२ 'क्षुद्रशंखाःशंखनखाः" जलसीपनाम२ 'शंबूकाजलशुक्तयः '५७" मींडकनाम६ 'भेकेमंडु

कर=५ कवर्षाभूशालूरप्लवदर्दुराः" अलसीयास्त्रीनाम२ 'शिलीगंडूपदी" मींडकीनाम२ 'भेकीवर्षाभ्वी" काछ

वीनाम२ 'कमठीदुलिः '५८" मद्गुरमत्स्यस्त्रीनाम२ 'मद्गुरस्यप्रियाशृंगी" दुर्नामानाम२ 'दुर्नामादीर्घ तेषुमध्ये=३

हेकूपसमीप र्घकोशिका" जलाधारनाम२ 'जलाशयोजलाधार" अगाधजलहृदनाम१ 'तत्रागाधजलोहृदः '५९" १४

रचितजला धारस्य प्रवे कूपसमीपवालीनाम२ 'आहावस्तुनिपानंस्याद्रुपकूपजलाशये" कूपनाम४ 'पुंस्येवांधुप्रहीकूपउद अगाधजलंयच सजलाशयोहृदः

ली=२ पानंतुपुंसिवा ६०" कूपसमीपेरज्जुधारणार्थंप्रस्तदारुकयंत्रनाम२ 'नेमिस्त्रिकास्य" मुखवंधननाम कूपस=३

हेक्षुद्रकिंचुलकजाते:=५ कूप[illegible]मुखेद्रव

तुस्यानेचउच्चितः=१ कादिभिर्वद्धस्येकं=१

वीलि हृदस्मूल हृतजलाधारस्य = ४

कूपस्य देसमचतुरस्रखातस्य देवह्रदस्य जलाशयस्ये सप्ते

पंचापि सरोमात्रस्ये सप्ते = २

'वी॰नाहोमुखवंधनमस्यपत" पुष्करिणीनाम२ 'पुष्करिण्यां तु खातं स्या" खतःखातजलाशयस्यनाम२ 'देखा
तं देवखातकं '६१" सपश्चागाधजलाशयनाम५ 'पद्माकरस्तडागोस्त्री कासारः सरसी सरः" अल्पसरनाम२ 'वे
शांतः पल्वलं चाल्पसरो" वापीनाम२ 'वापी तु दीर्घिका '६२" परितगाजुधान्यादिकोट्टस्थितखाईनाम२ 'खेयं तु प
रिखा" वांधनाम२ 'ऽऽधारस्त्वंभसां यत्र धारणं" धोणनाम२ 'स्यादालवालमावालमावापो" नदीनाम१२ 'ध्यन
दीसरित् '६३ 'तरंगिणी शैवलिनी तटिनी ह्रदिनी धुनी' स्रोतस्वती द्वीपवती स्रवंती निम्नगापगा '६४" गंगानदी
नाम८ 'गंगा विष्णुपदी जह्नुतनया सुरनिम्नगा' भागीरथी त्रिपथगा त्रिस्रोता भीष्मसूरपि '६५" यमुनानाम४
कालिंदी सूर्यतनया यमुना शमनस्वसा" ६६" रेवानदीनाम४ 'रेवा तु नर्मदा सोमोद्भवा मेकलकन्यका" करतोया
नदीनाम२ 'करतोया सदानीरा" बाहुदानदीनाम२ 'बाहुदा सैतवाहिनी '६७" शतद्रुनदीनाम२ 'शतद्रुस्तु शु
तुद्रिः स्या" विपाशनदीनाम२ 'द्विपाशा तु विपाट् स्त्रियां" शोणनदीनाम२ 'शोणो हिरण्यवाहः स्या" कृत्रिमनदीना
म१ 'कुल्याल्पा कृत्रिमा सरित् '६८" नदीनां स्वनामप्रसिद्धानां पृथक् नाम१ 'शरावती वेत्रवती चंद्रभागा सर
स्वती 'कावेरी सरितोन्याश्च" सिंधुसंगमनाम१ 'संभेदः सिंधुसंगमः '६९" परनालनाम१ 'द्वयोः प्रणाली'
पयसः पदव्यां" देविकासरय्वोर्भवं वस्तु तन्नामक्रमेणैकैकं नाम१ 'त्रिषु तूत्तरौ देविकायां सरय्वां च भवे दाविं
कसारवौ '७०" सौगंधीतिनाम२ 'सौगंधिकं तु कल्हारं" रक्तसौगंधीनाम२ 'हल्लकं रक्तसंध्यकं" सामान्य
कमलनाम२ 'स्यादुत्पलं कुवलय" नीलोत्पलनाम२ 'मथ नीलांबुजन्म च '७१ इंदीवरं च नीले स्मिन्"

शौंतादिकिर = १

अल्पाः कौशिकी गंडकी वर्मण्वती गोमती वर्धादयः = ४

किप = ६

शर्दतः = १

हे शुक्ले कल्हार सफेदी तिखात स्य सप्ते = ३ कुवलये = १

हेक मल्लकुमुदादीनां सामान्येन = १
नीलं च तदंबुजन्म च = १ हे रक्ते कल्हार स्य = २ कृत्रिमजलनिःसरणमार्गस्यैकं = तत्र भवेद्दृत्पलम् = २

मुखशब्दादादयपान्मृणालिनी कमलिनी पुष्करणी सास्यः=३ सौगंधिकादीनां=१ देकुमुदयुक्ते देशस्य कुमुद लतायाइसन्ते=२

भुक्तोत्पलनाम२ 'सितेकुमुदकैरवे'' कमलकंदनाम१ 'शालूकमेषांकंदःस्या'' जालकुंभीनाम२ 'वारि
पर्णीतुकुंभिका '७२'' सेवालनाम२ 'जलनीलीतुशैवालंशैवलो'' कुमुद्वतीनाम२ 'थकुमुद्वती कुमुदिन्यां'
१५ पद्मिनीनाम२ 'नलिन्यांतुबिसिनीपद्मिनीमुखाः' ७३' कमलनाम१६ 'वापुंसिपद्मंनलिनमरविंदंमहोत्प
लं 'सहस्रपत्रंकमलंशतपत्रंकुशेशयं' ७४ 'पंकेरुहंतामरसंसारसंसरसीरुहं' बिसप्रसूनराजीवपु
ष्करांभोरुहाणिच' ७५'' सितकमलनाम२ 'पुंडरीकंसितांभोज'' रक्तोत्पलनाम३ 'मथरक्तसरोरुहे'
रक्तोत्पलंकोकनदं'' कमलदंडनाम२ 'नालोनाल'' मृणालनाम२ 'मथास्त्रियां '७६ 'मृणालंबिस'' अ
ब्जसमूहनाम१ 'मब्जादिकदंबेषंडमस्त्रियां'' पद्ममूलनाम२ 'करहाटःशिफाकंदः'' पद्मकेसरना
म२ 'किंजल्कःकेसरोस्त्रियां'' पद्मनवपत्रनाम२ 'संवर्त्तिकानवदलं'' पद्मबीजनाम२ 'बीजकोशोव
राटकः' ७७'' इतिवारिवर्गः '१०'॥ ॥उक्तंस्वर्व्योमदिक्कालधीशब्दादिसनाट्यकं' पाता
अत्रदशवर्गाः लंभोगिनरकंवारिचैषांचसंगतं'' १'' इत्यमरसिंहकृतौनामलिंगानुशासने' स्वरादिकांडःप्रथमः
सांगएवसमर्पितः'' २'' ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ १५

देअम्बुजादीनां मूलस्य=६

उत्पलादिवर्गानुसंगत्याति=

शिफेतिचकंदामितिचपद्मग्रनामनी इसन्ते=६

=इह द्वितीयकांडे वर्गा उदिता वदितुमारब्धाः कीदृशाः सांगोपांगैः पृथ्वीपुरादिभिरुपलक्षिताः तत्रांगानि भूरादीनि उपांगानि खि
लादीनि आपणादीनि विपण्यादीनि २ शिलादीनि मनःशिलादीनि २ हस्त्यादीनि पुष्पादीनि ४ मृगशब्दोऽत्र पशुमात्रपरः आदिशब्देन पक्षि
कीटादीनि तस्य सांगोपांगानि वसिष्ठादीनि यज्ञादीनि वस्त्रादीनि ३ सर्वमृगादीनि =३ =१

वर्गाः पृथ्वीपुरक्ष्माभृद्वनौषधिमृगादिभिः ' नृब्रह्मक्षत्रविट्शूद्रैः सांगोपांगैरिहोदिताः '
१ "भूमिनाम २७ ' भूर्भूमिरचलानंता रसा विश्वंभरा स्थिरा ' धरा धरित्री धरणी क्षोणी ज्या का
श्यपी क्षितिः " २ "सर्वंसहा वसुमती वसुधोर्वी वसुंधरा ' गोत्रा कुः पृथिवी पृथ्वी क्ष्मावनिर्मेदिनी
संपदादिः =४ मही " ३ "मृत्तिकानाम २ ' मृन्मृत्तिका "प्रशस्तमृत्तिकानाम २ ' प्रशस्ता तु मृत्सा मृत्स्ना
सर्वाणि लोकानि स च मृत्तिका "सर्वसस्योत्पत्तिभूमिनाम २ ' उर्वरा सर्वसस्याढ्या "क्षारमृत्तिकानाम २ ' स्यादूषः क्षा
स्यानि च तैरा ढ्यान्मृदः =५ रमृत्तिका ' ४ "असारभूमिनाम २ ' ऊषवानूषरो द्वावप्यन्यलिंगौ "स्थलभूमिनाम २ ' स्थ
द्वे निर्जलदेशस्य =६ लं स्थली "मरुभूमिनाम २ ' समानौ मरुधन्वानौ "हलादिनाकृष्टभूमिनाम २ ' द्वे खिलाप्रहते स — नपुंसके =समानार्थे =६
मे ५ "विश्वनाम ५ ' त्रिविष्टपो जगती लोको विष्टपं भुवनं जगत् "जंबूद्वीपेनाम २ ' लोकोयं भारतं वर्षं "शरा — भरतखंडे ५
शरावत्या नद्याः मर्यादायाः =४ वत्यानद्यावधिदेशप्राक्नाम ' शरावत्यास्तु योवधेः ६ देशः प्राग्दक्षिणः प्राच्य "पश्चिमोत्तरयोर्मध्य — अयं जंबूद्वीपनवमांशः =५
ततएवावधेः पश्चिमसहितउत्तरो देशउदीच्यां भवः =२ देशनाम ' उदीच्यः पश्चिमोत्तरः "म्लेछदेशनाम २ ' प्रत्यंतो म्लेछदेशः स्या "मध्यदेशनाम २ ' मध्यदेश
स्तु मध्यमः ' ७ "विंध्यहिमालयावधिमध्यदेशनाम २ ' आर्यावर्त्तः पुण्यभूमिर्मध्यं विंध्यहिमागयोः "अंगवं
गादिजननिवासस्थानस्य देशनाम ' नीवृज्जनपदो "विषयनाम २ ' देशविषयौ तूपवर्त्तनं ८ "नडवहुलदेश
स्थली अकृत्रिमा स्थला कृत्रिमा स्थलं तत्समयसाधारणे =६ नीवृत्स्थानमात्रस्य =१ शरावत्यां सहितो दक्षिणो देशः =४ प्राच्यां भवः =४

=आदिमौ शार्करा शार्करिलो देश एव नान्यत्र शार्करः शार्करावान् इति मौ तु देशौ
देशयोः एवं सैकतः सिकतिल इति मौ देश एव सैकतः सिके
तावानिति तु देशयोः =४ ११ नडाः प्रायाः यत्र

कुमुदानि प्रायाणि यत्र

गोष्ठस्य देशमभिव्याप्य =१

नामर 'त्रिष्वथो गोष्ठान्नडप्राये नड्वान्नड्वल इत्यपि" कुमुदप्रायदेशनाम१ 'कुमुद्वान्कुमुदप्राये" वेतसबहुलदेशनाम१
वेतस्वान्बहुवेतसे ८" नवतृणहरितदेशनाम१ 'शाद्वलः शादहरिते" कर्दमयुक्तदेशनाम२ 'सजंबाले तु पंकि-
लः" जलबहुलदेशनाम२ 'जलप्रायमनूपं स्यात्पुंसि कच्छस्तथाविधः' १०" कर्करबहुलदेशनाम४ 'स्त्री शर्क-
रा शार्करिलः शार्करः शर्करावति" देश एवादिमा 'वेवमुन्नेयाः सिकतावति' ११" नद्यंबुवृष्ट्यंबुभ्यां संपन्नाभ्यां व्रीहि-
पालितदेशनाम२ 'देशो नद्यंबुवृष्ट्यंबुसंपन्नव्रीहिपालितः' स्यान्नदीमातृको देवमातृकश्च यथाक्रमं' १२" सुरा-
ज्यदेशनाम२ 'सुराज्ञि देशे राजन्वान्" राजमात्रयुक्तदेशनाम१ 'स्यात्ततोन्यत्र राजवान्" गवांस्थानस्यनाम२ '
गोष्ठं गोस्थानकं" सर्वगावआसन्नतद्देशनाम१ 'तत्तु गौष्ठीनं भूतपूर्वकं' १३" नदीपर्वताद्युपांतभूमेर्नाम२ 'पर्यंत-
भूः परिसरः" पाजेनाम२ 'सेतुराली स्त्रियां पुमान्" वामीनाम२ 'वामलूरश्च नाकुश्च वल्मीकं पुंनपुंसकं' १४"
'मार्गनाम१२ 'अयनं वर्त्म मार्गाध्वपंथानः पदवी सृतिः' सरणिः पद्धतिः पद्या वर्त्तन्येकपदीति च' १५" सुपंथना-
म२ 'अतिपंथाः सुपंथाश्च सत्पथश्चार्चितेध्वनि" निंदितपथनाम५ 'व्यध्वो दुरध्वो विपथः कदध्वा कापथः समाः'
१६" अपथनाम२ 'अपंथास्त्वपथं तुल्ये" चतुःपथनाम२ 'शृंगाटकचतुःपथे" दूरशून्यमार्गनाम१ 'प्रांतरं दूर-
शून्योध्वा" चोराद्युपद्रुतमार्गनाम 'कांतारो वर्त्म दुर्गमम्' १७" कोशद्वयनाम१ 'गव्यूतिः स्त्री क्रोशयुगं" चतुःशत-
हस्तप्रमाणनाम१ 'नल्वः किष्कुचतुःशतम्" सामान्यराजपथनाम२ 'घंटापथः संसरणं" महामार्गनाम१ 'तत्पुर-

क्रिया वर्तमाना यामाली सेतुः =६ दूरश्चासौ शून्यश्च =३
किष्कूनां हस्तानां चतुःशतं =१ नद्यंबु वृष्ट्यंबुभ्यां संपन्नैर्व्रीहिभिः पालितः नदीमाता ऽस्य देशस्य
द्वयोः पथः समाहारः इति चाण्वपः =१ कोशयोर्युगं =२

16 १६

शोभनो राजा यत्र =६ गो ४ =७

आलिः बुद्धिव तं =६ उत इति रत्या तस्य =६ स्वतो हजायां =४ देमाणीभाव स =२

तत्संसरणं तु रस्य चेत्प्रवति तद्गोपनिष्क रं =१२

चत्वारि वातु का धिके देश स =४

=चौलि पिपी लिकादिनि: काक्षितम् तु जस्य =६

१६ कुत्सितः पथः वाटः पुराणध्व मार्गश्चेति त्रिका उः जये पादहत पथः =२

एकं ग्रामादेरंते कंटकादिवेष्टनस्य =५ मूलनगरं राजधानी ततोऽन्यत् यत्पुरं तत =२

सप्तम्यां तसिः =५

स्यौपनिष्करं १९ "इति भूमिवर्गः १ "नगरनाम७ 'पूः स्त्री पुरीनगर्यौ वा पत्तनं पुटभेदनम् स्थानीयं निगमो"
मूलनगरसमीपनगरनाम२ "न्यत्तु यन्मूलनगरात्पुरम् '२० तद्वाखानगरं" वेश्यास्थाननाम२ 'वेशो
वेश्याजनसमाश्रयः "हाटनाम२ 'आपणस्तु निषद्यायां "बाजारनाम२ 'विपणिः पण्यवीथिका '२१ "पालि
नाम२ 'रथ्या प्रतोली विशिखा "कोटनाम२ 'स्याच्चयो वप्रमस्त्रियाम् "पगारनाम२ 'प्राकारो वरणः सालः "कं
टकादिवाडिनाम१ 'प्राचीरं प्रांततो वृतिः '२२ "भीतनाम२ 'भित्तिः स्त्री कुड्य "हाडसहितभीतनाम१ 'मेडूकं त
दंतन्यस्तकीकसम् "गृहनाम२० 'गृहं गेहोदवसितं वेश्म सद्म निकेतनम् '२३ 'निशांतवस्त्यसदनं भवना
गारं मंदिरम् 'गृहाः पुंसि च भूम्न्येव निकाय्यनिलयालयाः '२४ 'वासः कुटी द्वयोः शाला सभा "अन्योन्याभिमु
खगृहचतुष्टयनाम१ 'संजवनं त्विदं चतुःशालं "मुनीनां पर्णरचितगृहनाम१ 'मुनीनां तु पर्णशालोटजोऽस्त्रि
याम् '२५ "बुद्धस्थाननाम२ 'चैत्यमायतनं तुल्ये "वाजिशालानाम२ 'वाजिशाला तु मंदुरा "शिल्पकर्मशालानाम२
आवेशनं शिल्पिशाला "जलशालानाम२ 'प्रपा पानीयशालिका '२६ "शिष्यपठनविद्यागृहनाम१ 'मठः छा
त्रादिनिलयो "मदिरागृहनाम२ 'गंजा तु मदिरागृहं "गृहमध्यभागस्यनाम२ 'गर्भागारं वासगृहं "नवप्रसूतस्त्री
गृहनाम२ 'मरिष्टं सूतिकागृहं '२७ "जालकस्यनाम२ 'वातायनं गवाक्षो "मंडपनाम२ 'प्रमंडपोऽस्त्री जना

पस्त्यमितिपाठो युक्तः । अपस्त्यायति संहतं भवति ... [illegible] ... संघात
... [illegible] ... राद्दिः । न लोदवसितं वस्त्यमिति वाचस्प
तिः । वस्त्यमित्यपि पाठः =१

वेश्याजनस्य समाश्रयो वासस्थानं =२
वीथ्यां ग्राममध्यमार्गस्य =४
गृहशब्दो भूम्न्येव पुंसि चात्र लीवे =१
चतस्रः शालाः समाहृताः =५
देवगृहशालायाः =६
चत्वारः पर्याया इत्यन्ये =१

पत्ते क्लीबत्वं पत्तनसाहचर्यात =१
एकमस्या दिश्य कुड्यस्य =५
यतकुड्यमध्य न्यस्तास्थि ततं एडूकं =५
एकमन्योन्याभिमुखशालाचतुष्टयगृहस्य =?
पर्णनिर्मिता =५
छात्रों तेवासा दिर्येषां पति ... जकं तपल्लकानि नांतेषां निलयः =२

अगारैकदेशे प्रघणः प्रघाणश्च द्वारदेशे बहिःप्रकोष्ठा वालिंदो आभ्यंतरो वाह्यश्च तत्र वाह्ये प्रकोष्ठे निपातनात् सप्रक्षिप्ताः अजिनेः पादैः प्रकर्षे
आदिना रुचक वर्द्धमानादेर्ग्रहः = ३ हर्म्यादि धनिगृहस्य = आदिना स्वस्तिकादेः = १ गृहस्य तेरितिप्रघणः कर्मण्यप् च पते द्धिरिति कौमुद्यां = ५
इसामान्यराजगृहस्य = २
देवानां भूभुजां च गृहे

अग णमपि = ६ अथः ॥ धनवान्गृहनाम १ हर्म्यादि धनिनां वासः ॥ देवानां नृपाणां गृहनाम १ प्रासादो देवभूभुजां २८ ॥ राजमं
दिरनाम २ सौधोऽस्त्री राजसदनं ॥ वस्त्रकृतगृहनाम २ उपकार्योपकारिका ॥ ईश्वरगृहविशेषाणां पृथक् २
नाम ४ स्वस्तिकः सर्वतोभद्रो नंद्यावर्त्तादयोऽपि च २९ विच्छंदकः प्रभेदा हि भवंतीश्वरसद्मनां ॥ नृपपत्नीगृ
स्त्री णमगारं = ४ हनाम ४ स्त्र्यगारं भूभुजामंतःपुरं स्यादवरोधनं ३० शुद्धांतश्चावरोधश्च ॥ वस्त्रगृहनाम २ स्यादट्टः क्षौम मैडी नाम = ४
मस्त्रियां ॥ द्वारबहिःप्रकोष्ठस्य नाम २ प्रघाणप्रघणालिंदा बहिर्द्वारप्रकोष्ठके ३१ ॥ गृहदेहलीनाम २ गृहावग्र
हणी देहली ॥ अंगणनाम ३ अंगणं चत्वराजिरे ॥ स्तंभाधारदारुशिलेति तस्या नाम १ अधस्ताद्दारुणि शिला ॥
स्तंभोपरिस्थितदारुनाम १ नासादारूपरि स्थितं ३२ ॥ खिडकीद्वारनाम २ प्रच्छन्नमंतर्द्वारं स्यात् ॥ पक्षद्वारनाम २
पक्षद्वारं तु पक्षकः ॥ नेवनाम २ वलीकनीध्रे पटलप्रांते ॥ छाजिनाम २ पटलं छदिः ३३ ॥ मयालनाम २
गोपानसी तु वलभी छादने वक्रदारुणि ॥ सौधादिषु प्रांते काष्ठोद्दिरचितकपोतपालिकानाम २ कपोतपालिकायां
तु विटंकं पुनपुंसकं ३४ ॥ द्वारस्य नाम २ स्त्री द्वार्द्वारं प्रतीहारः स्यात् ॥ वेदीनाम २ वितर्द्दिस्तु वेदिका ॥ तोरणना
म २ तोरणोऽस्त्री बहिर्द्वारं ॥ पुरद्वारनाम २ पुरद्वारं तु गोपुरं ३५ ॥ बुरजिनाम १ कूटं पूर्द्वारि यद्धस्तिनखस्त
स्मिन् ॥ कपाटनाम २ अथ त्रिषु कपाटमररं तुल्ये ॥ आगलनाम १ तद्विष्कंभेऽर्गलं न ना ३६ ॥ सोपाननाम २ ।
प्रच्छन्नमंतर्द्वारं स्यात् पक्षद्वारं तदुच्यते इति कात्यायनः सर्वान्वयी सप्ते = ५ अवतरणार्थं हि तस्य क्रमनिम्नस्य तत्कूटस्य = २
द्वारबाह्यभागस्य = २ तत्कपाटं विष्कंभाति स्कंभः सौत्रो रोधनार्थः कर्मण्यप् च एकं कपाटरोधनकाष्ठस्य = १

Left margin:
त्री णामगारं = ४
वालिंद्वारप्रको
ष्ठा द्वहिर्द्वारग
वर्त्ति चत्वरस्य
गृहैकदेशे आ
लिंदस्यापि = ५
पटलस्य छादि
षः प्रांते = ५
वकालिदारुणि
यमित्र… = ४
हकुड्ये छादना
र्थ दत्तस्य वक्रका
ष्ठस्य छाद्यते स्व
तस्य पटलाधार
वरण पंजरस्य तानु

Right margin:
पार्श्वद्वारस्य
छानविवलीक
औनाम = ५
छदिः स्त्रियां = ५
७
प्रांगणादिषु ह
तसोपवेशस्था
नस्य = २

पचः कल्याणचक्रपाककतहाद्येवतत्रप्रधानं नाम्नत=५

धृत्स्यादौ=२ परसाहचर्यास्त्रीत्वं देहहरचनावाद्यिलभूमेः=२

देउराधौग्रहादि रचनापरिदि नेंदशसः=३ नामस्यांत=४ मिल्लग्रामसः=

आरोहनंस्यात्सोपानं"निःश्रेणिनामर'निश्रेणिस्त्वधिरोहणी"वुहारीनामर'संमार्जनीशोधनीस्यात"
कूडानामर'संकरोऽवकरस्तथा'३७'क्षिप्ते"ग्रहनिकालप्रवेशनामर'मुखंनिःसरणं"सन्निवेशनामर'सन्नि
वेशोनिकर्षणः"कोटषाईरहितग्रामर'समौसंवसथग्रामौ"ग्रहकारणयोग्याभूमेनामर'वेश्मभूर्वास्तुर
स्त्रियां'३८"ग्रामसमीपदेशनामर'ग्रामांतउपशल्यंस्यात"सीमायानामर'सीमसीमेस्त्रियामुभे"गोपालग्रह
नामर'घोषआभीरपल्लीस्या"शवरग्रहनामर'पक्कणःशवरालयः'३९"इतिपुरवर्गः"२"पर्वतनामर२'मही
ध्रशिखरिक्ष्माभृदहार्यधरपर्वताः'अद्रिगोत्रगिरिग्रावाचलशैलशिलोच्चयाः'४०"लोकालोकपर्वतनामर'लो
कालोकश्चक्रवाल"त्रिकूटपर्वतनामर'त्रिकूटस्त्रिककुत्समौ"अस्ताचलनामर'अस्तस्तुचरमक्ष्माभृ"उ
दयाचलनामर'उदयःपूर्वपर्वतः'४१"स्वनामप्रसिद्धानांपर्वतानांपृथक्नामर'हिमवान्निषधोविंध्योमाल्यवा
न्पारियात्रकः'गंधमादनमन्येचहेमकूटादयोनगाः'४२"पाषाणनामर'पाषाणप्रस्तरग्रावोपलाश्मानःशिलादृ
षत"पर्वताग्रनामर'कूटोऽस्त्रीशिखरंशृंगं"पर्वततटनामर'प्रपातस्त्वतटोभृगुः'४२"पर्वतमध्यभागमेख
लानामर'कटकोऽस्त्रीनितंबोद्रेः"पर्वतभूमिसमनामर'स्नुःप्रस्थःसानुरस्त्रियौ"यताजलंनिःसरतितस्यानना
मर'उत्सःप्रस्रवणं"झरणीनामर'वारिप्रवाहोनिर्झरोझरः'४४"गुहानामर'दरीतुकंदरोवास्त्री"देवकृतगुह

गोपग्रामस्य=४

मानुषोत्तरपर्वतनाम=६ पश्चिमपर्वतस्य=१

आदिमादन्मनयदहरस्यचित्रकूटमैनाकसह्यादिग्रहः=६

प्रपातस्तुतटाद्भृगुरितिपाठेप्रपतसतेयतस्तटात्सभृगुः=२

अस्त्रीतिएवोत्तराभ्यांसंवध्यते=२ छिद्रात्यस्योपस्त्री=२ अकृत्रिमेपर्व तस्याबिले=१

पंचापिपर्यायाः देवकृतिगहाकारस्यागारविवरस=१

सुवर्णादिरूप्यताम्राणि हरितालं मनःशिलाद्यस्याघा गिरिसंभवा धातवः =४
धातुशब्देनैव प्रसिद्धत्वात् =४

शीलस्य कृत्रिम गिरिबिलस्य =२

नामर' देवखातबिले गुहा गह्वरं" गंडशैलनामर' गंडशैलास्तु च्युताः स्थूलोपला गिरेः' ४५" धातुरत्नाद्यु
त्पत्तिनामर' खनिः स्त्रियामाकरः स्यात्" महाद्रीणां समीप लघुपर्वतनामर' पादाः प्रत्यंतपर्वताः' ४६"
अधःपर्वतसंनिहितभूमिनामर' उपत्यकाद्रेरासन्ना भूमि" अद्रेरूर्ध्वभूमिनामर' रूर्ध्वमधित्यका" मनः
शिलादिधातुनामर' धातुर्मनःशिलाद्यद्रे" गैरिकविशेषधातुनामर' गैरिकं तु विशेषतः" पर्वतादिलता
दिआच्छादितस्याननामर' निकुंजकुंजौ वा क्लीबे लतादिपिहितोदरे' ४७" इति शैलवर्गः ३" वनना
मद्' अटव्यरण्यं विपिनं गहनं काननं वनं" महारण्यनामर' महारण्यमरण्यानी" गृहोपवननामर' गृ
हारामास्तु निष्कुटाः' ४८" गृहसमीपकृत्रिमवननामर' आरामः स्यादुपवनं कृत्रिमं वनमेव यत्" मंत्री
वेश्यादिउपवननामर' अमात्यगणिकागेहोपवने वृक्षवाटिका' ४९" राज्ञः साधारणवननामर' पुमानाक्री
डउद्यानं राज्ञः साधारणं वनं" राज्ञः स्त्रीक्रीडावननामर' स्यादेतदेव प्रमदवनमंतःपुरोचितं" ५०" वन
पंक्तिनाम५' वीथ्यालिरावलिः पंक्तिः श्रेणी" वनरेखानामर' लेखास्तु राजयः" वनसमूहनामर' वन्या
वनसमूहे स्या" अंकुरनामर' दंकुरोभिनवोद्भिदि' ५१" वृक्षनामर' वृक्षो महीरुहः शाखी विटपी पादप

(interlinear: गृहस्योपवनस्य; गृहवाटिका)

अभिनवस्य सोद्भिद्क्विप =१ यत्र सस्त्रीको राजा क्रीडति तस्यैकं =२
खेला =२
छानिरंतरपंक्तयः पंक्तिसाधारणाः =२

(left margin) १८

(left margin) देवखातिमरन्तसमूहस्य =५
मंत्रिणो वेश्यायाश्चैकं =४
पंचसांतरपंक्तेः =२

(right margin) प्रत्यंतेमहाद्रीणां समीपेयेक्षुद्राः पर्वताः =२
वृक्षलतादिभिःपिहितस्यानस्य =४
एवकारादकृत्रिमवनव्युदासः =१
देराज्ञःसर्वोपभोग्यवनस्य =४
१८

अवंध्यादयो विकसितांतास्त्रिलिंग्यां स्युः =५ नगस्यतरोः आरोहणं भावे घञ् दैर्घ्यं

फलसमये फल फलपाकएवांतो यस्याः रूपभेसत्स्त्रीत्वम् =२ पुष्पं विना फलैः =२ आदिनानिर्दि देवालया दिग्रहः =७

ग्राहकस्य हे =२

स्तरुः' अनोकहः कुटः सालः पलाशी द्रुद्रुमागमाः' ५२ "पुष्पात्फलनामर्' वानस्पत्यः फलैः पुष्पा" अपुष्पा

त उदुंबरादेः फलनाम१' तैरपुष्पाद्वनस्पतिः" फलपाकेन नष्टओषधीनाम१ ओषधिः फलपाकांता" ऋतुस

फलवृक्षनाम२' स्यादवंध्यः फलेग्रहिः' ५३ "वांझवृक्षनाम२' वंध्योऽफलोऽवकेशी च" सफलवृक्षनाम२' फ

लवान् फलिनः फली" विकसितवृक्षनाम८' प्रफुल्लोत्फुल्लसंफुल्लव्याकोशविकचस्फुटाः' ५४ "फुल्लश्चैते वि

कसिते स्युरवंध्यादयस्त्रिषु" शाखारहितवृक्षनाम२' स्थाणुर्वा ना ध्रुवः शंकु" लघुशाखावृक्षनाम२' ह्र

स्वशाखाशिफः क्षुपः' ५५ "गुच्छानाम२' अप्रकांडे स्तंबगुल्मौ" लतामात्रनाम२' वल्ली तु व्रततिर्लता" शाखापत्र

प्रचयप्रतानयुक्तलतानाम२' लताप्रतानिनी वीरुद्गुल्मिन्युलप इत्यपि' ५६ "नगाद्युच्चनाम२' नगाद्यारोह उच्छ्रा

य उत्सेधश्चोच्छ्रयश्च सः" वृक्षस्कंधनाम२' अस्त्री प्रकांडः स्कंधः स्यान्मूलाच्छाखावधिस्तरोः' ५७ "वृक्षशाखाना

म२' समे शाखालते" स्कंधशाखानाम२' स्कंधशाखाशाले" वृक्षजडनाम२' शिफाजटे" वटादिशाखाजडना

म१' शाखाशिफावरोहः स्या" लताविशेषनाम१' न्मूलाच्चाग्रंगता लता' ५८ "वृक्षाग्रनाम२' शिरोग्रं शिखरं'

वा ना" वृक्षमूलनाम२' मूलं बुध्नोंह्रिनामकः" वृक्षसारनाम२' सारो मज्जा समौ" वृक्षत्वचानाम२' त्वक्

स्त्री वल्कं वल्कलमस्त्रियां' ५९ "काष्ठमात्रनाम२' काष्ठं दा" अग्निसंदीपनकाष्ठनाम५' इंधनं त्वेधइध्म

शाखापत्रप्रचयः प्रतानः सोऽस्त्यस्याः सा प्रतानिनी [illegible] शीलता वीरुदादिशब्दत्रयवाच्या =३ हेमस्तंबस्य जटारूपस्य =४

[illegible] नाम यस्य =२ समौ समानलिंगौ आवंतौ पि मज्जा =२

शाखावल्लि फामूलं च तैः हस्वशाखा शिफे यस्य =६

शीलिंशाखा पत्ररहितत रोः =५ नप्रकांडो [illegible] स्य हस्वाधर हितस्य =६ साहचर्याते स्त्री =७ हस्कंधा अध मो त्पन्न शाखा याः =४ मूलाद्रूर्ध्वंगत शिफा लता सा त =२

पुष्पाज्जातैः फलैर्हेतुभिः =२

वाने ति पुंस्त्वं रूपभेदात् क्लीबत्वं = स्या नुरस्त्री तिवा पाठः =५ त्रीलिंग वृक्षादेर्मूलस्य =६ वटादेः शाखा या अवरोहादि शिफा =४

आदिनालतागुल्मादिरताः केचित्तु वृन्तादीनामिति सर्वत्रापि संबंधः इति =२ देशवपत्रस्य =२ उभे शलाटुवाने त्रिषु लिंगयां वा ना =४

ए इ त्यादिरं धस हे

मेधः सामत स्त्रियां" इस्तकोटरनाम२' निष्कुहः कोटरं वा ना" कुंपलिनाम२' वल्लरिर्मंजरिः स्त्रियौ' ६०"

पत्रनाम६' पत्रं पलाशं छदनं दलं पर्णं छदः पुमान्" पल्लवनाम२' पल्लवोऽस्त्री किसलयं" विस्तारनाम२'

विस्तारो विटपोऽस्त्रियां' ६१" फलनाम२' वृहन्तादीनां फलं सस्यं" पुष्पफलपत्रबंधननाम२' वृंतं प्रस

ववंधनं" अपक्वफलनाम१' आमे फले शलाटुः स्या" शुष्कफलनाम१' शुष्के वानमुभे त्रिषु' ६२" जालीना

म२' क्षारको जालकं क्लीबे" कलीनाम२' कलिका कोरकः पुमान्" विकाशोन्मुखकलिकानाम२' स्याद्गुच्छ

कस्तु स्तवकः" विकासोन्मुखप्रौढकलिकानाम२' कुड्मलो मुकुलोऽस्त्रियां' ६३" फूलनाम४' स्त्रियः सुम

नसः पुष्पं प्रसूनं कुसुमं सुमं" पुष्परसनाम२' मकरंदः पुष्परसः" पुष्पपरागनाम२' परागः सुमनोरजः"

पृथक् एकैक

६४" द्विहीनं प्रसवे सर्वं हरीतक्यादयः स्त्रियां" अश्वत्थादीनां फलनाम७' आश्वत्थवैणवप्लाक्षनैयग्रो

धैंगुदं फले' ६४' बार्हतं च" जूबूफलनाम२' फले जम्ब्वा जंबूः स्त्री जंबु जांबवं" पुष्पे जातीप्रभृतयः स्वलिंगा व्री

हयः फले' ६५" विदार्याद्यास्तु मूलेऽपि पुष्पे क्लीबेऽपि पाटला" पीपलनाम५' बोधिद्रुमश्चलदलः पिप्पलः कुंज

राशनः' ६६' अश्वत्थे" कपित्थनाम७' "थ कपित्थे स्युर्दधित्थग्राहिमन्मथाः' तस्मिन्दधिफलः पुष्पफलदं

तशठावपि' ६७" उंबरनाम४' उदुंबरे जंतुफलो यज्ञांगो हेमदुग्धकः" कचनारनाम४' कोविदारे चमरिकः

= शाभ्यां स्त्रीपुंसाभ्यां हीनं फले पुष्पे पत्रे च वस्तुमात्रमश्वत्थादिफलपुष्पादिषु वर्तमानं नपुंसकलिंगं शेषं ज्ञेयमिस्यर्थः स्त्रियामिति हरीतक्यां फलं हरी

तकी • तु प्र आदिना शातकी श्री द्राक्षा वदरी कंटकारिका द्रुत्यादयः =५ जंब्वाः फलं जंबूः जांबवं वा लुकि जंबु रूत्यो नपुंसके =४

पाटलायाः पुष्पं पाटला तु
किं तु पाटलं =२



प्रमानाः इति विशेषणे सांतत्वं ... वृक्षमनिरक्षा ...=२ ... पुष्पयं =२

19

२९

प्रसवस्य पुष्पफलपत्रस्य बंधनं =४

... विकासितकस्य कलिकायाः =५

सुमना ... =७

... फलं =४

विदार्या मूलं पुष्पं मापि विदारी =२

देशाख्या दिविस्तारस्य =२

... नवकलिकाः वृंदस्य =४

सुमनसां रजः =७

अश्वत्थस्य फलं आश्वत्थम् =५ जातसा पुष्पं जाती इत्यादि प्रभृति

६९

शादातपूर्णिका ... कालिका मल्लिका घाः =४

समदलः अदंतः
कुद्दालो युगपत्रकः । ६८ ॥ सप्तपर्णीनाम४ । सप्तपर्णो विशालत्वक् शारदो विषमच्छदः ॥ किरमालावृक्षनाम८ । आर
ग्वधे राजवृक्षसंपाकचतुरंगुलाः । ६९ । आरेवतव्याधिघातकृतमालसुवर्णकाः ॥ जंभीरीनाम५ । स्युर्जंबीरे दंत
शठजंभजंभीरजंभलाः । ७० ॥ वरुणनाम५ । वरणो वरुणः सेतुस्तिक्तशाकः कुमारकः ॥ पुंनागनाम५ । पुन्नागे
पुरुषस्तुंगः केसरो देववल्लभः ॥ ७१ ॥ निंबनाम४ । पारिभद्रे निंबतरुर्मंदारः पारिजातकः ॥ तिनवृक्षनाम७ । ति
निशे स्यंदनो नेमी रथद्रुरतिमुक्तकः । ७२ । वंजुलश्चित्रकृच्चा ॥ अंबाडवृक्षनाम२ । थ द्वौ पीतनकपीतनौ । आ
म्रातके ॥ महुवावृक्षनाम५ । मधूके तु गुडपुष्पमधुद्रुमौ । ७३ । वानप्रस्थमधुष्ठीलौ ॥ जलमहुवानाम२ । ज
लजेऽत्र मधूलकः ॥ पीलूवृक्षनाम२ । पीलौ गुडफलः स्रंसी ॥ अखरोटनाम२ । तस्मिंस्तु गिरिसंभवे । ७४ अ
क्षोटकंदरालौ द्वा ॥ अंकोलवृक्षनाम२ । वंकोठे तु निकोचकः ॥ पलाशनाम४ । पलाशे किंशुकः पर्णो वात
पोतो ॥ वेतसनाम६ । थ वेतसे । ७५ । रथाभ्रपुष्पविदुलशीतवानीरवंजुलाः ॥ जलवेतसनाम४ । द्वौ परिव्या
धविदुलौ नादेयी चांबुवेतसे । ७६ ॥ सुहांजननाम५ । शोभांजने शिग्रुतीक्ष्णगंधकाक्षीवमोचकाः ॥ रक्तसुहां
जननाम२ । रक्तोऽसौ मधुशिग्रुः स्या ॥ रीठावृक्षनाम२ । दरिष्टः फेनिलः समौ । ७७ ॥ बिलनाम५ । बिल्वे शांडि
ल्यशैलूषौ मालूरश्रीफलावपि ॥ पीपरडीवृक्षनाम२ । प्लक्षो जटी पर्कटी स्या ॥ वडवृक्षनाम२ । न्यग्रोधो बहुपा
दटः । ७८ ॥ श्वेतलोधनाम६ । गालवः शावरो लोध्रस्तिरीटस्तिल्वमार्जनौ ॥ आम्रनाम२ । आम्रश्चूतो रसा

चत्वारि वकाधि नीति ख्यातस्य=४
स्यंदू प्रसवमे=
२ लावेतिदीर्घः=
मधूके=७
पातपोथ इति पाठः=५
रक्तपुष्पः=२
शोभांजनः=२
पंचगुर्जरे संदेशा इति ख्यातस्य=२

श्वेतोऽस्त्वे तसो ध्रे शेषारक्तलोधे इति स्वामी=१ सर्वधातुम्पट्टन । ऊीप्रवा=२

धनुषइव पटो विस्तारो ऽस्येति समस्तं नामेति स्वामी। धनुः पटो पयाग नामनी स्येके =२
खंभारी तिख्यातस्य =३



संघातविगृहीतं

लो॥ सुगंधआम्रनाम१ ऽसौसहकारोतिसौरभः ७९॥ गुग्गुलवृक्षनाम५ कुंभोलूखलकंकौशिको
गुग्गुलुःपुरः॥ गुंदावृक्षनाम५ शेलुःश्लेष्मातकःशीतउद्दालो बहुवारकः ८०॥ चारोली वृक्षनाम४ राजा
दनंपियालःस्यात्सन्नकद्रुर्धनुःपटः॥ गंभारीवृक्षनाम९॥ गंभारीसर्वतोभद्रा काश्मरी मधुपर्णिका ८१॥ श्री
पर्णीभद्रपर्णीचकाश्मर्यश्चा॥ बदरीवृक्षनाम२ ऽथद्वयोः कर्कंधूर्बदरी कोलिः॥ बदरीफलनाम६ कोलंकु
वलफेनिले ८२ सौवीरंबदरंघोंटा॥ व्याघ्रपादवृक्षनाम५॥ ऽथस्यात्स्वादुकंटकः विकंकतःस्त्रुवावृक्षो
ग्रंथिलोव्याघ्रपादपि ८३॥ नारंगीनाम२ ऐरावतोनागरंगो॥ नदीजंबूनाम२ नादेयीभूमिजंबुका॥ ति
चत्वारि नागरंगस्ये स्वस्ये =६
बूनाम४ तिंदुकःस्फूर्जकःकालस्कंधश्चाशितिसारके ८४॥ कुचिलानाम४ काकेंदुःकुलकःकाकपी
घंटा वासो पाटलिश्च =८
लुकःकाकतिंदुके॥ फरवाहनाम५ गोलीढोझाटलो घंटापाटलिर्मोक्षमुष्ककौ ८५॥ तिलकवृक्षनाम२
स्वामी तु नामद्वयमाह =
तिलकःक्षुरकःश्रीमान्॥ झाऊनाम२ समौपिचुलझाबुकौ॥ कायफलनाम५ श्रीपर्णिकाकुमुदिकाकुंभा
केटर्यकटफलौ ८६॥ रक्तलोध्रनाम४ क्रमुकःपट्टिकाख्यःस्यात्पट्टी लाक्षाप्रसादनः॥ तूतवृक्षनाम नू इन्द्र ऊीपूवा =२

दस्तुयूपःक्रमुकोब्रह्मण्यो ब्रह्मदारुच ८७ तूलंच॥ कदंबनाम४ नीपप्रियककदंबास्तुहलिप्रिये॥ भिला
वानाम४ वीरवृक्षोरुष्करोग्निमुखीभल्लातकी त्रिषु ८८॥ पारसपीपलनाम५ गर्दभांडेकंदरालकपीतनसु

बउविजयसारइतिख्यातस्य

पार्श्वकाः । प्लक्षश्च ॥ अमलीनाम३ । तिंतिडी चिंचाम्लिका ॥ जीयापोतानाम६ । पीतसारके ८९ । सर्जकासन
नबंधूकपुष्पप्रियकजीवकाः ॥ सालनाम५ । साले तु सर्जकार्श्याश्वकर्णकाः सस्यसंवरः । ९० ॥ अर्जुनवृक्षनाम५ । पंचकजूरइतिख्यातस्य =२
नदीसर्जो वीरतरुरिंद्रद्रुः ककुभोऽर्जुनः ॥ रायतलिनाम३ । राजादनं फलाध्यक्षः क्षीरिकायाम् ॥ हींगोटानाम२ । मृं
थद्व्योः । ९१ । इंगुदी तापसतरु ॥ भोजपत्रवृक्षनाम३ । भूर्जे चर्मिमृदुत्वचौ ॥ शाल्मलिनाम५ मोचरसस्य । पिच्छि
स्थिरमायुर्यस्याः =५ लास्पूरणी मोचा स्थिरायुः शाल्मलिर्द्वयोः । ९२ ॥ मोचरसगूंदनाम२ । पिच्छा तु शाल्मलीवेष्टे ॥ रक्तमोचरसनाम२ । संवरइतिख्यातस्य = मोचरस =४
रोचनः कूटशाल्मलिः ॥ करंजुवानाम४ । चिरबिल्वो नक्तमालः करजश्च करंजके ९३ ॥ कांटाकरंजनाम४ । प्र
कीर्यः पूतिकरजः पूतीकः कलिमारकः ॥ करंजभेदनाम ५ प्रत्येक१ । करंजभेदाः षड्ग्रन्थो मर्कट्यंगारवल्लरी ॥ ९४ ॥
रोहीडानाम४ । रोहीरोहितकः प्लीहशत्रुर्दाडिमपुष्पकः ॥ खदिरनाम४ । गायत्री बालतनयः खदिरो दंतधावनः ।
९५ ॥ दुर्गंधिखदिरनाम२ । अरिमेदो विट्खदिरे ॥ श्वेतखदिरनाम२ । कदरः खदिरे सिते सोमवल्कोऽप्य ॥ एरंड सोमवल्कः कट्फलोप =४
नाम११ । व्याघ्रपुच्छगंधर्वहस्तकौ । ९६ एरंड उरुबूकश्च रुचकश्चित्रकश्च सः । चंचुः पंचांगुलो मंडवर्द्धमान ग्रकारप्रश्नेब
व्यडंबकाः । ९७ ॥ छोटीजंडीनाम१ । अल्पा शमी शमीरः स्यात् ॥ जंडीनाम२ । शमी सक्तुफला शिवा ॥ मेनफलवृक्षनाम ला मंडोपि =३
६ । पिंडीतको मरुवकः श्वसनः करहाटकः । ९८ शल्यश्च मदनो ॥ देवदारुनाम८ । शक्रपादपः पारिभद्रकः । भद्रदारु ।

महिलायाआकृयोयस्याः=२

गोराद्वात्ऊी९=१

सप्तपर्णउलाइतिख्यातस्य

मोघादि=२

दुकिलिमंपीतदारुचदारुच ९९ इतिकाष्ठंचसप्तस्तुदेवदारुण्य" पाडलीनाम७ 'घंट्योः पाटलिःपाटलामोघा
काचस्यालीफलेरुहा २०० कृष्णवृंताकुवेराक्षी" प्रियंगुनाम९२ श्यामातुमहिलाह्वया लतागोवंदनीगुंद्रा
प्रियंगुःफलिनीफली १ विष्वक्सेनागंधफलीकारंभाप्रियकश्चसा" शालनाम१२ मंडूकपर्णपत्रोर्णनटक
द्वंगटुंडुकाः २ "स्योनाकशुकनासर्क्षदीर्घवृंतकुटन्नकाः "शोणकश्चारलौ" आंवलानाम४ तिष्यफलात्वा
मलकीत्रिषु ३ अमृताचवयस्थाच" वहेडानाम६ त्रिलिंगस्तु विभीतकः अक्षस्तुषःकर्षफलोभूतावा
सःकलिद्रुमः ४" हरडनाम११ अभयात्वव्यथापथ्याकायस्थापूतनाऽमृता हरीतकीहैमवतीचेतकीश्रेय
सीशिवा ५" सरलानाम२ पीतद्रुःसरलःपूतिकाष्ठंचा" कर्णिकारनाम४ घंद्रुमोत्पलःकर्णिकारःपरिव्याधो"
लकुचनाम२ लकुचोलिकुचोडहुः ६" कटहलनाम२ पनसःकंटकिफलो" हिजलनाम२ निचुलोहिज्जलो
वुजः" कठुंवरनाम४ काकोदुंवरिकाफल्गुर्मलिहूर्जघनेफला" ७" नींवनाम६ 'अरिष्टःसर्वतोभद्रहिंगुनि
र्यासमालकाः पिचुमर्दश्चनिंवे" सीसमनाम२ "घंपिच्छलाऽगुरुशिंशपा ८" श्वेतसारसीसमनाम२ कपिला
भस्मगर्भासा" सिरीसनाम२ शिरीषस्तुकपीतनः" भंडिलोप्य" चंपानाम२ घंचांपेयश्चंपकोहेमपुष्पकः
९" चंपाकलीनाम१ एतस्यकलिकागंधफलीस्याद" वकुलनाम२ घंकेसरे वकुलो" अशोकनाम२ वंजु

वोलसरीतिख्यातस्य=१

२२

वयोयौवनंतिष्ठतिअनया=५

साकपिलवर्णपुष्पासतीभस्मगर्भोच्यते=२

मंडूकइवपर्णंयस्य=२

उदंत=४

नीलिस्थलवेतसस्य=नमस्फलोतिख्यात

२१ सप्तला

हेमवर्णपुष्पंयस्य=हेमवर्णपुष्पा लियस्पताः

काइतिकः=२

पंचअरणीतिख्याताया। जूहीतिख्याताया३स्येके=२

लोऽशोके "दाडिमनामर' समौकरकदाडिमो' १० "नागकेसरनाम४' चांपेयकेसरौ नागकेसरः कांचनाह्वयः "जयंतीनाम५' जयाजयंतीतर्कारीनादेयीवैजयंतिका' ११ "अरणीनाम५' श्रीपर्णमग्निमंथः स्यात्कणिकागणिकारिका' जयो "कुडानाम४' थकुटजः शक्रो वत्सको गिरिमल्लिका' १२ "इंद्रजवनाम२' एतस्यैव कलिंगेंद्रयवभद्रयवंफले "करमर्दानाम४' कृष्णपाकफलाविग्नसुषेणाः करमर्दके' १३ "तमालनाम२' कालस्कंधस्तमालः स्यात्तापिच्छोप्य "निर्गुंडीनाम५' थसिंदुकः सिंदुवारेंद्रसुरसौ निर्गुंडींद्राणिकेत्यपि' १४ "देवताडनाम५' वेलीखरागरीदेवताडोजीमूतइत्यपि "श्रीहस्तिनीनाम२' श्रीहस्तिनी तु भूरुंडी "मल्लिकानाम४' तृणशून्यंतु मल्लिका' १५ 'भूपदी शीतभीरुश्च "वनमल्लिकानाम२' सैवास्फोता वनोद्भवा "निर्गुंडीनाम४' शेफालिका तु सुवहा निर्गुंडी नीलिका च सा' १६ "श्वेतपुष्पनिर्गुंडीनाम२' सितासौ श्वेतसुरसाभूतवेश्यप "जूहीनाम४' थमागधी' गणिका यूथिका म्बष्ठा "पीतजूहीनाम२' सापीता हेमपुष्पिका' १७ "माधवीलतानाम५' अतिमुक्तः पुंड्रकः स्याद्वासंती माधवी लता "मालतीनाम३' सुमना मालती जातिः "निवालानाम२' सप्तला नवमालिका' १८ "कुंदनाम२' माध्यं कुंदं "उपहस्यानाम२' रक्तकस्तु बंधूको बंधुजीवकः "कुमार्यानाम३' सहाकुमारी तरणि "अम्लाननाम२' रम्लानस्तु महासहा' १९ "रक्ताम्लाननाम२' तत्र शोणे कुरवकः "पीताम्लाननाम२' स्तत्र पीते कुरंटकः "नीली

हस्तिकर्णपत्र
शाकविशेषइ
तिस्वामी=६

कुटजस्यैव=२
कलिंगाइस्य
पि=२

=२ तोधसुरसा
निर्गुण्डी
च=

एकं तस्या एव
पीतपुष्पायाः=४
नीलिं चवेतीति
ख्यातस्य=३

अम्लाने=२ रक्ते=१ सुमनायाश्चपत्रेलोतसुप्तुतदर्शना द्वावंताप=२

नीलिं...कुमारीतिख्याताया:=२

=सैरीयके२ रक्तपुष्पे=२ पीतपुष्पा=२ नीलदंडी=२ कुरंटके=२

झिंटीनाम२। नीलाझिंटी द्वयोर्बाणा दासी चार्त्तगलश्च सा २०॥ सामान्यझिंटीनाम२। सैरीयकस्तु झिंटी स्या॥
२२ रक्तझिंटीनाम२। तस्मिन्‌ कुरवको रुणे॥ पीतझिंटीनाम२। पीता कुरंटको झिंटी तस्मिन्‌ सहचरी द्वयोः। २१॥
तेंड्रपुष्पनाम२। ओड्रपुष्पं जपापुष्पं॥ तिलपुष्पनाम२। वज्रपुष्पं तिलस्य यत्‌॥ पंचकुलेरानाम६। प्रतिहासशता
प्रासचंडातहयमारकाः २२ करवीरे५॥ करीरनाम२। करीरे तु क्रकरग्रंथिलावुभौ॥ धतूरानाम७। उन्मत्तः
कितवो धूर्त्तो धुस्तूरः कनकाह्वयः २३ मातुलो मदनश्चा॥ धतूरफलनाम२। स्य फले मातुलपुत्रकः॥ वि
जोरानाम४। फलपूरो बीजपूरो रुचको मातुलुंगके २४॥ मरुवानाम५। समीरणो मरुवकः प्रस्थपुष्पः फणिज्ज
वह्निपर्यायनामकं स्मर्यः=५ कः। जंबीरो॥ पर्णासनाम२॥ ऽप्यथ पर्णासे कठिंजरकुठेरकौ २५॥ श्वेतपर्णासनाम२। सितेऽर्जकोऽत्र॥ चित्रक प सारि=२
नाम२। पाठी तु चित्रको वह्निसंज्ञकः॥ अर्कनाम७। अर्काह्ववसुकास्फोतगणरूपविकीरणाः। २६। मंदारश्चा
र्कपर्णे॥ श्वेतार्कनाम२। ऽत्र शुक्लेऽलर्कप्रतापसौ॥ गुग्गानाम५। शिवमल्ली पाशुपत एकाष्ठीलो वुको वसुः॥
वंदा= २७॥ वंदालनाम४। वंदा वृक्षादनी वृक्षरुहा जीवंतिकेत्यपि॥ गिलोइनाम८। वत्सादनी छिन्नरुहा गुडूची तंत्रि ..२२
वत्सादि इत्सौ परिजात लता दिवि प्रोक्तस्य=३ काऽमृता २८ जीवंतिका सोमवल्ली विशल्या मधुपर्ण्यपि॥ मूर्वानाम१०। मूर्वा देवी मधुरसा मोरटा तेजनी पीलवण=२
स्रवा २९ मधूलिका मधुश्रेणी गोकर्णी पीलुपर्ण्यपि॥ पाठानाम१०। पाठांबष्ठा विद्धकर्णी स्थापनी श्रेयसी रसा।

त्रुवाऽस्यापि=१ आकरतिरव्यातस्य=५ अर्कशाद्वा यस्य=५

'३०' एकाष्ठीला पाठा चेली प्राचीना वनतिक्तिका "कडुकीनाम८' कटुः कटंवरा शोकरोहिणी कटुरोहिणी '३१' म
त्स्यपित्ता कृष्णभेदी चक्रांगी शकुलादनी "कौंचिनाम८' आत्मगुप्ता जडा वंडा कंडुरा प्रावृषायणी '३२' ऋष्यप्रो
क्ता शूकशिंविः कपिकच्छूश्च मर्कटी "मसाकर्णीनाम९०' चित्रोपचित्रा न्यग्रोधी द्रवंती शंबरी वृषा '३३' प्रत्यक्
श्रेणी सुतश्रेणी रंडा मूषिकपर्ण्यपि "फुरकंडानाम८' अपामार्गः शैखरिको धामार्गव मयूरको '३४' प्रत्यक्प अधामागविङ्‌ति स्वामी=४
किलिनो ब्राह्मण दुजिहा तेहति वा=५ र्णी कीशपर्णी किणिही खरमंजरी "भाउंगीनाम८' फंजिका ब्राह्मणी पद्मा भार्गी ब्राह्मणयष्टिका '३५' अंगारवल्ली
बालेयशाक वर्वर वर्द्धकाः "मंजीठनाम८' मंजिष्ठा विकसा जिंगी समंगा कालमेषिका '३६' मंडूकपर्णी भंडी
री भंडी योजनवल्ल्यपि "यवासानाम९०' यासो यवासो दुःस्पर्शो धन्वयासः कुनाशकः '३७' रोदनी कच्छुरानंता स
मुद्रांता दुरालभा "दाधवतीनाम९' पृश्निपर्णी पृथक्पर्णी चित्रपर्ण्यंघ्रिपर्णिका '३८' क्रोष्टुविन्ना सिंहपुच्छी कल
कंआई=४ शी धावनि गुहा "कटलीनाम९०' निदिग्धिका स्पृशी व्याघ्री वृहती कंटकारिका '३९' प्रचोदनी कुली क्षुद्रा दुःस
र्शा राष्ट्रिकेत्यपि "नीलनाम९' नीली काला क्लीतकिका ग्रामीणा मधुपर्णिका '४०' रंजनी श्रीफली तुत्था द्रोणी
दोला च नीलिनी "वावचीनाम८' अवल्गुजः सोमराजी सुवल्लिः सोमवल्लिका '४१' कालमेषी कृष्णफला वाकु
ची पूतिफलेत्यपि "पिप्पलीनाम९०' कृष्णोपकुल्या वैदेही मागधी चपला कणा '४२' उषणा पिप्पली शौंडी कोला "८

गजपिप्पलनाम५'थकरिपिप्पली' कपिवल्ली कोलवल्ली श्रेयसी वसिरः पुमान् '४२" चव्यनाम२'चव्यं तु च चविका
विका" रक्तकनाम' काकचिंची गुंजे तु कृसला" भषडानाम७' पलंकषा त्विक्षुगंधा श्वदंष्ट्रा स्वादुकंटकः '४४'
२२ गोकंटको गोक्षुरको वनशृंगाट इत्यपि" पतीसनाम८' विष्वा विषा प्रतिविषातिविषोपविषा रुणा '४५" शृं
23 गीमहौषधं चा" दूधीनाम२' थस्तीरा वा दुग्धिकासमे" शतावरीनाम१०' शतमूली बहुसुताऽभीरुरिंदीवरी'
वरी '४६' रूष्यप्रोक्ताऽभीरुपत्री नारायण्यः शतावरी' श्रेहेक" दारुहलदनाम७' र्यथ पीतद्रु कालेयक हरिद्रवः'
४७' दार्वी पचंपचा दारुहरिद्रा पर्जनीत्यपि" वचनाम५' वचोग्रगंधा षड्ग्रंथा गोलोमी शतपर्विका '४८" श्वेत
वांसा=१ वचनाम१' शुक्ला हैमवती" अरडूसानाम८' वैद्यमातृसिंह्यौ तु वाशिका' वृषोऽटरूषः सिंहास्यो वासको वाजिदं
स्वामीतुवासक तकः '४९" अपराजितानाम४' आस्फोता गिरिकर्णी स्याद्विष्णुक्रांताऽपराजिता" तालमखानानाम५' इक्षुगंधा'
पर्यायनिमान् तुकांडेक्षुकोकिलाक्षे तु रक्षुरः '५२" शोफनाम६' शालेयः स्याच्छीतशिवश्छत्रा मधुरिका मिसिः' मिश्रेया"८
मन्मते=५ थोहरनाम६' वंथसी हुंडो वज्रद्रुः स्नुक् स्नुही गुडा '५१" समंतदुग्धा" विडंगनाम६' घोवेल्लममोघा चित्रतंडु
ला' तंडुलश्च कृमिघ्नश्च विडंगं पुंनपुंसकं '५२" वालकनाम२' वलावांद्यालको" शालपुष्पीनाम२' घंटारवा' २२
तुशालपुष्पिका" दाखनाम५' मृद्वीका गोस्तनी द्राक्षा स्वाद्वी मधुरसेति च '५३" श्वेतनिशोतनाम७' सर्वानुभूतिः हिमा
(चिरहटी=२

सरलात्रिपुटात्रिवृतात्रिवृत् ' त्रिभंडीरोचनी " श्यामनिशोतनाम७ ' श्यामा,पालिंघोतुसुबेलिका '५४' कालामसूरविद वस्वारि केस

त्रीलिंगमुसलिभू लार्द्धचंद्राकालमेषिका " मुलठीनाम४ ' मधुकंक्लीतकंयष्टीमधुकंमधुयष्टिका '५५" विदारीकंदनाम४ ' विदारीक्षीर भूकूष्मांडस्य

कूष्मांडस्य=२ शुक्लेक्षुगंधाक्रोष्ट्रीचयासिता " पेठाकूष्मनाम२ ' अम्लाक्षीरविदारीस्यान्महाश्वेतर्क्षगंधिका '५६" जलपिप्पलीनाम४ । =२

लांगलीशारदीतोयपिप्पलीशकुलादनी " मयूरशिखानाम५ ' खराश्वाकारवीदीप्यामयूरोलोचमस्तकः '५७" शारिवा इमेउक्ताऋत्वा

नाम५ ' गोपीश्यामाशारिवास्यादनंतोत्पलशारिवा " रुद्रजटिनाम४ ' योग्यमृद्धिः सिद्धिलक्ष्म्योरुद्धेरप्याह्वयाइमे '५८" रोवृद्धास्यो

केला नाम=६ केलिनाम६ ' कदलीवारणवुसारोचारंभांशुमत्फला ' काष्ठीला " मुद्गपर्णीनाम२ ' मुद्गपर्णीतुकाकमुद्गासहेत्यपि '५९" पधेरप्या

वैंगननाम५ ' वार्त्ताकीहिंगुलीसिंहीभंटाकीदुष्प्रधर्षिणी " रास्नानाम८ ' नाकुलीसुरसारास्नासुगंधागंधनाकुली '( ह्वयानामा नि=५

६० ' नकुलेष्टाभुजंगाक्षीछत्राकीसुवहाचसा " सालपर्णीनाम५ ' विदारिगंधांशुमतीसालपर्णीस्थिराध्रुवा '६१" कपा

सनाम४ ' तुंडिकेरीसमुद्रांताकर्पासीवदरेतिच " वनकर्पासनाम१ ' भारद्वाजीतुसावन्या " ऋषभनाम२ ' शृंगीतुऋषभ कर्पासीवन्या

मोवृषः '६२" गंगेरणिनाम४ ' गांगेरुकीनागबलाझषाह्रस्वगवेधुका " घोषलतानाम२ ' धामार्गवोघोषकःस्या " पी बेत्तदाभार

घोषकः=२ तपुष्पघोषलतानाम१ ' महाजालीसपीतकः '६३" जिंघानाम२ ' ज्योत्स्नीपटोलिकाजाली " भूमिजंबूनाम२ ' नादे द्वाजी=५

यीभूमिजंबुका " अग्निज्वालानाम२ ' स्याल्लांगलिक्यग्निशिखा " काकजंघानाम२ " काकांगीकाकनासिका '६४" हंसप

दीनाम२ ' गोधापदीतुसुवहा " मुसलीनाम२ ' मुसलीतालमूलिका " मीढासिंगीनाम२ ' अजशृंगीविषाणीस्या " गोभी

कदिहारीतिख्यातस्य=२

पालकशतिख्यातशाकस=२

नामरे' द्रौ जिह्वाद्रा विकेसमे' ६५"नागरवेलनामर' तांबूलवल्ली तांबूली नागवल्ल्यप्य" संभालूवीजनामह' थदि
जा' हरेणूरेणुका कौंती कापिला भस्मगंधिनी' ६६"एलुयानामप'एलावालुकमैलेयंसुगंधि हरिवालुकं' वालु केशांबुनोनां
कंचा"कुंदरूनामष'थपालंक्याम्कुंदः कुंदरुकुंदुरू' ६७"वालानामप'वालंह्रीवेरंवार्हिष्ठोदीच्यंकेशांबुनामच" मथस्प=२
शिलाजितनामप' कालानुसार्यहिज्ञाश्मपुष्पशीतशिवानितु ६८ शैलेयं"मुरासुगंधनामप' तालपर्णी देत्यांगं तु४
२४ धकुटीमुरा' गंधिनी"सालारनामद'गजभक्ष्यातुसुवहासुरभीरसा' ६९' महेरणाकुंदुरुकीसल्लुकी ह्रादिनी'
25 'तिच"धावानामष'अग्निज्वालासुभिक्षेतुधातकीधातुपुष्पिका'७०"इलायचीनामप' वृथ्वीकाचंद्रवाले
शंखाकुलीति 'लानिष्कुटिर्वहुला"सूक्ष्मइलायचीप"थसा' सूक्ष्मोपकुंचिकातुत्याकोरंगीत्रिपुटात्रुटिः' ७१"कुठनामह
ख्यातायाः=६ व्याधिः कुष्ठंपारिभाव्यंवाप्यंपाकलमुत्पलं"शंखपुष्पीनामरू' शंखिनी चोरपुष्पीस्यात्केशिन्य"मस्यामल
शिवाजयामलौ कीनामह' थवितुन्नकः' ७२' कटाऽमलाऽज्झटा ताली शिवा तामलकीतिच"पुंडर्यनामर'प्रपौंडरीकंपुंड
वधौ=५ र्यं"नंदीवृक्षनामह' मथतुन्नः कुवेरकः' ७३' कुलिः कच्छः कांतलकोनंदिवृक्षो"चोराख्यगंधद्रव्यनामह' २४
वहुलीतिख्या 'थरात्तसी' चंडाधनहरीक्षेमदुःपत्रगणहासकाः' ७४" व्याघ्रनखनामष' व्याडायुधंव्याघ्रनखंकरजंचक्र
तस्यै=४ कारकं"नलीनामप'सुषिराविद्रुमलताकपोतांघ्रिर्नटीनली' ७५"हटविलासिनीनामष' धमन्यंजनके
मालकंगली=२ शीचहनुर्हट्टविलासिनी"नखनामप' शुक्तिः शंखः खुरः कोलदलंनख"तुंवरीनामप' मथाढकी' ७६' का

चत्वारिनखाख्यगंधद्रव्यस=२

=जातिमात्रविवक्षायां मोषधिशब्दप्रयोगः। इयमात्रविवक्षायां त्वौषधशब्दप्रयोगः। ओषधेरजाता विस्पएः सर्वमित्यत्र तेनेघ तत्ते स्नादकम
स्त्रियां=२ कुकुरवंदा इति ख्याता तस्य=२ वकुलपुष्पमिसे कंनामेते को=२ प्योषधशब्दवा
च्यमितुक्तं=५

कैवर्त्या मुस्तकं=२
मुस्तसमस्तनामेदं=३

स्रीमत्स्या तुवदरिकामन्ता लकसुराष्ट्रजे" मोथानाम८' कुरुन्दं दशपुरं वानेयं परिपेलवं' [struck] तुंड
७७' प्लवगोपुरगोनर्दकैवर्तीमुस्तकानिच" गंठीनाम' ग्रंथिपर्णंमुकं वर्हि पुष्पंस्योणेयकुकुरे' ७८"घडनाम
९०' मर्कन्माला तु पिशुनास्पृक्का देवी लता लघुः' समुद्रांता वधूः कोटिवर्षालंकोपिकेत्यपि' ७९"मांसीनाम
६' तपस्विनी जटामांसी जटिला लोमशा मिसी" तजनाम६' त्वक्पत्रमुत्कटं भृंगं त्वचंचोचं वरांगकं ८०"
कचूरनाम४' कर्चूरको द्राविडकः काल्पको वेधमुख्यकः" ओषध्यो जातिमात्रे स्युरजातौ सर्वमौषधं"
८१"विधारानाम५' स्याद्वृद्धगंधा छगलांत्र्यावेगी वृद्धदारकः' जुंगो" ब्राह्मीनाम४' ब्राह्मी तु मत्स्याक्षी वयस्था सो
मवल्लरी' ८२"चाकनाम४' पटुपर्णी हैमवती स्वर्णक्षीरी हिमावती" माषपर्णीनाम४' हयपुच्छी तु कांबोजी माषपर्णी
महासहा ८४"तिंदुरीनाम४' तुंडिकेरी रक्तफला बिंबिका पीलुपर्ण्यपि" वर्वरशाकनाम५' ववरीकवरी तुंगी खरपु
ष्पाजगंधिका' ८५"एलापर्णीनाम४' एलापर्णी तु सुवहा रास्ना युक्तरसा च सा" चूकानाम५' चांगेरी चुक्रिका दंत
शठांबष्ठाम्ललोणिका' ८६"अम्लवेतसनाम४' सहस्रवेधी चुक्रोम्लवेतसः शतवेध्यपि" हाथाजोडीनाम४' नमस्कारी गंडकाली समंगा खदिरेत्यपि' ८७"जीवंतीशाकनाम६' जीवंती जीवनी जीवा जीवनीया मधुस्रवा" जीव
कानाम५' कूर्चशीर्षो मधुरकः शृंगह्रस्वांगजीवकाः' ८८"चिरायतानाम३' किराततिक्तो भूनिंबोनार्यतिक्तो"८
९' शाकाख्यं पत्रपुष्पादि" अरल्यामारिनाम२' तंडुलीयोऽल्पमारिषः" अग्निशिखानाम५' विशल्याग्निशिखानंता फलिनी शक्रपुष्प्यपि' ८२

पंचलोनिआ इति ख्याता तस्य=४
मधुस्रवेत्येकं नाम त्यज्य=२

मवस अजलु इति ख्याता याइतिम कट=२
शाकपत्रे भोजु इति आदिनाफलना अगमल्लादित्र है=

इचनुराई इतिख्यातस्य=
जीवंतीति बहुगुर्जरदेशे डोडी इति ख्याता या=२

आरीठा=२ सप्तलानाम५ 'थ सप्तला' विमलासातलाभूरिफेनाचर्मकषेत्यपि' ८९'' काकोलीनाम२' वायसोलीस्वादुरसा च
यस्या'' अजेपालजडनाम५ 'थ मकूलकः' निकुंभोदंतिकाप्रत्यक्श्रेण्युदुंबरपर्ण्यपि '९०'' अजमोदनाम४ 'अज
२५ मोदातूग्रगंधाब्रह्मदर्भायवानिका'' पुष्करमूलनाम२ 'मूलेपुष्करकाश्मीरपद्मपत्राणिपौष्करे '९१'' पद्म पोष्करे मूले=२
चारिणीनाम५ 'अव्यथातिचरापद्माचारटीपद्मचारिणी'' ५ कवीलानाम५ 'कांपिल्यः कर्कशश्चंद्रो रक्तांगोरोचनी'
त्यपि '९२'' पमाडनाम६ 'प्रपुन्नाडस्त्वेडगजो दद्रुघ्नश्चक्रमर्दकः' पद्माट उरणाख्यश्च'' प्याजनाम२ 'पलांडुस्तु
पलांडौ=६ सुकंदकः '९३'' हरितप्याजनाम२ 'लताकहुद्रुमौ तत्र हरिते'' लसणनाम६ ''थ महौषधं' लशुनं गृंजनारि
उटसट= ष्टमहाकंदरसोनकाः '९४'' साठीनाम२ 'पुनर्नवा तु शोथघ्नी'' विसखपरानाम२ 'वितुन्नं सुनिषण्णकं'' शतपर्णी
नाम४ 'स्याच्छातकः शीतलोपराजिताशणपर्ण्यपि '९५'' मालकांगणीनाम५ 'रतनजोत' पारावतांघ्रिः कटभी पण्या ज्योतिष्म
ती लता'' त्रायमाणनाम४ 'वार्षिकं त्रायमाणा स्यात्त्रायंती बलभद्रिका '९६'' वाराहीकंदनाम४ 'विष्वक्सेनप्रिया
गृष्टिर्वाराही बदरेत्यपि'' भांगरानाम२ 'मार्कवो भृंगराजः स्यात्'' काकजंघानाम२ 'काकमाची तु वायसी '९७'' सा २५
वानाम७ 'शतपुष्पासितच्छत्रातिछत्रा मधुरा मिसिः' अवाक्पुष्पी कारवी च'' कुब्जप्रसारणीनाम५ 'सरणा तु प्र
सारणी '९८' तस्यां कटंभरा राजबला भद्रबलेति च'' जनीसुगंधद्रव्यनाम६ 'जनी जतुकारजनी जतुकृच्चक्रवर्ति
नी '९९' संस्पर्शा'' कचूरनाम५ 'थ शटी गंधमूली षड्ग्रंथिकेत्यपि' कर्चूरोपि पलाशो'' करेलानाम२ 'थ कारवे

ल्लः कटिल्लकः '२००' सुषवी चा" पटोल नाम४ 'पथ कुलकं पटोलस्तिक्तकः पटुः" पेठा नाम२' कूष्मांडकस्तु कर्का
रु" काकडी नाम२' र्वारुः कर्कटी स्त्रियो '१" कडुतुंबी नाम२ 'इक्ष्वाकुः कटुतुंबी स्या" तुंबा नाम२' तुंब्यलाबूरुभे समे
=कर्कटीविशेषस्य "गवाक्षी नाम३' चित्रा गवाक्षी गोडुंबा" इंद्रवारुणी नाम२' विशाला त्विंद्रवारुणी '२" सूरणकंद नाम३' अर्शोघ्नः सूरणः इत्यादिरपि=२
कंदो" गंडीरशाक नाम२' गंडीरस्तु समष्ठिला" कलंब्यादिवास्तुकांताः शाकभेदाः" कलंबुरुपोदका स्त्री तु '१" मूला ना
१ एकं हिलसाई म२' मूलकं हिलमोचिका '३" वथवा नाम२' वास्तूकं शाकभेदाः स्युः" दुब नाम६' दूर्वा तु शतपर्विका' सहस्रवीर्या भा
ति ख्यातस्य=५ र्गव्यौ रुहानंता" श्वेतदुब नाम४ 'थ सासिता '४' गोलोमी शतवीर्या च गंडाली शकुलाक्षकः" मोथा नाम७' कुरुविंदो मेघ नातः
नामा मुस्ता मुस्तकमस्त्रियां ५" नागरमोथे नाम२' स्याद्भद्रमुस्तको गुंद्रा" उटंगण नाम२' चूडाला चक्रलोचटा" वंश
नाम९' वंशे त्वक्सारकर्मारत्वचिसारतृणध्वजाः '६' शतपर्वा यवफलो वेणुमस्करतेजनाः" सच्छिद्रवंश नाम२' वे
णवः कीचकास्ते स्युर्ये स्वनंत्यनिलोद्धताः '७" गांठि नाम३' ग्रंथिर्ना पर्वपरुषी" शरकडा नाम२' गुंद्रस्तेजनकः शरः" न नातं=५
डा नाम३' नडस्तु धमनः पोटगलो" काहीनाम२ 'थो काशमस्त्रियां '८" इक्षुगंधा पोटगलः" बाच नाम१' पुंभूम्नि तु ब
ल्वजाः" इष नाम२' रसाल इक्षु" इषभेद नाम२' स्तद्भेदाः पुंड्रकांतारकादयः' ९" गांडर नाम२' स्याद्वीरणं वीरतरं" उशी
ग्रस्य वीरणस्य=२ र नाम२०' मूलेऽस्योशीरमस्त्रियां' अभयं नलदं सेव्यममृणालं जलाशयं '१०' लामज्जकं लघुलयमवदाहेष्टकापथे" तृ
णवाचक शब्द नाम१' नडादयस्तृणं गर्मुच्छ्यामाकप्रमुखा अपि '११" दाभ नाम४' अस्त्री कुशं कुथो दर्भः पवित्रं" रामक

तृणजातयः=१ प्रमुखशब्दान्नीवाराद्याः=१

बहुतो हि सेति ख्या तं कृतृणविशेष स्य=२ एते नालिकेरा घास्त्रयो हिंताले न रतुर्थेन सहिताः खर्जूरा घास्त्रयो स्तृणजातीया द्रुमाः। शाकपार्थिवादि। हीनो स्यस्ताल: पूषोदरादि=५

ईरनाम६" अथ कत्तृणं पौरसौगंधिकध्यामदेवजग्धकरौहिषं १२" जलजतृणनाम२' छत्रातिच्छत्रपालघ्नौ" भूतृ
क्लीवे=२ णनाम२' मालातृणकभूस्तृणे" बालतृणनाम२' शष्पं बालतृणं" यवादिघासनाम२' घासो यवसं" तृणमात्रनाम१'
२६ तृणमर्जुनं १३" तृणसमूहनाम१' तृणानां संहतिस्तृण्या" नडसमूहनाम१' नड्या तु नडसंहतिः" ताडनाम२'
26 तृणराजाह्वयस्तालो" नालिकेरनाम२' नालिकेरस्तु लांगली १४" सुपारीनाम५' घोंटा तु पूगः क्रमुको गुवाकः ख
पुरो" फलनाम१' स्य तु फलमुद्वेग" तृणद्रुमनाम८' मेते च हिंतालसहितास्त्रयः १५" खर्जूरः१ केतकी२ ताली ख
र्जूरी च तृणद्रुमाः" इति वनौषधिवर्गः" ४" "सिंहनाम६' सिंहो मृगेंद्रः पंचास्यो हर्यक्षः केसरी हरिः
१६ "चित्रानाम२' शार्दूलद्वीपिनौ व्याघ्रे" तरषनाम२' तरक्षुस्तु मृगादनः" सूकरनाम१२' वराहः सूकरो घृष्टिः
कोलः पोत्री किरिः किटिः १७" दंष्ट्री घोणी स्तब्धरोमा क्रोडो भूदार इत्यपि" वानरनाम८' कपिप्लवंगप्लवगशाखा
मृगवलीमुखाः १८ मर्कटो वानरः कीशो वनौकाः" रिछनाम५' अथ भल्लुके ऋक्षाच्छभल्लभल्लूकाः" गेंडानाम२'
लुलापो स्त्यपि=४ गंडके खड्गखड्गिनौ १९" भैंसानाम५' लुलायो महिषो वाहद्विषत्कासरसैरिभाः" गीदडनाम१०' स्त्रियां शिवा'
भूरिमायगोमायुमृगधूर्तकाः २० शृगालवंचकक्रोष्टुफेरुफेरवजंबुकाः" बिलावनाम५' ओतुर्विडालो मार्जारो २६
वंरनगोहेति=२ वृषदंशक आखुभुक २१" स्थलजगोधात्मजस्यनाम३' त्रयो गौधारगौधेरगौधेया गोधिकात्मजे" सेहनाम२' १
श्वावित्तु शल्य" सेहलोमनाम३' स्तल्लोम्नि शललीशललं शलं २२" वातसंमुखदौडतामृगनाम२' वातप्रमीर्वातमृ

१ तस्य श्वाविधो लोमनि=२

मृग्याश्चर्माद्यमेणस्यैणमेतादि ऐलेयं। एणस्यापि कारोऽवयवो वा ऐणं। ऐणेयस्य तत्। बड़े ते हरिणभेदा अजिनयोनयः स्युः=२
मृग्याः=२ इत्यादयो येऽत्रोक्ताः येच पूर्वोक्ताः सिंहाद्याः वक्ष्यमाणाश्च ये गोमेषहस्त्यश्वादयः सर्वे ते पशुजात
यः पशुशब्दवाच्याः=५

गः "मगयाउनामर' कोकईहामृगो वृकः" हरिणनामप' मृगे कुरंग,वातायु,हरिणाजिनयोनयः '२२"हरिण्याश्च
र्मनाम२' ऐणेयं मेण्या अर्माद्यं मेणस्यैतमुभे त्रिषु" अमीषट्‌अजिनयोनिशब्दाः सामान्यवृत्त्या अपि विशेषे वर्त्तते"
कदली,कंदली,चीनश्चमूरु,प्रियकावपि '२४' समूरुश्चेति हरिणा अमी अजिनयोनयः६ "मृगभेदपधकृष्णना
म' कृष्णसार,रुरु,न्यंकु,रंकु,शंबर,रौहिषाः '२५' गोकर्ण,पृषतैण,ऋश्य,रोहिताश्चमरो मृगाः"पशुजातिनाम६' गं
धर्वः शरभो रामः सृमरो गवयः शशः '२६' इत्यादयो मृगेंद्राद्या गवाद्याः पशुजातयः '१"चूहानाम२' उंदुरुर्मूषि
कोऽप्याखु "चूहीनाम२' गिरिका बालमूषिका '२७"किरलानाम२' सरटः कृकलासः स्या"गृहकिरलीनाम२' मुसली
गृहगोधिका" मकडीनाम४' लूता स्त्री तंतुवायोर्णनाभमर्कटकाः समाः '२८"कृमिनाम२' नीलंगुस्तु कृमिः "कण
सलाईनाम२' कर्णजलौकाः शतपद्युभे"विछूनाम२' वृश्चिकः शूककीटः स्या"वीछूनाम२' द्रुणः स्त्रियां तु वृश्चिके '(
२९"पारेवानाम२' पारावतः कलरवः कपोतो"सिकरानाम२' शशादनः' पत्री श्येन"उलूनाम२' उलूके तु वा
यसारातिपेचकौ '३०"भेरंडीपक्षीनाम२' व्याघ्राटः स्याद्भरद्वाजः"खंजननाम२' खंजरीटस्तु खंजनः"कंकनाम२'
लोहपृष्ठस्तु कंकः स्या"नीलचाषनाम२' दथ चाषः किकीदिविः '३१"किंजानाम२' कलिंग भृंग धूम्याटा"चोटिलो
नाम२' अथ स्याच्छतपत्रकः' दार्वाघाटो"पपीहानाम२' थ सारंगः स्तोककश्चातकः समाः '३२"कुकुटनाम४'
कृकवाकुस्ताम्रचूडः कुक्कुटश्चरणायुधः"चिडानाम२' चटकः कलविंकः स्या"चिडीनाम२' तस्य स्त्री चटका"चट

सांतत्वेपि स्त्रीत्वबो
धनायोभे=८
देऊलादिमलक ल
विविशेषस्य=८

किमिरसापि=

कलिंगस्योति=
स्वातीचिडे=२
=ठेका।तषान=

चटकायाश्च ढक स्यवा पुमपत्ये चटकायापेरव । चटकादपीति चमत्कं =१
स्त्रीचेत् तदपत्यं चेत् तस्मिन् स्त्रियामपत्ये लुग्वक्तव्यः इति सूत्रेण लुक् । न तु कृत इति
तलुकि । पुनष्टाप् =१

कपुत्रनाम १ तयोः ३३ पुमपत्ये चाटकैरः ॥ चिडापुत्रीनाम १ स्त्र्यपत्ये चटकैवाहि ॥ कर्करानाम २ कर्करेटुः क
३७ रेटुः स्यात् ॥ द्वितीयकर्करानाम २ कृकणक्रकरौ समौ ३४ ॥ कोकिलनाम ४ वनप्रियः परभृतः कोकिलः
२१ पिक इत्यपि ॥ काकनाम १० काकेतु करटारिष्ट बलिपुष्टसकृत्प्रजाः ३५ ध्वांक्षात्मघोषपरभृद्बलिभुग्वाय
साश्चपि ॥ द्रोणकाकनाम २ द्रोणकाकस्तु काकोलो ॥ काकविशेषनाम २ दात्यूहः कालकंठकः ३६ ॥ चील्ह
नाम २ आतायिचिल्लौ ॥ गृध्रपक्षीनाम २ दाक्षाय्यगृध्रौ ॥ शुकनाम २ कीरशुकौ समौ ॥ कूंजनाम २ कुङ्क्रौ
चो ॥ बकनाम २ ॥ बकः कङ्कः ॥ सारसपक्षीनाम २ पुष्कराह्वस्तु सारसः ३७ ॥ चक्रवाकनाम ४ कोकश्चक्रश्च
क्रवाको रथांगाह्वयनामकः ॥ कलहंसनाम २ कादंबः कलहंसः स्यात् ॥ कुररनाम २ उत्क्रोशकुररौ समौ ३८ ॥
हंसनाम ४ हंसास्तु श्वेतगरुतश्चक्रांगा मानसौकसः ॥ राजहंसनाम २ राजहंसास्तु ते चञ्चुचरणैर्लोहितैः सि
ताः ३९ ॥ मल्लिकाख्यहंसनाम २ मलिनैर्मल्लिकाख्यास्ते ॥ धार्तराष्ट्रहंसभेदनाम २ धार्तराष्ट्राः सितेतरैः ॥
आडिनाम २ शरारिराटिराडिश्च ॥ बकजातिनारीनाम २ बलाका बिसकंठिका ४० ॥ हंसस्त्रीनाम २ हंसस्य
योषिद्वरटा ॥ सारसस्त्रीनाम २ सारसस्य तु लक्ष्मणा ॥ चामचिडिकनाम २ जतुकाजिनपत्रा स्यात् ॥ नाही बगचे
डिनाम २ परोष्णी तैलपायिका ४१ ॥ कुसममक्षिकानाम २ वर्वणा मक्षिका नीला ॥ मधुमक्षिकानाम २ सरघा
मधुमक्षिका ॥ मधुमक्षिकाविशेषनाम २ पतंगिका पुत्तिका स्यात् ॥ वनमक्षिकानाम २ दंशस्तु वनमक्षिका ४२ ॥

मधुनोमक्षिका =१

नीलेति क्रियाशब्दोयं विवक्षितो तत्तुगुणशब्दो तो न ङीप् । नीलवर्णेऽस्य =२

छोटी =२

रथांगस्याह्वयो नामयस्य =१
श्वेता गरुतोऽस्य =८
किंचिद्धूम्रैर्वर्णैः
श्चंचुचरणैरुपलक्षिताः =५
त्रयोपि स्त्रीलिंगाः =४

समाविति त्रिषु योग्यम् =५
चंचुसहितैश्चर
णैरुपलक्षितानि
इत्यैश्चैतितैलोहि
३७ तैरुप
लक्षिता =५
कृष्णैश्चंचुचर
णैः =५

दंशजातिः अल्पादंशजातिः　　　　　　　　पक्षीजनानाम=२

लघुवनमक्षिकानाम१ दंशीतज्जातिरल्पास्या॥ गृहमक्षिकानाम१ गंधोलीवरटाद्वयोः॥ भंभीरीनाम४ भृं
गारीचीरुकाचीरीझिल्लिकाचसमाइमाः ४३॥ पतंगनाम२ समौपतंगशलभौ॥ खद्योतनाम२ खद्योतोज्योतिरिं
गणः॥ भ्रमरनाम८ मधुव्रतोमधुकरोमधुलिण्मधुपालिनः ४४ द्विरेफपुष्पलिड्भृंगषट्पदभ्रमरालयः॥ म
यूरनाम८ मयूरोबर्हिणोबर्हीनीलकंठोभुजंगभुक् ४५ शिखावलःशिखीकेकीमेघनादानुलास्यपि॥ मयूरश
ब्दनाम१ केकावाणीमयूरस्य॥ मयूरपिच्छचंद्राकृतिनाम२ समौचंद्रकमेचकौ ४६॥ मयूरशिखानाम२ शिखा
चूडा॥ मयूरपिच्छनाम२ शिखंडस्तुपिच्छबर्हेनपुंसके॥ पक्षीनाम२७ खगेविहंगविहगविहंगमविहायसः ४७ श
कुंतिपक्षिशकुनिशकुंतशकुनद्विजाः पतत्रिपत्रिपतगपतत्पत्ररथांडजाः ४८॥ नगौकोवाजिविकिरविविष्कि
रपतत्रयः॥ नीडोद्भवागरुत्मंतःपित्संतोनभसंगमाः ४९॥ स्वनामप्रसिद्धपृथक्पक्षीनाम१ तेषांविशेषाहा
रीतोमद्गुःकारंडवःप्लवः तित्तिरिःकुक्कुभोलावोजीवंजीवश्चकोरकः ५० कोयष्टिकष्टिट्टिभकोवर्त्त
कोवर्त्तिकादयः॥ पक्षनाम६ गरुत्पक्षच्छदाःपत्रंपतत्रंचतनूरुहं ५१॥ पक्षमूलनाम१ स्त्रीपक्षतिःपक्षमूलं॥
चंचुनाम२ चंचुस्त्रोटिरुभेस्त्रियौ॥ पक्षिणांगतिविशेषाणांपृथक्पृथगेकैकंनाम३ प्रडीनोड्डीनसंडीनान्येताः
खगगतिक्रियाः ५२॥ पक्ष्यंडनाम२ पेशीकोशोद्विहीनेंडं॥ आलयनाम२ कुलायोनीडमस्त्रियां॥ पक्षिपुत्रना
म७ पोतःपाकोऽर्भकोडिंभःपृथुकःशावकःशिशुः ५२॥ मिथुननाम२ स्त्रीपुंसौमिथुनंद्वंद्वं॥ केचिद्धंसादिस्तुक

Left margin: हंसः=६ नभोऽदंतोपि=६ वर्त्तिकस्त्रपि=८ श्रादिनासारिकादयोज्ञेयाः=४

Right margin: एतेपक्षिणांभेदाः=६ एतोड्स्यनेन प्रडीनाद्याःबोध्याः=३

ह्यपांडोहीनक्लीवेइत्यर्थः=२　　प्रथमम्रुड्डसंगतंवाऽयनंप्रडीनंतिर्यग्गमनमित्यन्ये=२

आदिनाकाकवार्त्तकौलूकादीनां गहः कपोतादीनां समूहः कापोतमेवमन्यत्र=६ तेषां कपोतादीनां गणे=६

समूहविशेषाः=२
समेकपलक्षिताः=२
२८
सजातीयैरेव जंतुभिरुपलक्षितेः=४
पक्षिणां समूहनाम=१
योषितादि=५
उत्कृष्टस्त्रीविशेषाणां=८

युग्ममात्रनामद्र' युग्मंतुयुगलंयुगं"समूहनामद्र' समूहनिवहव्यूहसंदोहविसरव्रजाः'५४' स्तोमौघनिक
रव्रातवारसंघातसंचयाः' समुदायःसमुदयःसमवायश्चयोगणः'५५' स्त्रियांतुसंहतिर्वृंदंनिकुरुंबंकदंबकं"
समानधर्मकादिसमूहनाम२' वृंदभेदाःसमैर्वर्गःसंघसार्थैस्तुजंतुभिः'५६"समानजातीनांसमूहनाम१' स
जातीयैःकुलं"पशुसमूहनाम२' यूथंतिरश्चांपुन्नपुंसकं"पशूसमूहनाम१' पशूनांसमजो"पशुव्यतिरिक्तस
मूहनाम१' अन्येषांसमाजो"समानधर्मिणांसमूहनाम१' थसधर्मिणां'५७' स्यान्निकायः"धान्यादिराशिनाम४ पुं
जराशीतूत्करःकूटमस्त्रियां"कापोतादिपक्षिणांपृथक्२गणनाम१' कापोतशौकमायूर१तैत्तिरादीनितद्गणे'
५८"गृहाशक्तमृगपक्षिनाम२' गृहाशक्ताःपक्षिमृगाश्छेकास्तेगृह्यकाश्चते" इतिसिंहादिवर्गः"५"
मनुष्यमात्रनाम६' मनुष्यामानुषामर्त्यामनुजामानवानराः'५९"मनुष्यजातौपुरुषनाम५' स्युःपुमांसःपं
चजनाःपुरुषाःपूरुषानरः"स्त्रीमात्रनाम११' स्त्रीयोषिदबलायोषानारीसीमंतिनीवधूः'६०' प्रतीपदर्शिनीवा
मावनितामहिलातथा"स्त्रीविशेषाणांपृथक्२नाम' विशेषास्त्वंगना१भीरुः१कामिनी१वामलोचना'६१'प्रमदा१मा
निनी१कांता१ललना१चनितंबिनी१ सुंदरी१रमणी१रामा१"कोपयुक्तास्त्रीनाम२' कोपनासैवभामिनी'६२"वसं
तोत्कृष्टस्त्रीनाम४' वरारोहामत्तकाशिन्युत्तमावरवर्णिनी"पट्टराणीनाम२' कृताभिषेकामहिषी"उपभोगपत्नी
नाम१' भोगिन्योऽन्यानृपस्त्रियः'६३"पाणिगृहीतस्त्रीनाम२'पत्नीपाणिगृहीतीच' द्वितीयपरणीस्त्रीनाम१' द्वितीया'
विहायमहिषीमन्यराजयोषितिभोगिनी=१

मनुष्याणां=४
धन्यादेरुच्छ्रितवृंदस्य=५
स्त्रीणांविशेषाभेदाः=४
२८
कृताभिषेकोऽस्याः=२

श्री त्यनेकभार्यस्य प्रथमम् ऊढायाः = २ . अभिचारवारणेन कृत कुलरक्षायाः = ३

एवं तापि = १

आप की स्त्री नाम — पुत्रादिमत्साः सधवायाः

सहधर्मिणी ' उपचारद‍ृ तेः स्त्रियाः नाम २ ' भार्या जाया थ पुंभूम्नि दाराः '' कुटुंबयुक्त स्त्री नाम २ ' स्यात्तु कुटुंबिनी ' पुरं
ध्री '' पतिव्रता नाम ४ ' सुचरित्रा तु सती साध्वी पतिव्रता '' सौकिनै नाम २ ' कृतसापत्निकाध्यूढाधिविन्ना '' स्वयं कृत
पतिवरणायाः स्त्री नाम ३ ' थ स्वयंवरा ' ६५ ' पतिंवरा च वर्याथ '' कुलस्त्री नाम २ ' कुलस्त्री कुलपालिका '' कन्या नाम २ '
अनागतमार्त्तवं रजो स्याः = ४ कन्या कुमारी '' अनागतार्त्तवाया नाम २ ' गौरी तु नग्निकानागतार्त्तवा ' ६६ '' प्रथम प्राप्तरजोयोग्यायाः नाम २ ' स्यान्मध्य
मा द‍ृष्टरजा '' तरुणी स्त्री नाम २ ' स्त्तरुणी युवतिः समे '' पुत्रस्त्री नाम २ ' समाः स्नुषा जनी वध्व '' चिरण्टहस्थायाः पत्
बाल्ययौवनयोर्मध्यभजा = ५ णी तायाः नाम २ ' चिरंटी तु सुवासिनी ' ६७ '' धनादि इच्छायुक्तायाः नाम २ ' इच्छावती कामुका स्यात् ' मैथुने इच्छावती
स्त्री नाम २ ' वृषस्यंती तु कामुकी '' प्रियार्थिनी संकेतस्थानं याति या नारी तन्नाम २ ' कांतार्थिनी तु या याति संके
तं सा भिसारिका ' ६८ '' असती नाम ८ ' पुंश्चली धर्षणी बंधक्यसती कुलटेत्वरी ' स्वैरिणी पांशुला च स्यात् '' पुत्ररहित
स्त्री नाम २ ' दशिश्वी शिशुना विना ' ६९ '' पति पुत्र रहित स्त्री नाम २ ' अवीरा निष्पतिसुता '' रंडा नाम २ ' विश्व स्ता
विधवे समे '' सखी नाम २ ' आलिः सखी वयस्या च '' जीवद्भर्तृकायाः नाम २ ' पतिवत्नी सभर्तृका ' ७० '' वृद्धा स्त्री ना
म २ ' वृद्धा पलिक्नी '' स्वयं ज्ञाता स्त्री नाम २ ' प्राज्ञी तु प्रज्ञा '' प्रशस्तबुद्धि स्त्री नाम २ ' प्राज्ञा तु धीमती '' शूद्र स्त्री नाम २ ' शू
द्री शूद्रस्य भार्या स्यात् '' शूद्र जाति नाम २ ' शूद्रा तज्जातिरेव च ' ७१ '' घोषविशेष जाति पुंयोग नाम २ ' आभीरी तु महाशूद्री ' आभीरस्य स्त्री जातीया वा = २
जाति पुंयोगयोः समा '' अर्यकुलप्रसूता स्त्री नाम २ ' अर्याणी स्वयमर्या स्यात् '' क्षत्रियकुलप्रसूता स्त्री नाम २ ' क्षत्रिया

वैश्य जातीयायाः = १ शूद्रस्य जातिः = २ स्वयं पुंयोगं विना जातिमात्रे = १

आचार्यस्यस्त्री =२ क्षत्रियाण्यपि '७२'''स्वयंविद्योपदेशिन्यानाम २ ' उपाध्यायाप्युपाध्यायी'''स्वयंमंत्रव्याख्यात्र्याः स्त्रीनाम १ ' स्यादा
चार्यापि च स्वतः '''आचार्यपत्नीनाम १ ' आचार्यानी तु पुंयोगे''अर्यपत्नीनाम १ ' स्यादर्यी ''क्षत्रियपत्नीनाम १ ' क्षत्रि
२९ 29 यी तथा '७३'''उपाध्यायस्त्रीनाम २ ' उपाध्यायान्युपाध्यायी''स्तनश्मश्र्वादियुक्तास्त्रीनाम १ ' पोटा स्त्रीपुंसलक्ष
णा''वीरस्त्रीनाम २ ' वीरपत्नी वीरभार्या''वीरमातानाम २ ' वीरमाता तु वीरसूः '७४''सूतिकानाम ४ ' जातापत् क्लिप=८
एकंविशेषणत्र यवस्याः=६ त्या प्रजाता च प्रसूता च प्रसूतिका''नग्नास्त्रीनाम २ ' स्त्री नग्निका कोटवी स्यात्''दूतीनाम २ ' दूती संचारिके स
मे '७५''अर्द्धवृद्धानाम १ ' कात्यायन्यर्द्धवृद्धा या काषायवसनाऽधवा''सैरंध्रीनाम १ ' सैरंध्री परवेश्मस्था स्व
एकंहस्यकेणत्र वशा शिल्पकारिका '७६''असिक्नीनाम १ ' असिक्नी स्यादवृद्धा या प्रेष्यांतःपुरचारिणी'''वेश्यानाम ४ ' वा
दिविशेषणायाः रस्त्री गणिका वेश्या रूपाजीवा''वारमुख्यानाम १ ' अथ सा जनैः '७७' सत्कृता वारमुख्या स्यात्''परस्त्री पुंसोयो
ईस्याद्दरपि=५ जयित्रीनाम २ ' कुट्टनी शंभली समे''लक्षणादिना शुभाशुभं जानंत्यानाम ३ ' विप्रश्निका त्वीक्षणिका दैवज्ञा''
रजस्वलानाम ८ ' अथ रजस्वला '७८' स्त्रीधर्मिण्यवीरात्रेयी मलिनी पुष्पवत्यपि ऋतुमत्यप्युदक्यापि''स्त्रीपु
गर्भिणिभिलाषो दोहदम्= ष्पनाम ३ ' स्याद्रजः पुष्पमार्त्तवं '७९''दोहदयुक्तस्त्रीनाम २ ' श्रद्धालुर्दोहदवती''गतरजः स्त्रीनाम २ ' निष्कला २९
विगतार्त्तवा''गर्भवतीनाम ४ ' आपन्नसत्त्वा स्याद्गुर्विण्यंतर्वत्नी च गर्भिणी '८०''गणिकासमूहनाम १ ' गणि
कादेस्तु गाणिक्यं''गर्भिणीसमूहनाम १ ' गार्भिणं''युवतीसमूहनाम १ ' यौवतं गणे''द्विवारविवाहसंस्कृतानाम २ '
चतुःषष्टिकलाभिज्ञा शीलरूपादिसेवनी। प्रसाधनोपचारज्ञा सैरंध्री परिकीर्त्तिता॥

अमी आत्मजाद्याः स्त्रियां वर्त्तमानाः संतो दुहितरं वदंति =७

दिधिषूः =१ क्षत्रियादि एकं पुनर्भूप्रधाने भार्यस्य =२

पुनर्भूर्दिधिषूरूढा द्विः "द्विरूढापतिनाम२' स्तस्या दिधिषुः पतिः' ८१ "यस्य सैव दिधिषुः कुटुंविनी तदीयपोष्यव
र्गस्य संबंधिनी तस्य नाम२' स तु द्विजो ग्रे दिधिषुः सैव यस्य कुटुंविनी "कन्यापुत्रनाम२' कानीनः कन्यकाजातः सुतो"
सुभगासुतनाम२' स्यात् सुभगासुतः' ८२ सौभागिनेयः स्या "परस्त्रीपुत्रनाम२' त्पारस्त्रैणेयस्तु परस्त्रियाः "पि
तृभगिनीपुत्रनाम२' पैतृष्वसेयः स्यात् पैतृष्वस्रीयश्च पितृष्वसुः' ८३ सुतो "मातृभगिनीपुत्रनाम२' मातृष्वसुश्चै
वं "मातृसपत्नीपुत्रनाम२' वैमात्रेयो विमातृजः "असतीपुत्रनाम५' अथ बांधकिनेयः स्याद्बंधुलश्चासतीसुतः' ८४

देसताभिक्षार्थं गेहं गेहमट[illegible] स्याः पुत्रस्य =६

कौलटेयः कौलटेरो "भिक्षुकी असतीपुत्रनाम२' भिक्षुकी तु सती यदि' तदा कौलटिनेयोस्याः' कौलटेयोपि चात्मजः' ८५"
पुत्रनाम५' आत्मजस्तनयः सूनुः सुतः पुत्रः "पुत्रीनाम५' स्त्रियां त्वमी आहुर्दुहितरं सर्वे "पुत्रदुहित्रोर्युगपन्नाम२' प

तनयदुहित्रोः समे समानलिंगे =६

त्यं तोकं तयोः समे' ८६ "स्वजाते त्वौरसोरस्यौ "पितानाम२' तातस्तु जनकः पिता "मातानाम४' जनयित्री प्रसूर्माता' पुत्रस्य पुत्र्याश्चाप
जननी "बहिननाम२" भगिनी स्वसा' ८७ "भर्तृभगिनीनाम२' ननंदा तु स्वसा पत्युः "सुतापुत्रीनाम२' नप्त्री पौत्री सुता तां। सुतस्यात्मजा

देहस्वस्मोज्जातस्य पुत्रस्य =६ स्वस्माज्जाते =६

त्मजा "परस्परं भ्रातृवर्गस्त्रीनाम२' भार्यास्तु भ्रातृवर्गस्य यातरः स्युः परस्परं' ८८ "भ्रातृजायानाम२' प्रजावती भ्रातृजा सुता याश्च =५
या "मातुलस्त्रीनाम२' मातुलानी तु मातुली "पतिपत्नीमातृनाम२' पतिपत्न्योः प्रसूः श्वश्रूः "पतिपत्न्योः पितानाम२
श्वशुरस्तु पिता तयोः' ८९ "पितृभ्रातानाम२" पितृभ्राता पितृव्यः स्या "मातृभ्रातानाम२' न्मातृभ्राता तु मातुलः "२
स्त्रीभ्रातृनाम२' श्यालाः स्युर्भ्रातरः पत्न्याः "देवरनाम२ 'स्वामिनो देवृदेवरौ' ९० "भागिनीनाम२' स्वस्त्रीयो भागि

मातुलस्य स्त्री =८ देवृदेवरौ =२

ज्ञातेभवि:=४ वंधूनांसमूह:=४ समानोनामिमूर्लपुरुषोऽस्य= सपिंडतातुपुरुषेसप्तमेविनिवर्त्तते=२
समानगोत्रं कुलंऽस्य=२

नयः स्या" जमाईनामर' जामाता दुहितुः पतिः" पितुः पितानामर' पितामहः पितुः पिता" प्रपितानामर' तत्पि ताप्रपितामहः" ९२" मातुर्मातानामर' मातुर्मातामहाद्येवं" सप्तपुरुषावधिक ज्ञातीनांनामर' सपिंडास्तुसनाभयः" तस्यपितामहस्य=२
३० भाईनाम४' समानोदर्यसोदर्यसगर्भ्यसहजाः समाः' ९३" ज्ञातिवंधुनामर' सगोत्रबांधवज्ञातिवंधुस्वस्वज नाः समाः" वंधुतानामर' ज्ञातेयं वंधुता तेषांक्रमाद्भावसमूहयोः' ९३" पतिनाम४' धवः प्रियः पतिर्भर्त्ता" जारनामर' जारस्तूपपतिः समौ" अमृतेभर्त्तरिजारपुत्रनामर' अमृते जारजः कुंडो" मृतेभर्त्तरि पुत्रनामर' मृ तेभर्त्तरिगोलकः' ९४" भ्रातृपुत्रनामर' भ्रात्रीयोभ्रातृजो" भ्रातृभगिन्योर्युगपन्नामर' भ्रातृभगिन्यौभ्रातरावु भौ" पितृमात्रोर्युगपन्नामर' मातापितरौपितरौमातरपितरौचतौ' ९५" सासुसुसरानामयुगपन्नामर' श्वश्रूश्व शुरौश्वशुरौ" पुत्रदुहित्रोर्युगपन्नामर' पुत्रौपुत्रश्चदुहिताच" जायापत्योर्नाम४' दंपतीजंपतीभार्यापतीजायापती चतौ ९६" गर्भाशयनाम४' गर्भाशयोजरायुः स्यादुल्वंचकलतोऽस्त्रियां" प्रसूतिमासनामर' सूतिमासोवैजननो" गर्भनामर' गर्भोभ्रूणइमौसमौ ९७" नपुंसकनाम५' तृतीयाप्रकृतिः षंढः क्लीवः पंडोनपुंसकं" वालभावनामर' शिशुत्वंशैशवंवाल्यं" तरुणभावनामर' तारुण्यंयौवनंसमे ९८" वृद्धभावनामर' स्यात्स्थाविरंतुवृद्धत्वं" वृद्धस मूहनामर" वृद्धसंघेपिवार्द्धकं" जरसाकेशादिश्वेततानाम' पलितंजरसाशौक्ल्यंकेशादौ" जरानामर' विस्र साजरा' ९९" अष्टवर्षासर्ववयोनामर' स्यादुत्तानशयाडिंभास्तनपाचस्तनंधयी" अष्टवर्षाषोडशवर्षपर्यंत

ताविस्तनेनहुं स्त्वमुत्ते=५
माताचभगनी च=६
३०
अविशब्दाद् दृत्वेपि=२
आदिनालोम स्मश्रुलो:=२

भगेति। इगर्भवेष्टनचर्मलिः।दभुक्तशोणितसंपातस्पेतम्पे=५ स्त्रीपुंसाभ्यां पसत्तृतीयप्रकारः अस मस्तमेतत्समासेतु तृतीयप्रकृतिः=४ नपुंसकोभवेदितिभावार्तपुंस्य एवनपुलिंगतास्त्रीलिंगनिर्देशःस्त्रीप्रसयपुरुषनाथे[illegible] अप्यपम=६

ईषिस्तुन=२ ईषिस्तुन=२

नाम२ बालस्तु स्यान्माणवको षोडशवर्षाधिकवयोनाम२ वयस्यस्तरुणो युवा ३०० पंचाशद्वर्षाधिकवयो
नाम६ प्रवयाः स्थविरो वृद्धो जीनो जीर्णो जरन्नपि अतिवृद्धनाम२ वर्षीयान् दशमी ज्यायान् ज्येष्ठभ्रातानाम२
पूर्वजस्त्वग्रियोग्रजः १ कनिष्ठभ्रातानाम५ जघन्यजे स्युः कनिष्ठयवीयोवरजानुजाः दुर्बलनाम२ अमांसोदु कनीयानपि=३
स्थूलोदरस्य=४ र्बलश्छातो स्थूलनाम२ बलवान्मांसलोंसलः २ वृहत्कुक्षिनाम५ तुंदिलस्तुंदिकस्तुंदी वृहत्कुक्षिः पिचिंडिलः
नतनासिकानाम४ अवटीटोवनाटश्चावभ्रटो नतनासिके ३ प्रशस्तकेशनाम२ केशवः केशिकः केशी ज
स्वभावन्यूनाधिकांगस्य=६ राश्लथचर्मयुक्तस्यनाम२ वलिनो वलिभः समौ न्यूनाधिकांगस्यनाम२ विकलांगस्तु पोगंडः वामनरूप
हीनोत्तानासिकस्य नाम२ खर्वो ह्रस्वश्च वामनः ४ चिपटनासिकनाम२ खरणाः स्यात्खरणसो द्वेगतनासिकस्यनाम२ विग्र
स्तु गतनासिके तीक्ष्णनासिकनाम२ खुरणाः स्यात्खुरणसः वातादिदोषेण विरलजानुकस्यनाम२ प्रज्ञुः
पक्षुरखुरसदृशनासिकस्य=५ प्रगतजानुकः ५ ऊर्ध्वजानुनाम२ ऊर्ध्वज्ञुरूर्ध्वजानुः स्यात् संलग्नजानुनाम२ संज्ञुः संहतजानुकः वधिर
नाम२ स्यादेडो बधिरः कुब्जनाम२ कुब्जे गडुलः कुंडानाम२ कुकरे कुणिः ६ खर्वदुर्बलनाम२ पृश्निरल्प
तनौ जंघाविकलस्यनाम२ श्रोणः पंगौ मुंडितनाम२ मुंडस्तु मुंडिते भेंगानाम२ वलिरः केकरे खंजनाम केशमूर्द्धिकल्तु
म२ खोडखंजस्त्रिषु जरावराः ७ सलसनस्यनाम२ जडुलः कालकः पिप्लुः तिलाकृतिकृष्णवर्णदेहस्यनाम२ शीलमस्य=२
जरठा ह्रस्वा अर्वाचीना उत्तानशया धात्रिलिंगाः=१ अपि प्लवते पुडुगतौ डुः वद्धी सलोपे=१ द्वे देहस्य तिलस्य=१

रोगनिवारण क्विप्=२

स्तिलकस्तिलकालकः" आरोग्यनाम२' अनामयं स्यादारोग्यं" रुक्प्रतीकारनाम२' चिकित्सा रुक्प्रतिक्रि
२१ या' ८" औषधनाम५' भेषजौषधभैषज्यान्यगदो जायुरित्यपि" रोगमात्रनाम७' स्त्रीरुग्रुजा चोपताप
३६ रोगव्याधिगदामयाः' ९" यक्ष्मरोगनाम२' क्षयः शोषश्च यक्ष्मा च" नासारोगस्यपीनसनाम२' प्रतिश्याय
स्तु पीनसः" छिक्करोगनाम२' स्त्री क्षुत् क्षुतं क्षवः पुंसि" कासरोगनाम२' कासस्तु क्षवथुः पुमान्' १०" शो
फरोगनाम३' शोफस्तु श्वयथुः शोथः" विवायीरोगनाम२' पादस्फोटो विपादिका" छिंभनाम२' किलाससि
ध्मे" पामरोगनाम४' कच्छूस्तु पामपामा विचर्चिका' ११" खाजिनाम२' कंडूः खर्जूश्च कंडूया" फोडानाम२' वि
स्फोटः पिटकस्त्रिषु" व्रणमात्रनाम२' व्रणोऽस्त्रियामीर्ममरुः क्लीबे" नाडीव्रणनाम१' नाडीव्रणः पुमान्' १२" सदागलतोव्रणस्य=६
मंडलाकारकुष्ठस्यनाम२' कोठो मंडलकं" श्वेतकुष्ठस्यनाम२' कुष्ठश्वित्रे" अर्शरोगमिमेषीनाम२'
दुर्नामकार्शसी" मूत्रपुरीषबंधनाम२' आनाहस्तु विबंधः स्या" संग्रहणीरोगनाम२' ग्रहणी रुक्प्रवाहिका' १३" २१
वमिरोगनाम३' प्रच्छर्दिका वमिश्च स्त्री पुमांस्तु वमथुः समाः" विद्रध्यादिरोगाणां पृथक् नाम' व्याधिभेदा विद्रधिः प्रवाहिकारोगो ग्राहणीस्यात्=३
स्त्री' ज्वरमेहभगंदराः' १४" अश्मरीरोगनाम२' अश्मरी मूत्रकृच्छ्रं स्यात् पूर्वे शुक्रावधेस्त्रिषु" वैधना

समानार्थाः=२ अतः परं ७ कशब्दास्याकृपठिता वा अलिंगाः सर्थः=१

आद्येनकामार्थभयग्रहः एकं शाह्रां धर्मार्थकामभयैरमात्यादेः परीक्षणस्य = १

समौ" भेदोपायनाम २ भेदोपजापा" धर्मादिपरीक्षणनाम १ उपाधा धर्माद्यैर्यत्परीक्षणं ८८" जनरहस्यागोचर आलोचनाम १" पंचशब्दा अषडक्षीणाद्यानिःशलाकां तास्त्रिषु लिंगेषु" पंचत्रिषु षडक्षीणो यस्तृतीयाद्यगोचरः विजननाम ७ विविक्त विजन छन्न निःशलाकास्तथा रहः ८९ रहश्चोपांशु चालिंगे रहस्यं तद्भवे त्रिषु" विश्वासनाम २ समौ विश्रंभ विश्वासौ" यथायोग्यधर्माद्यभ्रंशस्यनाम १ भ्रेषो भ्रंशो यथोचितात् ९०" न्यायनाम ५ अभ्रेष न्याय कल्पास्तु देशरूपं समंजसं" न्यायप्राप्तनाम ६ युक्तमौपयिकं लभ्यं भजमानाभिनीतवत् ९१" न्याय्यं च त्रिषु षट् ६ इदमुचितमेवेति निश्चयस्यनाम २ संप्रधारणा तु समर्थनं" आज्ञानाम ६ अववादस्तु निर्देशो निदेशः शासनं च सः ९२ शिष्टिश्चाज्ञा च" न्यायपथास्थितेः नाम ४ संस्था तु मर्यादा धारणा स्थितिः" अपराधनाम ३ आगोऽपराधो मंतुश्च" बंधननाम २ समे तूद्दानबंधने ९३" द्विपाद्यनाम १ द्विपाद्यो द्विगुणो दंडः" राज्ञोदेयस्य भागस्यनाम २ भागधेयः करो बलिः" अतरपादिनदीतरदेयद्रव्यनाम १ घट्टादिदेयं शुल्कोऽस्त्री" नृपादेः इष्टकामेन दीयमानस्य पुष्पस्तवकादिप्रियद्रव्यनाम २ प्राभृतं तु प्रदेशनं ९४" नृपादेरुपढौकनीयस्यनाम ४ उपायनमुपग्राह्यमुपहारस्तथोपदा" कन्यादानकाले यामात्रादिभ्यो दीयमानद्रव्यनाम २ यौतकादि तु यद्देयं सुदायो हरणं च तत्

हरणं यौतकादीनां द्रव्ये भुतेह तावपि = १ षडपि उपढौकनस्य समे = २ यो वै रवधोदिदं आदिना व्रतमित्यादिग्रहः = १

अलिंगे द्वे अव्यये = ४
भ्रंशोऽधःपतनं द्यो उचितात् यथाशास्त्रात् = ५
आभिनीतं = ६
एकं अपराधे प्रास्त्रे एवोधितदंडो द्विगुणं दंडस्य = ४
घट्टादौ देयं = ३
आदिना गुल्म प्रतोल्यादिग्रहः = ३

निःशलाकां तान्यपं च अविद्यमानानि षडक्षीणि अत्र = २
तथा समुच्चये = ३
संगतमंजसा तत्त्वमत्र नपुंसकस्येति हस्वः = ५
युक्तादयः = ६
आगः सांतं क्लीबे = ५
कर्षकादिभ्यो राजग्राह्यभागस्य त्रीणि = ५
इष्टदेवताभ्यो मित्रादिभ्यश्च दीयमानस्य = २

एकं व्यापारानंतरं जायमानस्य फलस्य = २

४१

स्वश्च परश्च स्वपरौ तयोश्चक्रे सैन्ये ताभ्यां जातं = २

मत्स्यादिहृतराजासनस्य हे = ५

हेमवर्णकृतजलपात्रस्य = ५

क्लीबे = ०

सेनाया अंगं = ५ चत्वारोऽवयवा यस्य = ३

हस्तिहंदस्य नाम = ९

वह्निश्वतोयं चादिर्यस्य भयहेतुत्वादृष्टं च्या दिनाहृता शनो जलं व्याधिर्दुर्भिक्षं मकरस्तथा अतिवृष्टिरनावृष्टिर्मूषिकाः शलभाद्य योग्य द्यंते = २ अदृष्ट हेतुकत्वाददृष्टं = २

वर्तमानकालस्य · स चासौ कालश्च · तदेतस्य भावः · भयमिति सर्वभिन्नामदृष्टदृष्टाभ्यामपि संबध्यते = ४ · देशान्तरीच्छत्रधारणादिव्यापारस्य ३ २

तंचैतत् ९५ तत्कालफलनाम२ तत्कालस्तु तदात्वं स्या आगामिकालनाम२ त्तरआयतिः कालेउत्तरः सद्यःफलनाम२ सांदृष्टिकं फलं सद्य भाविकर्मफलनाम२ उदर्कः फलमुत्तरं ९६ वह्नितोयादि भयनाम२ अदृष्टं वह्नितोयादि स्वपरचक्राद्भयनाम२ दृष्टं स्वपरचक्रजं नृपानां स्वपक्षात्सहायाज्जातं भयं तन्नाम२ महीभुजामहिभयं स्वपक्षप्रभवं भयं ९७ प्रक्रियानाम२ प्रक्रिया त्वधिकारः स्या चामरनाम२ ८ चामरं तु प्रकीर्णकं नृपासननाम२ नृपासनं यत्तद्भद्रासनं सुवर्णघटितसिंहासननाम२ सिंहासनं तु तत् ९८ हैमं छत्रनाम२ छत्रं त्वातपत्रं तच्छत्रं यदि राज्ञस्तत्स्त्रीलक्ष्मोचितं स्यात् राज्ञस्तु नृपलक्ष्म तत् मांगल्यकलशनाम२ भद्रकुंभः पूर्णकुंभो सुवर्णकारनाम२ भृंगारः कनकालुका ९९ देशागंतुकसैन्यवसतेर्नाम२ निवेशः शिबिरं षंढे सैन्यरक्षणाय नियुक्तप्रहरि·रिकादिन्यासस्यनाम२ सज्जनं तूपरक्षणं चतुरंगसेनानाम२ हस्त्यश्वरथपादातं सेनांगं स्याच्चतुष्टयं २०० हस्तीनाम५ दंती दंतावलो हस्ती द्विरदोऽनेकपो द्विपः मतंगजो गजो नागः कुंजरो वारणः करी २ इभः स्तंबेरमः पद्मी यूथमुख्यहस्तिनः नाम२ यूथनाथस्तु यूथपः मदोन्मत्तहस्तीनाम२ मदोत्कटो मदकलः करिशिशुनाम२ क

पदातीनां समूहः भिक्षादिभ्योऽण् । हस्तिनश्च अश्वाश्च रथाश्च पादातं च सेनांगत्वादेकवद्भावः । नाविकाटविकादीनां पदातावंतर्भावः नौकादीनां रथेष्वंतर्भाविः महिषादीनां ... भाविः = ३

४१

अंतर्मदस्य हस्तिनो हे = २

नीतिजातमदस्य उद्गतमदस्य

लभः करिशावकः ।२॥ त्तरन्मद हस्तीनाम२ । प्रभिन्नो गर्जितो मत्तः ॥ गलितमद हस्तीनाम२ । समावुद्वांत

निर्मदौ । हस्तिवृंदनाम२ । हास्तिकं गजता वृंदे ॥ हस्तिनीनाम३ । करिणी धेनुका वशा ॥ कपोलनाम२ । गंडः क

करस्य शीकरः

टो ॥ हस्तिमदनाम । मदो दानं ॥ करिकरशीकरनाम२ । वमथुः करशीकरः ।४॥ कुंभस्थलनाम२ । कुंभौ तु पिंडौ शि

रस गजशिरः पिंडयोर्मध्यदेशनाम१ । त्तयोर्मध्ये विदुः पुमान् ॥ हस्ती ललाटनाम२ । अवग्रहो ललाटं स्यात् ॥ ह

स्तीअक्षिकूटनाम१ । दीषिका त्वक्षिकूटकं ।५॥ हस्तीकटाक्षनाम१ । अपांगदेशो निर्याणं ॥ हस्तीकर्णमूल

नाम१ कर्णमूलं तु चूलिका ॥ हस्तिकुंभस्य अधोभागनाम१ । अधः कुंभस्य वाहित्थं ॥ एकं वाहित्थात् अधोभाग

स्य तंतमाध्यस्य नाम१ । प्रतिमानमधोऽस्य यत् ।६॥ गजस्कंधदेशनाम१ । आसनं स्कंधदेशः स्यात् ॥ हे गजस्य मुखा

रिस्य बिंदुसमूहस्य नाम२ । पद्मकं बिंदुजालकं ॥ गजपार्श्वभागनाम२ । पक्षभागः पार्श्वभागो ॥ हस्तीदंतभागनाम

दंतभागस्तु योऽग्रतः ।७॥ जंघादिदेशनाम१ । द्वौ पूर्वपश्चाज्जंघादिदेशौ गात्रावरे क्रमात् ॥ गजपीडनदंडनाम२ ।

तोत्रं वेणुकं ॥ गजबंधस्तंभनाम१ । आलानं बंधस्तंभे ॥ निगडनाम२ । शृंखले ।८। अंदुको निगडोऽस्त्री स्यात् ॥

अंकुशनाम२ । अंकुशोऽस्त्री सृणिः स्त्रियां ॥ गजबंधनाय चर्मरज्जुनाम२ । दूष्या कक्ष्या वरत्रा स्यात् ॥ गजशृंगारनाम२

पूर्वी च पश्चाच्च ते जंघे च पूर्वपश्चाज्जंघे आदी यस्य सा पूर्वपश्चाज्जंघादिश्चासौ जंघादिश्च देशश्च द्वे पूर्वजंघाभागो गात्रं पश्चाज्जंघाभागो अवरं=२

२

दे श्र इते त्रिगीतज लकस्ताकानाम्री =३
चक्षुर्गोलकं=५

बंधस्य बंधन स्तंभः=२

अपांगस्य अपांगो वा देशः =५
कुंभोऽत्र वा तत्कुंभः स च ललाटाधोभागः =६
एकमग्रभागस्य =४
दे तोदनदंडस्य =२
। त्रीणि गजस्य मध्यबंधनस्य =१
दे पल्याणाधारोपलेनस्य जीकरस्य =२

पंचगजो पर्यास्त
रण चित्रकंबल
स्य ... हस्तिन
श्वा श्वा अश्व सेनांग
त्वादेकत्वं =२
४२

एते हयविशेषाः
प्रत्येकभिन्ना =५

अश्वमेधायहि
तः =१

अश्वानां ताडनी
कशा तामर्हति यः
=२

द्वे गजबंधनशालायाः =२ डीप् =२
कृदितिवाङीप्

कल्पना सज्जना समे ९ गजचित्रकंबलनाम ५ प्रवेण्यास्तरणं वर्णः परिस्तोमः कुथो द्वयोः सत्वरहितहस्त्यश्व
नाम १ वीतं त्वसारं हस्त्यश्वं गजबंधनभूमिनाम २ वारी तु गजबंधनी १० घोटकनाम १२ घोटके वीतितुर
ग तुरंगाश्वतुरंगमाः वाजिवाहार्वगंधर्वहयसैंधवसप्तयः ११ कुलीनघोटकनाम २ आजानेयाः कुलीनाः स्युः
विनीतघोटकनाम २ विनीताः साधुवाहिनः देशभेदेनाश्वभेदनाम १ वनायुजाः पारसीकाः १ कांबोजा १ बाह्लिका १
हयाः ॥ अश्वमेधीयाश्वनाम २ ययुरश्वोऽश्वमेधीयो जवनाधिकाश्वनाम १ जवनस्तु जवाधिकः स्वरवत्
पृष्ठेभारवाहाश्वनाम २ पृष्ठ्यः स्थौरी सिताश्वनाम १ सितः कर्को रथवाहकस्याश्वस्य नाम १ रथ्यो वोढा
रथस्य यः १२ बालघोटकनाम १ बालः किशोरो घोडीनाम २ वाम्यश्वा वडवा अश्वीसमूहनाम १ वाडवं ग
णे यो मार्गोऽश्वेनैकेन दिनेनैव गम्यते तस्य नाम १ त्रिष्वाश्वीनं यदश्वेन दिनेनैकेन गम्यते १४ अश्वमध्य
नाम १ कश्यं तु मध्यमश्वानां अश्वशब्दनाम २ हेषा ह्रेषा च निस्वनः अश्वगलदेशनाम १ निगालस्तु गलोद्देशो
अश्ववृंदनाम २ वृंदे त्वश्वीयमाश्ववत् १५ आस्कंदितादिअश्वानां पंच गतयो धाराशब्दवाच्याः आस्कंदितं १
धौरितकं २ रेचितं ३ वल्गितं ४ प्लुतं ५ गतयोऽमूः पंच धाराः १ अश्वनासानाम २ घोणा तु प्रोथमस्त्रियां १६ क

अमूः अश्वानां पंच गतयः धाराः =१

वनायुदेशेभवाः
जवेनवेगेनाधि
कः =५

गलस्योद्देशः स
मीपभागे: =३
४२

डियालीनाम २ कविका तु खलीनोऽस्त्री ॥ अश्वखुरनाम २ शफं क्लीबे खुरः पुमान् ॥ अश्वपुच्छनाम २ पुच्छोऽस्त्री
लूमलांगूले ॥ केशवल्लांगूलमात्रस्यनाम २ वालहस्तश्च वालधिः ॥ १७ ॥ भुविमुहुलौटननाम २ त्रिषू पावृत्त
लुठितौ परावृत्ते मुहुर्भुवि ॥ युद्धार्थचक्रयुक्तरथमात्रनाम २ याने चक्रिणि युद्धार्थे शतांगः स्यंदनो रथः ॥ १८ ॥
योद्धसंग्रा माऽर्थेन तन्नाम १ असौ पुष्परथश्चक्रयानं न समराय यत् ॥ ओलानाम २ कर्णीरथः प्रवहणं डय
नं च समं त्रयं ॥ १९ ॥ शकटनाम २ क्लीबेऽनः शकटोऽस्त्री स्यात् ॥ अल्पहस्तवहनीयशकटनाम २ अंत्री कं
कंबलवाह्यकं ॥ पालकीनाम २ शिबिका याप्ययानं स्यात् ॥ हिंडोलानाम २ दोला प्रेंखादिकास्त्रियां ॥ २० ॥ शार्दूल
चर्मवृत यानं नाम २ उभौ तु द्वैप वैयाघ्रौ द्वीपिचर्मावृते रथे ॥ श्वेतकंबलावृतरथनाम १ पांडुकंबलसंवीतः
स्यंदनः पांडुकंबली ॥ २१ ॥ कंबलाद्यावृतरथनाम २ रथे कांबलवास्त्राद्याः कंबलादिभिरावृते त्रिषु द्वैपादयोप ॥ र
थसंकटनाम २ रथ्या रथकट्या रथव्रजे ॥ २२ ॥ यानमुखस्याननाम २ धूः स्त्री क्लीबे यानमुखं ॥ रथावयवनाम २
स्यात् द्रथांगमपस्करः ॥ पैहियानाम २ चक्रं रथांगं ॥ पहियाग्रभागनाम २ तस्यांते नेमिः स्त्री स्यात् प्रधिः पुमान् ॥ २३ ॥
चक्रनाभिनाम २ पिंडिका नाभि ॥ अन्तस्य शकटस्य अग्रं पुरोवर्तीकीलकनाम २ रथांगकीलके तु द्वयोरणिः ॥
रथगुप्तिनाम १ रथगुप्तिर्वरूथो ना ॥ रथजूलीनाम २ कूबरस्तु युगंधरः ॥ २४ ॥ अधःस्थितदारुनाम
द्वीपिचर्मावृते नाम

देना [illegible] मंडलाकारायाः = २ नाभिः पुमान् = २ एकरथाधस्त [illegible] तस्य चक्रस्यांतो भूस्पर्शि भागः = ३
हृ [illegible] नेस्यानस्य = १ [illegible] = १ [illegible] घातर [illegible] रथस्य सन्नाहे वरूथवरणे
अक्षस्य नाभि [illegible] स्यांते कीलके = २ स्पति = १

द्वेमुखविलेनी
नः = १
एकं युद्धं विना यात्रो
त्सवादौ सुखभ्रम
णार्थं स रथस
= ४
कंबलादिभिर्वे
ष्ट्यते = ६
आदिनाचर्म
लोमदुकूलादि
ग्रहणः = ५

देश्रमणार्थं पुन
नः पुनर्भूमौ लुठि
तस्याश्वस्य = २
द्रुमाकटिकायाः
= ५
ओलीति ख्याता
याः = ६
आदिनाभायनक
खद्वादि वाह्यादि
दोला = ६
द्वयो द्वैपवैयाघ्रनस्य
नेस्य = ४
यानस्य मुखं पुरो
भागः = ४
देचक्रं भिन्नस्य
पारभकस्य = ४

कुटुंबयितुं शीलमस्य कुटुंबधारतो लिन् तस्य =४ रथाद्यंगयुगादन्यद्युगं । हलभाग्लां दमनकाले स्कंधसजतेतसैकं = स्वामी तु युगेना
तति युगाद्रथादि स्तस्य युगो ने स्याह =१

पंचवाहनमात्रस्य

४३ अनुकर्षो दार्वधःस्थं"पंजाली नाम२' सर्वतुरि सन्तयोवाप्रासंगो नायुगाद्युगः" सामान्यतः हस्त्यश्वरथदोलादेनी देयुगकाष्ठवंधनस्यैनस =१

म५ सर्वं स्याद्वाहनं यानं युग्यं पत्रं च धोरणं' २५"परंपरावाहननाम२' परंपरावाहनं यत्तद्वैनीतकमस्त्रियां"ह पुरं परायायहा

नामानि =४ स्त्यारोहनाम४' आधोरणा हस्तिपका हस्त्यारोहा निषादिनः' २६"सारथी नाम८' नियंता प्राजिता यंता सूतः स्यवहति शाकटं

अश्ववारइति क्षत्ता च सारथिः' सव्येष्ठ दक्षिणस्थौ च संज्ञा रथकुटुंबिनः' २७"रथारोहणेन युद्धकर्तुन्नाम२' रथिनः स्यं यथारूढं तल्लेकं =२

ख्यातस्य:=५ दनारोहा' "अश्वारोह नाम२' अश्वारोहास्तु सादिनः"योद्धा नाम३' भटायोधाश्च योद्धारः"सेनारक्षकनाम२' से देरथारूढस्य योद्धः =५

नारक्षास्तु सैनिकाः' २८"सेनाविषये समूहपतौ मिलितनाम२' सेनायां समवेता ये सैन्यास्ते सैनिकाश्च ते"सह देग्राहरिकादेः =५

नाम२' बलिनो ये सहस्रेण साहस्रास्ते सहस्रिणः' २९"युद्धकाले परप्रहाराद्रथरक्षकस्य नाम२' परिधि देसेनायांराज्ञोदं

स्थः परिचरः"सेनापतिनाम२' सेनानीर्वाहिनीपतिः"द्वचोलका इति सन्नाहस्य नाम२' कंचुको वारवाणोऽस्त्री" ङकारणः =२

हेसन्नाहदद्या धंकतरज्जुनाम २ कंचुकोपरि बंधनापट्टस्य चाद्दिक्कतरज्जु नाम२' यत्तु मध्ये स कंचुकः' ३०' बध्नंति तत्सारसनमधिकांगो"शीर्ष

नाम२' शीर्षकं' शीर्षण्यं च शिरस्त्रे"सन्नाहनाम७' अथ तनुत्रं वर्म दंशनं' ३१' उरश्छदः कंकटको जगरः क ४३

वचो"स्त्रियां। पदसिंहितस्य वस्त्रादेःनाम४' आमुक्तः प्रतिमुक्तश्चापिनद्धश्चापिनद्धवत्' ३२"कृतसन्नाहस्य नाम५' पंचधृतसन्ना

सन्नद्धो वर्मितः सज्जो दंशितो व्यूढकंटकः' त्रिष्वामुक्तादयो"वर्मभृतां समूहनाम२' वर्मभृतां कावचिकं गणे हस्य नाम =२

सन्नसं आदिनावलवतः =६ आमुक्तादयो व्यूढकंटकांताः =१

कवचादेः =२

रवां कनगर

अस्त्रमस्यास्तीति =४ विध्यात् =२

पदाती नाम ७ पदातिपत्तिपदगपादातिकपदाजयः पदगश्च पदिकश्चा पदातिसमूहनाम २ अथ पादातं पत्तिसं हतिः ॥३४॥ शस्त्राजीविनो नाम ४ शस्त्राजीवे कांडपृष्ठायुधीयायुधिकाः समाः लब्धलक्षनाम २ कृतह स्तसुप्रयोगविशिखः कृतपुंखवत् ३५ लक्षाद्च्युतसायकनाम २ अपराद्धपृषत्कोसौ लक्ष्याद्यश्च्युतसा यकः धनुर्द्धरनाम ८ धन्वी धनुष्मान्धानुष्को निषंग्यस्त्री धनुर्द्धरः ३६ बाणवतो नाम २ स्यात्कांडवांस्तु कांडीर शक्तिधरस्यनाम २ शाक्तीकः शक्तिहेतिकः याष्टिधर पारश्वधधरयोर्नाम प्रत्येक २ याष्टीकपारश्वधिकौ यष्टिपर्श्वधहेतिकौ ३७ खड्गायुधस्यनाम २ नैस्त्रिंशिकोऽसिहेतिः स्यात् कुंतायुधधरस्यनाम २ समौ प्रासि ककौंतिकौ फलकपाणिनाम २ चर्मी फलकपाणिः स्यात् ध्वजधारकस्यनाम २ पताकी वैजयंतिकः ३८ सहा यनाम ४ अनुप्लवः सहायश्चानुचरोभिसरः समाः अग्रगामीनाम ७ पुरोगाग्रेसरप्रष्ठाग्रतःसरपुरःसराः ३९ पु रोगमः रोगामी मंदगामीनाम २ मंदगामी तु मंथरः अतिवेगगामीनाम २ जंघालोतिजवस्तुल्यौ द्वे जंघाजीवि जंघाकरिक जांघिकौ ४० वेगवन्मात्रस्यनाम ६ तरस्वी त्वरितो वेगी प्रजवी जवनो जवः सामर्थ्युपा नः नाम २ जय्यो यः शक्यते जेतुं जेतव्यमात्रनाम २ जेयो जेतव्यमात्रके ४१ जयनशीलनाम २ जैत्रस्तु जेता शत्रोरभिमुखंसमर्थः सन् यो याति तस्यनाम ३ यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति सोऽभ्यमित्रोऽभ्य मित्रीयोप्यभ्यमित्रीणइत्यपि ४२ ओजस्वीनाम २ ऊर्जस्वलः स्यादूर्जस्वीय ऊर्जोतिशयान्वितः उरोबलान्वित

प ६

पु

मंदगामितुं श्रीलं मस्यास्तीति =५

श्रीतिसम्यक्कृत शरा अस्यास्य =२

श्रुतोऽप्यर्थः सायकोऽस्य =२

परश्वधः परशुः प्रहरणमस्य =५

द्विषु लोरसः =१

शत्रोः सामर्थ्येन शत्रूणां संमुखं गच्छतः =२ ऊर्जशब्दोऽदंतोऽसंतश्च ऊर्जस्वा तिशयः ऊर्जातिशयेनान्वितः ऊर्ज बलप्राणनयोः भावे घञ् =१

वित =१

पालिः पक्षभागः। द्वे सैन्यस्य पक्षे धनुःशतद्वयांतरे स्थितस्य सैन्यस्य=६
एकं युद्धकुशलस्य=२ अत्यंतगामीत्यन्वयः=२ रथस्येनः प्रभुः शाकंधादिः=१ द्वे यथेष्टगमनशीलस्य=१

४४
44

त्रीणि रथस्वामिनः
—नाम२ स्यादुरस्वानुरसिलो "रथविद्याविशारदनाम२' रथिनो रथिको रथी '४३" स्वैराचारीनाम२' कामंगा
म्यनुकामीनो "अत्यंतगमनशीलनाम२' ह्यत्यंतीनस्तथा भृशं "भटनाम२' शूरो वीरश्च विक्रांतो "जयनशीलना
म२ जेता जिष्णुश्च जित्वरः '४४" रणेसाधुनाम२' सांयुगीनो रणेसाधुः शस्त्राजीवादयस्त्रिषु "सेनाना नाम११'
ध्वजिनी वाहिनी सेना पृतनानीकिनी चमूः '४५' वरूथिनी वलं सैन्यं चक्रं चानीकमस्त्रियां "वलविन्यासप्रकार
नाम१' व्यूहस्तु वलविन्यासो "व्यूहविशेषनाम२' भेदा दंडादयो युधि '४६" व्यूहस्यैकदेशः पश्चाद्भागनाम१' प्र
त्यासारो व्यूहपार्ष्णिः "प्रतिग्रहनाम२' सैन्यपृष्ठे प्रतिग्रहः "पत्तिनाम२' एकेभैकरथा त्र्यश्वा पत्तिः पंचपदाति
का: '४७" क्रमेणत्रिगुणीकृतपत्तिप्रमुखनामपृथक८' पत्त्यंगैस्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरं 'सेनामुखं '
गुल्मगणौ 'वाहिनी पृतना चमूः '४८' अनीकिनी दशानीकिन्योऽक्षौहिण्य "धनोत्कर्षस्यनाम४' अथ संपदि
संपत्तिः श्रीश्च लक्ष्मीश्च "विपत्तिनाम३' विपत्त्यां विपदापदौ '४९" शस्त्रमात्रस्यनाम४' आयुधं तु प्रहरणं शस्त्र
मस्त्रमथास्त्रियौ धनुश्चापौ धन्वशरासनकोदंडकार्मुकं '५०' इष्वासो "कर्णस्य धनुषः नाम१'
धनुषनाम९'
कपिध्वजस्य गांडीवगांडिवौ पुन्नपुंसकौ '५१" धनुरन्त
योः कोटिः स्याट्टनी "ज्याघातवारणे द्वे नाम्नी२' गोधेतले ज्याघातवारणे "धनुर्मध्यभागनाम२' लस्त
नाम१ कोटिरस्याट्टनी "प्रत्यंचीनाम४' मौर्वी ज्या शिंजिनी गुणः '५२" धनुर्धरस्याननाम२' स्यात्प्रत्यालीढमालीढ
कौ तु धनुर्मध्यं
गोधा ततं बाह्वक्षिद्याद्द्वित्वं=२ ज्यायागुणस्याघातस्यवारणे=२
नराः पंचपदातयः। ... यत्र निधीयते ॥ ११॥=८
दशानीकिनी। दश अनीकिन्योऽक्षौहिणी=९

शस्त्राजीवादयः सांयुगीनांताः=३
पंचपदातयो यस्यां=६
तत्रोर्ध्वस्यासवामे पादप्रसारे दक्षिण पादसंकोचे आर्धं विपर्यये संस्थादि नाविशारवमंग ४४
तन्नहः। वितस्त्यंतरे तु स्थिते पादद्वये विशाखः=

॥ कंरवड्गादेः चर्मादिनिर्मितकटिवंधनस्य । कुंडहस्ता स्यतनवारणाय मल्लिवंधे प्रदिष्य मालास्य वर्मादेर्वा = ६

भिस्मादिस्यानपंचकं ॥ नसानानामर ' लक्षं लक्ष्यं शरव्यं च ॥ शराभ्यासनामर ' शराभ्यासमुपासनं ५२ ॥ शरनामर पृषत्क, वाणविशिरवा अजिह्मगरवगाशुगाः ' कलंवमार्गणशराः पत्री रोप इषुर्द्वयोः ' ५४ ॥ सर्वलोहमयस्य शरस्य नामर प्रक्ष्वेडनास्तु नाराचाः ॥ शरपत्रनामर ' पक्षो वाजस्त्रिषूत्तरे ॥ निरस्तवाणनामर ' निरस्तः प्रहिते वाणे विषाक्तलिप्तवाणनामर ' विषाक्ते दिग्धलिप्तको ' ५५ ॥ तरकसनामर ' तूणोपासंगतूणीरनिषंगा इषुधिर्द्वयोः तूण्यां ॥ ॥ खड्गनामर ' खड्गे निस्त्रिंश च तु निस्त्रिंशचंद्रहासासिरिष्टयः ' ५६ ' कौक्षेयको मंडलाग्रः करपालः कृपाणवत् ॥ खड्गमुष्टिनामर ' त्सरुः खड्गादिमुष्टौ स्या ॥ मषलानामर ' मेखला तन्निवंधनं ' ५७ ॥ खेटकनामर ३ फलको ऽस्त्री फलं चर्म ॥ ढालमुष्टिनामर ' संग्राहो मुष्टिरस्य यः ॥ मुद्गरनामर ' द्रुघण मुद्गरघनौ ॥ लोहमय ––– खोलनामर ' स्यादीली करपालिका ' ५८ ॥ हस्तक्षेप्यस्य लगुलविशेषनामर ' भिंदिपालः सृगस्तुल्यौ ॥ लोहमयपरिघलगुडनामर ' परिघः परिघातनः ॥ कुहाडानामर ' द्वयोः कुठारः स्वधितिः परशुश्च परश्वधः ४ ' ५९ ॥ छुरिकानाम४ ' स्याच्छस्त्री चासिपुत्री च छुरिका चासिधेनुका ॥ कीलानाम ' वा पुंसि शल्यं शंकुर्ना ॥ तोमरनाम ३ सर्वला तोमरोस्त्रियां ' ६० ॥ कुंतायुधनामर ' प्रासस्तु कुंतः ॥ खड्गादिअग्रभागस्य कालभागस्य नाम४ ' कोणास्तु स्त्रियः पाल्यश्रिकोटयः ॥ चतुरंगवलसंनहनस्य नामर ' सर्वाभिसारः सर्वौघः सर्वसन्नहनार्थकः ' ६१ ॥ लो

इदं ता = १ माला इति ख्यातस = २ चीलिसर्वसैन्यसंनहनस्य = १ सर्वेषां सन्नहनं सर्वसन्नहनमर्थो यस्य = १

शरस्य शराभ्यासः = १
तूणा च स्त्रियां = ४
रिष्टिः खड्गे ना
अशुभे स्त्री = ५
ढाल = ६
करवाल इत्यपि = ५
कुठार इति पाठः = ८
देशोल इति ख्यात स्य = २

प्रापथादेतोः=६ दघडियादीतिख्यातस्य।घटिकावादकस्य।बहवो मिलिताये रा शांस्तुत्यादिपठंतिते षां नाम वा=४

४५ ताभिसारनाम१ ताहाभिसारोऽस्त्रभटतां राज्ञां नीराजनाविधिः॥अभिषेणननाम२ यत्सेनयाभिगमनमरौ तदभि
४५ षेणनं ६२॥प्रस्थाननाम२ यात्राव्रज्याभिनिर्याणं प्रस्थानं गमनं गमः॥सर्वतोव्याप्यसेन्यप्रसरणस्य देनाम२।
स्यादासारःप्रसरणं॥चलितसैन्यनाम१ प्रचक्रं चलितार्थकं ६३॥रिपुप्रतिअभीतस्यगमननाम१ अहितान्प्रत्य
भीतस्य रणे यानमभिक्रमः॥अपवोधार्थपाठनाम२ वैतालिकाबोधकरा॥धुनार्थघंटानादं कुर्वंतितेषांनाम१ घा दे भाटेतिख्यातस्य=५
न्टिकाघांटिकार्थिकाः ६४॥स्तुतिपाठकनाम२ स्युर्मागधास्तुमगधा वंदिनः स्तुतिपाठकाः॥येसंग्रामात न
निर्वर्तंते तेषांनाम१ संशप्तकास्तुसमयात्संग्रामादनिवर्त्तिनः ६५॥धूलिनाम४ रेणुर्द्वयोःस्त्रियांधूलिः पांशु
र्नान द्वयोरजः॥चूर्णनाम२ चूर्णेक्षोदः॥भ्रशमाकुलस्यनाम२ समुत्पिंजपिंजलौभृशमाकुले ६६॥ध्वजनाम एकमात्मनिश्च
४।पताका वैजयंती स्यात्केतनं ध्वजमस्त्रियां॥अतिभयप्रदायुधिभूमिनाम१ सा वीराशंसनं युद्धभूमिर्यातिभ त्याविष्करणस्य=४
यप्रदा ६७॥सर्वेषांमध्येअहंसर्वइत्यस्यनाम१ अहंपूर्वमहंपूर्वमित्यहंपूर्विकास्त्रियां॥अहंकारात आत्मवि ४५
---वनातन्नाम२ आहोपुरुषिकादर्पाद्यास्यात्संभावनात्मनि ६८॥अन्यअहंकारकरणनाम१ अह
महमिकातु सास्यात्परस्परं यो भवत्यहंकारः॥सामर्थ्यनाम१० द्रविणं तरः सहोबलशौर्याणि स्थाम शुष्म सहोऽदंतमपि=
च॥६९॥शक्तिःपराक्रमप्राणो॥अतिसामर्थ्यनाम१ विक्रमस्त्वतिशक्तिता॥युद्धेमधपाननाम१ वीरपानं तु य
मितिवंचनाक्रियायाः=४

रणस्य संकुलं=४

स्मानं वने भावि निवारणे' ७०" युद्धनामः 'युद्धमायोधनं जन्यं प्रधनं प्रविदारणं' मृधमास्कंदनं संख्यं समी
कं सांपरायिकं' ७१ 'अस्त्रियां समरानीकरणाः कलहविग्रहौ' संप्रहाराभिसंपातकलिसंस्फोटसंयुगाः'
७२ अभ्यामर्दसमाघातसंग्रामाभ्यागमाहवाः' समुदायः स्त्रियः संयत्समित्याजिसमिद्युधः' ७२" बाहु
युद्धनामः "नियुद्धं बाहुयुद्धं स्यात्" रणसंकुलनामः 'तुमुलं रणसंकुले" सिंहनादनामः 'क्ष्वेडा तु सिंह
नादः स्यात्' हस्तिनां युद्धादौ एकत्र समूहीकरणनामः 'करिणां घटना घटा' ७४" युद्धे वीरशब्दनामः
क्रंदनं योधसंरावो" हस्तिगर्जितनामः 'बृंहितं करिगर्जितं" धनुःशब्दनामः 'विस्फारो धनुषः स्वा
नः" पटहशब्दनामः 'पटहाडंबरौ समौ' ७५" बलात्कारस्य नामः 'प्रसभं तु बलात्कारो हठो" बलस्य ना
मः 'स्खलितं छलं" उत्पातनामः 'अजन्यं क्लीबम् उत्पात उपसर्गः समं त्रयं' ७६" मूर्छानामः 'मूर्छा तु
कश्मलं मोहो" परपीडानामः 'अवमर्दस्तु पीडनं" निःशक्तीकरणाय शत्रुभिर्दीयमानस्य प्रहारस्य नामः 'अ
भ्यवस्कंदनं त्वभ्यासादनं" विजयनामः 'विजयो जयः' ७७" शत्रुवैरिप्रतिक्रियानामः 'वैरशुद्धिः प्रतीकारो
वैरनिर्यातनं च सा" पलायनस्य नामः 'प्रद्रावोद्द्राव संद्राव संदावा विद्रवो द्रवः' ७८ 'अपक्रमोऽपयानं च" रण
पराजयस्य नामः 'रणे भंगः पराजयः" पराभवनामः 'पराजितपराभूतौ" अदर्शनगतस्य नामः 'त्रिषु नष्टतिरोहितौ'

सिंहनादनं=४
द्व अन्योन्यं संपर्द्द यायोधानामाह्वानस्य=५
द्व युद्धमर्यादायाः चलनस्य=७
त्रिच्छितिरवर्ष्या मपि संवध्यते=१

समुभाप्रभसूचक महाभूतविकारस्य=५ द्व प्रहारादिनाम निःशक्तीकरणस्य=८ त्रीणि वैरशोधनस्य=३

४६
46

रो निःसृतो' ७९ "मारणनाम२०' प्रमापणंनिवर्हणंनिकारणंविशारणं' प्रवासनंपरासनंनिषूदनंनिहिंसनं' ८०।
नि र्वासनंसंज्ञपनंनिर्ग्रंथनमपासनं' निस्तर्हणंनिहननंक्षणनंपरिवर्जनं' ८१ 'निर्वापणंविशसनंमारणं'
प्रतिघातनं' उद्वासनप्रमथनक्रथनोज्जासनानिच' ८२' आलंभपिंजविशरघातोन्माथवधाअपि" मरण
नाम९' स्यात्पंचताकालधर्मोनिष्ठांतःप्रलयोत्ययः' ८३' अंतोनाशोद्वयोर्मृत्युर्मरणंनिधनोऽस्त्रियां" मृ
तानाम७' परासुप्राप्तपंचत्वपरेतप्रेतसंस्थिताः' ८४ मृतप्रमीतौत्रिष्वेते" चितानाम२' चिताचित्याचितिः
स्त्रियां" धडनाम२' कबंधोऽस्त्रीक्रियायुक्तमपमूर्द्धकलेवरं' ८५" मसाणनाम२' श्मशानंस्यात्पितृवनं"
मुडानाम२' कुणपःशवमस्त्रियां" आकृष्टमनुष्यगवादिनाम२' प्रग्रहोपग्रहौबंद्यां" बंधनस्थाननाम२' का
रास्याद्बंधनालये' ८६" प्राणनाम२' पुंसिभूम्न्यसवःप्राणाश्चैवं" जीवनस्यनाम२' जीवोऽसुधारणं" आयुषना
म२आयुर्जीवितकालोना" यानम्रियमाणोजीवतितदौषधनाम२' जीवातुर्जीवनौषधम्"८७" इतिक्ष
त्रियवर्गः८" '' "वैश्यनाम६' ऊरव्याऊरुजाअर्यावैश्याभूमिस्पृशोविशः" जीवनो
पायनाम६' आजीवोजीविकावार्त्तावृत्तिर्वर्त्तनजीवने' ८८" वैश्यानांप्रत्येकंकृष्यादयोजीवनोपायास्त
नाम३" स्त्रियांकृषिः' पाशुपाल्यं' वाणिज्यंचेतिवृत्तयः" सेवानाम२' सेवाश्ववृत्ति" कृषेर्नाम' ऋतंउंछशिलं"

मृतसंजीवनौषधस्य=८ देपरचित्तानुवर्त्तनस्य=१ पुनश्ववृत्तिः=१ कर्षणस्य=१

परास्वादयः=५
चितालयं=६
पुंसिभून्नि=५
आसुनोधारणं=५
४६

रलादीनां च भवनं क्षेत्रं व्रीहिशाल्योर्ढक्। धान्यसामान्यस्य कलमादेश्चोत्पत्तियोग्यक्षेत्रस्यैकैकं =१
[illegible]तिमन्तः पुमानुञ्छः शिलं तत्त्वतमित्ति वोपाहितः =१ तिलानां माषाणामुमाया अणूनां भङ्गायाश्च भवनं क्षेत्रं यत्खत्रो =८

--- धान्यकणग्रहणनाम २। ऊंछः शिलं ऋतं तम्। ८९॥ प्राथनाप्राथनयोः क्रमेणैकैकं नाम। द्वयाचितायाचि
प२ तयोर्यथासंख्यं मृतामृते॥ वाणिज्यनाम २। सत्यानृतं वाणिज्यभावः॥ ऋणस्यनाम २। स्यादृणं पर्युदञ्चनं। ९०॥ उद्धा एकं परिवर्त्तनेना
रो व्याजनामानि २। ऽर्थप्रयोगस्तु कुसीदं वृद्धिजीविका॥ याञ्चायाप्तद्रव्यनाम २। याञ्चयाप्तं याचितकं॥ आत्मव पूरस्य =२
-व्यापारवस्तुग्रहणनाम २। नियमाद्दर्दमित्यकं। ९१॥ धनस्य दायकग्राहकयोः प्रत्येकं नाम २। उत्तमर्णाधमर्णौ
द्वौ प्रयोक्तृग्राहकौ क्रमात्॥ व्याजजीविनोनाम ४। कुसीदिको वार्द्धुषिको वृद्ध्याजीवश्च वार्द्धुषिः। ९२॥ कृषकस्य
नाम ४। क्षेत्राजीवः कर्षकश्च कृषकश्च कृषीवलः। व्रीहिशाल्योः क्षेत्रस्य नाम क्रमादेकं २। क्षेत्रं व्रैहेयशालेयं व्री
हिशाल्युद्भवोचितं। ९३॥ यवादीनां क्षेत्रनाम। यव्यं यवक्यं षष्ठिक्यं यवादिभवनं हि यत्। तिलमाषोमाणुभङ्गाणु णु५
प वृत्तिः प्रत्यये च द्विरूपता द्वे द्वे रूपे इत्यर्थः॥ तिलक्षेत्रनाम २। तिल्यं तैलीनव माषोमोणुभङ्गाद्द्विरूपता। एवं
ब४ मा क्षेत्रनाम २॥ माष्यं माषीणं॥ अलसीक्षेत्रनाम २। उम्यं औमीनं॥ अणुक्षेत्रनाम २। अणव्यं आणवीनं॥ शणक्षेत्र
नाम २ भङ्ग्यं भाङ्गीनं॥ मुद्गक्षेत्रकोद्रवक्षेत्रनाम क्रमात्। मौद्गीनः कौद्रवीणादि शेषधान्योद्भवक्षमं॥ बीजेन सह हलेन कृष्टं =२
लकृष्टस्यनाम २। बीजाकृतं तूप्तकृष्टं॥ सामान्येन कृष्टभूभागमात्रस्यनाम २। सीत्यं कृष्टं च हल्यवत्। ९५॥ वारत्र
य कृष्ट भूभागस्य नाम ४। त्रिगुणाकृतं तृतीयाकृतं त्रिहल्यं त्रिसीत्यमपि तस्मिन्॥ द्विवारकृष्टस्य क्षेत्रनाम ५।
श्चा। द्विनागोधूमीनं। कालायीनं। कोलत्थीनं। प्रैयंगवीनं। चाणकीनमित्यादि ज्ञेयं =२
त्रिगुणं कृतं =१ द्वितीयं कृतं =१ त्रिवारं हलेन कृष्टं =१

४७

५७

चिरसं द्विसीतं द्वितीयाकृतं। द्विबलकोद्वितीयकर्षलिवृत्तितएवं हृतं = २ केदाराणां समूहः = २

द्रोणादिपरिमितव्रीह्यादिवापयोग्यक्षेत्रसौकैकं

द्विगुणाकृते तु सर्वं सिवैशंवाकृतमपीह । ८६ ॥ यस्मिन् क्षेत्रे द्रोण उप्त अथवा आढकं उप्तं क्रमात्तन्नाम २ । द्रोणाढ

कादिवापादौ द्रोणिकाढकिकादयः ॥ खारीपरिमितं यत्रोप्यते तत्क्षेत्रनाम १ । खारीवापस्तु खारीकः । उत्तमर्णा

दयस्त्रिषु । ८७ ॥ क्षेत्रनाम ३ । पुन्नपुंसकयोर्वप्रः केदारः क्षेत्र ॥ क्षेत्रसमूहनाम ४ । अस्य तु । केदारकं स्यात्कैदार्यं क्षे

त्रं कैदारिकं गणे । ८८ ॥ मृत्तिकाखंडनाम २ । लोष्टानि लेष्टवः पुंसि ॥ लोष्टभेदकमुद्गरस्य नाम २ । कोटिशो लोष्ट

भेदनः ॥ पांचनीतिख्यातस्य नाम ३ । प्राजनं तोदनं तोत्रं ॥ कुदालनाम २ । खनित्रमवदारणं । ८९ ॥ दातीनाम । दा

त्रं लवित्र ॥ चर्मरज्जुयोत्तरतिख्यातस्य नाम ३ । आबंधो योत्रं योक्त्रमथो । फालानाम ५ । अथो फलं निरीशं कुटकं फालः

कृषिको ॥ हलनाम ४ । लांगलं हलं । ९० ॥ गोदारणं च सीरो ४ ॥ हलेकाकीलानाम २ । अथ शम्या स्त्री युगकीलकं ॥ ह

लदंडनाम २ । ईषा लांगलदंडः स्या ॥ हलमार्गनाम २ । सीता लांगलपद्धतिः । १ ॥ खलमध्ये बलीवर्दबंधनं स्तम्भ

नाम १ । पुंसि मेधिः खले दारु न्यस्तं यत्पशुबंधने ॥ रक्तव्रीहिनाम २ । आशुर्व्रीहिः पा[illegible]टलः स्या ॥ यवनाम

२ सितशूकयवौ समौ । २ ॥ हरितयवनाम १ । तोक्मस्तु तत्र हरिते ॥ कलायनाम ४ । कलायस्तु सतीनकः । ह

रेणुखंडिकौ चास्मि ॥ कोद्रवनाम २ । कोरदूषस्तु कोद्रवः । ३ ॥ मसूरनाम २ । मांगल्यको मसूरो ॥ वनमुद्गना

म १ मकुष्ठकमयुष्टकौ । वनमुद्गे ॥ सर्षपनाम २ । सर्षपे तु द्वौ तंतुभकदंवकौ । ४ ॥ गौरसर्षपनाम १ । सि

युगस्य कीलः = ६

प्रतोतीति ख्या तस्य ५

५

द्रोणस्य वापः आढ कस्य वापः। ठन्न। प्रस्थ स्य वापः प्रास्थिकः। कु डवस्य वापः कौडवि कः। वापादाविस्यादि नापचाप्यर्थेमेहः। द्रो णमाढकं च पचति संभवत्यवहरति। प चतीति ठञ् = २

हयं यत्र काष्ठेका लो निवध्यते तस्य स के व्रीलिकाल स्य = ६

अंसद्वयं तु फलसे ति ख्यामी = ६

४७

नीलिमो ढेति ख्या तस्य = २

कुल्माषाः इति चिन्नोयवादिरिति स्वामी । शूकशून्यो यवादिरिति रत्नितादयः = १
किंशारोरन्यः शूकोनिर्दिष्टः । शूकधान्य शमीधान्यभेदार्थं वा पुनरुक्तः = ८

रार्यस्तोवैधवलो "गोधूमनामरे' गोधूमः सुमनः समौ "कुल्माषनामर' स्याद्यावकस्तु कुल्माष "चणकना
मरे' चणको हरिमंथकः ' ५ "निःफलतिलनामरे' द्वौतिले तिलपेजश्च तिलपिंजश्च निष्फले "राईनामर' क्ष
वः क्षुधाभिजननो राजिका कृष्णिकासुरी ' ६ "कांगुलीनामरे' स्त्रियौ कंगुप्रियंगू द्वे "अतसीनामरे' अत
सी स्याद् उमा क्षुमा "भंगानामरे' मातुलानी तु भंगायां "नाल्ही कांगुलीनाम' व्रीहिभेदस्त्वणुः पुमान ' ७ "य
वादिशूकस्यनामरे ' किंशारुः सस्यशूकं स्यात् "धान्यमंजरीनामरे' कणिशं सस्यमंजरी "धान्यस्तम्बस्यना
मरे' धान्यं व्रीहिः स्तंबकरिः "धान्यगुच्छनामरे' स्तंबो गुच्छस्तृणादिनः ' ८ "धान्यनालीनामरे' नाडीनालं च
कांडोस्य "पलालनामरे' पलालोऽस्त्री स निष्फलः "असारतुच्छधान्यस्यनामरे' कडंगरो बुसं क्लीबे "तुसना
मरे' धान्यत्वचि पुमांस्तुषः ' ९ "शूकनामरे' शूकोऽस्त्री श्लक्ष्णतीक्ष्णाग्रे "फलीनामरे' शमी शिंबा "मर्दनानं
तरमपनीततृणस्य बहुलीकरणयोग्यस्य धान्यराशेर्नामरे' त्रिषूत्तरे ' ऋद्धमावसितं धान्यं "अपनीततुष
तद्धान्यस्यनामरे' पूतं तु बहुलीकृतं ' १० "माषमुद्गकुलत्थादिनामरे' माषादयः शमीधान्ये "यवगोधूमादि
नामरे' शूकधान्ये यवादयः ' शालयः कलमाद्याश्च षष्टिकाद्याश्च पुंस्यमी ' ११ "तृणधान्यनामरे' तृणधान्या
नि नीवाराः "गुमारानामरे' स्त्री गवेधुर्गवेधुका "मुसलनामरे' अयोग्रं मुसलोऽस्त्री स्यात् "उखलीनामरे' उदु
खलमुलूखलं ' १२ "छजनामरे' प्रस्फोटनं शूर्पमस्त्री "चालनीनामरे' चालनी तितउः पुमान "देवसर्षपा

गवेगवार्थदीयते रस्यते ऽसौ = २ आदिना मुद्गकुलत्थचणकतिलादयः = ४
चालनमपि = १

व्रीहिविशेषः = ४
सस्यस्य मंजरी = ५
सस्यस्य शूकं इति मु
कुटः = ५
कणिशं कशं च तत्ती
दांच तदग्रं च = ८
इदं राशीकृतस्य = ५
उत्तरे बहुलीकृतो
ताः = ५
शमीमाषाद्याः = २
तृणनीवधान्या
नि अकृष्टोत्पन्न
त्वात = ३

आ घं द यं बंजनकारस्येतिस्वामी=२ अंधोभक्तं शिलायं ये बांते=२
वं खादिनिर्मितभांडस्य=१ दमहानसाधिकृतस्य=२ पुरः प्रथमं पाच्यवस्तुषु गौने
उवेत्यपि=१ नमस्य=२

१५८
५८

घारीति चटाई
दिनिर्मितस्य पैलेतिख्यातस्य २' स्यूतप्रसेवौ'' पटयारी नाम २' कंडोलपिटौ'' चटुवा नाम २' कट, कलिंजकौ'
१३ समानौ'' रसोई नाम ३' रसवत्यां तु पाकस्थान, महानसे'' रसोई अधिकारी नाम २' पौरोगवस्तदध्यक्षः'' (
सूपकार नाम ७' सूपकारास्तु बल्लवाः' २४' आरालिकांधसिकाः सूदा औदनिका गुणाः'' कांदविक नाम २'
धारपिकः कांदविको भक्ष्यकार इमे त्रिषु' २५'' चुल्हा नाम ५' अश्मंतमुद्धानमधिश्रयणी चुल्लिरंतिका'' अंगीठी
नाम ४' अंगारधानिकांगारशकट्यपि हसंत्यपि' २६ हसन्यं'' अंगार नाम २' ऽप्यंथ नस्त्री स्यादंगारः'' चुमा
ठी नाम २' ऽलातमुल्मुकं'' भांड नाम २' क्लीबे ंबरीषं भ्राष्ट्रो वा'' ढांकणी नाम २' कंदुर्नास्वेदनी स्त्रियां' २७'' माट
नाम २' अलिंजरः स्यान्मणिकः'' गागरि नाम ३' कर्कर्यालूर्गलंतिका'' हांडी नाम ४' पिठरः स्यादुखा कुंडं'' (
घट नाम ४' कलशस्तु त्रिषु द्वयोः' २८ घटः कुटनिपावस्त्री'' शरावा नाम २' शरावो वर्द्धमानकः'' तवा नाम २' ऋ
जीषं पिष्टपचनं'' कटोरा नाम २' कंसोऽस्त्री पानभाजनं' २९'' कुप्पा नाम २' कुतूः कृत्तेः स्नेहपात्रं'' छोटी कुप्पी
नाम १' सैवाल्पा कुतुपः पुमान्'' कांसीका वासन नाम १' सर्वमावपनं भांडं पात्रामत्रं तु भाजनं' ३०'' कडछी नाम २'
दर्विकंबिः खजाका च'' डोई नाम २' स्यात्तर्दूर्दारुहस्तकः'' वास्तुकादिशाक नाम २' अस्त्री शाकं हरितकं शि
वा वासाक नाडी नाम २' स्यात्तु नाडिका' ३१' कडंबश्च कलंबश्च'' वेसवार नाम २' ~~वेसवार नाम २~~ वेसवार उप
एतत्साहचर्यात् द्वयोः स्त्रीत्वम्=२ एतत्साहचर्यात् एवं पुंसि=२
नालस्य=१

हलवाई
कंदोई इतिख्यातस्य=३
त्रयोपि पर्याया इति मुकुटः=
नाद्यमस्यात्रापि अन्वयः प्रत्ने स्त्री साहचर्यात्=६
स्वेदनी वा स्त्रियामित्यत्रापि अन्वेतीति मुकुटः=६
४८
हन्तेः चर्मणः=८
देसंस्कारार्थं दीयमान स्याहिंगवादेः=१

स्करः। चुक्रानाम२। तिंतिडीकं च चुक्रं च वृक्षाम्लं॥ मिरचनाम६ ।मथ वेल्लजं २२। मरीचं कोलकं कृष्णमूषणं ध
र्मपत्तनं॥ जीरानाम४। जीरको जरणोऽजाजी कणा॥ कृष्णजीरकनाम६। कृष्णे तु जीरके २३। सुषवी कारवी पृथ्वी
पृथुः कालोपकुंचिका॥ आद्रकनाम२। आर्द्रकं शृंगवेरं स्यात्॥ धान्यानाम४। छत्रा वितुन्नकं २४। कुस्तुंबुरु च
धान्याकं॥ शुंठीनाम५। मथ शुंठी महौषधं। स्त्रीनपुंसकयोर्विश्वं नागरं विश्वभेषजं २५॥ कांजीनाम८। आर
नालकसौवीरकुल्माषाभिषुतानि च। अवंतिसोमधान्याम्लकुंजलानि च कांजिके २६॥ हिंगुनाम५। सहस्रवे
धि जतुकं वाल्हिकं हिंगु रामठं॥ हिंगुपत्रानाम५। तत्पत्री कारवी पृथ्वी वाष्पिका कबरी पृथुः। २७॥ हरिद्रानाम५।
निशाह्वा कांचनी पीता हरिद्रा वरवर्णिनी॥ समुद्रलूणनाम२। सामुद्रं यत्तु लवणमक्षीबं वशिरं च तत्। २८॥ सैंध
वनाम४। सैंधवोऽस्त्री शीतशिवं माणिमंथं च सिंधुजे॥ सांभरीलूणनाम२। रौमकं वसुकं॥ विडलवणनाम२। पा
क्यं विडं च कृतके द्वयं। २९॥ सुंचलनाम२। सौवर्चलेऽक्षरुचके॥ कृष्णलवणनाम२। तिलकं तत्र मेचके॥ खांडना
म२। मत्स्यंडी फाणितं खंडविकारः॥ मिश्रीनाम२। शर्करा सिता ३०॥ क्षीरविकृतिनाम२। कूर्चिका क्षीरविकृतिः
शिखिरणीनाम२। स्याद्रसाला तु मार्जिता॥ व्यंजननाम२। स्यात्तेमनं तु निष्ठानं त्रिलिंगा वासितावधेः। ३१॥ शू
लपक्वमांसादेनाम२। शूलाकृतं भटित्रं च शूल्यं॥ स्थालीसंस्कृतस्यान्नादेःनाम२। मुख्यं तु पैठरं॥ कूपरसादि
पक्वमन्ननाम२। प्रणीतमुपसंपन्नं॥ तैलादिपरपक्वस्यनाम२। प्रयस्तं स्यात्सुसंस्कृतं ३२॥ मंडपुलाकभक्तजल
द्रव्यांतरसंस्कृतस्यपक्वस्य=१

तस्य हिंगुतरोः प
त्री=६
शुल्लखंडगुटिका
याः॥ कमेणी कैक
मितिप्रकुर॥=४
क्षीणिरावशतरवा
तस्य=६
क्षीणि लोहशलाक
या पक्वमांसस्य=२
पाकेन संस्कृतस्य
व्यंजनादेः=१

विश्वस्य दोषस्य
भेषजं=४
रवा रीति रव्या तस्य
तत्र तस्मिन् मेच
के कृष्णवर्णे=५
क्षीरस्य विकृतिः
वासित पर्यंता=२
उपायं संस्कृतं
=२

अभ्यूषसहचर्यस्तुंसि = २ भ्रष्टब्रीह्यादेः = २ पुंसिबहुत्वे = ३ नक्षतं येषां ते चो भिन्नक्रमः। अक्षताश्च पुंभूम्नी सर्पिः दे भ्रष्टब्रीह्यादेः
केचित्तेऽपूपं तंडुला अक्षता इत्याहुः = २

गाहितहिंग्वादि गंधस्य व्यंजनस्य = २

५१ ४९

बहुवचननिर्देशा द्भूम्नि = ४

सर्वभवविकारा वयवादि = ८

पयस्यं पयसो विकारः = ५

आज्यं च दधि च आदिर्यस्य आदिना तक्रं नवनीतं च = ५

युक्ता व्यंजनयोर्नामि२ स्यात्पिच्छिलं तु विजिलं शोधितस्यान्नव्यंजनादेर्नामि२ संमृष्टं शोधितं समे स्निग्धा
न्ननाम२ चिक्कणं मसृणं स्निग्धं सोरभस्य व्यंजनादेर्नामि२ तुल्ये भावितवासिते ३३ अपक्वनाम३ आ
पक्वं पौलिरभ्यूषो लाजानाम२ लाजाः पुंभूम्नि चाक्षताः चिपिटनाम२ पृथुकः स्याच्चिपिटको भ्रष्टयवना
म१ धाना भ्रष्टयवे स्त्रियः ३४ पिष्टकस्य नाम२ पूपोऽपूपः पिष्टकः स्यात् दधियुक्तसक्तवस्तेषां करम्बना
म१ करंभो दधिसक्तवः भक्तनाम६ भिस्सा स्त्री भक्तमंधोऽन्नमोदनोऽस्त्री स दीदिविः ३५ दग्धान्ननाम२
भिस्सटा दग्धिका रसाग्रनाम२ सर्वरसाग्रे मंडमस्त्रियां भक्तमंडनाम३ मासराचामनिस्रावा मंडे भक्तस
मुद्भवे ३६ यवागूनाम५ यवागूरुष्णिका श्राणा विलेपी तरला च सा गोपुरीषादिसर्वनाम१ गव्यं त्रिषु गवां
सर्वं गोपुरीषनाम२ गोविड्गोमयमस्त्रियां ३७ शुष्कगोपुरीषनाम१ तत्तु शुष्कं करीषोऽस्त्री दुग्धनाम३
दुग्धं क्षीरं पयः समं दधितक्रादेर्नाम१ पयस्यमाज्यदध्यादि कठिनेतरदधिनाम१ द्रप्सं दधि घनेतरत् ३८
घृतनाम४ घृतमाज्यं हविः सर्पिः नूतनीयानाम नवनीतनाम१ नवनीतं नवोद्धृतं एकरात्रिपर्युषितस्य
घृतस्य नवघृतनाम१ तत्तु हैयंगवीनं यद्ध्योगोदोहोद्भवं घृतं ३९ घोलस्य नाम४ दंडाहतं कालशेय
मरिष्टमपि गोरसः पृथक्तक्रमेदनाम१ तक्रं ह्युदश्विन्मथितं पादांबु अर्धांबु निर्जलं ४० दधिभ
वमंडं मस्तुवाच्यं१ मंडं दधिभवं मस्तु नवप्रसूतायागोःक्षीरस्य१ पीयूषोऽभिनवं पयः सुधानाम२ अशना
नवनीतस्य सत्ये = २ उदश्वित् सई जलघोलस्य = २ एकं चतुर्थांशजल ४५ एकमक्तात्निसंयोगस्य नवोद्धृत
सं = ४ ... मथितमितिनिर्जलघोलस्य = २

हरितयवादेर्भर्जितस्य = २

पिष्टस्य विकारः

भक्तविशेषः ... दुग्ध सीति स्वामी

पुरस्तात्राम = ५

दीदिवि सहितो ऽस्त्री स च यः = ५

तिसृभिरितिः = ५

४९

कठिनादन्यत् = ५

एकं वस्त्रनिःस्त तदधिजलस्यादघन ... उपरिभागस्य सत्ये = १

याऽवुभुक्तास्तु ॥ भक्तादिग्रासनाम २ ग्रासस्तु कवलार्थकः । ४१ ॥ बहुभिः समीत्यैकत्रपात्रे पाननाम २ सपीतिः
स्त्री तुल्यपानं ॥ सहभोजननाम २ सग्धिः स्त्री सहभोजनं ॥ पिपासानाम ४ उदन्या तु पिपासा तृट् तर्षो ॥ भो
जननाम ७ । जग्धिस्तु भोजनं । ४२ । जेमनं लेह आहारो निघसो न्याद इत्यपि ॥ तृप्तिनाम ३ । सौहित्यं तर्पणं तृप्तिः ॥
जूठनाम २ । फेला भुक्तसमुज्झितं । ४३ ॥ यथेष्टनाम ६ । कामं प्रकामं पर्याप्तं निकामेष्टं यथेप्सितं ॥ गोपाल
नाम ६ । गोपे गोपाल, गोसंख्य, गोधुगाभीर, वल्लवाः । ४४ ॥ गोमहिष्यादिपादबंधननाम २ । गोमहिष्यादिकं पादबंध
नं ॥ गोस्वामिनाम २ । हैयंगवीश्वरे । गोमान् गोमी ॥ गोसमूहनाम २ । गोकुलं तु गोधनं स्याद्गवां व्रजः । ४५ ॥ शाद्व
लादिस्थले गावः पुराऽऽभवितास्तस्य स्थलनाम १ । त्रिष्वाशितंगवीनं तद्गावो यत्राशिताः पुरा ॥ वृषभनाम २ । उक्षा
भद्रो बलीवर्द ऋषभो वृषभो वृषः । ४६ । अनड्वान् सौरभेयो गौः ॥ वृषभसमूहनाम २ । उक्ष्णां संहतिरौक्षकं ॥ गोसं
घनाम २ । गव्या गोत्रा गवां ॥ वत्सधेन्वोर्वृंदनाम २ । वत्सधेन्वोर्वा[illegible]त्सकं धैनुकं । ४७ ॥ महावृषभनाम २ । उ
क्षा महान् महोक्षः स्यात् ॥ वृद्धवृषभनाम २ । वृद्धोक्षस्तु जरद्गवः ॥ उत्पन्नवृषभनाम २ । उत्पन्न उक्षा जातोक्षः ॥ स
द्य एव जातस्य वत्सस्य नाम १ । सद्योजातस्तु तर्णकः । ४८ ॥ दम्यादिनामांतरवर्तिवत्सनाम २ । शकृत्करिस्तु व
त्सः स्यात् ॥ तरुणवत्सस्य नाम २ । दम्यवत्सतरौ समौ ॥ षंढतायोग्यवृषभनाम १ । आर्षभ्यः षंढतायोग्यः ॥ षंढ
नाम २ । षंडो गोपतिरिट्चरः । ४९ ॥ गोस्कंधप्रदेशनाम १ । स्कंधदेशस्तु वहः ॥ गवां गले लंबमानमांसच

वहति युगमनेन = १

भुक्तोत्सृष्टस्य = २
यथेष्टानतिक्रमस्य = ६

गोमी मिनिः = ६
एकं तु रवं वा
वरणस्थान
स्य = १

संहतिः = १

द्विवत्सभावम
तीसद्वितीयव
यः स्यादस्य = २
रवाचरति = १

गोमहिषीआदी
यस्य तत् । आदि
न खरजाविका
दिग्रहः = ५
पादबंधनमस्य = १

एकं अष्टौ दम्यभा
वस्य = ८

सांडे इति ख्यात
स्य = २

=हलेनसीरेणवाखनतितेनदीर्यतिखनतीति ठक्। हलंसीरं वावहति। हलस्यसीरस्यचेदं हलसीराट्ठक् =४

द्वेनासारज्जोवृक्षस्य.

मे नामनी' सास्नातुगलकंबलः'' नासिकाकृतछिद्रवृषभनामनी' स्यान्नस्तितस्तुनस्योतः'' दमनार्थस्कंधे पार्श्वेचबध्यमानस्यदम्यस्यनामनी' प्रष्ठवाड्युगपार्श्वगः' ५०'' युगप्रासंगशकटवाहकानांवृषभाणांक्रमेणनामानि' युगादीनांतुवोढारोयुग्यप्रासंग्यशाकटाः३'' हलेनखनतिहलस्यवोढातन्नामनी' खनति तेनतद्वोढास्येदंहालिकसैरिकौ' ५१'' लांगलादिवहनस्याप्यवृषभनामनि५' धूर्वहेधुर्यधौरेयधुरीणाःसधुरंधराः'' एकधुरीवहवृषभनामनी' उभावेकधुरीणैकधुरावेकधुरावहे' ५२'' सर्वभारवहनसमर्थवृषभनाम' सतुसर्वधुरीणोयोभवेत्सर्वधुरावहः'' गोरनामनी' माहेयीसौरभेयीगौरुस्रामाताचशृंगिणी' ५३' अर्जुन्यघ्न्यारोहिणीस्यात्'' बहुक्षीरादिगुणयुक्तगोनामनी' उत्तमागोस्तुनैचिकी'' सितशबलवर्णादिभेदात्शवलीगवांनामपृथक्त्वं' वर्णादिभेदात्संज्ञाःस्युःशवलीधवलादयः' ५४'' द्विवर्षगोनामनी' द्विहायनीद्विवर्षागौ'' एकवर्षगोनामनी' एकाब्दात्वेकहायनी'' चतुर्वर्षगोनामनी' चतुरब्दाचतुर्हायि'' त्रिवर्षगोनामनी' एवंत्र्यब्दात्रिहायणी' ५५'' वंध्यागोनामनी' वशावंध्या'' दैववशात्पतितगर्भायानामनी' अवतोकातुस्रवद्गर्भा'' वृषभाक्रांतगोनामनी' संधिनी' आक्रांतावृषभेण'' गर्भहंत्रीगोनामनी' अथवेहद्गर्भोपघातिनी' ५६'' गर्भग्रहणोपप्राप्तकालायागोनामनी' काल्योपसर्याप्रजने'' बालगर्भिणीगोनामनी' प्रष्ठौहीबालगर्भिणी'' सुशीलागोनामनी' स्यादचंडीतुसुकरा'' बहुप्रसूतायानामनी' बहुसूतिःपरेष्टुका' ५७'' चिरप्रसूतागोनामनी' चिरप्रसूतावष्कयणी'' न

एकंकृतमैथुनायाः=२ प्रजनेगर्भग्रहणे वृषभयोगेन॰॰ गर्भपातिन्याः=२

काल्याप्राप्तकाला प्रथमगर्भधृतवत्साः=२

आदिनाप्रमाणाव यवादिग्रहः=८ आदिनाकृष्णाकपिलापाटलेत्यादयः। प्रमाणादिभेदाद्दीर्घास्ववर्वामनीत्यादयः। पिंगाक्षीलंबकर्णीवक्रशृंगीत्यादयः=८

५०

द्वेदमनकालेकंठारोपितकाष्ठवाहस्य=२

द्वेउत्कार्येवृनाम्नी=२

अवगलितंतोकमपत्यंयस्याः=४

५०

एकंगर्भग्रहणयोग्यायाः=२

गर्गरी मुखस्य मंथदंडधारककाष्ठस्य वा = ६   उत्तरदलेयस्य विभक्त्यो लोपिः सर्वदलेयत्लोप एवभवः = ४

वप्रस्तूतिकागो नाम २ धेनुः स्यान्नवसूतिका "सुखदोहनयोग्य नाम २ सुव्रता सुखसंदोह्या "पुष्ठोधस्तो गोनाम २ दोहनकाले पा
पीनोध्नी पीवरस्तनी ५८ "द्रोणपरिमितदुग्धदायिकायागो नाम २ द्रोणक्षीरा द्रोणदुघा "दुग्धवंधके स्थिता गोना दवंधनरज्ज्वोः
म १ धेनुष्या वंधके स्थिता "प्रतिवर्षप्रसूतायागो नाम २ समांसमीना सा यैव प्रतिवर्षं प्रसूयते ५९ "तेवा नाम २ = ४
"ऊधस्तु क्लीवमापीनं "कीला नाम २ समौ शिवककीलकौ "वत्सादिवंधनरज्जु नाम २ नपुंसि दाम संदानं "वत्स
क घोटकादिचरणपास नाम २ पशुरज्जुस्तु दामनी ६० "मंथदंडस्य नाम ५ वैशाख मंथ मंथान मंथानो मंथ देमंथनपात्रस्य
दंडके "यत्र स्तंभादौ वा कर्षणार्थं रज्ज्वामथोदंडो वंध्यते तस्य नाम २ कुठरो दंडविष्कंभे "मंथानद्रव्याधारपात्रस्य = ६
नाम २ मंथनी गर्गरी समे ६१ "उष्ट्रनाम ४ उष्ट्रे क्रमेलकमयमहांगाः "उष्ट्रपुत्रनाम १ करभः शिशुः "मंस्व
ला नाम १ करभाः स्युः मंस्वलका दारवैः पादवंधनैः ६२ "वकरी नाम २ अजा छागी "वकरा नाम ५ स्तभच्छा
ग वस्त छगलकाअजे "मीढा नाम, मेढ्रोरभ्रोरणोर्णायुमेषवृष्णय एडके ६३ "उष्ट्रादिसमूहानांपृथक्२
एकैकं नाम उष्ट्रो रभ्राजवृंदे स्यादौष्ट्रकौरभ्रकाजकं "खर नाम ५ चक्रीवंतस्तु वालेया रासभा गर्दभाः खराः
६४ "वाणिज्यवृत्त्युपजीविनो नाम ८ वैदेहकः सार्थवाहो नैगमो वाणिजो वणिक् पण्याजीवो ह्यापणिकः क्रय
विक्रयकश्च सः ६५ "विक्रेतुनाम २ विक्रेता स्याद्विक्रयिकः "पणकर्तृनाम २ क्रायकः क्रयिकः समौ "दवणिक

हृग्राहकस्य = १

देपशुवंधनरज्ज्वोः = ५
देमंथवंधनकाष्ठस्य = ६
एकं दारुविकारस्थं खलोप्रायवंधन युक्तस्यकरभस्य = ५
उष्ट्राणां समूहः = ३

क्रय्यमिति। एकं गाह
का ग्र स्लो युदितिव्र्ध्या
श्रापले प्रसारितस्पाए
के हेहे प्रसारणयोग्य
स्य = ८

चत्वारि अदत्ताव
लोतिख्यातस्य = २
५१
हे निक्षेपस्य = २
हे स्वामिने निक्षेपार्प
णस्य = २
त्रीणि सा ई इति ख्या
ताया: = ५

51

मानभेदानाह तुले
ति = ८
तोल्यते अनया = ४
तस्य हेम्न: पले = २
= विंशत्यादीनां यदा
संख्यार्थ: तदा द्वि
वचन बहुवचने
अपि स्त: । यथा द्वे
विंशती तिस्रो विं

= एकादिकाद्दशपर्यंता: संख्या: संख्येये त्रिलिंगाश्च तेन एको विप्र इत्यादि भवति। न तु विप्रस्यैक इत्यादि। विंशतिराद्या यासां ता: संख्या: संख्येयसंख्ययोर्वर्तंते। एकवचनांताश्च [illegible] यथा विंशतिर्गाव: । गवां विंशति: = ६

कर्मण: नाम २ । वाणिज्यं तु वणिज्या स्यात् ॥ मूल्यनाम ३ । मूल्यं वस्नोऽप्यवक्रय: ॥ ६६ ॥ मूलधननाम ३ । नीवी परि
पणो मूलधनं ॥ लाभनाम २ । लाभोऽधिकं फलं ॥ परीवर्तस्य नाम ४ । परिदानं परीवर्तो नैमेयनियमावपि ॥ ६७ ॥
धनस्थापननाम २ । पुमानुपनिधिर्न्यास: ॥ प्रतिदाननाम २ । प्रतिदानं तदर्पणं ॥ [illegible] ॥ क्रय्यनाम १ । क्रये प्रसारि
तं क्रय्यं ॥ क्रययोग्यनाम १ । क्रेयं क्रेतव्यमात्रके ॥ ६८ ॥ विक्रेयद्रव्यस्य नाम ३ । विक्रेतव्यं पणितव्यं पण्यं ३ ॥ क्रय्या
दयस्त्रिषु ॥ सत्यमिति वचनरूपाया: क्रियाया नाम ३ । क्लीबे सत्यापनं सत्यंकार: सत्याकृति: स्त्रियां ॥ ६९ ॥ वि
क्रयक्रियाया: नाम २ । विपणो विक्रय: ॥ दशपर्यंतं संख्या संख्येये । संख्या: संख्येये ह्यादश त्रिषु । विंशत्याद्या:
सदैकत्वे सर्वा: संख्येयसंख्ययो: । ७० ॥ संख्यार्थे द्विबहुत्वे स्त: तासु चानवते: स्त्रिय: । पंक्ते: शतसहस्रा
दि क्रमाद्दशगुणोत्तरं । ७१ ॥ यौतवादित्रयमानार्थकं नाम ४ । यौतवं द्रुवयं पाय्यमिति मानार्थकं त्रयं ॥ परिमाणस्य
मानप्रकारमाह ३ । मानं तुलांगुलिप्रस्थै: ॥ पंचगुंजामाषि: स्यात् तन्नाम १ । गुंजा: पंचाद्यमाषक: । ७२ ॥ ते माष
का: षोडश नाम २ । ते षोडशाक्ष: कर्षोऽस्त्री ॥ कर्षचतुष्कनाम २ । पलं कर्षचतुष्टयं ॥ सुवर्णकर्षनाम २ । सुवर्ण
बिस्तौ हेम्नोऽक्षे ॥ सुवर्णपलनाम १ । कुरुबिस्तस्तु तत्पले । ७३ ॥ पलशतपरिमाणनाम १ । तुला स्त्रियां पलशतं ॥
विंशतितुलामाननाम १ । भार: स्याद्विंशतिस्तुला: । द्विसहस्रपलपरिमितताम्रादिद्रव्यनाम १ । आचितो द
शतय इति। तासु विंशत्यादिषु नवतिमभिव्याप्य स्त्रीलिंगा: । यथा विंशत्या पुरुषै: कृतं विंशति: कुंडानीति। पंक्ति दशाक्षरं छंदो दशसंख्या
वलीबपीति विश्व: । पंक्तेर्दशगुणोत्तरं नाम [illegible] दशशतानि सहस्रं दशसहस्राण्ययुतमित्यादि = ७

दशभारं मभि
व्याप्य = ६
मानमर्थो यस्य = ५
आघश्च माषश्च = २
५१
कर्षाणां चतुष्ट
यं = ३
पलानां शतं = २
आचित: पला
नामष्टसहस्रं =

तुलामानमुक्तं अं
गुलिमानं चरुक्ता
दि न्य वर्गे उक्तं प्र
स्थमानं त्वाह = २

एकं सर्वतोदशांगु
लमानस्याढक
स्य = ३

हेमरूप्यं चाकृतं
चाकृतं च घटिता
घटिते = ६

मरकतादी = ३

हेरजतरूप्यस्य

शभाराः स्युः॥ शाकटेनवोढुं शकटस्य भारस्य नाम॥ शाकटो भार आचितः॥७४॥ ताम्रकृतकर्षप्रमाणरूपक
नाम२॥ कार्षापणः कार्षिकः स्यात्॥ ताम्रकृतकर्षनाम॥ ताम्रिके कार्षिके पणः॥ प्रस्थैश्चतुर्भिः कृतपरमाण
दिनामपृथक् २॥ अस्त्रियामाढकः द्रोणौ॥ खारी॥ वाहो॥ निकुंचकः॥ ७५॥ कुडवः॥ प्रस्थ॥ इत्याद्याः परिमाण
र्थकाः पृथक्॥ चतुर्थांशनाम॥ अंशोस्तुरीयेः पादः स्यात्॥ त्रिभागनाम२॥ द्वे भागौ तु वंटके॥ ७६॥ धननाम२१॥
द्रव्यं वित्तं स्वापतेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु॥ हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थरैविभवा अपि॥ ७७॥ कृतावस्थस्य अकृ
तावस्थस्य हेम्नो रूप्यं च नाम २॥ स्यात्कोशश्च हिरण्यं च हेमरूप्ये कृताकृते॥ ताभ्यां हेमरूप्याभ्यामन्यस्य कांस्या
देर्नाम॥ ता[illegible]म्पांयदन्यत्तत्कुप्यं॥ आहतस्य राजमुद्रांकितस्य तत्द्वयस्य हेमरूप्यस्य नाम॥ रूप्यं तद्द्वयमाह
तं॥ ७८॥ मरकतमणिनाम४॥ गारुत्मतं मरकतमश्मगर्भो हरिन्मणिः॥ पद्मरागमणिनाम३॥ शोणरत्नं लो
हितकः पद्मरागो॥ मोतीनाम२॥ अथ मौक्तिकं॥ ७९॥ मुक्ता॥ मूंगानाम२॥ अथ विद्रुमः पुंसि प्रवालं पुन्नपुंसकं॥
गारुत्मतादिरत्ननाम२ सामान्यतः॥ रत्नं मणिर्द्वयोरश्मजातौ मुक्तादिकेपि च॥ ८०॥ सुवर्णनाम१९॥ स्वर्णं सुव
र्णं कनकं हिरण्यं हेम हाटकं॥ तपनीयं शातकुंभं गांगेयं भर्म कर्बुरं॥ ८१॥ चामीकरं जातरूपं महारजतकांच
ने॥ रुक्मं कार्त्तस्वरं जांबूनदमष्टापदोऽस्त्रियां॥ ८२॥ कुंडलादिसंबंधिसुवर्णनाम॥ अलंकारसुवर्णं यच्छृं

अपि = ५
एकं ताम्रादेर्धा
तोः = ६

शोणं च तद्र
त्नं च = ५

अलंकारसंबंधि
सुवर्णं = १

तत्तुत्थं कांस्याद्भवं मावर्ति सद्भुक्त पर्यायं । तुत्थं चास्य नाम=१

गीकनकमित्यदः॥ रूप्यनाम५। दुर्वर्णं रजतं रूप्यं खर्जूरं श्वेतमित्यपि॥ ८३॥ पीतलनाम२। रीतिः स्त्रियामारकूटो

न स्त्रियां॥ ताम्रनाम६ मथ ताम्रकं। शुल्वं म्लेच्छमुखं द्व्यष्टवरिष्ठोदुंबराणि च। ८४॥ लोहनाम७। लोहोऽस्त्री श — तस्य लोहस्य मले=२

५२ स्त्रकं तीक्ष्णं पिंडं कालायसायसी। अश्मसारो॥ लोहकिट्टनाम२। ऽथ मंडूरं सिंहाणमपि तन्मले ८५॥ सामान्य

५२ तः सर्वधातुनाम२। सर्वं स्यात्तैजसं लोहं॥ फाल कंसीनाम१। विकारस्त्वयसः कुशी॥ कंचनाम२। क्षारः काचो॥ पारद

नाम४। ऽथ चपलो रसः सूतश्च पारदे। ८६॥ महिषश्रृंगनाम१। गवलं माहिषं श्रृंगं॥ अभ्रकनाम२। मभ्रकं गिरिजा

मले॥ सुरमानाम४। स्रोतोंजनं तु सौवीरं कापोतांजनयामुने। ८७॥ नीलाथोथा४। तुत्थांजनं शिखिग्रीवं वितुन्न

क मयूरके॥ पापरीयानाम३। कर्परी दार्विका क्वाथोद्भवं तुत्थं॥ रसौतनाम२। रसांजनं। ८८। रसगर्भं तार्क्ष्यशैलं।

गंधकनाम२। गंधाश्मनि तु गंधकः। सौगंधिकश्च॥ कुलत्थ्याकालस्याशिलांजनमिटनाम२। चक्षुष्या कुलाल्यौ

तु कुलत्थिका। ८९॥ पुष्पांजननाम४। रीतिपुष्पं पुष्पकेतु पौष्पकं कुसुमांजनं॥ हरितालनाम५। पिंजरं पीतनं

तालमालं च हरितालके। ९०॥ शिलाजतुनाम५। गैरेयमर्थ्यं गिरिजमश्मजं च शिलाजतु॥ बोलनाम२। बोल

गंधरसप्राण पिंडगोपरसाः समाः। ९१॥ समुद्रफेननाम३। हिंडीरोऽब्धिकफः फेनः॥ सिंदूरनाम२। सिंदूरं ना

गसंभवं॥ सीसानाम४। नागसीसकयोगेष्टवप्राणि॥ वंगनाम४। त्रपु पिच्चटं। ९२। रंगवंगे॥ कर्पासादित

त्री एषा वर्तनानि
गंधयुक्तोऽश्मा=८
चत्वारि रीतिकायां
ध्यायमानायां जा
तस्य मलस्य=४
उद्दंतं नपुंसकं=४
रसगोपौ जिन्ना
वपिनामानी=२

त्री लि पापरीया
रक्तिका तस्य=५
चक्षुषे हिता=५
५२ चक्षुष्या
चकुला
तांच=५

तस्य नाम २' [illegible]य अथ पिचुस्तूलो'' कसुंभ नाम ४ 'ध्यकमलोत्तरं' स्यात्कुसुंभं वह्निशिखं महारजनमित्यपि
९३'' मेषकंबलस्य नाम २' मेषकंबल ऊर्णायुः'' शशलोम नाम २' शशोर्णं शशलोमनि'' सहित नाम २' मधुक्लो
द्रुं माक्षिकादि' मोम नाम २' मधूच्छिष्टं तु सिक्थकं' ९४'' मनःशिल नाम २' मनःशिला मनोगुप्ता मनोह्वा नाग
जिह्विका' नैपाली कुनटी गोला'' यवक्षार नाम ३' यवक्षारो यवाग्रजः' ९५' पाक्यो'' सर्जिकक्षार नाम ५' ध्यस
र्जिकाक्षारः' कापोतः सुखवर्चकः' सौवर्चलं स्याद्रुचकं'' वंशलोचन नाम २' त्वक्क्षीरी वंशरोचना' ९६'' शो
भांजन बीज नाम २' शिग्रुजं श्वेतमरिचं'' रक्तमूल नाम २' मोरटं मूलमैक्षवं'' पीपलामूल नाम २' ग्रंथिकं पि
प्पलीमूलं चटकाशिर इत्यपि' ९७'' भूतकेशी नाम २' गोलोमी भूतकेशो ना'' पतंग नाम २' पत्रांगं रक्तचंदनं''
त्रिकटु नाम' त्रिकटु त्र्यूषणं व्योषं'' त्रिफला नाम २' त्रिफला तु फलत्रिकं' ९८'' इति वैश्यवर्गः'' ९''
शूद्र नाम ४' शूद्राश्चावरवर्णाश्च वृषलाश्च जघन्यजाः'' अंबष्ठादि चंडालांतस्य संकरजातीयस्य नाम २' आ
चंडालात्तु संकीर्णा अंबष्ठकरणादयः' ९९'' वैश्यात् शूद्रायां जातस्य लेखनोपजीविनो नाम २' शूद्राविशोस्तु
करणो'' विप्राद्वैश्यायां जातस्य चिकित्सोपजीवनो नाम २' अंबष्ठो वैश्याद्विजन्मनोः'' शूद्रायां क्षत्रियाज्जातस्य
कोशादुगरिस्तलोपजीविनो नाम २' शूद्राक्षत्रिययोरुग्रो'' क्षत्रियायां वैश्याज्जातस्य मागधस्तुतिपाठकस्य ना
अंबष्ठश्च करणश्चांबष्ठकरणौ तावादी येषां ते आदिना ग्राहः =२ वैश्या च द्विजन्मा च तयोः सुतः =२
शूद्रा च क्षत्रियश्च तयोः सुतः =१

मेषलोमकृतकंबलः शशकपार्श्वादि =२
आदिना भ्रामरवाटरपौत्तिकादि ग्रहः =२

त्रयाणां कटूनां समाहारः। त्रयाणां फलानां समाहारः =५

साजीक्षार इति ख्यातस्य =४
त्वचो वंशात् क्षीरमस्याः =५

शूद्रा च विट् च तयोः सुतः =२

माहिष्याद्वैश्यात्क्षत्रियसुतात्करण्यां शूद्रायां वैश्यादुत्पन्नायां = ८ पत्नं मांसं तत्तुल्येन मत्स्यादिना गंडति वदने कंदे शामिव करोति = ७

ब्राह्मण्यां क्षत्रिया जाते स्मृतः = २

53 ५२

मः। मागधः क्षत्रिया विशः। ७०० ॥ वैश्यायां क्षत्रियाज्जातस्य भरतशास्त्रोपजीविनो नाम १। माहिष्योऽर्याक्षत्रियोः ॥ अर्यायां शूद्राज्जातस्य दौत्यद्वारपालोपजीविनो नाम १। क्षत्ताऽर्याशूद्रयोः सुतः ॥ ब्राह्मण्यां क्षत्रियाज्जातस्य नाम १। ब्राह्मण्यां क्षत्रियात्सूतः ॥ ब्राह्मण्यां वैश्याज्जातस्य नाम १। तस्यां वैदेहिको विशः। १ ॥ माहिष्यात्करण्यांय स्य संभवः स रथकारः। रथकारस्तु माहिष्यात्करण्यांयस्य संभवः ॥ ब्राह्मण्यां वृषलेन यः जनितः स चंडालः स्यात् तन्नाम १। स्याच्चंडालस्तु जनितो ब्राह्मण्यां वृषलेन यः। २ ॥ शिल्पिनो नाम २। कारुः शिल्पी ॥ सजातीयानां मिलितानां कारूणां नाम १। संहतैस्तैर्द्वयोः श्रेणिः सजातिभिः ॥ कुलश्रेष्ठिनाम २। कुलकः स्यात्कुलश्रेष्ठी ॥ मालीनाम २। मालाकारस्तु मालिकः। ३ ॥ कुंभारनाम २। कुंभकारः कुलालः स्यात् ॥ लेपकारस्य नाम २। पलगंडस्तु लेपकः ॥ जुलाहानाम २। तंतुवायः कुविंदः स्यात् ॥ दरजीनाम २। तुन्नवायस्तु सौचिकः। ४ ॥ नीलगरधोबीनाम २। रंगाजीवश्चित्रकारः ॥ सिकलीगरनाम २। शस्त्रमार्जोऽसिधावकः ॥ चर्मकारनाम २। पादूकृच्चर्मकारः स्यात् ॥ लुहारनाम २। व्योकारो लोहकारकः। ५ ॥ सुनारनाम ४। नाडिंधमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकारके ॥ मणियारनाम २। स्यात् शांखिकः काम्बविकः ॥ ठठेरानाम २। शौल्बिकस्ताम्रकुट्टकः। ६ ॥ सूत्रधारनाम ५ तक्षा न ५। तक्षा तु वर्द्धकिस्त्वष्टा रथकारश्च काष्ठतट् ॥ ग्रामाधीनस्य पतिनाम २। ग्रामाधीनो ग्रामतक्षः। स्वगृह एव श्रात्मकर्मोपजीवी

एकं सजातीयादिलिसंघस्य = ५ द्वे कारुसंघेमु ख्यस्य = ६ तुन्नं छिन्नं वयति = ५ सूचीछि ५२ ल्पमस्य = ५

नरवानामं तमवसातुं शीलमस्य॰

मुं उ आसुरा पलपम स्य॰ २
स्थपतिनाम १ कौटतक्षो ऽनधीनकः ७ नाईनाम५ क्षुरिमुंडि दिवाकीर्त्ति नापितांतावसायिनः धोबीनाम १ निर्णेजकः स्याद्रजकः कुलालनाम १ शौंडिकोमंडहारकः ८ शस्त्राजीवीनाम १ जाबालः स्यादजाजीवो देवलजकनाम १ देवाजीवीतु देवलः इंद्रजालादि मायायाः नाम १ स्यान्माया शांबरी मायाकारस्य नाम १ मायाकारस्तु प्रातिहारिकः ९ नटनाम ६ शैलालिनस्तु शैलूषा जायाजीवाः कृशाश्विनः भरता इत्यपि नटाः नटविशेषाणां शास्त्रकथकारीनां नाम १ चारणास्तु कुशीलवाः १० मृदंगवादकस्य नाम १ मार्दंगिका मौरजिकाः पाणिवादकनाम १ पाणिवादास्तु पाणिघाः वंशीवादकस्य नाम १ वेणुध्माः स्युर्वैणविका वीणावादकस्य नाम १ वीणावादास्तु वैणिकाः ११ पक्षिघातकस्य नाम १ जीवांतकः शाकुनिकौ वागुरीनाम १ द्वौ वागुरिकजालिकौ पशुपक्षिणो मांसविक्रये जीवति तस्य नाम १ वैतंसिकः कौटिकश्च मांसिकश्च समं त्रयं १२ मजूरनाम ४ भृतिको भृतिभुक्कर्मकरो वैतनिकोपि सः वार्त्तविहाहलकारनाम १ वार्त्तविहो वैवधिको भारवाहकस्य नाम १ भारवाहस्तु भारिकः १३ नीचनाम १० विवर्णः पामरो नीचः प्राकृतश्च पृथग्जनः निहीनोपसदो जाल्मः क्षुल्लकश्चेतरश्च सः १४ सेवकनाम ११ भृत्ये दासेयदासेरदासगोप्यकचेटकाः नियोज्यकिंकरप्रैष्यभुजिष्यपरिचारकाः १५ औदासीन्येन परपोषितस्य नाम ४ पराचितपरिस्कंदपरजा

अजाजीवो जीविका॰ स्य॰ २
दे वं दिवि शेषस्य॰ १
भृतिं वेतनं भुंक्ते॰ ४

देइंद्रजालिकस्य॰ २

उभसत्वंराशीध्रंकारित्वमस्यास्तीति ऽ शीघ्रच=१

54

तत्परे धिताः ॥ आलस्यनाम ६ मंदस्तुंदपरिमृजः आलस्यः शीतकोऽलसोऽनुष्णः ॥ १६ ॥ चतुरनाम ३ दक्षेतु चतुरपेशलपटवः सूत्थानउष्णश्च ॥ चांडालनाम १० चंडालप्लवमातंगदिवाकीर्त्तिजनंगमाः ॥ १७ ॥ निषाद श्वपचावंतेवासि चांडालपुष्कसाः ॥ किरातादयस्त्रयश्चंडालानांभेदाः ३ ॥ भेदाः किरात १ शवर २ पुलिंदा ३ म्लेच्छजातयः ॥ १८ ॥ जीविकार्थंमृगघातकस्यनामानि ४ ॥ व्याधोमृगवधाजीवोमृगयुर्लुब्धकोपिसः ॥ कुक्कुरनाम ७ ॥ कौलेयकः सारमेयः कुक्कुरोमृगदंशकः ॥ १९ ॥ शुनकोभषकः श्वास्या ॥ हलकाश्वनाम १ ॥ दलर्कस्तुसयोगितः ॥ मृगयाप्रवीनश्वानाम १ ॥ श्वाविश्वकद्रुर्मृगयाकुशलः ॥ शुनीनाम २ ॥ सरमाशुनी ॥ २० ॥ ग्रामशूकरनाम १ ॥ विट्चरः शूकरोग्राम्यो ॥ तरुणपशुनाम १ ॥ वर्करस्तरुणः पशुः ॥ शिकारनामआखेटकस्यनाम ४ ॥ आछोदनंमृगव्यस्यादाखेटोमृगयास्त्रियां ॥ २१ ॥ दक्षिणेनभागेनव्याधेनकृतव्रणस्यहरिणस्यनाम १ ॥ दक्षिणेरूर्लुब्धयोगाद्दक्षिणेर्माकुरंगकः ॥ चोरनाम १० ॥ चौरैकागारिकस्तेनदस्युतस्करमोषकाः ॥ २२ ॥ प्रतिरोधिपरास्कंदिपाटच्चरमलिम्लुचाः ॥ चोरकर्मणः नाम ४ ॥ चौरिकास्तैन्यचौर्येचस्तेयं ॥ चोरधननाम १ ॥ लोप्त्रंतुतद्धनं ॥ २३ ॥ मृगपक्षिवंधनायादाकृतसाधनस्यनाम १ ॥ वीतंसस्तूपकरणंवंधनेमृगपक्षिणां ॥ मृगादिवंधनयंत्रस्यनाम १ ॥ उन्माथः कूटयंत्रंस्या ॥ मृगवंधनार्थंजालविशेषस्यनाम १ ॥

एकंमृगादिवंधनसाधनस्य=२

Left margin:

५४

म्लेच्छानांजातयः =४

योगोमत्ततोपायोजातोऽस्य=६

विषंविष्ठांचरति=१

दक्षिणऽरूरस्य =४

दक्षिणेईर्मस्य =४

तस्यचोरस्यधनं =२

Right margin:

किरातादयस्त्रयो म्लेच्छजातयः चंडालभेदाः=३

मृगयायांकुशलः =६

तरुणपशुमात्रस्य एकं=१

५४

पचाद्यचि चोरतेति चोरस्यभावःकर्म वा=२

लेप्यमादिर्यस्य । तथैतत्कर्म च । आदिना काष्ठपुत्तलिकादि = २
आदिना काष्ठमृद्दारुशिलादिकृता । = ४ वटीति ख्याताया: = ४
कूपात्सलिलोद्वाहनं घटीयंत्रनाम = १
स्वर्णपरीक्षणपाषाणस्य = ८

सलिलमुद्वाह्यतेऽनेन = २
वस्त्रादिवानस्य = २
तामार्लं विलंबशीलमस्य = ५
आहिनोष्ट्रगर्दभयोर्गेहः = ७
किंगरीति ख्याताया: = ७
खल्वो नाराचो वाणभेदः = ८

वागुरा मृगबंधनी ॥ २४ ॥ रज्जुनाम ५ । शुल्बं वराटकः स्त्री तु रज्जुस्त्रिषु वटी गुणः ॥ हरटनाम २ । उद्घाट
नं घटीयंत्रं सलिलोद्वाहनं प्रहिः ॥ २५ ॥ वस्त्रवयनदंडनाम २ । पुंसि वेमा वायदंडः ॥ सूत्रनाम २ । सूत्राणि नरि
तंतवः ॥ वयननाम २ । वाणिर्व्यूतिः स्त्रियौ तुल्ये ॥ लेप्यादिकर्मनाम २ । पुस्तं लेप्यादिकर्मणि । २६ ॥ पुत्तलीना
म २ । पंचालिका पुत्रिका स्याद्वस्त्रदंतादिभिः कृता ॥ मंजूषानाम ४ । पिटकः पेटकः पेटा मंजूषा ॥ भारयष्टि
नाम २ । ऽथ विहंगिका । २७ । भारयष्टिः ॥ छीकानाम २ । तदालंबि शिक्यं काचो ॥ पादुकानाम २ । ऽथ पादुका
पादूरुपानत्स्त्री ॥ अनुपदीनाम १ । सैवानुपदीना पदायता । २८ ॥ चर्ममयरज्जुनाम २ । नध्रीवध्रीवरत्रा स्या
॥ चाबुकनाम । दश्वादेस्ताडनी कशा ॥ चंडालवीणानाम २ । चांडालिका तु कंडोलवीणा चंडालवल्लकी । २९ ॥
स्वर्णकारस्य स्वर्णछेदनसाधननाम २ । नाराची स्यादेषणिका ॥ कसोटीनाम २ । शाणस्तु निकषः कषः ॥ छेद
नसाधनायाः उपकरणविशेषाया नाम २ । व्रश्चनः पत्रपरशु ॥ चित्रपीछीनाम २ । इषिका तूलिका समे । ३० ॥
मूषानाम २ । तैजसावर्तनी मूषा ॥ भाथडी । खलानाम २ । भस्त्रा चर्मप्रसेविका ॥ वरमानाम २ । आस्फोटनी वे
धनिका ॥ कर्तनोपायकातीनाम २ । कृपाणी कर्तरी समे । ३१ ॥ वृक्षभेदनपरशोर्नाम २ । वृक्षादनो वृक्षभेदी ॥ टा
हकीटांकीनाम २ । टंकः पाषाणदारणः ॥ करवत आरानाम २ । क्रकचोऽस्त्री करपत्रं ॥ चर्मवेधनीनाम २ । आ

वायदंड इति क्वचित्पाठः = २
पुंसि = २
कामडीति ख्याताया: = ४
पदस्यानु । अनुपदं । पादायामप्रमाणा । वध्रा = ६
कंडोलस्य चंडालस्य वीणा = ७
मार्गवेधनोपकरणनाम = २
काष्ठतनूकरणसाधनस्य = २

वृक्षस्य वल्गादिछेदनद्रव्यस्य लघुकरवतस्य त्वन्ये = ४
खड्गादितीक्ष्णीकरणयंत्रस्य त्वन्ये = ५
तैजसो विकारः सुवर्णादि यावर्त्यतेऽस्यां = २

कलान्त्सगीतादिरूपाच तुम्ब विभेदामिना। आदिनासुवर्णकाशदि कमगिरहः =२ समादयः सपूर्वाच्यलिंगाः =४

चर्मणः प्रभेदिका =१

55

५५

केचित्तुष्वान्वि तेइत्याहुः =४

अमीनिभादयउत्तरपदस्याएवसदृशावचनावाच्यलिंगाः स्युः यथा वित्त नि[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]मधुपानावस[illegible] भः पुत्रः मातृनिभाकन्या देवनिभमपत्यमिति = आदिना

अयसः प्रतिमा

ङीप

शंचर्मप्रभेदिका ३२ लोहप्रतिमायानामर् स्थूमीस्थूणायः प्रतिमा गीतादिचतुःषष्टिकलादिनाम् १

शिल्पंकर्मकलादिकं ३३ मूर्त्तिसदृशशिलादिनिर्मितप्रतिरूपकस्यनाम८ प्रतिमानंप्रतिबिंबंप्रतिमा

प्रतियातना प्रतिच्छाया प्रतिकृतिरर्चा पुंसिप्रतिनिधि कारणाभावेचयेनोपमीयतेयाचोपमितिस्तयो

रेतेनाम्नी२ उपमाइत्यर्थनाम्नी उपमोपमानंस्यात् ३४ सदृशनाम७ वाच्यलिंगाः समस्तुल्यः सदृक्षः

सदृशः सदृक् साधारणः समानश्चस्युरुत्तरपदे त्वमी अमीनिभादयउत्तरपदस्याएतेसदृशवच

नवाच्यलिंगाः निभसंकाशनीकाशप्रतीकाशोपमादयः ३५ मजूरीनाम ११ कर्मण्यातुविधाभृत्या

भृतयोभर्म्मवेतनं भरण्यंभरणंमूल्यंनिर्वेशः पणइत्यपि मद्यनाम१२ सुराहलिप्रियाहालापरिस्रु

द्वरुणात्मजा गंधोत्तमाप्रसन्नेराकादंबर्यः परिस्रुता ३७ मदिराकश्यमद्येचा पानरुचिजननार्थ

यदुक्षणंचर्वणलिनाम१ स्याद्वंदंशस्तुभक्षणं मद्यपानस्याननाम२ धुंआपानंमदस्थानं क्रमेणास

कन्मधुपानावसरनाम२ मधुवारामधुक्रमाः ३८ द्राक्षाकृतमद्यनाम४ मध्वासवोमाधवको

मधुमार्द्वीकमद्वयोः मधूकपुष्पकृतमद्यनाम३ मैरेयमासवः शीधुः सुराकल्कस्यमेधाशतिरवा

दमधुपानावसरस्य =२ मधुनो वारः =२ मधुनः क्रमः =२

चत्वारिमधुकपुष्पकृतमद्यस्य। स्वामीतुद्वेद्वेपर्याया वाह =२

मरुत्रतरूपकल्यादिगृहः। यथापित्तभूतः। पितृरूपः। पितृकल्पः =१ यद्यपि शीधुरिक्षुरसैः पक्वैरपक्वैरासवोभवेत् मैरेयंधातकीपुष्प

[illegible] मधुरसंविधिमाधवस्तथापिमेदमनादृत्यो क्रम =१

क्लीवमित्यर्थः =१

=अत्र वर्गे ये यौगिकाः शब्दा मालाकारमार्दंगिकवैणविकादयः पुंसि प्रयुक्तुः प्रयोगदर्शनादेकस्मिन्नलिंगे पुंस्युक्ताः ते
तादृग्धर्मप्रवृत्तियोगवशात्तेषामन्यतोऽन्यत्र जातौ वृत्तौ सत्यां लिंगांतरे विस्त्रियां ङीवेचोहनीयाः। यथा मालाकारी स्त्री मालाका
रकुलमित्यादि=९

तस्य नाम२' मेदको जगलः समौ' ३९'' संधाननाम२' संधानं स्यादभिषवः'' नानाद्रव्यकृतसुरावी
जस्य नाम२' किण्वं पुंसि तु नग्नहुः'' सुरायाः अग्रभागमंडनाम२' कारोत्तरः सुरामंड'' सुरापानगो
ष्ठीनाम२' आपानं पानगोष्ठिका '४०'' मद्यपानपात्रनाम४' चषकोऽस्त्री पानपात्रं सरकोऽप्यनुतर्षलं'' द्यू
तकारस्य नाम५' धूर्तोऽक्षदेवी कितवोऽक्षधूर्तो द्यूतकृत्समाः' ४१'' लग्नकस्य नाम२' स्युर्लग्निकाः प्र
तिभुवः'' स्वगृहे द्यूतं कारयति यस्तस्य नाम२' सभिको द्यूतकारकाः'' द्यूतक्रीडनस्य नाम४' द्यूतोऽस्त्रि
यामक्षवती कैतवं पण इत्यपि ४२'' आड इतिख्याता तस्य नाम२' पणोऽक्षेषु ग्लहो'' पाशनाम२' ऽक्षास्तु देव
नाः पाशकाश्च ते'' शारीणां नयनस्य नाम२' परिणायस्तु शारीणां समंतान्नयने'' शारीणां खेलनाधारस्प
दस्य नाम२' ऽस्त्रियां' अष्टापदं शारिफलं'' कुक्कुटमहिषादिप्राणिभिः क्रियमाणद्यूतनाम२' प्राणि
द्यूतं समाह्वयः' ४३'' उक्ता भूरिप्रयोगत्वादेकस्मिन् येऽत्र यौगिकाः' तादृग्धर्म्यान्यतो वृत्तावूह्यं लिं
गांतरं पिते ४४'' इति शूद्रवर्गः १०'' इत्यमरसिंहकृतौ नामलिंगानुशासने भूमिकांडो द्वितीयोयं सां
ग एव समर्थितः'' २'' || || || || || ||
|| || || || || || ||

ये प्रयोगिकाः कारण मालिक कुंभकारार यस्ति जातिवचन त्व घुश्रादिव वृत्तौ ते त्रिया दिना ङीबिलिंगांतरे स्त्रीलिंगे ङीबलेपिदो [illegible] आसंभूय पिबत्य त्र=२

दाउ
द्यूतेनाप्यमानस्य=

पंक्तो २ अष्टापदा नि अस्य। शारीणं फलं पट्टः=८ सर्वलिंगासंग्रहा दशलीतापरिह रति उक्ता इति=९

२२

अविशदास्सर कोप्यस्त्री=२ जमान इतिख्यातुस्य

प्राणिभिः कृतं द्यू तं समाह्वयं तेऽत्र=८

तादृग्धर्मा तु यौ निकशब्दध र्मा तू=८

५६

56

५६

इह सामान्यकांडे एतैः कृत्वा उपलक्षिता वा वर्गा उच्यंते कीदृशास्ते वर्गाः स्वर्गादयः संश्रय आश्रयो येषां ते। सुकृत्यादयो देवासुरमनुष्येष्वेव विशेषणत्वेनक

भ्वा रायणादयो वा पारतया संबध्यंते। लिंगान्यादीन्येषां तानि तेषां संग्रहाः आदिना नामानि कांडे प्रकालिके त्यादीनि=१ अस्मिन् वर्गे लिंगज्ञानोपायमाह। स्त्रीति। स्त्रीदारकलत्रादिभिः पदैः यल्लिंगसंख्याविशिष्टैः स्त्रीदारकलत्रादिरूपं यद्विशेष्यं प्रक्रांतं गुणद्रव्यशास्त ल्लिंगसंख्याविशिष्टास्तस्य विशेषणानि स्युः। तथाहि सुकृतिनी स्त्री सुकृतिनो दाराः सुकृतिकलत्रं इति नी स्त्री दृढिनो दाराः दृढि कलत्रं पाचिका स्त्री

अथ तृतीयकांडो लिख्यते॥ विशेष्यनिघ्नैः संकीर्णैर्नानार्थैरव्ययैरपि। लिंगादिसंग्रहैर्वर्गाः सा
मान्ये वर्गसंश्रयाः॥१॥ स्त्रीदाराद्यैर्यद्विशेष्यं यादृशैः प्रस्तुतं पदैः। गुणद्रव्यक्रियाशब्दास्तथास्यु
स्तस्य भेदकाः॥२॥ भाग्यसंपन्ननामा२। सुकृती पुण्यवान्धन्यो॥ उदारचित्तनामा२। महेच्छस्तु
महाशयः॥ प्रशस्तहृदयनामा२। हृदयालुः सुहृदयो॥ महोत्साहनामा२। महोत्साहो महोद्यमः
॥३॥ निपुणनामा१२। प्रवीणे निपुणाभिज्ञविज्ञनिष्णातशिक्षिताः। वैज्ञानिकः कृतमुखः कृ
ती कुशल इत्यपि॥४॥ पूज्यनामा२। पूज्यः प्रतीक्ष्यः॥ संशययुक्तनामा२। सांशयिकः संशयापन्न
मानसः॥ अतिप्रवीणनामा२। दक्षिणीयो दक्षिणार्हस्तत्र दक्षिण्य इत्यपि॥५॥ अतिदातृनाम४। स्थू
लदान्यस्थूललक्ष्यदानशौंडा बहुप्रदे॥ आयुष्माननामा२। जैवातृकः स्यादायुष्मान्॥ शास्त्रवि
त्नामा२। अंतर्वाणिस्तु शास्त्रवित्॥६॥ परीक्षकनामा२। परीक्षकः कारणिको॥ इष्टफलदनामा२। वरदस्तु
समर्द्धकः॥ हृष्टमानसनाम४। हर्षमाणो विकुर्वाणः प्रमना हृष्टमानसः॥७॥ व्याकुलमननामा२। दुर्म
ना विमना अंतर्मनाः स्यात्॥ उत्कंठितमनसनामा२। उत्क उन्मनाः॥ सरलमननामा२। दक्षिणे सरलोदारौ

पाचकादाराः पाचकं कलत्रं=२

वक्ष्यमाणे अत्र सामान्यकांडे =२

दुःसाध्यकृत्येपि साधनपरस्य=४

नीतिदक्षिणबोध्यस्य=७

दुःखितमनसः=२

दातृभोक्तृनाम२ सुकलोदातृभोक्ता च ८ तात्पर्ययुक्तस्य नाम२ तत्परे प्रसितासक्ता इष्टार्थयु
५७ क्त ~~स्वरस्य नाम मनीहे२ गुणैः प्रतीते तु कृतलक्षणाहतलक्षणौ वृध्धनस्य नाम२ इभ्य आढ्यो धनी~~
५१ ~~प्रभुनाम १० स्वामी त्वीश्वरः पतिरीशिता~~ नाम२ विष्टार्थोद्युक्त उत्सुकः विख्यातमात्रनाम६ प्रती
तप्रथितख्यातवित्तविज्ञातविश्रुताः ९ आचारशौर्यादिगुणैः ख्यातस्य नाम मनीहे२ गुणैः प्रतीते
कुटुंबपोषणे व्यासक्तः=१ तु कृतलक्षणाहतलक्षणौ वृद्धधनस्य नाम२ इभ्य आढ्यो धनी प्रभु नाम १० स्वामी त्वीश्वरः पति
रीशिता १० अधिभूर्नायको नेता प्रभुः परिवृढोऽधिपः अधिकस्मृध्युक्तस्य नाम२ अधिकर्धिः स
मृद्धः स्यात् कुटुंबयुक्तनाम२ कुटुंबव्यापृतस्तु यः ११ स्यादभ्यागारिकस्तस्मिन्नुपाधिश्च पुमान
यद्र रूपवाननाम२ वरांगरूपोपेतो यः सिंहसंहननो हि सः १२ यः सत्वेन उद्यमं कुर्वन् नाम१ नि
र्वार्यः कार्यकर्त्ता यः संपन्नः सत्वसंपदा मूकनाम२ अवाचिमूको पितृतुल्यनाम२ यमनोजवः
सपितृसन्निभः १३ पुत्र्या धर्म अलंकृत कन्यादान नाम१ सत्कृत्यालंकृतां कन्यां यो ददाति स कूकु
दः लक्ष्मीयुक्तनाम४ लक्ष्मीवान् लक्ष्मणः श्रीलः श्रीमान् स्नेहवतो नाम२ स्निग्धस्तु वत्सलः १४

Margin notes: परप्रसितस्य=२; एकं निःशंककार्यकर्त्तुः=१; अंगानि वरूपं चांग रूपाणि वरांगानि चतांगरूपाणि च तै रूपे तः=१; ५७ नवागतस्य=२; श्रीलो पि=२

अयंमूद्धवर्गे उक्तोविभरस्यभुजितिपर्यायोत्तरकथनार्थमनूदितः =७

तत्क्रियः कर्मकारक्रियः। मृत तत्क्रियइत्यस्य =७

दयायुक्तनाम४ स्याद्दयालुः कारुणिकः कृपालुः सूरतः समाः॥ स्वतंत्रनाम५ स्वतंत्रोऽपावृतः स्वैरीस्व
छंदोनिरवग्रहः १५॥ पराधीननाम४ परतंत्रः पराधीनः परवान्नाथवानपि॥ अस्वाधीननाम५ अधी
नोनिघ्न आयत्तोऽस्वछंदो गृह्यकोप्यसौ १६॥ ग्रामविख्यातनाम२ खलपूः स्याद्बहुकरो॥ चिरक्रिय
नाम२ दीर्घसूत्रश्चिरक्रियः॥ अविचारीनाम२ जाल्मोऽसमीक्ष्यकारीस्यात्॥ मंदक्रियानाम२ कुंठो
मंदः क्रियासु यः १७॥ क्रियाकरणसमर्थस्यनाम२ कर्मक्षमोऽलंकर्मीणः॥ कर्मउद्यतनाम२ क्रिया
वान्कर्मसूद्यतः॥ सफलकर्मनाम२ सकर्मः कर्मशीलोयः॥ अनायसकर्मनाम२ कर्मशूरस्तुकर्मठः
१८॥ विवहारकर्मनाम२ भरण्यभुक्कर्मकरः॥ कर्मकार्यनाम२ कर्मकारस्तुतत्क्रियः॥ मृतस्नानना
म२ अपस्नातोमृतस्नातः॥ मांसभक्षीनाम२ आमिषाशीतुशष्कुलः १९॥ बुभुक्षितनाम४ बुभु
क्षितः स्यात्क्षुधितोजिघत्सुरशनायितः॥ परान्नजीवीनाम२ परान्नः परपिंडादो॥ अतिभोजीनाम२
भक्षकोघस्मरोऽद्मरः २०॥ अविजिगीषोदरभरस्यनाम२ आघूनः स्यादौदरिकोविजिगीषा
विवर्जिते॥ स्वोदरपूरकनाम२ उभौत्वात्मंभरिः कुक्षिंभरिः स्वोदरपूरके २१॥ सर्वबलान्नभोजी
नाम२ सर्वान्नीनस्तुसर्वान्नभोजी॥ लुब्धस्यनाम५ गृध्नुस्तुगर्द्धनः लुब्धोभिलाषुकस्तृष्णक्॥

अविचार्यकर्तृशीलमस्य =४

कर्मसुफलमनपेक्षितस्य सप्रशस्तस्य =६

दैन्यस्थानकर्मकुर्वितः =७

मृतमुद्दिश्यस्नातस्य =५

एकेतुनवभिः पर्यायमाहुः =२

दुःअतिविलंबेनक्रियासंपादकस्य =२

दुःप्रयत्नेनप्रारब्धकर्मपरिसमापकस्य =६

योवेतनंविनाकर्मकरोतितस्य =७

त्रीलिभक्षणपरस्य =४

प्रत्युत्पन्नमतेः=५ चत्वारि प्रदर्शितानि रत्पोविधातुं शक्यस्य=३

अतिलुब्धस्य

लोभीनाम२ सलौलोलुप,लोलुभौ २२ उन्मादशीलस्यनाम२ सोन्मादस्तून्मदिष्णुः स्या अविनी

५८ तनाम२ दुर्विनीतः समुद्धतः मत्तनाम४ मत्ते शौंडोत्कटक्षीवाः कामुकनाम८ कामुके कमिता

58 नुकः २३ कम्रः कामयिताभीकः कमनः कामनोभिकः वचनेस्थितनाम४ विधेयो विनयग्राही व

चनेस्थित आश्रवः २४ वश्यनाम२ वश्यः प्रणेयो विनीतनाम२ निभृत,विनीत प्रश्रिताः समाः विनययुक्तस्य=४

निर्लज्जस्य=५ धृष्टनाम२ धृष्टे धृष्णुर्वियातश्च प्रतिभान्वितनाम२ प्रगल्भः प्रतिभान्विते २५ अधृष्टनाम२ संलज्जस्य=५

स्यादधृष्टस्तु शालीनो आश्चर्ययुक्तनाम२ विलक्षो विस्मयान्विते अधीरनाम२ अधीरे कातर हृद्रोगादिलब्धलोना कुलमनसः=६

इच्छार्थप्रा भयशीलनाम४ ~~अधृष्टस्तु शालीनो~~ ~~पतनशीलनाम~~ त्रस्नौ भीरुभीलुकभीरुकाः २६ आ

प्तेरिच्छोः=५ संशनशीलनाम२ आशंसुराशंसितरि गृहयालुशीलनाम२ गृहयालुर्ग्रहीतरि श्रद्धालुनाम२ श्र

द्धालुः श्रद्धयायुक्ते पतनशीलनाम२ पतयालुश्च पातुके २७ लज्जाशीलनाम२ लज्जाशीलोऽपत्रपि ५८

ष्णु वंदनशीलनाम२ वंदारुरभिवादके हिंसाशीलनाम२ शरारुर्घातुको हिंस्रः वर्द्धनशीलना

ऊर्द्ध्वपतनशील मर स्याद्वर्द्धिष्णुस्तु वर्द्धनः २८ उत्पतनशीलनाम२ उत्पतिष्णुस्तूत्पतिता अलंकरणशीलस्य

स्य=२ नाम२ अलंकरिष्णुस्तु मंडनः भवनशीलनाम२ भूष्णुर्भविष्णुर्भविता वर्त्तनशीलनाम२ वर्त्तिष्णु

र्द्धनः समौ २९" निराकरणशीलनाम२' निराकरिष्णुः क्षिप्नुः स्यात्" चीकणनाम२' सांद्र
स्निग्धस्तु मेदुरः" ज्ञानशीलस्यनाम२' ज्ञाता तु विदुरो विंदु" विकसनशीलनाम२' विकासी तु वि
कस्वरः ३०" प्रसरणशीलनाम४' विसृत्वरो विसृमरः प्रसारी च विसारिणि" सहनशीलनाम४'
सहिष्णुः सहनः क्षंता तितिक्षुः क्षमिता क्षमी ३१" क्रोधशीलनाम२' क्रोधनोऽमर्षणः कोपी" अति
क्रोधननाम२' चंडस्त्वत्यंतकोपनः" जागरणशीलनाम२' जागरूको जागरिता" घूर्णितनाम२'
घूर्णितः प्रचलायितः ३२" निद्राशीलनाम२' स्वप्नक् शयालु निद्रालु" निद्राप्राप्तस्यनाम२' निद्रा
णशयितौ समौ" विमुखनाम२' पराङ्मुखः पराचीनः" अधोमुखनाम२' स्यादवाङप्यधोमुखः
३३" देवान्यातितन्नाम२' देवानंचति देवद्र्यङ्" सर्वतोयातितन्नाम२' विष्वद्र्यङ् विष्वगंच
ति" एकं सहयातितन्नाम२' यः सहांचति सध्र्यङ् स" एकं वक्रंगच्छतः नाम२' स तिर्यङ् यस्तिर्यगंच
ति ३४" श्रेष्ठवक्तुर्नाम२' वदो वदावदो वक्ता" वाग्मीशस्यनाम२' वागीशो वाक्पतिः समौ"
सुष्ठुवक्ता नाम४' वाचोयुक्तिपटु वाग्मी वावदूकोतिवक्तरि ३५" बहुनिंदितभाषकनाम४' स्या
ज्जल्पाकस्तु वाचालो वाचाटो बहुगर्ह्यवाक्" अप्रियवादिनः नाम२' दुर्मुखे मुखराबद्धमु

द्दशब्दकरणशीलस्य=२ आशीर्वचनसंयुक्ता स्तुतिर्यस्मात्प्रवर्तते देवद्विजनृपादीनां तस्मान्नांदीति कथ्यते नाटकादौ मंगला

अव्यक्तवाचि निंदे यो भेर्यादिवादकस्य=४ एडो बधिरश्चासौ मूकश्च=२

कुकथनशीलस्य द्वे चत्वारः पर्यायाः सन्ये=२

५९ 59

आशीर्वादात्मकश्लोका सैरुपलक्षितो नांदीन्

रवौ" प्रियवादीनाम२ प्रियः कः प्रियंवदे" ३६" गृह्यवक्तुनाम२ लोहलः स्यादस्फुटवाक्" कुत्सितवा
कनाम२ गर्ह्यवादी तु कद्वदः" अप्रशस्तवाकनाम२ समौ कुवादकुचरौ" शब्दकारीनाम२
स्यादसौम्यस्वरोऽस्वरः ३७" नयवीर्यशब्दनाम२ रवणः शब्दनो" जडशब्दनाम२ नां
दीवादी नांदी[illegible]करः समौ" मूर्खनाम२ जडोऽज्ञ" बोलावोलडातन्नाम१ एडमूकस्तु वक्तुं
श्रोतुमशिक्षिते ३८" मौनशीलनाम२ तूष्णींशीलस्तु तूष्णीको" अवस्त्रनाम२ नग्नोऽ
वासा दिगंबरः" निःकासितनाम२ निष्कासितोऽवकृष्टः स्या" धिक्शीलनाम२
दपध्वस्तु धिक्कृतः ३९" आत्तगर्वनाम२ आत्तगर्वोऽभिभूतः स्या" धनदायकनाम२
दापित[illegible]तः साधितः समौ" दूरीकृतनाम४ प्रत्यादिष्टो निरस्तः स्यात्प्रत्याख्यातो नि
राकृतः ४०" अपकारीनाम२ निकृतः स्याद्विप्रकृतो" वंचितनाम२ विप्रलब्धस्तु वंचितः" मनोहत
नाम४ मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्च सः ४१" कृताक्षेपस्यनाम२ अधिक्षिप्तः प्रतिक्षि
प्तौ" रज्ज्वादिना बद्धनाम२ बद्धे कीलितसंयतौ" आपद्युक्तनाम२ आपन्न आपत्प्राप्तः स्या"

द्वे काकादिवत्क्रूरस्वरस्य=२

धनादिकं प्रदापितस्य वा=५

स्त चत्वारः पर्यायाः स्ये के=१

कृतमनोभंगस्य चत्वारि=२ ५९

द्वयस्यापकारस्य लब्धस्तस्य=२

कांदिशीकांधातीत्याह=२
चेतनस्वभावस्य=२

भयाकुलायितस्य नाम २ । त्वांदिशीको भयद्रुतः । ४२ ॥ आलिमैथुननिमित्तं मिथ्याद्रूषितनाम २
आक्षारितः क्षारितोऽभिशस्ते ॥ चपलनाम २ । संकसुकोऽस्थिरे ॥ देवमानवपीडायुक्तस्य नाम
२ । व्यसनार्त्तोपरक्तौ द्वौ ॥ व्याकुलनाम २ । विहस्तव्याकुलौ समौ । ४३ ॥ विकलबुद्धिनाम २ । विक्ल
वो विह्वलः ॥ आसन्नमरणनाम २ । स्यात्तु विवशोऽरिष्टदुष्टधीः ॥ अपराधवशात्कशाघा
तयोग्यनाम २ । कश्यः कशार्हे ॥ युक्तादपि गर्हितस्य नाम २ । सन्नद्धे त्वाततायी वधोद्यते । ४४ ॥
वध्यशत्रुनाम २ द्वेष्ये त्वक्षिगतो ॥ वधार्हनाम २ । वध्यः शीर्षच्छेद्य इमौ समौ ॥ विषवध्यनाम
विष्यो विषेण यो वध्यो ॥ मुसलवधनाम २ । मुसल्यो मुसलेन यः । ४५ ॥ महोज्ज्वलकर्मनाम २ ।
शिश्विदानोऽकृष्णकर्मा ॥ चपलचित्तवध्यनाम २ । चपलश्चिकुरः समौ ॥ दोषदर्शकनाम २ । दोषै
कदृक्पुरोभागी ॥ वक्राशयस्य नाम २ । निकृतस्त्वनृजुः शठः । ४६ ॥ कर्णसमीपकथकनाम २ ।
कर्णेजपः सूचकः स्यात् ॥ दुर्जननाम २ । पिशुनो दुर्जनः खलः ॥ परद्रोहकारीनाम ४ । नृशंसो घा
तुकः क्रूरः पापो ॥ स्वभावतो वंचकनाम २ । धूर्तस्तु वंचकः । ४७ ॥ मूर्खनाम ८ । अज्ञे मूढयथाजा

द्रष्टा कांदिशीरति कर्तव्यतामूढस्य =२
आसन्नमरणस्य मूर्च्छितस्य लोलेन दूषितमतेः =४
द्वेष्यः शरःपेशाईस्य =६
द्वेषमनिष्ठितस्य वधादिकमाचरतः =४
शिक्षतुला =२
आलिपरस्परभेदकस्य =२
अरीआघच =२
स्वामीतुस्तवकप
यथिए वैतानाह =२

द्रष्टा कांदिशीरति
द्वेष्य गलो वधार्हस्य
द्वेतौ डमरुहस्य =४
द्वेष अपापकर्मणः =२
दोषैकग्राहकस्य =४

द्वेषपरप्रतारकस्वभावस्य =२

मातापित्रादिदृष्टकारणनिरपेक्षा अदृष्टसहकृतेभ्योऽणुभ्यो जाता ये देवास्ते दिव्योपपादुका उच्यन्ते =४
आद्यशब्देन मशकमत्कुणादिग्रहणं =५ भुवमुद्भिद्य इति क्विप् । उद्भिद् उच्यते । उद्भित् सर्वथा नाह =६

६०

तमस्त्वविधेयवाक्तिघ्नाः ॥ कृपणनाम५ । कदर्ये कृपणक्षुद्रकिंपचानमितंपचाः ।४८॥ दरिद्रना
म५ । निःस्वस्तु दुर्विधो दीनो दरिद्रो दुर्गतोऽपि सः ॥ याचकनाम५ । वनीयको याचनको मार्गणो या
चकार्थिनौ ।४९॥ अहंकारीनाम२ । अहंकारवानहंयुः ॥ शुभान्वितनाम२ । शुभंयुस्तु शुभान्वि
तः ॥ मातापित्राद्युत्पन्नजातनाम१ । दिव्योपपादुका देवाः ॥ जरायुजनाम१ । नृगवाद्या जरायुजाः ।५०॥
स्वेदजनाम१ । स्वेदजाः कृमिदंशाद्याः ॥ अण्डजनाम१ । पक्षिसर्पादयोऽण्डजाः ॥ तृणगुल्मादिस्त
म्बोत्पन्ननाम१ । उद्भिजस्तरुगुल्माद्याः ॥ उत्पन्नवस्तुनाम३ । उद्भिदुद्भिज्जमुद्भिदं ।५१॥ सुंदर
नाम१२ । सुंदरं रुचिरं चारु सुषमं साधु शोभनम् । कांतं मनोरमं रुच्यं मनोज्ञं मंजु मंजुलं ।५२॥ य
स्मिन्दृष्टे अधिकप्रीतिस्तस्य नाम१ । तदासेचनकं तृप्तेर्नास्त्यंतो यस्य दर्शनात् ॥ प्रियनाम८ ।
अभीष्टेऽभीप्सितं हृद्यं दयितं वल्लभं प्रियं ।५३॥ अधमनाम१२ । निकृष्टप्रतिकृष्टार्वरेफयाप्याव
माधमाः । कुपूयकुत्सितावद्यखेटगर्ह्याणकाः समाः ।५४॥ मलिननाम४ । मलीमसं तु मलि
नं कच्चरं मलदूषितं ॥ पवित्रनाम३ । पूतं पवित्रं मेध्यं च ॥ स्वभावनिर्मलस्य नाम२ । वीध्रं तु विम
लात्मकं ।५५॥ अपनीतमलस्य नाम५ । निर्णिक्तं शोधितं मृष्टं निःशोध्यमनवस्करं ॥ असारनाम२ ।
तंमृष्टं ।

६०
जायमाना भुवमुद्भि
द्यंते इति उद्भिदः =६

आद्यशब्देनौषधि
लतादिग्रहः =६

आद्यशब्देन खर
घादीनां ग्रहणं =४

नाचगौश्वाद्योच
वा = गर्भाशया
जाता =६

आदिशब्देन नक्र
मत्स्यपिपीलिका
दिग्रहः =५

इति प्राणिवर्गः =६

६०

पुमांश्चासौ गोश्च पुङ्गवः । श्रेष्ठसार्थः । श्रेष्ठार्थे गोचरा येषां ते । कचिद्वाचका इति पाठः =५

क्लीबमेकले तूत्तमे सदा =१

असारं फल्गु" फल्गुनाम ४ 'शून्यं तु वशिकं तुच्छरिक्तके ५६" प्रधाननाम ७' क्लीबे प्रधानं प्रमुखप्र
वेकानुत्तमोत्तमाः' मुख्यवर्यवरेण्याश्च प्रवर्होऽनवरार्ध्यवत्' ५७' परार्ध्याग्र्यप्राग्रहरप्राग्र्याग्र्याग्रीय
मग्रियं" शोभननाम ५' श्रेयान् श्रेष्ठः पुष्कलः स्यात्सत्तमश्चातिशोभने' ५८" । व्याघ्रादयः श उत्तर
क्लीबे द्व्यर्थः =५ पदे युक्ताः श्रेष्ठवाचकाः तन्नाम' स्युरुत्तरपदे व्याघ्रपुंगवर्षभकुंजराः' सिंहशार्दूलनागाद्याः पुंसि श्रेष्ठा
र्थगोचराः' ५९" अप्रधाननाम २' अप्राग्र्यं द्वयहीने द्वे अप्रधानोपसर्जने" विशालनाम ८' विशंकटं प कतिपय =६
पृथु बृहत्' विशालं पृथुलं महत् ६०' वड्रोरुविपुलं" स्थूलनाम ४' पीनपीव्नी तु स्थूलपीवरे" अल्पनाम ९
स्तोकाल्पक्षुल्लकाः श्लक्ष्णं सूक्ष्मं दभ्रं कृशं तनु' ६१' स्त्रियां मात्रा त्रुटी पुंसि लवलेशकणाणवः" अ
त्यल्पनाम ५' अत्यल्पेऽल्पिष्ठमल्पीयः कनीयोऽणीय इत्यपि' ६२" प्रचुरनाम १२' प्रभूतं प्रचुरं प्राज्य शतात्परे राजदं
स्फारमित्यपि =८ मदभ्रं बहुलं बहु' पुरुहं पुरु भूयिष्ठं स्फिरं भूयश्च भूरि च' ६३" संख्यातोऽधिकनाम १' परः शताद्या( तादिपारस्करा
स्ते येषां परा संख्या शतादिकात्" गणनयोग्यनाम २' गणनीये तु गणेयं" गणितनाम २' संख्याते गणि दित्वात्सुडाग्रा
गणयितुं शक्य स्य =२ त" सर्वनाम १०" मथ समंसर्वं ६४' विश्वमशेषं कृत्स्नं समस्तनिखिलाखिलानि निःशेषं' समग्रं स धेनपरः सहस्राः =८
कलं पूर्णमखंडं स्यादनूनके' ६५" सघननाम ३' घनं निरंतरं सान्द्रं" विरलनाम ३' पेलवं विरलं तनु" १(

आर्या छंदः =३

अभितस्तात्तसिल्=२ न्यङ्नीच=६

समीपनाम

निरंतरनाम२५' समीपे निकटासन्नसंनिकृष्टसनीडवत्' ६६ 'सदेशाभ्याससविधसमर्यादस
वेशवत्' उपकंठांतिकाभ्यर्णाभ्यग्रा अप्यभितोव्ययं' ६७ "संलग्ननाम२' दवीयश्च दविष्ठं च सुदूरे दी
६१ र्घनाम२ दीर्घमायतं वर्तुलनाम२ संसक्तेत्वव्यवहितमपदांतरमित्यपि" अतिनिकटनाम२' नेदिष्ठ
61 मंतिकतमं" दूरनाम२' स्याद्दूरं विप्रकृष्टकं' ६८ "अतिदूरनाम२' दवीयश्च दविष्ठं च सुदूरे" दीर्घनाम२'
दीर्घमायतं" वर्तुलनाम२' वर्तुलं निस्तलं वृत्तं" उन्नतसुंदरनाम१' बंधुरं तून्नतानतं' ६९ "उन्नतना
म६' उच्चप्रांशून्नतोदग्रोच्छ्रितास्तुंगे" ह्रस्वनाम४' अथ वामने' न्यङ्नीचखर्वह्रस्वाः स्युः" अवनतना क्विप्=६
म२' अवाग्रेवनतानतं' ७०" वक्रनाम९' अरालं वृजिनं जिह्ममूर्मिमत्कुंचितं नतं' आविद्धं कुटिलं भु नीत्यधोमुख स्य=६
ग्नं वेल्लितं वक्रमित्यपि' ७१" अवक्रनाम२' ऋजावजिह्मप्रगुणौ" निमित्तअसंकुचितनाम२' व्यस्ते त्व नीतिव्याकुल स्य=५
प्रगुणाकुलौ" नित्यनाम५' शाश्वतस्तु ध्रुवो नित्यसदातनसनातनाः' ७२ "अतिस्थिरनाम२' स्था
इयसुन्=२ स्नुः स्थिरतरः स्थेयान्" निश्चलनाम२' एकरूपतया तु यः कालव्यापी स कूटस्थः" चलादन्यनाम२' ६१
स्थावरो जंगमेतरः' ७३ "जंगमनाम६' चरिष्णु जंगमचरं त्रसमिंगं चराचरं" चंचलनाम९' चलनं के
पनं कंप्रं चलं लोलं चलाचलं' ७४' चंचलं तरलं चैव पारिप्लवपरिप्लवे" अधिकनाम२' अतिरिक्तः स

जंगमात२

ककेशमित्यपि२

दृढ: संधि:संधानमस्य।संहन्यतेस्मेतिसंहत: मिलित:=१

हे इंद्रियज्ञातस्य=५

हे इंद्रियाज्ञातस्य=५

मधिको"दृढसंधानस्यनामर'दृढसंधिस्तुसंहत:'७५"कठोरनामर८'कक्खटंकठिनंक्रूरंकठो
रंनिष्ठुरंदृढं'जरठंमूर्त्तिमन्मूर्त्तं"वृध्यानामर'प्रवृद्धंप्रौढमेधितं'७६"पुरातननामप'पुराणप्रतन
प्रत्नपुरातनचिरंतना:"नवीननाम७'प्रत्यग्रोभिनवोनव्योनवीनोनूतनोनव:'७७'नूत्नश्च"कोम
लनामर४'सुकुमारंतुकोमलंमृदुलंमृदु"अनुगतनामर४'अन्वगन्वक्षमनुगेनुपदंक्लीवमव्ययं'७८
"प्रत्यक्षनामर'प्रत्यक्षंस्यादैंद्रियक"अतीद्रियनामर'मप्रत्यक्षमतींद्रियं"एकाग्रनाम७'एकतानोनन्य
न्यवृत्तिरेकाग्रैकायनावपि'७९'अप्येकसर्गएकाग्र्योप्येकायनगतोपिच"आद्यनामप'पुंस्यादि:पूर्व
पौरस्त्यप्रथमाद्या'अथास्त्रियाम्'८०"अंत्यनामर६'अंतोजघन्यंचरममंत्यपाश्चात्यपश्चिमं"नि:फ
लस्यनामर'मोघंनिरर्थकं"स्पष्टनाम४'स्पष्टंस्फुटंप्रव्यक्तमुल्वणं'८१"साधारणनामर'साधार
णंतुसामान्य"असहायस्यनामर'मेकाकीत्वेकएकक:"भिन्ननाम६'भिन्नार्थकाअन्यतरएकस्त्वो
न्येतरावपि'८२"उच्चानीचनामर'उच्चावचंनैकभेदं"अविलंबितनामर'मचंडमविलंबितं"मर्मपी
डकस्यनामर'अरुंतुदंतुमर्मस्पृ"अबाधितस्यनामर'मबाधंतुनिरर्गलं'८३"प्रतिकूलनामर४'प्रसव्यं
प्रतिकूलंस्यादपसव्यमपष्ठुच"वामदक्षिणशरीरयो:क्रमात्हौडोनामर'वामंशरीरंसव्यंस्यादपस

हे अनेकप्रकार
स्य=२

अनुपश्चात्पदस्य
चिन्पाशोऽस्येति
अनुपदम्=४

पदस्यपश्चात्।
पश्चाद्धेऽव्ययी
भाव:=८

अनेकसंबंधिन:
एकस्य=५

विरुद्धार्थस्यच
त्वारि=२

अथ संकीर्णवर्गः = २

वीतिर्नानाजातीयसंमिलितस्य = २

देसंकीर्णस्य

यं तु दारितं ॥ ८४ ॥ वर्त्मान्यस्याऽवकाशनाम २ संकटं ना तु संबाधः ॥ दुःप्रवेशस्य नाम २ कलिलं
गहनं समे ॥ जनादिभिर्निरवकाशनाम २ संकीर्णं संकुलाकीर्णे ॥ मुण्डितनाम २ मुण्डितं परिवापितं ॥ ८५ ॥
गुम्फितनाम २ ग्रथितं संदितं दृब्धं ॥ विसृतनाम २ विसृतं विस्तृतं ततं ॥ विस्तृतनाम २ अन्तर्गतं विस्मृ-
तं स्यात् ॥ प्राप्तनाम २ प्राप्तप्रणिहितं समे ॥ ८६ ॥ कम्पितनाम ६ वेल्लितप्रेङ्खिताधूतचलिताकम्पिता धुते ॥
क्षिप्तनाम ७ नुन्ननुत्तास्तनिष्ठ्यूताविद्धक्षिप्तेरिताः समाः ॥ ८७ ॥ वेष्टितनाम २ परिक्षिप्तं तु निवृतं ॥ मुषि-
तनाम २ मूषितं मुषितार्थकं ॥ प्रसारितनाम २ प्रवृद्धप्रसृते ॥ स्थापितनाम २ न्यस्तनिसृष्टे ॥ गुणित-
स्य नाम २ गुणिताहते ॥ ८८ ॥ लिप्तनाम २ निदिग्धोपचिते ॥ गुप्तनाम २ गूढगुप्ते ॥ धूलीलोठितनाम
२ गुण्ठितरूषिते ॥ द्रवीभूतनाम २ द्रुतावदीर्णे ॥ उद्यतनाम २ उद्गूर्णोद्यते ॥ शिक्यस्थापितस्य नाम २ का-
चितशिक्यिते ॥ ८९ ॥ घ्रातनाम २ घ्राणघ्राते ॥ चन्दनलिप्तनाम २ दिग्धलिप्ते ॥ कूपादेः कृष्टजलनाम
२ समुदक्तोद्धृते समे ॥ वेष्टितनाम ५ वेष्टितं स्याद्वलयितं संवीतं रुद्धमावृतं ॥ ९० ॥ वक्रस्य नाम २ रु-
ग्णं भुग्ने ॥ तीक्ष्णनाम ४ धारनिशितक्ष्णुतशातानि तेजिते ॥ समाप्तविनाशनाम २ स्याद्विनाशोन्मुखं पक्वं ॥
लज्जायुक्तनाम २ ह्रीणह्रीतौ तु लज्जिते ॥ ९१ ॥ वृत्तनाम २ वृत्ते तु वृत्तवावृत्तौ ॥ संयोजितनाम २ संयो-

वीतिः स्वयंवरादौ स्वीकृतस्य वरादेः = २

६२

दृष्टस्यावितस्य = ४

पुष्टिं प्रापितस्य = ७

स्थापितस्य वीभावस्य = ५

देलिंपाइतिख्यातस्य = ४

नद्यादिवेष्टितस्य = २

वस्त्रादिशाणादिना सतीक्ष्णीकृतस्य = २

केचित्त्वेतान्यूर्ध्वपर्यायानाह = २

परिस्त्वादिनावेष्टितस्य = ५

कूपादेर्निःकासितजलादेः = ४

६२

मेलितस्य = २

पर्यायांतरं दर्शयितुमुक्तस्यैवाधिकृतस्यानुवादः =२

इष्टसिद्ध विंदस्य=२

प्राप्तुं शक्यस्य

स्यंदू प्रस्रवणे

अकातरे लोको कृतां कादेः=१

जित उपाहितः" आप्तनाम२ ' प्राप्यं गम्यं समासाद्यं" स्नुतनाम४ ' स्यन्नं रीतं स्नुतं स्नुतं ' ९२" लब्धादिकृजील
तनाम२ ' संगूढः स्यात् संकलितो" विंदितनाम२ ' ऽवगीतः स्यात् दुर्गहणः" बहुप्रकारनाम४ ' विविधः स्याद्ब
हुविधो नानारूपः पृथग्विधः ' ९३" निर्भर्त्सितनाम२ ' अवरीणो धिक्कृतश्च" चूर्णितनाम२ ' ऽप्यवध्व
स्तोऽवचूर्णितः" अनायासकृतौषधरसनाम२ ' अनायासकृतं फांटं" कृतशब्दनाम२ ' स्वनितं ध्वनि
तं समे ' ९४" बद्धनाम६ ' बद्धे संदानितं मूतमुद्दितं संदितं सितं" पक्वनाम२ ' निष्पक्वं क्वथितं" क्षीरघृत
पाकस्यनाम२ ' पाके क्षीराज्यपयसां शृतं ' ९५" मुनिदीपाग्निबुध्वस्तकर्मनाम२ ' निर्वाणो मुनिवह्न्या
दौ" वाताभावनाम२ ' निर्वातस्तु गतेऽनिले" पक्वनाम२ ' पक्वं परिणते" पुरीषोत्सर्गनाम२ ' गूनं हन्ते" मूत्रो
त्सर्गनाम२ ' मीढं तु मूत्रिते ' ९६" पुष्टनाम२ ' पुष्टं तु पुषितं" क्षान्तस्यनाम्नी२ ' सोढे क्षान्तं" वम्याना
म२ ' उद्वान्तमुद्गते" दान्तनाम्नी२ ' दान्तस्तु दमिते" शान्तनाम२ ' शान्तः शमिते" याचितनाम२ ' प्रार्थितेऽर्दि
तः ' ९७" ज्ञानप्राप्तनाम२ ' ज्ञप्तस्तु ज्ञपिते" आच्छादितनाम२ ' छन्नश्छादिते" पूजितनाम२ ' पूजितेऽञ्चितः" पू
र्णनाम२ ' पूर्णस्तु पूरिते" क्लेशयुक्तनाम२ ' क्लिष्टः क्लिशिते" प्रह्वितनाम२ ' ऽवसिते सितः ' ९८" दग्ध
नाम४ ' पुष्ट प्लुष्टोषिता दग्धे" काष्ठादिसूक्ष्मकरणनाम२ ' तष्टत्वष्टौ तनूकृते" विद्धनाम२ ' वेधितछि

अनायासेन कृतस्य काथविशेषस्य=२

परिणामं प्राप्तस्य=२

उपस्थानिः कासित तस्य मूत्रस्य=५

यस्य पोवर्णं कृतं तस्य=५

दे कृतं दमनं यस्य दृष्टभावे दत्तस्य=४

द्विप्रसृधारि चूर्णादेः=२

आदिनानि वलित तस्तोनिमग्नस्य त्यर्थः=६

गुदानिः कासित सपुरीषस्य=१

हवमित्वा सकृ स्यान्नादेः=५

हेसमाप्तस्य=२

एभ्योऽकर्मकेभ्यः कर्तरि क्तोऽप्येतान्येवरूपाणि=५ एभ्यो गत्यर्थकर्मके[?]ति कर्तरि क्ते एतान्येवरूपाणि=५

स्वतः प्राप्तद्रवीभावस्य=२ द्रुतौ विद्रुते "विचारितनाम२' विन्नविक्तौ विचारिते ९९ "निस्तेजनाम२' निःप्रभे विगतारोकौ "विद्रुत
६२ घृतादेर्नाम३' विलीने विद्रुतद्रुतौ "निष्पन्ननाम२' सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ "विदारितनाम३' दारिते भिन्न
63 भेदितौ '१००" स्यूतस्य नाम३' ऊतं स्यूतमुतं चेति त्रितयं तन्तुसंतते' १ "नमस्कृतनाम६' स्यादर्हिते तन्तुभिः संततं=२
नमस्यितनमसितमपचायितार्चितापचितं "सेवितनाम४' वरिवसिते वरिवस्यितमुपासितं चोप
चरितं च '२" संतापितनाम५' संतापितसंतप्तौ धूपितधूपायितौ च दूनश्च "प्रीतनाम६' हृष्टो मत्तस्तृप्तः
प्रह्लन्नः प्रमुदितः प्रीतः '३" छिन्ननाम८' छिन्नं छातं लूनं कृत्तं दातं दितं छितं वृक्णम् "पतितनाम७' स्र
स्तं ध्वस्तं भ्रष्टं स्कन्नं पन्नं च्युतं गलितं '४" प्राप्तनाम६' लब्धं प्राप्तं विन्नं भावितमासादितं च भूतं च "अन्वेषि
तनाम५' अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टं मार्गितं मृगितं '५" आर्द्रनाम७' आर्द्रं सार्द्रं क्लिन्नं [?] तिमितं स्तिमितं
मितं समुन्नमुत्तं च "रक्षितनाम६' त्रातं त्राणं रक्षितमवितं गोपायितं गुप्तं '६" परिभूतनाम५' अवगणि ६२
तमवमतावज्ञाते अवमानितं च परिभूते "त्यक्तनाम६' त्यक्तं हीनं विधुतं समुज्झितं धूतमुत्सृष्टं '७" उक्त
नाम७' उक्तं भाषितमुदितं जल्पितमाख्यातमभिहितं लपितं "ज्ञातनाम७' बुद्धं बुधितं मनितं विदितं प्रतिपन्न
मवसितावगते '८" अंगीकृतनाम११' ऊरीकृतमुररीकृतमंगीकृतमाश्रुतं प्रतिज्ञातम् संगीर्णविदितसंश्रु

=पूर्वकांड इये स्वर्गादिनामानि समानाधीति। प्रकरणे तन्निवृत्ति ... विशेष्य निघ्नानि ताकादीनि ... 
=तेभ्यः तायेन त्रिवर्गा ... संग्रहार्थं तत्समया ... 

साधिष्ठादीनां वा ढादिभिर्यथासंख्यं बोध्यं =६ ... अतिशायेन क्षिप्रः =क्षेपिष्ठादीनां क्षिप्रादिभिर्यथासंख्यं द्रष्टव्यं =४

संकीर्णवर्गे =८ ... शम अथ स्तु शमः ... भावकर्मणोः

=क्रियासातत्ये अपरस्परं गच्छति। क्रियावतां च सातत्ये तालिगच्चेयं। अपरस्पराः सार्थाः स्त्रियश्च गच्छन्ति अपरस्पराः कुलानि =८ क्रियायाः क्रियावतां च नैरंतर्यं =८ तु रस्यायनं एकैकं =५ हेतुः शून्या कारणेन शून्या। आस्या स्थितिः। विलक्षण ... गतेल ... मालो चनं यत्र =४ प्रशान्त कर्मणि =३ काम्यस्य स्त्री हस्तस्य प्रदानं =२

तत्समाहितौ प्रश्रुतौपगतं ॥९॥ स्तुतनामानि २ इलितं शस्तं पणायितं पनायितं प्रणुतं पणितं पनितानि
अपि गीर्णवर्णिताभिष्टुतेडितानि स्तुतार्थानि ॥१०॥ भुक्तनाम ४ भक्षितं चर्वितं लिप्तं प्रत्यवसितं गिलितं
खादितं प्सातं अभ्यवहृतान्नजग्धग्रस्तग्लस्ताशितं भुक्ते ॥११॥ क्षेपिष्ठादयः षट् क्षिप्रादीनां स्थाने आ
देशास्ते अतिशायार्थवाचकास्तेषां नामानि षट् क्रमतः क्षेपिष्ठ १ क्षोदिष्ठ २ प्रेष्ठ ३ वरिष्ठ ४ स्थविष्ठ ५ बंहि
ष्ठाः ६ क्षिप्र १ क्षुद्र २ अभीप्सित ३ पृथु ४ पीवर ५ बहुल ६ प्रकर्षिणः ॥१२॥ साधिष्ठादयः वाढादीनां स्थाने अतिशा
यवाचकाः षट् क्रमतः साधिष्ठ १ द्राघिष्ठ २ स्फेष्ठ ३ गरिष्ठ ४ ह्रसिष्ठ ५ वृंदिष्ठाः ६ वाढ १ व्यायत २ बहु ३ गुरु ४
वामन ५ वृंदारकाः ६ तिशये ॥१३॥ इति विशेष्यनिघ्नवर्गः ॥१॥ प्रकृतिप्र
त्ययाद्यर्थैः संकीर्णे लिंगमुन्नयेत् ॥१४॥ क्रियानाम २ कर्म क्रिया ॥ क्रियासातत्यस्य नाम १ तत्सातत्ये
गम्ये स्युरपरस्पराः साकल्यासंगवचने पारायणं तुरायणं ॥१५॥ स्वातंत्र्यस्य नाम २ यदृच्छा स्वैरिता ॥ नि
ष्प्रयोजननाम २ हेतुशून्या त्वास्या विलक्षणं ॥ शमनाम २ शमथस्तु शमः शांति ॥ दमनाम २ दांतिस्तु दम
थो दमः ॥१६॥ यत्कर्म सर्वैः प्रशस्यते तन्नाम १ अवदानं कर्म वृत्तं ॥ काम्यदानगजादेः स्त्रीनाम २ काम्यदा
नं प्रवारणं ॥ मतिमंत्रौषधैर्वशीकरणनाम २ वशक्रिया संवननं ॥ मौलोपधनाम २ मूलकर्म तु कार्मणं ॥
१७॥ कंपननाम २ विधूननं विधुवनं ॥ प्रीणननाम २ तर्पणं प्रीणनावनं ॥ प्रीतिमारणोपघातनिवारणस्य ना

साकल्यं चासंगश्च तौ वक्तुः ... =५ ... कामक्रोधाद्यभावे तपः ... सहनयोः =४ ... कामनिवारणस्य =२

=यथा अपरस्पराः अयं हि लिंग विशेषाभिधायी प्रत्ययस्याभिधानात् प्रकृतिः। अस्य च परवल्लिंग भवति देशात् परं शब्दस्येव लिंगं भवति। परशब्दस्य च तद्वा नाम त्वालिंगं लिंगत्वं। प्रत्ययार्थेन यथा शांतिः स्त्रियां क्तिन्नो विधानात् ... नपुंसके ल्युट्वोवृत्ति ... न रूप भेदादि ... रूप भेदेन कर्मणी ... हलीवत्वादि ... हर्षार्थ एडिवादे ... स्वादि =७

... क्रियासंततेर्गम्यमाने सार्था यांसपरस्पराः सार्थाः ... नपुंसकता च वक्ष्येति =७

नीति आलिंगन कुशप्रश्नादिना आनंदस्य=४

सर्वतो व्याप्तेः=२ मरः पर्याप्तिः स्यात् परित्राणं हस्तवारणमित्यपि १८ ॥ सीवननामरः सेवनं सीवनं स्यूतिः ॥ विदारणनामरः
६४ विदरः स्फुटनं भिदा ॥ शापस्य नामरः आक्रोशनमभीषंगः ॥ अनुभवस्य नामरः संवेदो वेदना न ना १९ ॥
६५ मूर्छणनामरः संमूर्छनमभिव्याप्तिः ॥ याचनानामरः याच्ञाभिशस्तिर्याचनाऽर्दना ॥ छेदननामरः वर्द्धनं छे लं=४
दनं । मित्रजनमिलनतः आनंदपक्षानामरः ऽथ हे आनंदनसभाजने २० आप्रच्छनं ॥ गुरुपरंपराग
तस्योपदेशस्य नामरः मथाम्नायः संप्रदायः ॥ अपचयस्य नामरः क्षये क्षया ॥ ग्रहणस्य नामरः ग्रहे
ग्राहो ॥ इच्छायाः नामरः वशः कांतौ ॥ रक्षणस्य नामरः रक्षणस्त्राणे ॥ शब्दकरणस्य नामरः रणः क
तपोभिरिष्यते य्त्तु देवेभ्यः सवरो मतः=५ णे २१ ॥ वेधनस्य नामरः व्याधो वेधे ॥ पचनस्य नामरः पचा पाके ॥ आह्वानस्य नामरः हवो हूतौ ॥ वरणना क्लिः=६
मरः वरो वृतौ ॥ वाहनस्य नामरः ओषः प्लोषे ॥ नीतिनामरः नयो नाये ॥ जीर्णत्वस्य नामरः ज्यानिर्जीर्णौ
॥ भ्रमणनामरः भ्रमो भ्रमौ २२ ॥ वृद्धिनामरः स्फीतिर्वृद्धौ ॥ ख्यातिनामरः प्रथा ख्यातौ ॥ स्पर्शनाम ६४
स्फातिः=४ रः स्पृष्टिः पृक्तौ ॥ प्रस्रवणस्य नामरः स्नवः स्रवे ॥ समृद्धिनामरः विधा समृद्धौ ॥ स्फुरणनामरः
धनसंपत्तेः=२ स्फुरणे स्फुरणा ॥ प्रमाज्ञानस्य नामरः प्रमितौ प्रमा २३ ॥ प्रसूतिनामरः प्रसूतिः प्रसवे ॥ घृतादि
यथार्थज्ञानप्रमा=२ तरणस्य नामरः श्च्योते प्राघारः ॥ आयासोत्पन्नस्वेदनामरः क्लमथः क्लमे ॥ अतिशायनामरः

हेतरणस्य=१
हेग्लानेः=१

संधानस्य
उत्कर्षोऽतिशये "संधिनामर 'संधिः श्लेषे" आश्रयनामर 'विषयआश्रये २४ "क्षेपण
नामर 'क्षिपायां क्षेपणं" गिलनस्यनामर 'गीर्णि गिरौ" उद्यमनामर 'गूरणउद्यमे "उन्नयनस्य
नामर 'उन्नाय उन्नये" श्रयणनामर 'श्रायः श्रयणे" जयनामर 'जयने जयः' २५ "भाषणनाम
र 'निगादो निगदे" मादनामर 'मादो मदे" उद्वेगनामर 'उद्वेग उद्भ्रमे" कुंकुमादिमर्दनस्यना
मर 'विमर्दनं परिमले" अनुग्रहनामर 'अभ्युपपत्तिरनुग्रहः' २६ "निरोधनामर 'निग्रहस्तु नि
रोधः स्या" अभिग्रहनामर 'दभियोगस्त्वभिग्रहः" मुष्टिबंधक्रियानामर 'मुष्टिबंधस्तु सं
ग्राहो" डौडिंलुटकनामर 'डिंबे डमरविप्लवौ' २७ "बंधनरज्जुनामर 'बंधनं प्रसितिश्चारः"
उपतप्तानामर 'स्वारः स्पर्शोपतप्तरि" अपकारस्यनामर 'निराकारो विप्रकारः स्या" अभि
प्रायानुरूपचेष्टायाः नामर 'आकारस्त्विंगइंगितं' २८ "परिणतिनामर ४ 'परिणामो विकारो
द्वे समे विकृति विक्रिये" अपहरणस्यनामर 'अपहारस्त्वपचयः" राशीकरणस्यनामर 'समा
हारः समुच्चयः' २९ "इंद्रियविषयनामर 'प्रत्याहार उपादानं" क्रीडार्थपादाभ्यांगमननामर 'वि
हारस्तु परिक्रमः" चौर्यकरणनामर 'अभिहारोभिग्रहणं" शल्याद्युत्थाननामर 'निर्हारोभ्य
आभिमुख्येनग्रहणस्य=२

उद्वेजनस्य=४
हितसंपादनाहित
निवारणप्रकृतेः
=५
धातुकर्तृत्वनादेः।
आगस्त्र कलहस्य
तिस्वामी=२
संतप्तस्य संतापस्य
वा=५
द्वयोः साम्यं स्त्री
त्वात्=२
स्वविषये प्रइंद्रि
यपरावर्तनस्य=२

मकुटस्य तु बंधन
साधनरज्जु निग
डादेरित्याहं=२
प्रकृतेरन्यथाभा
वे=२
शल्यादेर्युत्था
निःसारणस्य=२

द्वे सदृशाकरणस्य

वकर्षणं' २०" सदृशादेशभाषारूपाविष्करणनामर' अनुहारोनुकारः स्या" धननाशनामर' दं
र्थस्यापगमे व्ययः" जलप्रवाहनामर' प्रवाहस्तु प्रवृत्तिः स्या" गृहनगरादेर्बहिर्गमननामर' प्रव
65 ६५ हो गमनं बहिः' २१" संयमननामर' वियामो वियमो यामो यमः संयामसंयमौ" मारणोच्चाटनक्रि
यानामर' हिंसाकर्माभिचारः स्या" जागरणस्यनामर' जागर्या जागरा द्वयोः' २२" विघ्ननामर'
परिजनादिनावेष्टनस्य=६ विघ्नोंतरायः प्रत्यूहः" संनिहिताश्रयस्याश्रयणस्य वा नामर' स्यादुपघ्नोंतिकाश्रये" उपभोग
नामर' निर्वेश उपभोगः स्या" परिवेष्टननामर' परिसर्पः परिक्रिया' २३" ह्यविश्लेषस्यनामर'
~~[illegible]~~ विधुरं तु प्रविश्लेषो" अभिप्रायनामर' भिप्रायश्छंद आशयः" संक्षेपनामर' घञ=१
संक्षेपणं समसनं" विरोधनामर' पर्यवस्था विरोधनं' २४" सर्वतोगमननामर' परिस सर्वतोगमनस्य=५
उपसर्गस्य घञी तिर्दीर्घः=० र्या परीसारः" स्थितिनामर' स्यादास्या त्वासना स्थितिः" विस्तारनामर' विस्तारो विग्रहो व्यासः"
आसनस्य=४ शब्दविस्तारनामर' स च शब्दस्य विस्तरः' २५" संभोगांतमर्दननामर' स्यान्मर्दनं संवाहनं लु ६५
सव्यासः=२ किरण्यानामर' विनाशः स्याददर्शनं" परिचयनामर' संस्तवः स्यात्परिचयः" प्रसरणनामर' द्वे पादमर्दनादेः=३
तिरोधानस्य=२ प्रसरस्तु विसर्पणं' २६" निश्चितवचननामर' नीवाकस्तु प्रयामः स्या" संनिधानस्यनामर' स्य व्रणादिविसरणस्य=२
द्वे धान्यसंचयस्य=१

द्व प्रसंगस्य=२
प्रथमगर्भप्रहर णस्य=२
द्द दुर्गदेशप्रवेश क्रियायाः=४

निघि: संनिकर्षणं ''घर्षणस्य नाम २' लवोभिलावो लवने ''धान्यादीनां बहुलीकरणस्य नाम २' नि
ष्पावः पवने पवः '३७'' अवसरनाम २' प्रस्तावः स्यादवसर ''तंतुवेष्टननाम २' त्रसरः सूत्रवेष्ट
नं ''गर्भप्रहरणकालनाम २' प्रजनः स्यादुपसरः ''प्रीत्याप्रार्थनस्य नाम २' प्रश्रयप्रणयौ समौ '३८''
बुद्धिशक्तिनाम २' धीशक्तिर्निष्क्रमो ''दुर्गमनाम २' ऽस्त्रीतु संक्रमो दुर्गसंचरः ''प्रधानानुष्ठानना
म २' प्रत्युत्क्रमः प्रयोगार्थः ''प्रथमारंभनाम २' प्रक्रमः स्यादुपक्रमः '३९'' आरंभमात्रनाम २' स्याद
भ्यादानमुद्घात आरंभः ''उतावलनाम २' संभ्रमस्त्वरा ''कार्यप्रतिघातनाम २' प्रतिबंधः प्रति
ष्टंभो ''अधोनयनस्य नाम २' ऽवनायस्तु निपातनं '४०'' अनुभवनाम २' उपलंभस्त्वनुभवः ''कुंकु
मादिना विलेपनस्य नाम २' समालंभो विलेपनं ''रागविछेदनाम २' विप्रलंभो विप्रयोगो ''अतिसर्ज
ननाम २' विलंभस्त्वतिसर्जनं '४१'' अतिप्रसिद्धिनाम २' विश्रावस्तु प्रविख्याति ''प्रत्यवेक्षणनाम २'
रवेक्षा प्रतिजागरः ''पठनस्य नाम २' निपाठनिपठौ पाठे ''आविर्भावस्य नाम २' तेमस्तेमौ समुंद
ने '४२'' क्लेशनाम २' आदीनवास्रवौ क्लेशे ''संगमनाम २' मेलके संगसंगमो ''अन्वेषणस्य नाम ५' संवी
क्षणं विचयनं मार्गणं मृगणा मृगः '४३'' आलिंगननाम ४' परिरंभः परिष्वंगः संश्लेष उपगूहनं ''
दर्शननाम ५' निर्वर्णनं तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणं '४४'' निराकरणनाम ४' प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्या

द्द सूत्रवेष्टनक्रियायाः=२
द्द कर्मारंभे प्रथमप्रयोगस्य=४
पंचारंभस्य=५
रागिणोर्वियोजनस्य=८
द्द सवेक्षणस्य=५
संगर

द्वे ग्रहणादिगुणोत्कृष्टलनसाधनस्य नामनी । चत्वारि अतिक्रमस्य = २
~~चत्वारि जुगुप्सनस्य~~ वारादिग्रहणार्थं कृतवंशपात्रस्य नाम्ने = ६

चत्वारि जुगुप्सनस्य = २

देशो निराकृतिः ॥ अनुक्रमप्रायणयोर्वाचके द्वे नाम्नी २ । उपशायो विशायश्च पर्यायशयनार्थकौ ॥ ४५ ॥ दयाया

पर्यायेण शयनं । पर्यायशयन मर्थो ययोस्तौ = २

जुगुप्सायाश्च त्रीण्यपि नामानि । अर्त्तनं च ऋतीया च हृणीया च घृणार्थके ॥ विनाशनाद्यस्त्रयो विपर्यये स्या

६६ 66

द्व्यत्यासो विपर्यासो व्यत्ययश्च विपर्यये ॥ ४६ ॥ पर्यायनामानि ४ । पर्ययोऽतिक्रमस्तस्मिन्नतिपात उपात्य

एकं नस्त्वादिप्रेषणस्य = ४

यः ॥ आकार्यार्थं यत्रोच्चनं तन्नाम एकं । प्रेषणं यत्समाहूय तत्र स्यात् प्रतिशासनं ॥ ४७ ॥ यत्रादिवर्षये ब्राह्मणानां

एकं यज्ञे स्तावकादिनां वस्थान भूमेः = ४

स्तुतिः तन्नाम एकं । स संस्तावः क्रतुषु या स्तुतिभूमिर्द्विजन्मनां ॥ यस्मिन् काष्ठे काष्ठं स्थापयित्वा तन्नूक्रि

वर्मादि तिरस्थापितस्य = १

यते तन्नाम एकं । निधाय तक्ष्यते यत्र काष्ठे काष्ठं स उद्घनः १ ४८ ॥ स्तम्बस्य घातकनाम २ । स्तम्बघ्नस्तु स्त

म्बघनः । स्तम्बो येन निहन्यते ॥ येन आविद्धः समन्ताद्विध्यते तन्नाम एकं । आविधो विध्यते येन १ ॥ एकं तु

क्रमेणैकैकं = ९

त्यारोहपरिणाहद्वत्वादिः । तत्र विष्वक् समे निघः १ ४९ ॥ धान्यस्य उत्क्षेपणनाम्नी द्वे २ । उत्कारश्च निका

द्वे धान्यानामूर्ध्वक्षेपणस्य = ८

रश्च द्वौ धान्योत्क्षेपणार्थकौ ॥ गरणनामानि ४ । निगारोद्गारविक्षावोद्ग्राहास्तु गरणादिषु ५० ॥ विरमण

आर्येयं = ४

नामानि ४ । आरत्या विरतिर्विरतिश्चोपरमे ॥ ष्ठीवनस्य नामानि ४ । अथास्त्रियां तु निष्ठेवः निष्ठ्युतिर्निष्ठेवन

मुखेन श्लेष्मनिरसनस्य = ४

६६

निष्ठीवनानि इत्यभिन्नानि ५१ ॥ जवननाम्नी द्वे । जवने जूतिः ॥ अवसाननाम २ । सातिस्त्ववसाने ॥ ज्वर

समापनस्य = २

णस्य नाम २ । स्याद्यथ ज्वरे जूर्तिः ॥ पशुप्रेरणनाम २ । उदजस्तु पशुप्रेरणम् ॥ शापनाम । मंकरणिरित्यादयः ।

पशूनां प्रेरणं = २

अपत्यप्रत्ययान्तेभ्यस्तस्य समूह इत्यर्थे = १

शापे १ ५२ ॥ गोत्रान्तेभ्यस्तस्य वृन्दमित्यौपगवकादिकं ॥ अश्वपानां प्राग्कुलीनां एकमातृसमूहनाम १ । आ
औपगवानां समूहः । गोत्रोत्थो वुञ् इति वुञ् । आदि नामामिकंत आदिनाऽजननिः । अवग्राहः । निग्राहः । एकमाक्रोशनस्य = २
त्रिकं = १

अचेतसां हृदं । अपूपानां समूहः । शष्कुलीनां समूहः । अचित्त हस्ति धेनोष्ठक् । आदिना शाष्कुलं एकैकं =२

शपिकं शाष्कुलिकमेवमाद्यमचेतसां ५३ । ब्रह्मसमूहनाम २ । माणवीनां तु माणवं ॥ सहायसमूहना
म २ । सहायानां सहायता ॥ हलसमूहनाम २ । हल्या हलानां ॥ ब्राह्मणसमूहनाम २ । ब्राह्मण्यं वाडवं तु
द्विजन्मनां ५४ ॥ पर्शुसमूह पृष्ठसमूहयोः क्रमान्नाम २ । द्वे पर्शुकानां पृष्ठानां पार्श्वं । पृष्ठ्यं । मनु
क्रमात् ॥ खलसमूहनाम्नी द्वे २ । खलानां खलिनी खल्या ॥ मनुष्यसमूहनाम २ । अथ मानुष्यकं नृणां
५५ ॥ ग्राम २ जन २ धूम २ पाश २ गलानां समूहस्य नामानि पृथक् २ । ग्रामता २ जनता २ धूम्या २ पाश्या २ गल्या
पृथक् पृथक् ॥ एवमन्येपि । अपि साहस्र, कारीषवर्मणा, थर्वणादिकं ५६ ॥ इति संकीर्णवर्गः २ ॥

॥ नानार्थाः केऽपि कांतादिवर्गेष्वेवात्र कीर्तिताः । भूरिप्रयोगा ये येषु पर्यायेषु
ष्वपि तेषु ते ५७ ॥ आदौ कांताः शब्दाः तत्र नाको द्वयोर्रर्थयोः । आकाशे त्रिदिवे नाको ॥ लोकोपि द्वयोरर्थ
योः । लोकस्तु भुवने जने ॥ श्लोकोपि द्वयोः । पद्ये यशसि च श्लोकः ॥ सायक द्वयोः । शरे खड्गे च सायकः
५८ ॥ जंबुकः शब्दो द्वयोः । जंबुकौ क्रोष्टु वरुणौ ॥ पृथुको द्वयोः । पृथुकौ चिपिटार्भकौ ॥ आलोको द्वयोः
आलोकौ दर्शन द्योतौ ॥ आनको द्वयोः । भेरी पटहमानकौ ५९ ॥ अंकशब्दो द्वयोः । उत्संग चिह्नयोरंकः ॥
कलंको द्वयोः । कलंकोंऽकापवादयोः ॥ तक्षकशब्दो द्वयोः । तक्षको नाग वर्द्धक्यो ॥ अर्को द्वयोः । र्कः
अनेकार्थाः केचिदत्रैव वर्गे कांतादयो येषां ... तेषु वर्गेषु कथिता यथा कशब्दः । ये कांतादयो येषु पर्याये
षु कथिताः । अपि शब्दादिहापि यथा नाक शब्दः । अतः पुनरुक्तिर्न भाव्या इत्यर्थः =६

पञ्चादि विषये ... स्मरंति । एकैकं =४

सहस्राणां करीषाणां चर्मणां अथर्वणां च समूहः ... एकैकं =६

ब्राह्मणानां वाडवानां च समूहः =२

ग्रामाणां समूहः =५

इह तावत्कांतादि वर्गेष्वेव नानार्थाः कीर्तिताः ...

गुदाघ्राद्कमांसपिंडे=२

■स्फटिकःसूर्ययोः ६०॥ पुंसिकःशब्दःत्रिष्वथैषु । मारुतेवेधसिब्रघ्नेपुंसिकः॥ नपुंसकेअव्ययंवा

कंशब्दोद्वयोः । कंशिरोंबुनोः॥ पुलाकशब्दोऽर्थत्रये । स्यात्पुलाकस्तुच्छधान्ये संक्षेपे भक्तसिक्थके ६१॥

६१ ६७ पेचकोऽर्थत्रये । उलूके करिणः पुच्छमूलोपांते च पेचकः॥ करकः१करवाइतिभाषायां१ । कमंडलौ च करकः । ज्वाहाउमेषि=३

१॥ विनायकोगणेशे बुद्धे च१ । सुगते च विनायकः । ६२॥ किष्कुशब्दोऽर्थद्वयोः । किष्कुर्हस्ते वितस्तौ च॥ वृ

अलेहा।विधू=५ श्चिकोऽर्थद्वयोः । भकौ कीटे च वृश्चिकः॥ प्रतीकोऽर्थद्वये । प्रतिकूले प्रतीकस्त्रिष्वेकदेशे तु पुंस्ययम् ६३॥ अवयवे=५

भूनिंबः।चिरायता। कटफलं।कायफलं। भूस्तृणं।सुगंधद्रव्यविशेषः=६ भूतीकशब्दोऽर्थत्रये२ । स्याद्भूतिकं तु भूनिंबे२ कट्फले२ भूस्तृणेऽपि च॥ कोशातक्यऽर्थद्वये । ज्यौत्स्निका

यां च घोषे च कोशातकी॥ सोमवल्कोऽर्थद्वये । कट्फले ६४ । सिते च खदिरे सोमवल्कः स्यात्॥ पिण्याका

अपामार्गे=७ ऽर्थद्वये । हिंगुसिह्लके तिलकल्के च पिण्याकः॥ बाह्लीकशब्दो कुंकुमहिंगुनि च२ । बाह्लीकं रामठेऽपि च ६५॥

एरंडवाहस्मले=८ कौशिकोऽर्थ■पेचके५ । महेंद्र२ गुग्गुलू२ लूके२ व्याल२ ग्राहिणि५ कौशिकः॥ आतंकोऽर्थत्रये२ । रुक्ताप

अविशालान्तीचकनि इदरिद्रेषु=७ शंकास्वातंकः॥ चुल्लकोऽर्थद्वये । स्वल्पेऽपि चुल्लकस्त्रिषु ६६॥ जैवातृकोदीर्घायुषि चंद्रे च । जैवातृकः प्रा ६७

अविप्रालानबतृका त्वग्पल्लिनि=८ णाकेऽपि॥ वर्तकोऽर्थद्वये । खुरेऽप्यश्वस्य वर्तकः१॥ पुंडरीकः कमले व्याघ्रेऽपि । व्याघ्रेऽपि पुंडरीको ना२॥ दीप

गैरिकं धातुरक्तयोः=८ कोदीपे यवान्यां च२ । यवान्यामपि दीपकः । ६७॥ शालावृकोऽर्थत्रये२ । शालावृकाः कपिक्रोष्टुश्वानः३॥ गैरि

कोऽर्थद्वये । स्वर्णेऽपि गैरिकं२॥ व्यलीकमर्थद्वये । पीडार्थेऽपि व्यलीकं स्यात्२॥ अलीकमर्थद्वये२ । दलीकं त्वप्रि

अच्छोत्तरशतोनके

येऽन्नते ६८ अनूकंअर्थद्वये शीलान्वयावनूके द्वे शल्कंअर्थद्वये२ शल्कंशकलवल्कले निष्को
ऽर्थपंचके५ साष्टशते सुवर्णे नांहम्न्युरोभूषणे पले ६९ दीनारेपि च निष्कोऽस्त्री कल्कोऽर्थत्रये३ क
ल्कोऽस्त्री शमलैनसोः दंभेप्य३ पिनाकोऽर्थद्वये२ ऽथ पिनाकोऽस्त्री शूलशंकरधन्वनोः२ ७० धेनु
काधेनोहस्तिन्यांच धेनुकातु करेण्वांच२ कालिकाऽर्थद्वये मेघजालेपि कालिका कारिकाअर्थद्व
ये कारिकायातनावृत्त्योः कर्णिकार्थत्रये कर्णिकाकर्णभूषणे ७१ करिहस्तांगुलौपद्मवीजको

खांतेभ्यः प्राक=६

श्यांत्रिषूत्तरे वत्समालाःप्रशस्तिषु वृंदारकोऽर्थद्वये वृंदारकौरूपिमुख्यौ एकेःत्रिषुयेषु एके
मुख्यान्यकेवलाः ७२ योभिनुर्दंभेन वकवच्चनुर्नियम्य गच्छति तन्नामाभीरु२ स्याद्दांभिकः कौकुटि
कोयश्चादूरेरितेक्षणः यः सवकः कार्यासमर्थः स्वामिनो मुखंपश्यति तन्नामैकं ललाटिकः प्रभो
र्भालदर्शीकार्याक्षमश्चयः ७३ इतिकांताः मयूखस्त्रिषु मयूखस्त्विट्करज्वाला शिलीमु
खोर्थद्वये खलिवाणौ शिलीमुखौ२ शंखस्त्रिषु शंखोनिधौललाटास्थ्नि२ कंवौनस्त्रीं३ खंद्वहि
आकाशे इंद्रियेपिप इंद्रियेपिखम् ७४ शिखाऽर्थद्वये२ घृणिज्वालेअपिशिखे इतिखांताः २ अथगां किरसोः=२
ताः नगशब्दः अगशब्दश्चार्थद्वयवाचकौ शैलवृक्षौनगा२वगौ२ आशुगोऽर्थद्वये आशुगौवायुवि

मोक्षाभावे:   उत्पत्तिः   कवच   सामादि

स्वभाव,निर्मोक्ष,निश्चयाऽध्याय,सृष्टिषु ५॥ योगोऽपि पंचस्वर्थेषु योगः सन्नहनोपाय,ध्यान,संगति,युक्तिषु २ ७८॥ भोगश्चतुर्ष्वर्थेषु भोगः ४

शिखौ २॥ खगस्त्रिषु शरार्कविहगाः खगाः ३ ७५॥ पतंगोऽर्थद्वये पतंगौ पक्षिसूर्यौ च २॥ मृगोऽर्थद्वये
मृगः कस्तूरी कमुक,हंद्दयोः॥ मृगो हरिणे सामान्यपशौ च यशवौ पि मृगाः २॥ वेगोऽर्थद्वये वेगः प्रवाहजवयो
रपि २ ७६॥ परागोऽर्थद्वये परागः कौसुमे रेणौ स्नानीयादौ रजस्यपि २॥ नागमातंगौ सर्पचंडालवाच
68 ६८ कौऽपि गजेऽपि नागमातंगाः २॥ अपांगोऽर्थद्वये अपांगस्तिलके पि च २ ७७॥ सर्गः पंचस्वर्थेषु सर्गः ५ नेत्रांते=४
आदिनाहस्त्यश्वादि कर्मकराणां चमूतिः=५ सुखे स्यादिमतावहिश्वफणकाययोः॥ सारंगोऽर्थत्रये चातके हरिणे पुंसि सारंगः शबले त्रिषु ७८॥ कर्बुरवर्णे=५
प्लवगोऽर्थद्वये कपौ च प्लवगः २॥ अभिषंगोऽर्थद्वये शापे त्वभिषंगः पराभवे २॥ युगोऽर्थद्वये यौ
नाद्यंगे युगः पुंसि युगं युग्मे कृतादिषु ३॥ ८०॥ गौः शब्दो २ स्वर्गेषु,पशु,वाग्,वज्र,दिङ्,नेत्र,घृणि,भूजले
प्रयोगदृष्ट्या=२ ले लक्ष्यदृष्ट्या स्त्रियां पुंसि गौः॥ लिंगमर्थद्वये लिंगं चिह्न,शेफसोः २॥ ८१॥ भंगशब्दोऽर्थद्वये
भंगं प्राधान्य,सान्निध्ये च २॥ वरांगोऽर्थद्वये वरांगं मूर्द्ध,गुह्ययोः २॥ भगं सप्तार्थे: भगं श्री,काम,माहा ६८
त्म्य,वीर्य,यत्नार्क,कीर्तिषु ७ ८२॥ इति गांताः॥ अथ घांताः परिघोऽर्थद्वये परिघः परिघातेऽस्त्रे २॥
ओघोऽर्थद्वये ओघो वृन्देऽम्भसां रये २॥ अघोऽर्थद्वयोः मूलिनस्पृजाविधावघौ॥ अंघोऽर्थत्रये ऽंहो दुःख,व्यसने,ष्वं रागद्वेषादि=१

प्लवगो वानरे भेके सारथौ चोत्तमशीर्षकौ इति मेदिनी=६ प्रवाहे=१

घं ८२ लघुरर्थद्वये क्षिप्रेऽल्पे लघुः इति घांताः ४ अथ चांताः काचोऽर्थद्वये काचाः शिक्यम
भेददृग्रुजः प्रपंचोऽर्थद्वये विपर्यासे विस्तरेऽपि प्रपंचः शुचिः पदस्तु पावके शुचिः ८४ मास्यमाते चांशु
पधे पुंसि मे ध्यो सिते त्रिषु रुचिः त्रिषु अभिष्वंगे स्पृहायां च गभस्तौ च रुचिः स्त्रियां ८५ इति चांताः ५
अथ जांताः अहिभुक्पादो द्व्यर्थः केकि ता र्क्ष्यौ दिग्भुजौ द्विजोऽर्थत्रये दंत विप्रांडजा द्विजाः अज
स्त्र्यर्थः अजा विष्णु हर छागाः व्रजस्त्र्यर्थः गोष्ठाध्वनिवहा व्रजाः ८६ धर्मराजोऽर्थद्वये धर्मराजौ
जिन यमौ कुंजोऽर्थद्वये कुंजो दंते पि ना स्त्रियां वलजः द्व्यर्थः लिंगभेदात् वलजे क्षेत्र पूर्द्वारे वलजा व
ल्गुदर्शना ८७ आजिरर्थद्वये समे क्ष्मांशे रणे प्याजिः प्रजा द्व्यर्थः प्रजा स्यात्संततौ जने अ औ द्व्य
र्थः अ औ प्रां खशारां कौ च निजं अर्थद्वये स्वके नित्ये निजं त्रिषु ८८ इति जांताः ६ अथ ञांताः
हे न ज्ञो द्व्यर्थः पुंस्यात्मनि प्रवीणे च क्षेत्रज्ञो वाच्यलिंगकः संज्ञार्थत्रये संज्ञा स्याच्चेतना नाम हस्ताद्यैश्चार्थसू
चना ८९ इति ञांताः ७ अथ टांताः करटो द्व्यर्थः काके भगंडौ करटौ कटो द्व्यर्थः गज गंड करीक
टौ शिपिविष्टस्त्र्यर्थः शिपिविष्टस्तु खलतौ दुश्चर्मणि महेश्वरे त्वष्टा द्व्यर्थः देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा दि
ष्टं द्व्यर्थः दिष्टं दैवे पि न द्वयोः ९० कटुप्रायः चतुर्थ रसे कटुः कटु कार्ये त्रिषु मत्सरि तीक्ष्णयोः रिष्टं

त्रि कुंज कुंजो दा स्त्रीवेला ता रिपिहितो दरे=६

अर्थस्य सूचना=२

दोषश्चौ वैद्य विशं सौ जोवि द्वानसोमजो पित्रे २

शंखिनि=२
अतिसमीपस्थे=२

वलनं गोपुरे क्षेत्रे। वलजा वरयोषायां सूपयां=६

सेना=४

अपि शब्दात्तक्षकः त ना तेतिमो ना=२

कल्याणे=२

ह हरी गाला कुंबी=२

अरिष्टे =२ मायाविपरीतदर्शनायंत्रं मृगबंधनविशेषः सीरांगे फालाधारे =२

चतुरर्थेषु ' रिष्टं त्वमा शुभाभावेऽप्यरिष्टे तु शुभाशुभे ' ९२ '' कूटो नवस्त्वर्थेषु ' माया निश्चल यंत्रेषु कैतवा-
नृतराशिषु ' अयोघने शैलशृंगे सीरांगे कूटमस्त्रियां ' ९३ '' त्रुटिश्चतुर्षु ' सूक्ष्मैलायां त्रुटिः स्त्री स्यात्
६९ काले स्वल्पे संशयेऽपि सा '' कोटी त्र्यर्थाः ' अत्युत्कर्षेऽस्त्रियः कोट्या '' जटार्थद्वये ' मूले लग्नकचे जटा ' ९४ ''
69 व्युष्टिर्द्व्यर्था ' व्युष्टिः फले समृद्धौ च '' दृष्टिराद्यस्त्र्यर्थः ' दृष्टिर्ज्ञानेऽक्ष्णि २ दर्शने '' इष्टिर्द्व्यर्था ' इष्टि- कष्टे [illegible] वाचने =५
र्यागेच्छयोः '' सृष्टिरर्थद्वये ' सृष्टं निश्चिते बहु निर्मिते '' कष्टमर्थद्वये ' कष्टे तु कृच्छ्रगहने '' पटुरर्थ-
कष्टप्रद =६ त्रये ' दक्षामंदागदेषु तु ' ९५ '' पटुर्द्वौ वाच्यलिंगौ च '' इति टांताः ८ '' अथ ठांताः '' नीलकंठो मयूरे शिवे २ '' नी-
अंतःमध्ये =७ लकंठः शिवेऽपि च '' कोष्ठश्चतुर्षु ' पुंसि कोष्ठोऽन्तर्जठरं कुसूलोऽन्तर्गृहं तथा ' ९६ '' निष्ठाऽर्थत्रये ' निष्ठा धान्याधार मंडा का इति =६
उत्कर्षे उन्नतायां स्थितौ मर्यादायां =८ निष्पत्तिनाशांताः '' काष्ठार्थत्रये ' काष्ठोत्कर्षे स्थितौ दिशि '' ज्येष्ठो द्व्यर्थः ' त्रिषु ज्येष्ठोऽतिशस्तेऽपि २ '' कनि-
ष्ठो द्व्यर्थः ' कनिष्ठोऽतियुवाल्पयोः ' ९७ '' इति ठांताः ९ '' अथ डांताः '' दंडो द्व्यर्थः '' दंडोऽस्त्री लगुडेऽपि स्यात् '' गुडो द्व्य- राजदंड [illegible] =७
र्थः ' गुडो गोलेक्षुपाकयोः '' व्याडो द्व्यर्थः ' सर्पमांसात्पशू व्याडो '' इडा इलाचार्थत्रये ' गो १ भू २ वाचः ३ त्विडा इ- ६९
ला ' ९८ '' क्ष्वेडो द्व्यर्थः '' क्ष्वेडा वंशशलाकापि '' नाडी द्व्यर्थी '' नाडी कालेऽपि षट्क्षणे २ '' कांडः षट्स्वर्थेषु ' कां- वणिग्मूलधने =१
डोऽस्त्री दंड बाणार्व वर्गावसरवारिषु ' ९९ '' भांडः त्र्यर्थः '' स्याद्भांडमश्वाभरणेऽमत्रे मूलवणिग्धने '' इति

मांसं प्रतीति मांसा [illegible] सिंहादिः १ सर्व [illegible] मांसाशी सोऽपि [illegible] मांसात् पशुः सर्व [illegible] सर्पमांसात्पशू =३

घोटकः =२ आविशब्दतर्विषे =२ घटिकायां शरीरनाड्यां च =२

डांताः १० अथ ढांताः वाढमर्थद्वये । भृशप्रतिज्ञयोर्वाढं प्रगाढमपृथुद्वये । प्रगाढं भृशं प्राहु कृच्छ्रयोः । १०० ह
ढोऽर्थः । शाक्रस्थूलौ त्रिषु दृढो व्यूढोऽर्थः । व्यूढौ विन्यस्तसंहतौ इति ढांताः ११ अथ लांताः अलोऽर्थ
र्थः । मूलोऽर्भकी स्त्रेलगर्भे बालोऽर्थः । बालो बलिसुते प्रारे । कलोऽर्थः । कलोऽतिस्त्रदेभधान्यादे गलो
ऽर्थः । संघाते प्रथमेगलः पलः चतुर्षु । पलो धूर्तादिषु त्रस्ते भृतो मूले धनेऽपि च २ गुलः पंचस्वर्थेषु मो
र्व्यां द्रव्याश्रिते सत्त्वमुक्तसंध्यादिके गुलः सलः त्रिषु । निर्वापारस्थितौ कालविप्रेषोत्सवयोः नलः । ३
वर्लिशब्दः चतुर्षु । वर्लो द्विजादौ मुक्तादौ स्तुतौ वर्त्तं तु चांतरे अहलः त्रिषु अहलो भास्करे सूर्ये वर्लभेदे
पि च त्रिषु । ४ स्थाणुर्थः । स्थाणुः शर्वे ध्रुवे शालोऽर्थः । ध्यद्रोलः काकेऽपि [illegible] रलोऽर्थः । खरवे रलः
ग्रामलीः त्रिषु ग्रामलीनापिते पुंसि श्रेष्ठ ग्रामाधिपे त्रिषु । ५ ऊलीत्रिषु ऊली मेषादिलोमभिः स्यादां
वर्त्ते चांतरा भुवोः हरिलीचतुर्षु हरिली स्यान्मगी हेमप्रतिमा हरिता च या । ६ हरिलः सितेः त्रिषु पांडौ च
हरिलः स्थूलोऽर्थः स्थूलस्तंभेऽपि वेश्मनः ऽलमाऽर्थः तलमस्य हापि पासेदे घल्लापिऽर्थः जुगुप्सा
कफले घले । ७ विपलिरर्थः । वलिक्यर्थेऽपि विपलिः वाकलीअर्थद्वये सुरा प्रत्यकूर्च वाकली करेलः ह
स्तिन्यां हास्तिनि च करेलुरिभ्यां स्त्री नेभे द्रविलं ऽर्थं द्रविलं तु बलं धनं ८ शारलंऽर्थं शारलं ग्रह रत्निवौः
श्रीपर्ल ऽर्थं श्रीपर्लं कमलेऽपि च तीक्ष्णां चतुर्षु विषाभिमरलोहेषु च तीक्ष्णं क्लीवे खरे त्रिषु । ९ प्रमा

स्त्रियामयं स्त्रौणः
क्रौत्ताक्षासौगर्भस्थ
अप्रधाने = ५
सर्वेषि च इति पाठः
शारवारदितद्दर्शे
वेचे = १
भजूरी = ४
प्रमालेऽर्थ = १
संज्ञा मे प्रोक्ता
ग्रादि नाश शो धृष्ट
गादि ग्रहः = ८
प्रतीच्यां = ३
श्रीः पर्लं अस्य = १
अरलीति भाषायां = १
युद्धे

णं पंचसु "प्रमाणं हेतुमर्यादा, शास्त्रेयत्ताप्रमातृषु'' करणं अर्थचतुष्के' करणं साधकतमं क्षेत्र, गात्रेंद्रि
येष्वपि' २० ''संसरणं त्रिषु'' प्राण्युत्पादे संसरणमसंबाधचमूगतौ' घंटापथे'' समुद्धरणं द्व्यर्थं ''पथ्वांता
न्नेसमुद्धरणमुन्नये' २१ ''विषाणं द्व्यर्थं ''भ्रतास्त्रिषु विषाणं स्यात्पशुशृंगेभदंतयोः ''प्रवणं त्रिषु ''प्रव
णः क्रमनिम्नोर्व्यांप्रह्वेनातुचतुष्पथे' २२ ''संकीर्णं द्व्यर्थः' संकीर्णौनिचिताशुद्ध ''ईरिणं द्व्यर्थं ''बीरिणं
शून्यमूषरं' २३ ''इति णान्ताः ''अथ तान्ताः ''विवस्वान्द्वयोरर्थयोः'' देवसूर्येविवस्वंतौ ''सरस्वान्द्वयो:''
सरस्वंतौ नदार्णवौ ''गुरुत्मान्द्वयोः'' पक्षि, तार्क्ष्यौ गरुत्मंतौ ''शकुंतो द्वयोः'' शकुंतौ भास, पक्षिणौ' २४'' भासो भासे समा स्यात्ः = ६
धूमकेतुद्वयोः ''अग्न्युत्पातौ धूमकेतू ''जीमूतो द्वयोः'' जीमूतौ मेघ, पर्वतौ ''हस्तो द्वयोः' हस्तौ तु पाणि
नक्षत्रे ''मरुत्द्वयोः ''मरुतौ पवनामरौ' २५ ''यंता द्वयोः'' यंता हस्तिपके सूते ''भर्ता द्वयोः'' भर्ता धातरि वा
ऽ भृति ''पोतो द्वयोः ''यानपात्रे शिशौ पोतः ''प्रेतो द्वयोः' प्रेतः प्राण्यंतरे मृते' २६ ''केतुर्द्वयोः'' ग्रहभेदे ध्वजे केतु ''सु
तो द्वयोः'' पार्थिवे तनये सुतः'' स्थपतिर्द्वयोः'' स्थपतिः कारुभेदेपि ''भूभृत द्वयोः'' भूभृन्महीधरेनृपे' २७'' मू
र्धाभिषिक्तो द्वयोः'' मूर्धाभिषिक्तो भूपेपि'' ऋतुः द्वयोः'' ऋतुः स्त्रीकुसुमेपि च ''अजितो द्वयोः ब्यक्तौ अपि द्व
योः'' विष्णावप्यजितो, व्यक्तो ''सूतो द्वयोः'' सूतस्त्वष्टरि सारथौ' २८ ''व्यक्तो द्वयोः'' व्यक्तः प्राज्ञे
विश्वकर्मणि = २ स्फुटमनीषि लोरितिविश्वः = २

उदाहृते

पि" दृष्टांतो द्वयोः "दृष्टांतावुभे शास्त्रे निदर्शने" क्षत्ता त्रिषु "क्षत्ता स्यात् सारथौ द्वाःस्थे क्षत्रियायां च शूद्र
जे' १९" वृत्तांतः चतुर्षु "वृत्तांतः स्यात् प्रकरणे प्रकारे कार्त्स्न्य वार्त्तयोः" आनर्तः त्रिषु "आनर्तः समरे न
त्यस्थाने नीवृद्विशेषयोः' २० "कृतांतः चतुर्षु "कृतांतो यम सिद्धांत दैवाकुशल कर्मसु" धातुशब्दो वस
मालेषु पंचसु" श्लेष्मादि रसरक्तादि महाभूतानि तद्गुणाः' इंद्रियाण्यश्मविकृतिः' शब्दयोनिश्च धातवः'
२१" शुद्धांतो द्वयोः" कक्षांतरेऽपि शुद्धांतो नृपस्यासर्वगोचरे" शक्तिर्द्वयोः" कासू सामर्थ्ययोः शक्तिः" मू
र्तिर्द्वयोः" मूर्तिः काठिन्य काययोः' २२ "व्रततिर्द्वयोः" विस्तार वल्ल्योर्व्रतति" वसतिर्द्वयोः" वसती रात्रि
वेश्मनोः" अपचितिर्द्वयोः' क्षयार्चयोरपचितिः" सातिर्द्वयोः" सातिर्दानावसानयोः' २३ "आर्त्तिर्द्वयोः"
आर्त्तिः पीडा धनुःकोट्योः" जातिर्द्वयोः' जातिः सामान्य जन्मनोः" रीतिर्द्वयोः" प्रचार स्यंदयो रीति" ईतिर्द्वयोः"
रीतिर्डिंब प्रवासयोः' २४ "प्राप्तिर्द्वयोः" उदयेऽधिगमे प्राप्ति" त्रेता द्वयोः" त्रेता त्वग्नित्रये युगे" महती
द्वयोः" वीणाभेदेऽपि महती" भूतिर्द्वयोः" भूतिर्भस्मनि संपदि' २५ "भोगवती द्वयोः' नदी नगर्योर्नागानां भो
गवत्य" समितिस्त्रिषु" अथ संगरे संगे सभायां समितिः" क्षितिर्द्वयोः" क्षयवासावपि क्षिती' २६ "श्वेतिस्त्रिषु"
रवेरर्चिश्च शस्त्रं च वह्निज्वाला च हेतयः" जगती त्रिषु' जगती जगति छंदो विशेषेऽपि क्षितावपि' २७" पंक्तिः

आदिना पित्तादि ग्रहः
रसः प्रथमआहा
रस्य विकारः = ४
आदिना वसा मज्जा
शुक्रादि ग्रहः = ४
तद्गुणाः गंधादयः।
गैरिकादि = ४

विप्लवः = ४

शूद्रात् क्षत्रियाजे = १

असर्वेति सर्वविषये
पणं शुद्धांतोंतःपुर
गुह्यं कक्षाभेदे च भू
पतेरिति जयः = ५
कासूर्विकलवाग्वि
द्या त्वकासूः शक्त्या
युधोपचेति विश्वः
= ५

वीणाभेदानिता = ४
नागपुरीनद्योः = २
निवास = २
द्वादशात्तरपादे = १

दशाच्छदपादपंक्ति
दशासंख्याच=१
७१
७१

र्द्वयोः ॥ पंक्तिः छंदोपि दशमं ॥ आयातिर्द्वयोः ॥ स्यात्प्रभावेपि चायतिः ॥ पत्तिर्द्वयोः ॥ पत्तिर्गतौ च ॥ पक्षतिर्द्वयोः ॥ मू
ले तु पक्षतिः पक्षभेदयोः । २८ ॥ प्रकृतिर्द्वयोः ॥ प्रकृतिर्योनिलिंगे च ॥ वृत्तिर्द्वयोः ॥ कैशिक्याद्याश्च वृत्तयः ॥ सि
कताद्वयोः ॥ सिकताः स्युर्वालुकापि ॥ श्रुतिर्द्वयोः ॥ वेदे श्रवसि च श्रुतिः । २९ ॥ वनिताद्वयोः ॥ वनिता जनितात्यर्था
नुरागायां च योषिति ॥ गुप्तिर्द्वयोः ॥ गुप्तिः क्षितिव्युदासेपि ॥ धृतिर्द्वयोः ॥ धृतिर्धारणधैर्ययोः । ३० ॥ बृहती त्रिषु ॥
बृहती क्षुद्रवार्ताकी छंदोभेदे महत्यपि ॥ वासिताद्वयोः ॥ वासिता स्त्रीकरिण्योश्च ॥ वार्ताद्वयोः ॥ वार्ता वृत्तौ जन
श्रुतौ । ३१ ॥ वार्तंद्वयोः ॥ वार्तं फल्गुन्यरोगे च ॥ घृतमाज्यममृतं सुधायां एतौ जलेपि ॥ विश्वं स्तु च घृताम्
रजत=१ ते ॥ कलधौतंद्वयोः ॥ कलधौतं रूप्यहेम्नोः ॥ निमित्तंद्वयोः ॥ निमित्तं हेतुलक्ष्मणोः । ३२ ॥ श्रुतंद्वयोः ॥ श्रुतंद्वयोः
श्रुतं शास्त्रावधृतयोः ॥ कृतंद्वयोः ॥ युगपर्याप्तयोः कृतं ॥ अत्याहितंद्वयोः ॥ अत्याहितं महाभीतिः कर्म जीवान
पेक्षि च । ३३ ॥ भूतं पंचसु ॥ युक्ते क्ष्मादावृते भूतं प्राण्यतीते समे त्रिषु ॥ वृत्तं वसुषु ॥ वृत्तं पद्ये चरित्रे त्रिष्वतीते ७१
महत्क्लीबं=३ दृढनिस्तले । ३४ ॥ महद्राज्यं च ॥ अवगीतंद्वयोः ॥ ऽवगीतं जन्ये स्याद्गर्हितेन्यवत् ॥ श्वेतंद्वयोः ॥ श्वेतं रूप्येपि र
आतांते त्रिषु=२ जतं हेम्नि रूप्ये सिते त्रिषु । ३५ ॥ जगतद्वयोः ॥ त्रिष्वितो जगदिंगेपि ॥ रक्तंद्वयोः ॥ रक्तं नील्यादिरागि च ॥ अवदा जन्येजनापवादे=३
तस्त्रिषु ॥ अवदातः सिते पीते शुद्धे ॥ सितौद्वयोः ॥ बद्धार्जुनौ सितौ । ३६ ॥ अभिनीतस्त्रिषु ॥ युक्तेतिसंस्कृते नीलादिरंजिते=२

निवासेवातवर्जिते=५ दृढसंन्नाहः=५ कृतजे कुलीने बुधे पंडिते=२

हृंतद्रि वृ२ निरवद्यौ

मर्षितेप्यभिनीतौ "संस्कृतं त्वयोः "स्यसंस्कृतं कृत्रिमे लक्षणोपहते "अनंतौ यो: "स्वनंतो नवधावपि ३७"
प्रतीतोत्वयो: "ख्याते हृष्टे प्रतीतो "अभिजातोत्वयो: "भिजातस्तु कुलजे बुधे "विविक्तोत्वयो: "विविक्तौ
पूत विजनौ "मूर्छितोत्वयो: "मूर्छितो मूढ सोछ्रयो ३८ "शुक्लोत्वयो: "शौचाम्ल परुषौ शुक्लौ "शितिर्द्वयो:
शितौ धवल मेचकौ "सतंचसत्तु "सते साधौ विद्यमाने प्रशस्ते भ्यर्हिते च सत् ३९ "पुरस्कृतस्त्रिषु "पुरस्कृत:
पूजितेरात्यभियुक्तेग्रतःकृते "निवातस्त्रिषु "निवातावाश्रयावातौ शस्त्राभेद्यं च वर्म यत् ४० "उच्छ्रितस्त्रि
षु "जातोन्नद्धप्रवृद्धाः स्युरुच्छ्रिताः "उत्थितस्त्रिषु "उत्थितास्त्व मीवृद्धिमत्सोद्युतोत्पन्ना "आदृतौ द्वयो:"
आदृतौ सादरार्चितौ ४१ "इति तांता: "अथ थांता: "अर्थः पंचसु "अर्थोभिधेयरैवस्तुप्रयोजननिवृत्ति
निपानं जलावतारः =५ षु "तीर्थश्चतुर्षु "निपानागमयोस्तीर्थमृषिजुष्टजले गुरौ ४२ "समर्थस्त्रिषु "समर्थस्त्रिषु शक्तिस्थे सं
बद्धार्थे हितेपि च "दशमीस्थो द्वयो: "दशमीस्थौ क्षीणराग वृद्धौ "वीथीत्वयो: "वीथी पदव्यामपि ४३ "आस्था
द्वयो: "आस्थानी यत्नयोरास्था "प्रस्थोत्वयो: "प्रस्थोस्त्री सानुमानयो: ४४ "इति थांता: "अथ दांता: "छंदो
द्वयो: "अभिप्राय वशौ छंदा "अब्दोत्वयो: "अब्दौ जीमूत वत्सरौ "अपवादोत्वयो: "अपवादौ तु निंदाज्ञे "दा
यादोत्वयो: "दायादौ सुत बांधवौ ४५ "पादस्त्रिषु "पादा रश्म्यंघ्रि तुर्यांशा "तमोनुदस्त्रिषु "वंह्न्यर्का ग्न्यर्कौ

क्विप्

७२ स्तमोनुदः" ~~भवविदोद्वयोः~~ "निर्वादो द्वयोः' निर्वादो जनवादेऽपि "शादो द्वयोः" शादो जंबाल,शष्पयोः '४६"

७२ आक्रंदश्चतुर्षु "आरवे रुदिते त्रातर्याक्रंदो दारुणे रणे" प्रसादो द्वयोः" स्यात्प्रसादोऽनुरागेऽपि "सूदो द्वयोः"

गर्व हर्षयोर्मदः=४ सूदः' स्याद्व्यंजनेऽपि च '४७" गोविंदो द्वयोः" गोष्ठाध्यक्षेऽपि गोविंदो" मद आमोदश्च द्वयोः" हर्षेऽप्यामोदव

न्मदः" ककुदस्त्रिषु" प्रधाने राजलिंगे च वृषांगे ककुदोऽस्त्रियां '४८" संविदष्टसु" स्त्री संविद्ज्ञान,

क्रियायाः करोनियमः पणवंधोवा=५ संभाषा,क्रियाकारा,जिनामसु" उपनिषद् द्वयोः" धर्मे रहस्युपनिषद्" शरद्द्वयोः" स्यादृतौ वत्सरे

व्यवसायः=६ शरत् '४९" पदं पंचसु" पदं व्यवसिति,त्राण,स्थान,लक्ष्मांघ्रि,वस्तुषु" गोष्पदं द्वयोः" गोष्पदं सेविते माने"

आस्पदं द्वयोः" प्रतिष्ठाकृत्यमास्पदं '५०" स्वादुर्द्वयोः' त्रिष्विष्ट,मधुरौ स्वादू" मृदुर्द्वयोः" मृदू चातीक्ष्ण

कोमलौ" मंदश्चतुर्षु" मूढाल्पा,पटुनिर्भाग्या मंदाः स्युः" शारदो द्वयोः" द्वौ तु शारदौ '५१' प्रत्यग्रोऽभिनवौ"

विशारदो द्वयोः" विद्वत्सुप्रगल्भौ विशारदौ" इति दांताः" अथ धांताः" न्यग्रोधो द्वयोः" व्यामो वटश्च न्यग्रो ७२

धा" उत्सेधो द्वयोः" उत्सेधः काय उन्नतिः '५२" वीवधविवधौ द्वयोः" पर्याहारश्च मार्गश्च विवधो वीवधौ परितआह्रियते अनेन पर्याहारः।

नीवाको वचनाभावः। मूल्पोत्कर्षधिं धान्यादि संग्रहो वा च तौ" परिधि द्वयोः" परिधिर्यज्ञियतरोः शाखायामुपसूर्यके '५३" आधिश्चतुर्षु" बंधकं व्यसनं चे उभयतो बद्धशिक्यं

तः पीडाधिष्ठानमाधयः" समाधिस्त्रिषु" स्युः समर्थन,नीवाक,नियमाश्च समाधयः '५४" अनुबंधश्च स्कंधवाह्यं काष्ठं का

+वडी इति ख्यातं=३

मुख्यं पित्रादिकमनुयातिय: शिशु: प्रकृतस्य प्रारब्धस्यानुवर्त्तनेऽनिवर्त्तने =२

तुर्षु " शेषोत्पादेऽनुवंध: स्यात्प्रकृत्यादिविनश्वरे " मुख्यानुयायिनि शिशौ प्रकृतस्यानुवर्त्तने ५५ " विधुर्द्व
यो: " विधुर्विष्णौ चंद्रमसि " अवधिर्द्वयो: " परिच्छेदे विलेवधि: " विधिर्द्वयो: " विधिर्विधाने दैवेपि " प्रणिधि
र्द्वयो: " प्रणिधि: प्रार्थने चरे ५६ " बुधो [illegible] द्वयो: " बुधवृद्धौ पंडितेपि " स्कंधो द्वयो: " स्कंध: समुदये
पि च " सिंधुश्च तुर्षु " देशे नदविशेषेब्धौ सिंधुर्ना सरिति स्त्रियां ५७ " विधा द्वयो: " विधा विधौ प्रकारे च "
साधुर्द्वयो: " साधू रम्येपि च त्रिषु " वध्वस्त्रिषु " वधूर्जाया स्नुषा स्त्री च " सुधा त्रिषु " सुधा लेपोमृतं स्नुही
५८ " संधा द्वयो: " संधा प्रतिज्ञा मर्यादा " श्रद्धा द्वयो: " श्रद्धा संप्रत्यय: स्पृहा " मधु त्रिषु " मधु मद्ये पुष्परसे
क्षौद्रे " अंधो द्वयो: " अंधं तमस्यपि ५९ " समुन्नद्धो द्वयो: " अंतास्त्रिषु समुन्नद्धौ पंडितंमन्यगर्वितौ " ब्र
ह्मबंधुर्द्वयो: " ब्रह्मबंधुर[illegible]धिक्षेपे निर्देशे " अवबद्धो द्वयो: " धावलंवित: ६० अविदूरेप्यवबद्धो "
प्रसिद्धो द्वयो: " प्रसिद्धौ ख्यातभूषितौ ६१ " इति धांता: " अथ नांता: " चित्रभानुर्द्वयो: " सूर्यवह्नी चित्र
भानू " भानुर्द्वयो: " भानू रश्मिदिवाकरौ " भूतात्मा द्वयो: " भूतात्मानौ धातृदेहौ " पृथग्जनो द्वयो: " मूर्ख
नीचौ पृथग्जनौ ६२ " ग्रावा द्वयो: " ग्रावाणौ शैलपाषाणौ " पत्री द्वयो: " पत्रिणौ शरपक्षिणौ " शिखरी द्वयो: "
तरुशैलौ शिखरिणौ " शिखी द्वयो: " शिखिनौ वह्निबर्हिणौ " ६३ " प्रतियत्नो द्वयो: " प्रतियत्नावुभौ लिप्सोप

समूहे =३

आदर: =६

अत आधांतात् =७

अवबद्धोऽविदूरेऽविलंविते च =५

उपग्रहो वंदी गृहणादि: =१

वंथोऽस्य वृः। अर्चीरश्मिः। व्रीहिभेदो नीवारादिरिति मुकुटः। षष्ठिकः इति स्वामी=२

73

यहा" सादी द्वयोः" वंथ सादिनौ द्वौ सारथिहयारोहौ" वाजी द्वयोः" वाजिनौश्वेषुपत्रिणः ।६४" अभिजनो द्वयोः"
कुलेऽप्यभिजनो जन्मभूम्यां" हायनस्त्रिषु" मप्यथ हायनाः वर्षार्चिर्व्रीहिभेदाश्च" विरोचनस्त्रिषु" चंद्राग्न्य
७३ र्कविरोचनाः ।६५" वृजिनो द्वयोः" केशेऽपि वृजिनो" विश्वकर्मा द्वयोः" विश्वकर्मार्कसुरशिल्पिनोः" आत्मा
परमात्मनि ब्रह्मे=४ पस्तु" आत्मा यत्नो धृतिर्बुद्धिः स्वभावो ब्रह्म वर्ष्म च ।६६" घनाघनश्चतुर्षु" शक्रो घातकमत्तेभौ वर्षुका
आदिना कुलपस्तु गुणादिग्रहः=५ ब्दो घनाघनाः" अभिमानश्चतुर्षु" अभिमानोऽर्थादिदर्पे ज्ञाने प्रणयहिंसयोः ।६७" घनश्चतुर्षु" घनो मेघे मू
काठिन्ये=६ र्त्तिगुणे त्रिषु मूर्त्ते निरंतरे" इनो द्वयोः" इनः सूर्ये प्रभौ" राजा त्रिषु" राजा मृगांके क्षत्रिये नृपे ।६८" वालिनी द्व
विजातीयप्ररोहः=५ योः" वालिन्यौ नर्त्तकी दूत्यौ" वाहिनी द्वयोः" स्रवंत्यामपि वाहिनी" ह्रादिनी द्वयोः" ह्रादिन्यौ वज्रतडितौ" कामि
वंशवृत्तौ=५ नी द्वयोः" वंदायामपि कामिनी ।६९" तनुर्द्वयोः" त्वग्देहयोरपि तनुः" सूना द्वयोः" सूनाधोजिह्विकापि च" जिह्वातले=५
मंदे मूढे=८ वितानं त्रिषु" क्रतुविस्तारयोरस्त्री वितानं त्रिषु तुच्छके ।७०" मंदे" केतनं त्रिषु" अथ केतनं कृत्ये केतावुपनिमंत्रणे" कृत्ये कार्ये। केतौ
ब्रह्म त्रिषु" वेदस्तत्त्वं तपो ब्रह्म" ब्रह्मा द्वयोः" ब्रह्मा विप्रः प्रजापतिः ।७१" गंधनं त्रिषु" उत्साहने च हिंसायां सूच ७२ ध्वजे=४
प्रतीवापो दुग्धादौ दध्यादिभावार्थं ने चापि गंधनं" आतंचनं त्रिषु" आतंचनं प्रतीवापजवनाप्यायनार्थकम् ।७२" व्यंजनं चतुर्षु" व्यंजनं लांछ
तक्रादिप्रक्षेपः निक्षेपो वा=२ नाश्मश्रुनिष्ठानावयवेष्वपि" कौलीनं चतुर्षु" स्यात्कौलीनं लोकवादे युद्धे पश्वहिपक्षिणां ।७३" उद्यानं त्रि
निष्ठानं तेमनं=१

सिद्धांते=२ उपकरणं साधनसामग्री=२

षु" स्यादुद्यानं निःसरणे वनभेदे प्रयोजने" स्थानं द्वयोः" अवकाशे स्थितौ स्थानं" देवनं द्वयोः" क्रीडादावपि
देवनं ७४" उत्थानं त्रिषु" उत्थानं पौरुषे तंत्रे सन्निविष्टोद्गमेपि च" व्युत्थानं त्रिषु" व्युत्थानं प्रतिरोधे च वि
रोधाचरणेपि च ७५" साधनं सप्तसु" मारणे मृतसंस्कारे गतौ द्रव्योपपादने निर्वर्तनोपकरणानुव्रज्यासु अनुगम=२
च साधनं ७६" निर्यातनं त्रिषु" निर्यातनं वैरशुद्धौ दाने न्यासार्पणेपि च" व्यसनं त्रिषु" व्यसनं विपदि भ्रंशे
कामजे दोषे कोपजे दोषे च=५ दोषे कामजकोपजे ७७" पद्मं चतुर्षु" पक्ष्माक्षिलोम्नि किंजल्के तंत्वाद्यंशेप्यणीयसि" पर्व द्वयोः" तिथि तन्त्वादि सूक्ष्मांशे=५
भेदे क्षणे पर्व" वर्त्म द्वयोः" वर्त्म नेत्रच्छदे ध्वनि ७८" कौपीनं द्वयोः" अकार्यगुह्ये कौपीने" मैथुनं द्वयोः"
मैथुनं संगतौ रते" प्रधानं द्वयोः" प्रधानं परमात्माधीः" प्रज्ञानं द्वयोः" प्रज्ञानं बुद्धिचिह्नयोः ७९" प्रसू
नं द्वयोः" प्रसूनं पुष्पफलयोः" निधनं द्वयोः" निधनं कुलनाशयोः" क्रंदनं द्वयोः" क्रंदने रोदनाह्वाने" व
र्ष्म द्वयोः" वर्ष्म देहप्रमाणयोः ८०" धाम चतुर्षु" गृहदेहत्विट्प्रभावा धामान्य" संस्थानं द्वयोः"
अपवृत्तिमात्रके=२ थ चतुष्पथे संनिवेशे च संस्थानं" लक्ष्म द्वयोः" लक्ष्म चिह्नप्रधानयोः ८१" संविधानं द्वयोः" आच्छादने
संविधानमपवारणमित्युभे" आराधनं त्रिषु" आराधनं साधने स्यादवाप्तौ तोषणेपि च ८२" अधिष्ठानं
चतुर्षु" अधिष्ठानं चक्रपुरप्रभावाध्यासनेष्वपि" रत्नं द्वयोः" रत्नं स्वजातिश्रेष्ठेपि" वनं द्वयोः" वने सलि

तथा तलिनवत् उत्तरेऽप्यानंतात् =१

हीनं गर्ह्यं नयोः न्यूनं गर्ह्योनयोः =३

लकाननं ८३ तलिनं द्वयोः विरलेस्तोके तलिनं विरले स्तोके वाच्यलिंगास्त्तथोत्तरे समानास्त्रिषु

समानाः सत्समैकेषु ः पिशुनौ द्वयोः पिशुनौ खलसूचकौ ८४ हीनन्यूनौ द्वयोः हीनन्यूनावू

७४ नगर्ह्यौ तरस्वी द्वयोः वेगिशूरौ तरस्विनौ अभिपन्नस्त्रिषु अभिपन्नोऽपराद्धोऽभिग्रस्तव्यापद्गतावपि विपद्गते =२

८५ इति नांताः अथ पांताः कलापस्त्रिषु कलापो भूषणे बर्हे तूणीरे संहतेऽपि च पर्वीवापस्त्रिषु प

परीवारे =५ रिच्छेदे परीवापः पर्युप्तौ सलिलस्थितौ ८६ गोपौ द्वयोः गोधुग्गोष्ठपती गोपौ वृषाकपि द्वयोः हरौ विष्णु

र्वृषाकपिः बाष्पौ द्वयोः बाष्पमूष्माश्रु कशिपु द्वयोः कशिपु त्वन्नमाच्छादनं द्वयं ८७ तल्पं त्रिषु तल्पं वस्त्रमाल्यमस्त्रिया मतिक शिपु तल्पा श्यामपि संबध्यते =६

अट्टोऽट्टालिका =७ शय्याट्टदारेषु विटपौ द्वयोः स्तंबे पिविटपोऽस्त्रियां आतप्रत्ययसूनयो द्वयोः प्राक्प्रत्ययरूपाभिरूपावु

धामनो द्वयोः ८८ भेदलिंगा अमी कश्यपौ द्वयोः कूर्मीवीणाभेदश्च कश्यपी कुतुपौ द्वयोः कुतुपो मृगरो

मा स्यपदे चांकोष्ठभेदके ८९ इति पांताः अथ फांताः रेफौ द्वयोः रवर्णपुंसि रेफः स्यात्कुत्सिते वाच्य

अंतरा मरणजन्मनोर्मध्ये भवं सत्त्वं यातनाशरीरं =२ लिंगकः ९० इति फांताः अथ बांताः गंधर्वस्त्रिषु अंतराभवसत्त्वेऽश्वे गंधर्वोदिव्यगायने कंबु द्वयोः कं ७४

बुर्ना वलये शंखे द्विजिह्वौ द्वयोः द्विजिह्वौ सर्पसूचकौ पूर्वौ द्वयोः पूर्वोऽन्यलिंगः प्रागाह पुंबहुत्वेऽपि पूर्व पूर्वेतु पूर्वजेष्वप्युः पूर्वः प्रागाद्ययोस्त्रिषु =२

जान् ९१ इति बांताः अथ भांताः कुंभौ द्वयोः कुंभौ घटेभमूर्द्धांशौ डिंभौ द्वयोः डिंभौ तु शिशुबालिशौ

शौ॥ स्तंभोर्द्वयोः। स्तंभौ स्थूणा,जडीभावौ॥ शंभुर्द्वयोः॥ शंभूर्ब्रह्म,त्रिलोचनौ।९२॥ गर्भस्त्रिषु॥ कुक्षिभ्रूणा,
र्भका गर्भाः॥ विस्रंभोर्द्वयोः॥ विस्रंभः प्रणयेऽपि च॥ दुंदुभिर्द्वयोः॥ स्यादक्षे यां दुंदुभिः पुंसि स्याद्दक्षे दुंदुभिः स्त्रि
यां।९३॥ कुसुंभंद्वयोः॥ स्यान्महारजने क्लीवं कुसुंभं करके पुमान्॥ नाभिर्द्वयोः॥ क्षत्रियेपि च नाभिर्ना॥ सुर
भिर्द्वयोः॥ सुरभिर्गवि च स्त्रियां।९४॥ सभाद्वयोः॥ सभा संसदि सभ्ये च॥ वल्लभोर्द्वयोः॥ त्रिष्वध्यक्षेपि वल्लभः॥
इति भांताः॥ अथ मांताः॥ रश्मिर्द्वयोः॥ किरण,प्रग्रहौ रश्मी॥ प्लवंगमोर्द्वयोः॥ कपिभेकौ प्लवंगमौ।९५॥ का
मोर्द्वयोः॥ इच्छा,मनोभवौ कामौ॥ पराक्रमोर्द्वयोः॥ शक्त्युद्योगौ पराक्रमौ॥ धर्मपंचसु॥ धर्माः पुण्य,यम,न्याय,(
स्वभावा,चार,सोमपाः।९६॥ पराक्रमश्चतुर्षु॥ उपायपूर्व आरंभ उपधा चाप्युपक्रमः॥ निगमस्त्रिषु॥ वणिक्प
थः पुरं वेदो निगमो॥ नैगमोर्द्वयोः॥ नागरो वणिक्।९७। नैगमौ द्वौ॥ रामश्चतुर्षु॥ वले रामो नील,चारु,सि
ते त्रिषु॥ ग्रामोर्द्वयोः॥ शब्दादि पूर्वो वृंदेपि ग्रामः॥ विक्रमोर्द्वयोः॥ क्रांतौ च विक्रमः।९८॥ स्तोमस्त्रिषु॥ स्तो
मः स्तोत्रे ध्वरे वृंदे॥ जिह्मोर्द्वयोः॥ जिह्मस्तु कुटिलेऽलसे।९९॥ गुल्मस्त्रिषु॥ गुल्मा रुक्स्तंब,सेनाश्च॥ जा
मिर्द्वयोः॥ जामिः स्वसृ,कुलस्त्रियोः॥ क्षमाद्वयोः॥ क्षिति,क्षांत्योः क्षमा॥ क्षमंत्रिषु॥ युक्ते क्षमं शक्ते हिते
त्रिषु।२००॥ श्यामोर्द्वयोः॥ त्रिषु श्यामौ हरित्कृष्णौ॥ श्यामाद्वयोः॥ श्यामा स्याच्छारिवा निशा॥ ललामंच

रुग्गदररोगः स्तं
बोऽप्रकांडः = २

आमांतं =२

पुंड्रमप्यादीनां लला
ट चित्रं । अश्वो वाजी
। भूषा सामी प्याद
श्वस्यैव =१

स्तु ॥ ललामं पुच्छ पुंड्राश्व भूषा प्राधान्य केतुषु । १ ॥ सूक्ष्मं द्वयोः ॥ सूक्ष्ममध्यात्ममप्यादौ ॥ प्रथमो द्वयोः ॥ प्र
धाने प्रथमस्त्रिषु ॥ वामो द्वयोः ॥ वामौ वल्गु प्रतीपौ द्वौ ॥ अधमो द्वयोः ॥ वधमौ न्यून कुत्सितौ । २ ॥ यातयाम

७५ 75

द्वयोः ॥ जीर्णं च परिभुक्तं च यातयाममिदं द्वयं ॥ इति मांताः ॥ अथ यांताः ॥ तार्क्ष्यो द्वयोः ॥ तुरंग गरुडौ तार्क्ष्यौ
यातो गतो याम उप
भोग कालो यस्य =२

द्यौ ॥ क्षयो द्वयोः । निलयापचयौ क्षयौ । ३ ॥ श्वशुर्यो द्वयोः ॥ श्वशुर्यौ देवर श्यालौ ॥ भ्रातृव्यो द्वयोः ॥ भ्रातृव्यौ

ध्वनदंबुदः =५

भ्रातृज द्विषौ ॥ पर्जन्यो द्वयोः ॥ पर्जन्यौ रसदब्देंद्रौ ॥ अर्यो द्वयोः ॥ स्यादर्यः स्वामि वैश्ययोः । ४ ॥ तिष्यो द्वयोः ॥
तिष्यः पुष्ये कलियुगे ॥ पर्यायो द्वयोः ॥ पर्यायोऽवसरे क्रमे ॥ प्रत्ययः सप्तसु ॥ प्रत्ययोऽधीन शपथ ज्ञान विश्वास
हेतुषु । ५ ॥ रंध्रे शब्दे ॥ अनुशयो द्वयोः ॥ ऽथानुशयो दीर्घ द्वेषानुतापयोः ॥ स्थूलोच्चयो द्वयोः ॥ स्थूलोच्चयस्त्व
ऽसाकल्ये गजानां मध्यमे गते । ६ ॥ समयः पंचसु ॥ समयाः शपथाचार काल सिद्धांत संविदः ॥ अनयस्त्रिषु ॥

अशुभं दैवं विरो
धत्वं =७ अयात्
शुभावहविधेर
यः =८

व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनयास्त्रयः । ७ ॥ अत्ययश्चतुर्षु ॥ अत्ययोऽतिक्रमे कृच्छ्रे दोषे दंडेऽप्य ॥ संपरायस्त्रि
षु ॥ ऽथापदि । युद्धायत्योः संपरायः ॥ पूज्यो द्वयोः ॥ पूज्यस्तु श्वशुरेऽपि च । ८ ॥ सन्नयो द्वयोः ॥ पश्चाद्वस्त्रादि व

७५

लं समवायश्च सन्नयौ ॥ संस्त्यायो द्वयोः ॥ संघाते संनिवेशे च संस्त्यायः ॥ प्रणयस्त्रिषु ॥ प्रणयास्त्वमी । ९ । वि
स्रंभयाच्ञा प्रेमाणो ॥ समुच्छ्रयो द्वयोः ॥ विरोधेऽपि समुच्छ्रयः ॥ विषयः शब्दाद्यर्थ द्वये ॥ विषयो यस्य यो ज्ञातस्तत्र

प्रबंधाद्यस्य यो ज्ञा
तस्तत्र रूपादिके
पुमान् =१

प्रासादि केष्वपि ।१०॥ कषायो द्वयोः ॥ निर्यासेपि कषायोस्त्री ॥ प्रतिश्रयो द्वयोः ॥ सभायां च प्रतिश्रयः ॥ प्रायो
द्वयोः ॥ प्रायो भूम्न्यंतगमने ॥ मन्युस्त्रिषु ॥ मन्युर्दैन्ये क्रतौ क्रुधि ।११॥ गुह्यं द्वयोः ॥ रहस्योपस्थयोर्गुह्यं ॥ सत्यं
द्रव्यं=४ द्वयोः ॥ सत्यं शपथतथ्ययोः ॥ वीर्यं द्वयोः ॥ वीर्यं बले प्रभावे च ॥ द्रव्यं द्वयोः ॥ द्रव्यं भव्ये गुणाश्रये ।१२॥ धिष्ण्यं चतु
र्षु ॥ धिष्ण्यं स्थाने गृहे भेग्नौ ॥ भाग्यं द्वयोः ॥ भाग्यं कर्म शुभाशुभं ॥ गांगेयं द्वयोः ॥ कशेरु हेम्नो गांगेयं ॥ विशल्या
द्वयोः ॥ विशल्या दंतिकापि च ।१३॥ वृषाकपायी द्वयोः ॥ वृषाकपायी श्रीगौर्यो ॥ अभिख्या द्वयोः ॥ रश्मिख्याना
प्रायश्चित्तं=६ मशोभयोः ॥ क्रिया नवसु ॥ आरंभो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं संप्रधारणं ।१४। उपायः कर्म चेष्टा च चिकित्सा च परिस्पंदः=६
नव क्रियाः ॥ छाया चतुर्षु ॥ छाया सूर्यप्रिया कांतिः प्रतिबिंबमनातपः ।१५॥ कक्ष्या त्रिषु ॥ कक्ष्या प्रकोष्ठे हर्म्यादेः
कांच्यां मध्येभबंधने ॥ कृत्या त्रिषु ॥ कृत्या क्रियादेवतयोस्त्रिषु भेद्ये धनादिभिः ।१६॥ जन्यं द्वयोः ॥ जन्युः स्याज्जन
नवादेपि ॥ जघन्यो द्वयोः ॥ जघन्योंत्ये धर्मेपि च ॥ वक्तव्यो द्वयोः ॥ गर्ह्याधीनौ च वक्तव्यौ ॥ कल्यो द्वयोः ॥ कल्यौ स
ज्ञानी=२ ज्जनिरामयौ ।१७॥ अर्थ्यो द्वयोः ॥ आत्मवाननपेतोर्थ्याद्दर्थ्यौ ॥ पुण्यं द्वयोः ॥ पुण्यं तु चार्वपि ॥ रूप्यं द्वयोः ॥ रूप्यं प्र
वाग्मी=२ शस्ते रूपेपि ॥ वदान्यो द्वयोः ॥ वदान्यो वल्गुवागपि ।१८॥ नाय्यं विमध्ये ॥ सौम्यं द्वयोः ॥ सौम्यं तु सुंदरे सोमदैवते ॥
इति यांताः ॥ अथ रांताः ॥ वारो द्वयोः ॥ निवहावसरौ वारौ ॥ संस्तरो द्वयोः ॥ संस्तरौ प्रस्तराध्वरौ ।१९॥ गुरु द्वयोः ॥ प्रस्तरः शय्या=१

इंगितस्त्वेष्टा। आकृतिरवयवसंस्थानं=२

"किंशारूद्वयोः=२

गुरूगीष्पती,पित्राद्यौ"द्वापरोद्वयोः"द्वापरौयुग,संशयौ"प्रकारोद्वयोः"प्रकारौभेदसादृश्ये"आकारोद्वयोः"आ

७६ कारा,विंगितां,कृती।२०"किंशारूधान्यशूके,षू"मकरद्वयोः"मरूधन्व,धराधरौ।अद्रिस्त्रिषु"अद्रयोद्रुम,शैला

67 ऽर्काः"पयोधरोद्वयोः"स्त्रीस्तनाब्दौपयोधरौ।२१"ध्वांक्षस्त्रिषु"ध्वांक्षा,र्,दानवा,दंता"करस्त्रिषु"वलि,धर्मपक्ष

तुवरो ऽश्मश्रुरुक् वो कालेऽरतिउभा ध्यांसंवध्यते=५ — हस्तांशवःकराः"प्रदरस्त्रिषु"प्रदराभंग,नारीरुक्,वाणाः"अस्त्रोद्वयोः"अस्त्राःकचाअपि।२२"तुवरोद्व

योः"अजातश्रृंगोगौःकालेऽप्यश्मश्रुर्नचितूवरौ"राःद्वयोः"स्वर्लोपराः"परिकरोद्वयोः"परिकरःपर्यंकाप

अंगीकारः=१ — रिवारयोः।२३"तारोद्वयोः"मुक्ताशुद्धौचतारःस्या"शारोद्वयोः"शारोवायौसतुत्रिषुकर्वुरे"संगरश्चतुर्षुप्र

प्रतिज्ञा,जिसंविदाऽपत्सुसंगरः।२४"मंत्रोद्वयोः"वेदभेदेगुप्तवादेमंत्रो"मित्रोद्वयोः"मित्रोरवावपि"स्वरुश्च

यूपेतत्समाणे प्रथमपतिते शकलेः=८ — तुर्षु"मखेषु,यूपखंडेऽपिस्वरुः"अवस्करोद्वयोः"गुह्येऽप्यवस्करः।२५"आडंबरोद्वयोः"आडंबरस्तूर्यर — कवचादिधारणे=४ ७६

वेगजेंद्रगर्जितेचगजिते"अभिहारस्त्रिषु"अभिहारोभियोगेचचौर्येसन्नहनेऽपिच।२६"परीवारस्त्रिषु"स्या

परिछेदउपकरणं=३ — ज्जनेगमेपरीवारःखड्गकोषेपरिछदे"विष्टरस्त्रिषु"विष्टरोविटपीदर्भमुष्टिःपीठाद्यमासनं।२७"प्रतीहारो

द्वयोः"द्वारिद्वाःस्थेप्रतीहारः"प्रतिहारीअपिएवं"प्रतिहार्यप्यनंतरे"वभ्रुश्चतुर्षु"विपुलेनकुलेविष्णौवभ्रुः

स्यात्पिंगलेत्रिषु।२८"सारश्चतुर्षु"सारोवलेस्थिरांशेचन्याय्येक्लीवंवरेत्रिषु"दुरोदरस्त्रिषु"दुरोदरो

=द्यूते=२

वतीराजग्राह्यो भागः=२

देवः ताद्देरभीप्सिते=२ चमूपच्छे=३

ग्लहः उगमिवर्त्मनि

द्यूतकारे पणे द्यूते दुरोदरं २९ "कांतारं द्वयोः" महारण्ये दुर्गपथे कांतारं पुन्नपुंसकं "मत्सरस्त्रिषु" मत्सरोन्यशु
भद्द्वेषे तद्वत् कृपणे याः स्त्रिषु ३० "वराः स्त्रिषु" देवाद्वृते वरः श्रेष्ठे त्रिषु क्लीवं मनाक्प्रिये "करीरस्त्रिषु" वंशां
कुरे करीरो स्त्री तरुभेदे घटे च ना ३१ "प्रतिसरो द्वयोः" नाचमूजघने हस्तसूत्रे प्रतिसरो स्त्रियां "हरिः षट् अर्थे
षु" यमानिलेंद्रचंद्रार्कविष्णुसिंहांशुवाजिषु ३२ शुकाहिकपिभेकेषु हरिर्ना कपिले त्रिषु "शर्करा द्वयोः" शर्क
रा कर्परांशेपि "यात्रा द्वयोः" यात्रा स्याद्यापनेपि च ३३ "इरा चतुर्षु" इरा भूवाक्सुरांबुस्या "तंद्री द्वयोः" तंद्री निद्रा
प्रमीलयोः "धात्री स्त्रिषु" धात्री स्यादुपमातापि क्षितिरप्यामलक्यपि ३४ "क्षुद्रा पंचसु" क्षुद्रा व्यंगा नटी वेश्या स
रघाकंटकारिका "क्षुद्रं त्रिषु" त्रिषु क्रूरेधमेल्पेपि क्षुद्रे "मात्रा द्वयोः" मात्रा परिच्छदे ३५ अल्पे च परिमाणे स्या
त् "मात्रं द्वयोः" मात्रं कार्त्स्न्येवधारणे "चित्रं द्वयोः" आलेख्याश्चर्ययोश्चित्रं "कलत्रं द्वयोः" कलत्रं श्रोणिभार्ययोः
३६ "पात्रं द्वयोः" योग्यभाजनयोः पात्रं "पत्रं द्वयोः" पत्रं वाहनपत्रयोः "शास्त्रं द्वयोः" निदेशग्रंथयोः शास्त्रं
"शस्त्रं द्वयोः" शस्त्रमायुधलोहयोः ३७ "नेत्रं द्वयोः" स्याज्जटांशुकयोर्नेत्रं "क्षेत्रं द्वयोः" क्षेत्रं पत्नीशरीरयोः "पोत्रं
द्वयोः" मुखाग्रे क्रोडहलयोः पोत्रं "गोत्रं द्वयोः" गोत्रं तु नाम्नि च ३८ "सत्रं चतुर्षु" सत्रमाच्छादने यज्ञे सदादाने वने
पि च "अजिरं द्वयोः" अजिरं विषये काये प्य "अंबरं द्वयोः" अंबरं व्योम्नि वाससि ३९ "चक्रं द्वयोः" चक्रं राष्ट्रेप्य
"अक्षरं द्वयोः" अक्षरं तु मोक्षेपि "क्षीरं द्वयोः" क्षीरमंबु च "भूरि च द्रोणो द्वयोः" स्वर्णेपि भूरि चंद्रौ द्वौ "गोपुरं द्वयोः"

तद्दानस्थान्यपशु भद्वेषवान्=२

मधुमक्षिका=७

म

शूकरस्य हलस्य च मुखाग्रे=३

तंद्रा इत्यपि पाठः=५

अंगहीना=६

द्वारमात्रेऽपि गोपुरं ४०॥ गह्वरं द्वयोः ॥ गुहादंभौ गह्वरे द्वे ॥ उपह्वरं द्वयोः ॥ रहोंऽतिकमुपह्वरे ॥ अग्रं त्रिषु ॥ पुरोऽधिक- जनपदे=२
मुपर्यग्राण्यपि ॥ पुरं द्वयोः ॥ ऽगारे नगरे पुरं ४१॥ एवं मंदिरमपि द्वयोः ॥ मंदिरं चा ॥ राष्ट्रो द्वयोः ॥ ऽपराष्ट्रोऽस्त्री विष-
७१ ७७ ये स्यादुपद्रवे ॥ दरो द्वयोः ॥ दरोऽस्त्रियां भये श्वभ्रे ॥ वज्रो द्वयोः ॥ वज्रोऽस्त्री हीरके पवौ ४२॥ तंत्रं चतुषु ॥ तंत्रं प्रधा-
ब तूर्यवक्रे=५ ने सिद्धांते सूत्रवाये परिच्छदे ॥ औशीरं त्रिषु ॥ औशीरं चामरे दंडे प्यौशीरं शयनासने ४३॥ पुष्करं नवसु ॥ पुष्करं
करिहस्ताग्रे वाद्यभांडमुखे जले ॥ व्योम्नि खड्गफले पद्मे तीर्थौषधिविशेषयोः ॥ ४४॥ पुष्करमात्रः चतुषु ॥ क्लीवं र-
तसि भुक्तौ ना भार्गवज्येष्ठवा त्रिषु ॥ अंतरं द्वादशसु ॥ अंतरमवकाशावधिपरिधानांतर्द्धिभेदतादर्थ्ये छिद्रा-
ऽत्मीयविनाबहिरवसरमध्येंऽतरात्मनि च ४५॥ पिठरं द्वयोः ॥ मुस्तेऽपि पिठरं ॥ नागरं द्वयोः ॥ राजकशेरुण्यपि ना- राजकशेरुः कं-
गरं ॥ शार्वरं त्रिषु ॥ शार्वरं त्वंधतमसे घातुके भेद्यलिंगकं ४६॥ गौरस्त्रिषु ॥ गौरोऽरुणे सिते पीते ॥ अवस्करो दविशेषः=१
द्वयोः ॥ व्रणकार्यप्यवस्करः ॥ जठरो द्वयोः ॥ जठरः कठिनेऽपि स्यात् ॥ अधरो द्वयोः ॥ ऽधस्तादपि चाधरः ४७॥ ए-
काग्रो द्वयोः ॥ अनाकुलेऽपि चैकाग्रो ॥ व्यग्रो द्वयोः ॥ व्यग्रो व्यासक्त आकुले ॥ उत्तरस्त्रिषु ॥ उपर्युदीच्यश्रेष्ठेष्वप्यु- ७१
त्तरः स्यात् ॥ अनुत्तरः एतद्विपरीते ॥ ऽप्यनुत्तरः ४८॥ एषां विपर्यये ॥ परश्चतुषु ॥ श्रेष्ठे दूरानात्मोत्तराः पराः ॥
मधुरो द्वयोः ॥ स्वादुप्रियौ च मधुरौ ॥ क्रूरो द्वयोः ॥ क्रूरौ कठिननिर्दयौ ४९॥ उदारो द्वयोः ॥ उदारो दातृमह-

तो॥ इतरो द्वयोः॥ इतरस्त्वन्यनीचयोः॥ स्वैरं द्वयोः॥ मंदस्वच्छंदयोः स्वैरः॥ शुभ्रं द्वयोः॥ शुभ्रमुद्दीप्त
शुक्लयोः॥४९॥ इति रांताः॥ अथ लांताः॥ मौलिस्त्रिषु॥ चूडाकिरीटकेशाश्च संयता मौलयस्त्रयः॥ पीलु
स्त्रिषु॥ द्रुमप्रभेदमातंगकांडपुष्पाणि पीलवः॥५०॥ कालो द्वयोः॥ कृतांतानेहसोः कालः॥ कलिर्द्वयोः॥ श्चतु
र्थेपि युगे कलिः॥ कमलो द्वयोः॥ स्यात्कुरंगेपि कमलः॥ कंबलो द्वयोः॥ प्रावारेपि च कंबलः॥५१॥ बलिस्त्रिषु॥ करो — करो राजग्राह्यः। उपहारः। पू
त्वक्संकोचे=५ — पहारयोः पुंसि बलिः प्राण्यंगजे स्त्रियां॥ बलशब्दः पंचसु॥ स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु बलं ना काकसीरिणोः॥५२॥ — जासामग्री=४
वातूलो द्वयोः॥ वातूलः पुंसि वात्यायामपि वातासहे त्रिषु॥ व्यालः त्रिषु॥ भेद्यलिंगः शठे व्यालः पुंसि श्वापद
सर्पयोः॥५३॥ मलः त्रिषु॥ मलोस्त्री पापविट्किट्टान्य॥ शूलं द्वयोः॥ स्त्री शूलं रुगायुधं॥ कीलो द्वयोः॥ शं
कावपि द्वयोः कीलः॥ पालिस्त्रिषु॥ पालिः स्त्र्यश्र्यंकपंक्तिषु॥५४॥ कला द्वयोः॥ कला शिल्पे कालभेदे॥ आली द्व
योः॥ प्याली सख्यावली अपि॥ वेला त्रिषु॥ अब्ध्यंबुविकृतौ वेला कालमर्यादयोरपि॥५५॥ बहुला द्वयोः॥ बहुलाः
कृष्णवर्त्मे=२ — कृत्तिका गावो॥ बहुलो द्वयोः॥ बहुलोग्नौ शितौ त्रिषु॥ लीला द्वयोः॥ लीला विलासक्रिययो॥ उपला द्वयोः॥ रुपला
शर्करापि च॥५६॥ कीलालं द्वयोः॥ शोणितेंभसि कीलालं॥ मूलं त्रिषु॥ मूलमाद्ये शिफाभयोः॥ जालं चतुर्षु॥ जालं
समूह आनायो गवाक्षक्षारकावपि॥५७॥ शीलं द्वयोः॥ शीलं स्वभावे सद्वृत्ते॥ फलं द्वयोः॥ सस्ये हेतुकृते फलं॥

विलासः शृंगारचेष्टा। क्रियाकायपरिस्पंदः=२
आद्ये प्रथमे। शिफा वृक्षादिजटा। भं नक्षत्रं=२
सस्ये धान्ये। हेतुकृते हेतुसमुत्थे=२

छदिर्गृहाच्छादनं च्छानीति स्वातं=१ पटलं त्रिषु" छदिर्नेत्ररुजोः क्लीबे समूहे पटलं न ना ५८" तलं द्वयोः" अधः स्वरूपयोरस्त्री तलं" पलं द्वयोः"
स्याच्चामिषे पलं" पातालं द्वयोः" ओर्वानले पि पातालं" चेलं द्वयोः" चेलं द्वयोः" चेलं वस्त्रेऽधमे त्रिषु ५९" कुकूलं
७८ त्रिषु" कुकूलं शंकुभिः कीर्णे श्वभ्रे ना तु तुषानले" केवलं त्रिषु" निर्णीते केवलमिति त्रिलिंगं त्वेककृत्स्नयोः ६०"
78 कुशलं चतुर्षु" पर्याप्तिक्षेमपुण्येषु कुशलं शिक्षिते त्रिषु" प्रवालं द्वयोः" प्रवालमंकुरेऽप्यस्त्री" स्थूलं द्वयोः" त्रि
षु स्थूलं जडेऽपि च ६१" करालो द्वयोः" करालो दंतुरे तुंगे" पेशलो द्वयोः" चारौ दक्षे च पेशलः" बालो द्वयोः" दन्तुरे=५
मूर्खेऽर्भकेऽपि बालः स्या" लोलो द्वयोः" लोलश्चलसतृष्णयोः ६२" इति लांताः" अथ वांताः" दवदावौ द्वयोः"
दवदावौ वनारण्यवह्नी" भवौ द्वयोः" जन्महरौ भवौ" सचिवौ द्वयोः" मंत्री सहायः सचिवौ" धवस्त्रिषु" पतिशा
खिनराधवाः ६३" अविस्त्रिषु" अवयः शैलमेषार्काः" हवस्त्रिषु" आज्ञाह्वानाध्वरा हवाः" भावः पंचसु" भावः
सत्तास्वभावाभिप्रायचेष्टात्मजन्मसु ६४" प्रसवश्चतुर्षु" स्यादुत्पादे फले पुष्पे प्रसवो गर्भमोचने" निह्नवस्त्रि ७८
शाखे=२ षु" अविश्वासेऽपह्नवेऽपि निकृतावपि निह्नवः ६५" उत्सवश्चतुर्षु" उत्सेकामर्षयोरिच्छाप्रसवे मह उत्सवः" उत्सेक उद्रेकः=२
अनुभावो द्वयोः" अनुभावः प्रभावे च सतां च मतिनिश्चये ६६" प्रभवो द्वयोः" स्याज्जन्महेतुः प्रभवः स्थानं चा इच्छायाः प्रसव उत्[illegible]
प्रथमज्ञानार्थे=१ द्योपलब्धये" पारशवो द्वयोः" शूद्रायां विप्रतनये शस्त्रे पारशवो मतः ६७" ध्रुवस्त्रिषु" ध्रुवो भभेदे क्लीबे तु नि [illegible] महे उद्भवे=३

परिपणो राजपुत्रादेर्वधिके। वणिजां मूलधने इति मुकुटः=२ शृंगे ट तीया प्रकृतौ=२
क्रोष्ट्री=२

स्त्रियाः कट्यां वस्त्र सबंधने=२

द्रव्यं वित्तं। असुः प्राणाः। व्यवसायो निश्चयः=२

श्विते शाश्वते त्रिषु" स्वभावश्चतुषु" स्वो ज्ञातावात्मनि स्वं त्रिष्वात्मीये स्वोऽस्त्रियां धने' ६९"" सत्त्वं वत्तुषु द्रव्या
सु व्यवसायेऽपि सत्त्वमस्त्री तु जंतुषु" क्लीबं त्रिषु" क्लीबं नपुंसके षंढे वाच्यलिंगमविक्रमे" ७०"" नीवीद्वयोः"
स्त्री कटीवस्त्रबंधेऽपि नीवी परिपणेऽपि च" शिवाद्वयोः" शिवा गौरीफेरवयो" द्वंद्वद्वयोः" द्वंद्वं कलहयुग्मयोः"
इति वांताः" अथ शांताः" विशद्वयोः" द्वौ विशौ वैश्यमनुजौ" स्पशद्वयोः" द्वौ च शरभिमरौ स्पशौ" राशिद्वयोः"
द्वौ राशी पुंजमेषाद्यौ" वंशद्वयोः" द्वौ वंशौ कुलमस्करौ' ७१" विकाशद्वयोः" रहःप्रकाशौ वीकाशौ" निवेश
द्वयोः" निवेशो भृतिभोगयोः" कीनाशस्त्रिषु" कृतांते पुंसि कीनाशः क्षुद्रकर्षकयोस्त्रिषु' ७२" अपदेशस्त्रि
षु" पदे लक्ष्ये निमित्तेऽपदेशः स्यात्" कुशद्वयोः" कुशमप्सु च" दशाद्वयोः" दशा वस्त्यानेकविधा" आशाद्वयोः"
ऽप्याशा तृष्णापि चायता ७३" वशाद्वयोः" वशा स्त्री करिणी च स्यात्" दृगद्वयोः" दृग्ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु" कर्कश
स्त्रिषु" स्यात्कर्कशः साहसिकः कठोरामसृणावपि ७४" प्रकाशद्वयोः" प्रकाशोऽतिप्रसिद्धेऽपि" बालिशद्व
योः" शिशावज्ञे च बालिशः' ७५" इति शांताः" अथ षांताः" अनिमिषद्वयोः" सुरमत्स्यावनिमिषौ" पुरु
षद्वयोः" पुरुषावात्ममानवौ" ध्वांक्षद्वयोः" काकमत्स्यात्खगौ ध्वांक्षौ" कक्षद्वयोः" कक्षौ तु तृणवीरु
धौ' ७६" अभीषुद्वयोः" अभीषुः प्रग्रहे रश्मौ" प्रैषद्वयोः" प्रैषः प्रेषणमर्दने" पक्षद्वयोः" पक्षः सहाये
षु" उष्णीषद्वयोः" उष्णीषः शिरोवेष्टकिरीटयोः' ७७" वृषः पंचसु" शुक्रले मूषिके श्रेष्ठे सुकृते वृष

मस्करो वेणुः=१

अभिमरो युद्धे=४

वेतन=६

अनेकविधा। वात्स्यादि रूपा=२

अमसृणो दुःस्पर्शः=५

मत्स्यानत्तीति मत्स्याश्चासौ खगश्च=२

लता=२

शिरसो वेष्टे वस्त्रादिरूपे। किरीटे मुकुटे=२

प्रग्रहे अश्वादिरज्जौ=२
रश्मौ किरणे=२

शुक्रले वृष्यवीर्यवति। वृष्यप्रयोगे वा=२

लोकधातुर्जंबूद्वीपादिस्तदंशो भारतादौ=५

कर्षमानभेदे चक्रे रथाद्यवयवे व्यवहारे आयव्ययचिंतायां=२

शापे पातके अग्निपीठिका

मेहृषः "कोषश्चतुर्षु" कोषोऽस्त्री कुड्मले खङ्गपिधाने र्थौघदिव्ययोः ७८ "आकर्षः त्रिषु" द्यूते ऽस्यात्फ
लके ऽप्याकर्षे "अक्षशब्दः षट्सु" ध्यांक्ष्मिन्द्रिये ना द्यूतांगे कर्षे चक्रे व्यवहारे कलिद्रुमे ७९ "कर्षू त्रि
षु" कर्षूर्वार्त्तीकरीषाग्निः कर्षूः कुल्याभिधायिनी "पौरुषं द्वयोः" पुंभावे तत्क्रियायां च पौरुषं "विषं द्वयोः"
विषमप्सु च ८० "आमिषं द्वयोः" उपादानेऽप्यामिषं स्यात् "किल्विषं द्वयोः" अपराधेऽपि किल्विषं "वर्षं त्रिषु" (
स्याद्वर्षौ लोकधात्वंशे वत्सरे वर्षमस्त्रियां ८१ "प्रेक्षा द्वयोः" प्रेक्षा नृत्तेक्षणं प्रज्ञा "भिक्षा त्रिषु" भि
क्षा सेवार्थना भृतिः "त्विट् द्वयोः" त्विड् शोभापि "न्यक्ष द्वयोः" त्रिषु परे न्यक्षं कार्त्स्न्यनिकृष्टयोः ८२
"अध्यक्षो द्वयोः" प्रत्यक्षेऽधिकृतेऽध्यक्षो "रूक्षो द्वयोः" रूक्षस्त्वप्रेम्ण्यचिक्कणे "इति षान्ताः" "अथ सान्ताः"
"हंसो द्वयोः" रविश्वेतच्छदौ हंसौ "विभावसुद्वयोः" सूर्यवह्नी विभावसू ८३ "वत्सो द्वयोः" वत्सौ तर्णक
वर्षौ द्वौ "दिवौकसो द्वयोः" सारंगाश्च दिवौकसः "रसः षट्सु" शृंगारादौ विषे वीर्ये गुणे रागे द्रवे
रसः ८४ "उत्तंसावतंसो द्वयोः" पुंस्युत्तंसावतंसौ द्वौ कर्णपूरेऽपि शेखरे "वसुशब्दः पंचसु" देवभेदेऽनले
रश्मौ वसू रत्ने धने वसु ८५ "वेधा द्वयोः" विष्णौ च वेधाः "आशी द्वयोः" स्त्रीत्वाशीर्हिताशंसाहिदंष्ट्र
योः "लालसा द्वयोः" लालसे प्रार्थनौत्सुक्ये "हिंसा द्वयोः" हिंसा चौर्यादि कर्म च ८६ "प्रसू द्वयोः" प्रसू

कर्षूः पुमान् स्याद्वार्त्ता जीविका=२
७९
कर्षूः कुल्यायामपि च स्त्रियां=२
७९

वत्सः माणवकयोर्वाच्यलिंगः=६
अप्रेम्णि निःस्नेहे। अचिक्कणे अमसृणे=१
७९
तर्णको तो: पुत्रः=५
हितस्याशंसा। अहेर्दंष्ट्रा=२

कर्णपूरे कर्णाभरणे=२ शेखरे शिरोभूषणे=२

आदिनावधनत्रासताडनादि चाद्योपि=२

रुदिर् भुवि भोजने ऽसुन्. गौरादित्वात् ङीप्=२
स्त्रीवद्द्वित्वं

र्ध्वापि" रोदस्यो रोदसी तत्तौ द्वयोः" भूद्यावौ रोदस्यौ रोदसी चेते" अर्चिर्द्वयोः" ज्वालाभासो न पुंस्यर्चि" र्ज्योतिस्त्रिषु" ज्योतिर्भद्योत दृष्टिषु ' ८७" आगोद्वयोः "पापापराधयोरागः" वयोद्वयोः" खगबाल्यादिनोर्वयः" — वयः पक्षिणि बाल्यादौ=२
वर्चोद्वयोः" तेजःपुरीषयोर्वर्चो" महोद्वयोः" मह स्तूत्सव तेजसोः ' ८८" रजोद्वयोः" रजोगुणे च स्त्रीपु
ष्पे" तमस्त्रिषु" राहौ ध्वांते गुणे तमः" छंदोद्वयोः" छंदः पद्येभिलाषे च" तपोद्वयोः" तपः कृच्छ्रादिकर्म च" — आदिना चांद्रायणादि=८
८९" सहः पुंनपुंसकभेदात् द्वयोः" सहो बलं सहा मार्गो" नभः पुंनपुंसकभेदात् द्वयोः" नभः खं श्रावणो
नभाः" ओकः पुंनपुंसकभेदात् द्वयोः" ओकः सद्माश्रयश्चौकः" पयोद्वयोः" पयः क्षीरं पयोंऽबु च ' ९०" — ओकः अदंतः=६
ओजोद्वयोः" ओजो दीप्तौ बले" स्रोतोद्वयोः" स्रोत इंद्रिये निम्नगारये" तेजश्च त्रिषु" तेजः प्रभावे दीप्तौ च ब — अतः वक्ष्यमाणाः
ले शुक्रे" अतः परं वक्ष्यमाणाः शब्दाः पुंस्त्रीनपुंसकेषु ज्यायान् इत्यादयश्च अतिशायेषु वर्तंते" अप्यंतास्त्रि — सांतास्त्रिलिंगाः=
वंद्रितः=४ षु ' ९१" विद्वान् विदंश्च" वीभत्सो हिंस्रोप्यतिशये त्वमी" ज्यायान् द्वयोः" वृद्धप्रशस्ययोर्ज्यायान्" कनी — वक्ष्यमाणश्च
यान् द्वयोः" कनीयांस्तु युवाल्पयोः ' ९२" वरीयान् द्वयोः" वरीयांस्तूरुवरयोः" साधीयान् द्वयोः" साधी — त्वारः=८
यान् साधुबाढयोः" इति सांताः ' ९३" अथ हांताः" बर्हि द्वयोः" दले पि बर्हं" गर्हा त्रिषु" निर्बंधोपरागार्का — अतिशयेन वृद्धः प्रशस्यो वा
दयो ग्रहाः ' ९३" निर्यूह त्रिषु" द्वार्यापीडे क्वाथरसे निर्यूहो नागदंतके" प्रग्राहः प्रग्रहश्च द्वयोः" तुला — यत्र=८
आपीडे शेखरे भूषणे=२ क्वथितद्रव्यरसे=२ भित्तिस्थकीलके=२ उभयोश्च त्वारि=२

इतः परे ग्रन्थे काव्ये ऽव्यया उच्यन्ते = ४

शापथः

स्तवे ऽभ्यादि रश्मौ प्रग्राहः प्रग्रहो ऽपि च ' ९४ " परिग्रहश्च तुर्षु " पत्नीपरिजनादान मूल शापाः परिग्रहाः " ग
होद्वयोः " दारे पुंस्यगृहाः " आरोहोद्वयोः " श्रोण्यामभ्यां रोहो वरस्त्रियाः ' ९५ " व्यूहोद्वयोः " व्यूहो वृंदे ऽप्य " अ
हिर्द्वयोः " अहिर्वृत्रे ऽप्य " तमोपहस्त्रिषु " अग्नीन्द्वर्कास्तमोपहाः " परिवाहोद्वयोः " परिच्छेदे न्तपाहे ऽर्थेऽधिपरिवहो "
इति हांताः " २० " " अथाव्ययाः " अव्ययाः परे ' ९६ " आङीषदर्थे ऽभिव्याप्तौ सीमार्थे धातु
स्मरणे
योगजे ४ " आप्रगृह्यः स्मृतौ वाक्ये २ ऽप्यास्तु स्यात्कोपपीडयोः ' ९७ " पापकुत्सेषदर्थे कु ३ धिग्निर्भर्त्स
ननिंदयोः २ " चान्वाचयसमाहारेतरेतरसमुच्चये ४ ' ९८ " स्वस्त्याशीः क्षेमपुण्यादौ ३ प्रकर्षे लंघ
नेऽप्यतिः २ " स्वित्प्रश्ने च वितर्के च २ " तु स्याद्भेदेऽवधारणे २ ' ९९ " सकृत्सहैकवारे चा २ " प्याराद्दूरसमीपयोः "
प्रतीच्यां चरमे पश्चा २ " दुताप्यर्थविकल्पयोः २ ' ४०० " पुनः सहार्थयोः शश्वत् २ " साक्षात्प्रत्यक्षतुल्ययोः २ " ८०
खेदानुकंपासंतोषविस्मयामंत्रणे वत ५ ' १ " हंत हर्षेऽनुकंपायां वाक्यारंभविषादयोः " प्रति प्रतिनिधौ
वीप्सालक्षणादौ प्रयोगतः ३ ' २ " इति हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु ४ " प्राच्यां पुरस्तात् प्रथमे पुरार्थे
ग्रतइत्यपि ' ३ " यावत्तावच्च साकल्ये ऽवधौ मानेऽवधारणे ४ " मंगलानंतरारंभप्रश्नकार्त्स्न्ये
ष्वथो अथ ५ ' ४ " वृथा निरर्थकाविध्यो २ " नानानेकोभयार्थयोः २ " नु पृच्छायां विकल्पे च २ " पश्चात्साद

हर्षे हन्तानुरे = ३
८०

वाक्यारंभे = ५

अपकारः शब्दे ऽर्थे यो सादने भर्त्सनं निंदा दोषकीर्तनं = ६

अपवर्गः समुच्चयः प्रश्नश्च उतापीश्च बाढार्थे विस्मयः = ८

आदिने स्वयंभूताख्यान भागप्रतिदान स्तोकेषु = ३

राजार्हवस्तुनि = २

सीमा मर्यादा =

धातुनायोगे सति यो ऽर्थो जायते तस्मिन् = ४

मुख्यसदृशः प्रतिनिधिः = ४

परः इति लोकविशेषणं=६

संभावना=४

स्पयोः अनु २ ॥ ४ ॥ प्रश्नावधारणानुज्ञानुनयामंत्रणे ननु ५ ॥ गर्हासमुच्चयप्रश्नशंकासंभावनास्वपि ५
६ ॥ उपमायां विकल्पे वा २ सामि त्वर्धे जुगुप्सिते २ ॥ अमा सह समीपे च २ कं वारिणि च मूर्ध्नि २ ७ ॥ इवे
त्थमर्थयोः एवं २ नूनं तर्केऽर्थनिश्चये २ ॥ तूष्णीमर्थे सुखे जोषं २ किं पृच्छायां जुगुप्सने २ ८ ॥ नाम प्राका
श्य संभाव्य क्रोधोपगमकुत्सने ५ ॥ अलं भूषणपर्याप्तिशक्तिवारणवाचकं ४ ९ ॥ हुं वितर्के परिप्रश्ने
२ समयान्तिकमध्ययोः २ पुनरप्रथमे भेदे २ निर्निश्चयनिषेधयोः २ ॥ १० ॥ स्यात्प्रबन्धे चिरातीते २ निकटा
गामिके पुरा ॥ ऊरर्यूरी चोररी च विस्तारेंगीकृतौ त्रयं ३ ॥ ११ ॥ स्वर्गे परे च लोके स्वः २ ॥ वार्तासंभाव्ययोः कि
ल २ ॥ निषेधवाक्यालंकारजिज्ञासानुनये खलु ४ ॥ १२ ॥ समीपोभयतः शीघ्रसाकल्याभिमुखे
ऽभितः ५ ॥ नामप्राकाश्ययोः प्रादुः २ मिथोऽन्योन्यं रहस्यपि ॥ १३ ॥ तिरोऽन्तर्धौ तिर्यगर्थे २ हा विषादशुगर्तिषु ३ ॥
अहहेत्यद्भुते खेदे २ हि हेताववधारणे २ ॥ १४ ॥ इत्यनेकार्थाव्ययवर्गः ॥ अथाव्ययाः ॥ दीर्घकाले ३ ॥ चिरा
य चिररात्राय चिरस्याद्याश्चिरार्थकाः ॥ भृशार्थे ५ ॥ मुहुः पुनः पुनः शश्वदभीक्ष्णमसकृत्समाः ॥ १५ ॥ ~~वर्जने~~
~~ऽथ पृथग्विनान्तरेणर्ते हि नाना~~ शीघ्रे ७ । स्राग्झटित्यंजसाह्नाय द्राक् मंक्षु सपदि द्रुते ॥ एकान्तेऽर्थे ४ ब
लवत्सुष्ठु किमुत स्वर्थे तु अतीव च निर्भरे ॥ १६ ॥ वर्जनेऽर्थे ६ पृथग्विनान्तरेणर्ते हिरुङ्नाना च व

अन्योन्यार्थे=८

आधिक्याद्देन चिरं चिरेण चिरा चिराय चिरस्य इति ग संते। चिरार्थे ये यां=२

पंचपौनःपुन्यार्थस्य=२

अविच्छेदेन क्रियाकरणे=५

तं त्रेणे भयार्थे इति दिवं=७

पुनः शब्दस्याद्विर्वचनं=२

समाः तुल्यार्थाः

षडतिशायस्य=२

ततक्षणार्थस्य=२

अतिशये=२

दिवसे=२

जंने "हेतौ४" "यत्तद्यतस्ततो हेता" "असामस्त्ये२" "वै साकल्ये तु चिच्चन ७ कदाचिज्जातु२" "सहार्थे५" "साकं तु
साकं सत्रा समं सह आनुकूल्यार्थकं प्राध्वं" "व्यर्थके" "व्यर्थके तु वृथा मुधा२" "१८" "वितर्के५" आहो उताहो किं
मुत विकल्पे किं किमूत च" "तु२ हि२ च३ स्म४ ह५ वै६ पादपूरणे६ पूजने स्वती२ । १९" "दिनेपि" दिवाह्नि२ दोषा दो
षा च नक्तं च रजनाविति२" "तिर्यगर्थे साचि तिरो२" "अथ संबोधनार्थकाः स्युः प्याट् पाडङ्ग हे है भोः६ समया
निकषा हिरुक्३ २०" "अतर्किते तु सहसा१" "स्यात्पुरः पुरतोग्रतः३" "स्वाहा देवहविर्दाने श्रौषट् वौषट् वषट्
स्वधा५" "२१" "किंचिदीषन्मनागल्पे३" "प्रेत्यामुत्र भवांतरे२" "व वा यथा तथैवैवं साम्ये६" "अहो हो च विस्मये२"
२२" "मौने तु तूष्णीं तूष्णीकां२" "सद्यः सपदि तत्क्षणे२" "दिष्ट्या समुपजोषं चेत्यानंदे२" "अंतरेंतरा' २३' अंतरेण
च मध्ये स्युः३" "प्रसह्य तु हठार्थकं१" "युक्ते द्वे सांप्रतं स्थाने२" "ऽभीक्ष्णं शश्वदनारते२' २४" "अभावे नह्यनो नापि४"
मास्म मालं च वारणे३" "पक्षांतरे चेद्यदि च२" "तत्त्वे त्वद्धाञ्जसा द्वयं२ २५" "प्राकाश्ये प्रादुराविः स्यात्२" "ओमेवं परमं मते३"
समंततस्तु परितः सर्वतो विष्वगित्यपि४ २६" "अकामानुमतौ काम१म्" "असूयोपगमेस्तु च१" "ननु च स्याद्विरोधो
क्तौ१" "कच्चित्कामप्रवेदने१" "२७" "निःषमं दुःषमं गर्ह्ये२" "यथास्वं तु यथायथं१" "मृषा मिथ्या च वितथे२" "यथार्थं तु
यथातथं१" "२८" "स्युरेवं तु पुनर्वै वेत्यवधारणवाचकाः५" "प्रागतीतार्थकं१" "नूनमवश्यं निश्चये द्वयं२' २९"

ह्यःप्रत्ने=२ निंदितेर्थे=२

यो यमात्मा यच्चात्मीयं तद्यथास्वं तस्मिन् यथा प्राक्
स्पष्टितं जीवं तं च निपात्यते=२ असत्ये=२
एकदिशा काले च=२

सजुषर्थादौ प
ते=२
८९
सात्रादि स्पर्थे=४
हिरुक् मध्ये वि
नार्थे च=५
अविचारिते=५
त्रयोऽग्रार्थाः=५
जन्मांतरे=६
तत्काले=७
हठोऽर्थी युस=८
उचितार्थे=८
चत्वारि सर्वतः
स्पर्थे=२
निकामानुमितौ
कामाभित्स्पर्थे=३

इति नाऽधिक
रणार्थप्रधान
तां दर्शयति एकं=
अस्तुते=६
निरंतरे=८
नञोयमकारः=८
अनुमतौ=४
८९
चात्कामप्रो
यन्त्र=२
ननु चेति निपा
तद्वयस्य समा
हार द्वंद्वः=३

अवपरे सर्वकालतः पश्चात् =१ आम् ज्ञानविनिश्चयः ॥ इति वोपालितः =१ सांत्वने =२ दिनांते =२
वेहि इति वब्वयोरभेदः =२ आत्मने सत्रार्थे =१

संवद्वर्षे ॥ वरे त्ववीः ॥ गामेव ॥ स्वयमात्मना ॥ अल्पे नीचैर्महत्युच्चैः ॥ प्रायो भूम्न्यद्रुते शनैः ॥ १८ ॥ सना नित्ये ॥
बहिर्बाह्ये ॥ स्मातीते ॥ अस्तमदर्शने ॥ अस्ति सत्वे ॥ रुषोक्तावु ॥ ओं प्रश्ने ॥ नुनये त्वयि ॥ २१ ॥ ऊं तर्के स्यादु ॥ षा रा
त्रेरवसाने ॥ नमो नतौ ॥ पुनरर्थेऽङ्ग ॥ निंदायां दुष्ठु ॥ सुष्ठु प्रशंसने ॥ २२ ॥ सायं साये ॥ प्रगे प्रातः प्रभाते ॥ निकषा
ऽन्तिके ॥ परुत्परार्यैषमो वत्सरे पूर्वपूर्वतरे यति ॥ २३ ॥ अद्यात्राह्न्यथ पूर्वेऽह्नीत्यादौ पूर्वोत्तरापरात् ॥ तथा
धराऽन्यान्यतरेतरात् पूर्वेद्युरादयः ॥ २४ ॥ उभयद्युश्चोभयेद्युः परे त्वह्नि परेद्यवि ॥ ह्यो गते ॥ नागतेऽह्नि श्वः ॥
परश्वः श्वः परेऽहनि ॥ २५ ॥ तदा तदानीं ॥ युगपदेकदा ॥ सर्वदा सदा ॥ एतर्हि संप्रतीदानीमधुना सांप्रतं तथा ॥
२६ ॥ दिग्देशकाले पूर्वादौ प्रागुदक्प्रत्यगादयः ॥ इत्यव्ययवर्गः ॥ ४ ॥ सलिंगशास्त्रैः सन्नादि
कृत्तद्धितसमासजैः ॥ ३७ ॥ अनुक्तैः संग्रहे लिंगं संकीर्णवदिहोन्नयेत् लिंगशेषविधिर्व्यापी विशेषैर्यद्य
बाधितः ॥ ३८ ॥ स्त्रियामीदूद्विरामैकाच् ॥ सयोनिप्राणिनाम च ॥ नामविद्युन्निशावल्लीवीणादिग्भूनदीह्रियां ॥
३९ ॥ अदन्तैर्द्विगुरेकार्थो ॥ न स पात्रयुगादिभिः तल् ॥ वृन्दे येनिकट्यत्रा ॥ वैरमैथुनिकादिवुन् ॥ ४० ॥ स्त्रीभावा
दावनिक्तिण्वुल्ण्वच्क्यब्युजिन्नङ्ङ्निशाः उणादिषु निरूरीश्च ॥ ऊआबूङन्तं ॥ चलं स्थिरं ॥ ४१ ॥ तल्क्रीडायां प्रह
रणं चेन्मौष्टापाल्लवा दण्डादिक् ॥ घञोञः सा क्रियास्यां चेद्दाण्डपाता हि फाल्गुनी ॥ ४२ ॥ श्येनंपाता च मृगया ते ह्रि

रुषा कोपे नउक्तौ वचने उ =२

पूर्वे पूर्वपरुत् पूर्वतरे वत्सरे ॥ यति गच्छति वर्षे एषमः =४ परं चतत् पूर्वस्य =१ तदा तस्मिन् काले तदा तदानीं =१

द्वे प्रभाते =२ अस्मिन् अहनि =४ =पूर्वोत्तरापरेभ्यो धराऽन्यान्यतरेतरेभ्यश्च पूर्वेद्युः पूर्वस्मिन् अहनि ॥ प्रत्ययेऽस्मिन् पूर्वेद्यु रादयः ॥ प्राग्भवं तीत्यव्ययः ॥ आदिना उत्तरेद्युः अपरेद्युः अधरेद्युः अन्यस्मिन्नह्नि अन्यतरस्मिन् इतरस्मिन् ह्नि इति नादिशब्दे न उत्तरेद्युः अप

लंपाता स्वधेति दिक्१ स्त्रीस्यात्काचिन्मृणाल्यादिर्विवक्षापचयेयदि१ ४३ लंकाशेफालिकाटीका
८२ धातकीपंजिकाढकी सिध्रकासारिकाहिक्काप्राचिकोल्कापिपीलिका ४४ तिंदुकीकणिकाभंगिः सुरंगा
सूचिमाढयः पिछावितंडाकाकिण्यश्चूर्णिः शाणीद्रुणीदरत् ४५ सातिः कंथा तथासंदीनाभीराजसभापिच
82 झल्लरीचर्चरीपारीहोरालट्वाचसिध्मला ४६ लालास्वातिर्यवागंडूषागृध्रसीचमसीमसी इतिस्त्रीलिंगशे
षः१ पुंस्त्वेसभेदानुचराः सपर्यायाः सुरासुराः ४७ स्वर्गयागाद्रिमेघाब्धिद्रुकालासिशरारयः क
रगंडौष्ठदोर्दंतकंठकेशनखस्तनाः ४८ अह्नाहांताः क्ष्वेडभेदाः१रात्रांताः प्रागसंख्यकाः१ श्रीवेष्टाद्या
श्चनिर्यासा१ असन्नंतात्रबाधिताः१ ४९ कशेरुजतुवस्तूनि हित्वातुरुविरामकाः१ कषणभमरोपांताय
द्यदंताअमीअथ ५० पथनयसटोपांता१गोत्राख्या१श्चरणाह्वयाः१ नाम्न्यकर्तरिभावेचघञजब्नङ्घाणु
चः१ ५१ ल्युः कर्तरीमनिज्भावेको१घोः किः प्रादितोन्यतः१ द्वंद्वेश्ववडवावश्ववडवानसमाहृते:१ ५२ कां
तः सूर्येंदुपर्यायाः पूर्वोयिः पूर्वकोपिच१ वटकश्चानुवाकश्चरल्लकश्चकुडंगकः ५३ पुंस्त्वेन्पुंखः समुद्गश्च ८२
विटपपट्टघराः खटः कोट्टारघट्टहट्टाश्चपिंडगोंडपिचंडवत् ५४ गडुः करंडोलगुडोवरंडश्चकिलाधु
लः हतिसीमंतहरितरोमंथोद्गीथबुद्बुदाः ५५ कासमर्दोर्बुदःकुंदःफेनस्तूपोसपूपको आतपः स्त्रिये

नाभिः कणपस्तरकेदाराः ५६ सरक्तुरप्रचुकाश्वगोलाहिंगुलपुद्गलाः वेतालमल्लभल्लाश्च पुरोडाशोऽपिप
ट्टिशः ५७ कुल्माषोऽस्मसख्यैवसकटाहःपतद्ग्रहः इतिपुंलिंगसंग्रहः २ द्विहीनेऽन्यच्चखार
ण्यपर्णश्वभ्रहिमोदकं १ ५८ शीतोष्णमांसरुधिरमुखाक्षिद्रविणंबलं फलहेमशुल्बलोहसुखदुःखशु
भाशुभं ५९ जलपुष्पाणिलवणंव्यंजनान्यनुलेपनं कोट्याःशतादिसंख्यान्यावालक्षानियुतंचतत् ६०
द्व्यच्कमसिसुसन्नंतं १ यदनांतमकर्त्तरि १ त्रांतंसलोपधंशिष्टं १ रात्रंप्राक्संख्ययान्वितं ६१ पात्राद्यदंतैरे १
कार्थोद्विगुर्लक्ष्यानुसारतः १ द्वंद्वैकत्वाव्ययीभावौ १ पथःसंख्याव्ययात्परः ६२ षष्ठ्याश्छायाबहूनां
चेद्विच्छायं १ संहतौसभा शालार्थापिपराराजामनुष्यार्थादराजकात् दासीसभंन्नृपसभंरक्षःसभमिमा
दिशः ६३ उपज्ञोपक्रमांतश्च तदादित्वप्रकाशने कोपज्ञंकोपक्रमादि १ कंथोशीनरनामसु १ ६४ भावे
नलकचित्वोन्योसमूहेभावकर्मणोः अदंतप्रत्ययाः १ पुण्यसुदिनाभ्यांत्वहःपरः १ ६५ क्रियाव्ययानांभे
दकान्येकत्वे १ पुक्ततोटके १ ६६ चोचंपिच्छं १ गृहस्थूणंतिरीटंमर्मयोजनं राजसूयंवाजपेयंगद्यप
द्येकृतौकवेः ६७ माणिक्यभाष्यसिंदूरचीरचीवरपंजरं लोकायतंहरितालंविदलंस्थालवाल्हवं

६८ इतिनपुंसकलिंगसंग्रहः ३ ॥ पुंनपुंसकयोः शेषोऽर्द्धर्चपिण्याककंटकाः मोदक
स्तंडकटंकः शाटकः खर्वटोऽर्बुदः ६९ पातकोद्योगचरकतमालामलकानडः कुष्ठं मुंडं शीधुबु
८३ 83 स्तं क्ष्वेडितं क्षेमकुट्टिमम् ७० संगमं शतमानार्मशंबलाव्ययतांडवम् कवियं कंदकर्पासं पारावारं
युगंधरं यूपं प्रग्रीवपात्रीवे यूषं चमसचिक्कसौ ७१ अर्द्धर्चादौ घृतादीनां पुंस्त्वाद्यं वैदिकं ध्रुवं त
न्त्रोक्तमिह लोकेपि तच्चेदस्त्यस्तु शेषवत् ७२ इतिपुंनपुंसकसंग्रहः ४ स्त्रीपुंसयोरप
त्यांताद्विचतुःषट्पदोरगाः जातिभेदाः पुमाख्याश्च स्त्रीयोगैः सह मल्लकः ७३ मुनिर्वराटकः स्वा
तिर्वर्त्तिकोझाटलिर्मनुः मूषासृपाटीकर्कंधूर्यष्टिः शाटीकटीकुटी ७४ इतिस्त्रीपुंससंग्रहः ५
स्त्रीनपुंसकयोर्भावक्रिययोः ष्यञ् क्वचिच्च वुञ् औचित्यमौचिती मैत्री मैत्र्यं वुञ् प्रागुदाहृ
तः ७५ षष्ठ्यंतप्राक्पदाः सेनाछायाशालासुरानिशाः स्याद्वा नृसेनं श्वनिशं गोशालमितरे च वाट् ८३
क् ७६ आबन्तं तोत्तरपदो द्विगुश्चापुंसि न च लुप् त्रिखट्वं च त्रिखट्वी च त्रितक्षं च त्रितक्ष्यपि ७७

इति स्त्रीनपुंसकसंग्रहः ६ त्रिषु पात्री पुटी वाटी पेटी कुवलदाडिमौ परं लिंगं स्वप्रधाने द्वंद्वे तत्पु
रुषेपि तत् ७८ अर्थान्ताः प्राद्यलंप्राप्तापन्नपूर्वाः परोपगाः तद्धितार्थो द्विगुः संख्यासर्वनामतदंत
८४ ८५ काः ७९ बहुव्रीहिरदिग्नाम्नामुन्नेयं तदुदाहृतं गुणद्रव्यक्रियायोगोपाधयः परगामिनः ८०
कृतः कर्त्तर्यसंज्ञायां कृत्याः कर्त्तरि कर्मणि अणाद्यंतास्तेन रक्ताद्यर्थे नानार्थभेदकाः ८१ ष
ट्संज्ञकास्त्रिषु समा युष्मदस्मत्तिङव्ययम् परं विरोधे शेषं तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ८२ इ
ति लिंगादिसंग्रहवर्गः ५ इत्यमरसिंहकृतौ नामलिंगानुशासने सामान्यकांडस्तृतीयः
सांग एव समर्थितः ३ इत्यमरकोषः समाप्तः संवत् १८७४ शुभ श्रावणशुक्लप
क्षे सोमवासरे सुनाम नगरे गुजराती सभाचंद ब्राह्मणो व्यली लिखदमरकोषं शु ८४
भं भवतु तरां कुलदेव हंसदेव भद्रदेव प्रसादात् शुभम् ॥ ॥ ॥ ॥
॥वेदागे भेंदु माने व्दे नवम्यां श्रावणे [redacted]
सिते गुरौ [redacted] पद्दोसभाचंद्रो व्यलिखच्चा
मरं हुतं ॥१॥